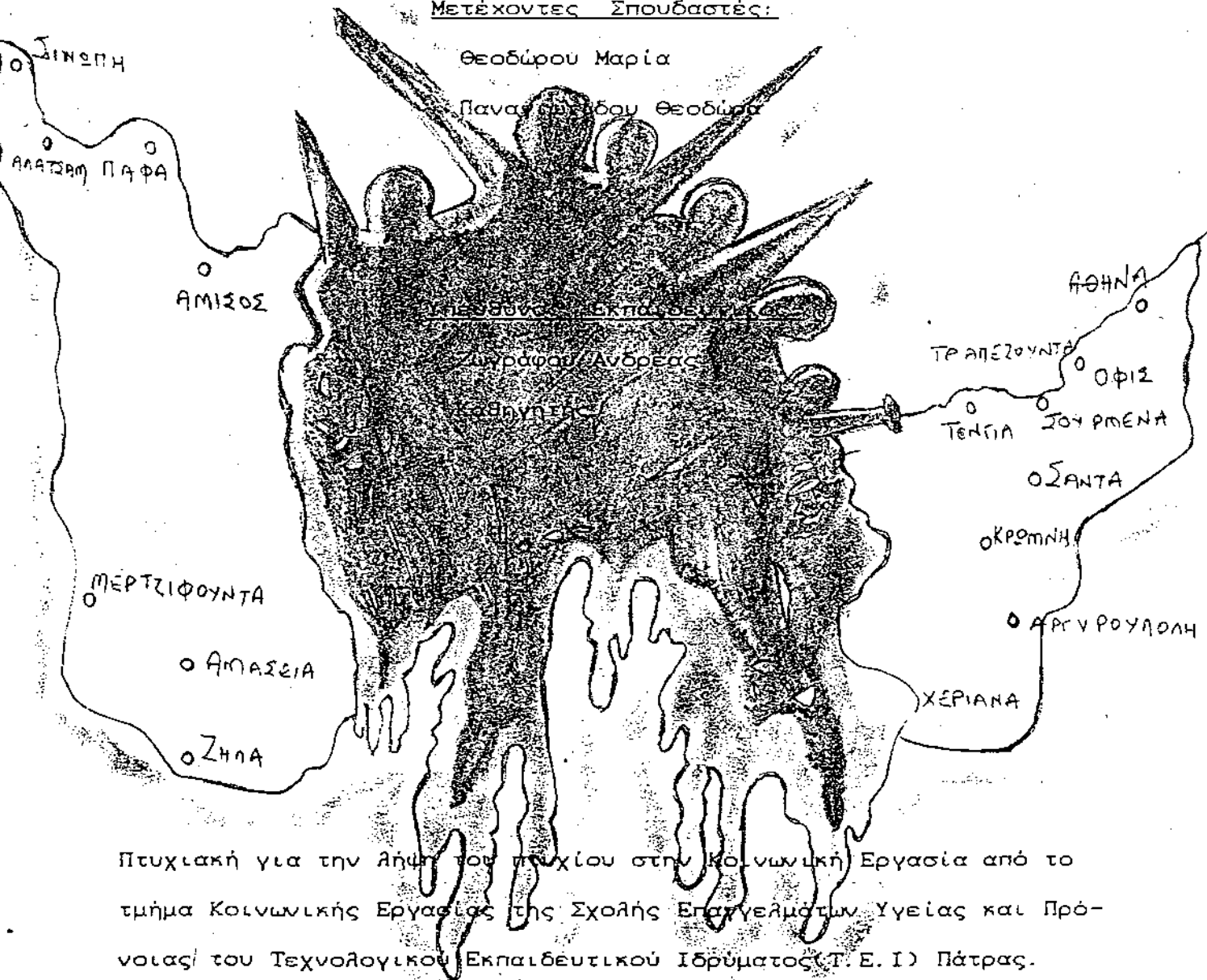

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Μετέχοντες Σπουδαστές:

Πτυχιακή για την Αθήνα του πτυχίου στην Κοινωνική Εργασία από το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι) Πάτρας.

Πάτρα, 9-10-91

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	892
----------------------	-----

Η επιτροπή για την έγκριση της πτυχιακής εργασίας:

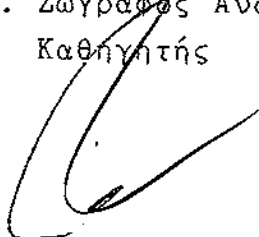
Κ. Γεωργίου Κωνσταντίνα
Καθηγήτρια Εφαρμογών του
Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας

Κ. Κατσαρού Φανή
Καθηγήτρια Εφαρμογών του
Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας

DR. Ζωγράφος Ανδρέας
Καθηγητής

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Μετέχοντες Σπουδαστές:

Θεοδώρου Μαρία

Παναγιωτίδου Θεοδώρα

Υπεύθυνος Εκπαιδευτικός:

Ζωγράφου Ανδρέας

Καθηγητής

Πτυχιακή για την λήψη του πτυχίου στην Κοινωνική Εργασία από το
τμήμα Κοινωνικής Εργασίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρό-
νοιας του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος(Τ.Ε.Ι) Πάτρας.

Αναγνώριση

Κατ' αρχήν θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον υπεύθυνο καθηγητή μας και Διευθυντή του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας Κύριο Ζωγράφου Ανδρέα, για την όλη συμπαράσταση και το συμβουλευτικό έργο που μας πρόσφερε καθ' όλη την διάρκεια της μελέτης μας.

Να ευχαριστήσουμε τον Πόντιο συγγραφέα του βιβλίου «Ποντιακός Ελληνισμός από την γενοκτονία και τον Σταλινισμό στην Περεστρόικα» Κύριο Αγτζίδη Βλάση, για τις πολύτιμες πληροφορίες που μας έδωσε, τόσο προσωπικά όσο και μέσα από το βιβλίο του.

Να ευχαριστήσουμε, επίσης, την Κοινωνιολόγο Κυρία Βεργέτη Μαρία, που μας βοήθησε στην σύνταξη του ερωτηματολογίου της έρευνας μας.

Τέλος, ευχαριστούμε τον καλό μας φίλο Κύριο Γιαλλούση Μιχάλη, που, αφιλοκερδώς μας βοήθησε στη δακτυλογράφηση της μελέτης μας.

Περίληψη Μελέτης

Το πρόβλημα της κοινωνικοπολιτικής ένταξης των Ποντίων, δεν είναι ένα θέμα σχετικά καινούργιο αλλά τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να παίρνει τεράστιες διαστάσεις. Κάθε χρόνο ο αριθμός των Ποντίων που έρχονται από την Σοβιετική Ένωση αυξάνεται σημαντικά.

Σκοπός λοιπόν της μελέτης μας, ήταν να διαπιστώσουμε κατά πόσο οι Πόντιοι πρόσφυγες, ερχόμενοι από την Σοβιετική Ένωση, εντάσσονται ομαλά στο κοινωνικοπολιτικό σύστημα της Ελλάδος και αν αποτελούν ενεργό πληθυσμό, τόσο προς όφελος των ίδιων όσο και της ίδιας της Χώρας.

Στη συνέχεια, για την επίτευξη αυτού του σκοπού, ακολούθησε βιβλιογραφική μελέτη στηριζόμενη κυρίως στην Ιστορία του Ποντιακού λαού και στους λόγους τους οποίους τους ανάγκασαν να έρθουν στην Ελλάδα. Με την εμπειρική έρευνα, που πραγματοποιήσαμε σε διάφορες υπηρεσίες και Ποντιακούς Συλλόγους, συγκεκριμενοποιήσαμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζει αυτός ο λαός κατά την είσοδο του στην Ελλάδα. Στόχος της εμπειρικής έρευνας ήταν όχι μόνο να εντοπίσουμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι πρόσφυγες, αλλά παράλληλα να συγκεντρώσουμε και να αναλύσουμε τα διάφορα προγράμματα που εφαρμόζονται για τους ίδιους. Συγκεντρώνοντας τα προβλήματα, από την μία πλευρά, και τα προγράμματα από την άλλη, επιδιώξαμε να κάνουμε κάποια αξιολόγηση για το αν επαρκούν αυτά τα προγράμματα ή όχι.

Στην πόλη της Πάτρας πραγματοποιήσαμε την έρευνα μας, η οποία δεν ήταν αντιπροσωπευτική αλλά πιστεύουμε ενδεικτική για τον σκοπό της μελέτης μας.

Από τα αποτελέσματα τα οποία συγκεντρώσαμε και αναλύσαμε, κα-

ταλήξαμε σε ορισμένα συμπεράσματα και ανάλογα διατυπώσαμε τις εισηγήσεις μας.

Λόγω του περιορισμού που υφίσταται, είμαστε υποχρεωμένες να αναφερθούμε στα κυριώτερα συμπεράσματα και εισηγήσεις στα οποία έχουμε καταλήξει.

Κατά κύριο λόγο, η ένταξη των Ποντίων στο κοινωνικοπολιτικό σύστημα της Ελλάδος πραγματοποιείται με μεγάλες δυσκολίες και έντονα προβλήματα. Αυτό κυρίως οφείλεται στα εξής γεγονότα: α) ανεπάρκεια κατάλληλων προγραμμάτων, β) ανύπαρκτη ουσιαστική προσέγγιση των προβλημάτων, γ) έλλειψη συντονισμού φορέων και προγραμμάτων για την αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων, δ) έλλειψη σωστής πληροφόρησης για τα προγράμματα που υλοποιούνται, ε) έλλειψη επαγγελματική κατάρτιση, ειδικά προσαρμοσμένη στον Ποντιακό πληθυσμό, στ) αναγκαιότητα ανάπτυξης και αναδιοργάνωσης των υπηρεσιών που υλοποιούν διάφορα προγράμματα.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα διατυπώθηκαν και οι εισηγήσεις, μερικές από τις οποίες είναι:

- α) Σύσταση ειδικής επιτροπής αποτελούμενη από εκπροσώπους διαφόρων υπηρεσιών και Ποντιακών Συλλόγων που υλοποιούν προγράμματα, με σκοπό τον συντονισμό αυτών των προγραμμάτων για μια πιο ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων.
- β) Σωστά προγραμματισμένη ενημέρωση για όλα τα προγράμματα.
- γ) Ποιοτική αναδιοργάνωση των υφιστάμενων προγραμμάτων.
- δ) Ανάπτυξη προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης ειδικά προσαρμοσμένα για τους Πόντιους προσφυγες.
- ε) Δημιουργία επιστημονικής ομάδας με σκοπό τον εντοπισμό της κοινωνικής διάστασης των προβλημάτων του Ποντιακού λαού.

Πίνακας Υπολογισμών

Πίνακας	Σελίδα
Πίνακας 1 : Προορισμός Ποντίων που έρχονται στην Ελλάδα	37
Πίνακας 2 : Έτος γεννήσεως	204
Πίνακας 3 : Αριθμός ατόμων που αποτελούν το νοικοκυριό στην Σοβιετική Ένωση	205
Πίνακας 4 : Αριθμός ατόμων που αποτελούν το νοικοκυριό στην Ελλάδα	205
Πίνακας 5α: Γνώσεις στα Νεοελληνικά	211
Πίνακας 5β: Γνώσεις στα Ποντιακά	211
Πίνακας 5γ: Γνώσεις στα Ρώσικα	211
Πίνακας 5δ: Γνώσεις στα Αγγλικά	212
Πίνακας 5ε: Γνώσεις κάποιας άλλης γλώσσας	212
Πίνακας 6 : Μορφωτικό επίπεδο	214
Πίνακας 7 : Εργασιακή κατάσταση στην Σοβιετική Ένωση..	214
Πίνακας 8 : Εργασιακή κατάσταση στην Ελλάδα	215
Πίνακας 9 : Χώρος διαμονής στην Σοβιετική Ένωση	217
Πίνακας 10: Χώρος διαμονής στην Πάτρα	217

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ω Ν

	Σελίδα
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	II
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	III
ΠΙΝΑΚΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ	V
Κεφάλαιο	
I ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
- Το πρόβλημα	3
Σκοπός της μελέτης	4
- Ορισμοί όρων	5
II ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ	9
1. Ιστορικός Πόντος	9
2. Η γενοκτονία των Ποντίων	15
3. Η συνθήκη ειρήνης της Λωζάνης (24/7/1923)	18
4. Ποντιακός πληθυσμός: Διαμόρφωση Ποντι- κού Ελληνισμού στη Σοβιετική Ένωση, Ποντιακή Ταυτότητα και Κουλτούρα	19
- 5. Μεταναστευτικά ρεύματα	25
6. Μετανάστευση ή εθελοντική προσφυγιά; Μετανάστευση-Παράγοντες μετανάστευσης ..	28
7. Εντοπισμός τραυματικών εμπειριών των Ποντίων-Παράγοντες που οδήγησαν στην εθελοντική προσφυγιά	31
- 8. Προσδοκίες Ποντίων Προσφύγων που φτάνουν στην Ελλάδα	34

9. Τόποι εγκατάστασης Ποντίων προσφύγων στην Ελλάδα	36
Η ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΝΑ ΦΤΑΣΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΛ- ΛΑΔΑ	39
Α. Προβλήματα κατά την αναχώρηση τους από την Σοβιετική Ένωση	40
1. Εξασφάλιση της βίζας από την Ελληνική Πρεσβεία της Μόσχας	41
2. Μεταφορά συναλλάγματος	41
3. Εξεύρεση εισητηρίων τρένου	41
Β. Προβλήματα ένταξης στον Ελλαδικό χώρο ..	42
1. Τελωνιακά προβλήματα	42
2. Γλωσσικό πρόβλημα	42
3. Στεγαστικό πρόβλημα	42
4. Επαγγελματική αποκατάσταση	45
5. Εκμετάλλευση εργατικού δυναμικού	47
6. Κοινωνική ασφάλιση	48
7. Εκπαίδευση	48
8. Γκετοποίηση	52
9. Στρατιωτική υποχρέωση	53
10. Απόκτηση της Ελληνικής Ιθαγένειας	53
11. Ρατσισμός-Προκαταλήψεις	54
ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	57
1. Πρόγραμμα υποδοχής και αποκατάστασης παλινοστούντων ομογενών	58
2. Πρόγραμμα για την διατήρηση της μητρικής γλώσσας και του πολιτισμού των παιδιών των Ελλήνων παλινοστούντων από την Σοβιετική Ένωση με σκοπό την επαγγελματική ένταξη...	65

3. Πρόγραμμα ευαισθητοποίησης κρατικών φορέων και κοινής γνώμης για την μαζική εγκατάσταση των ομογενών Ποντίων στην Χώρα μας	73
4. Πρόγραμμα για την καταγραφή προβλημάτων Ποντίων ομογενών και έκδοση ενημερωτικού οδηγού για τους Πόντιους	73
5. Πρόγραμμα δωρεάν μεταφοράς οικοσυσκευών των ποντίων σε όλη την Ελλάδα	88
6. Πρόγραμμα επιδότησης μετ' εγκατάστασης..	90
7. Πρόγραμμα επιδότησης ενοικίου	96
8. Πρόγραμμα έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης	101
9. Πρόγραμμα επιδότησης νέων θέσεων εργασίας και επιδότηση νέας επιχείρησης	106
10. Επιδοτούμενο πρόγραμμα εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας	112
11. Πρόγραμμα ρύθμισης στρατιωτικών υποχρεώσεων ορισμένων κατηγοριών στρατευσίμων, ανυπότακτων και οπλιτών	117
12. Πρόγραμμα βελτίωσης Ελληνικής γλώσσας μέσω φροντιστηριακών τμημάτων και τάξεων υποδοχής	120
13. Πρόγραμμα συντονισμού φορέων που ασχολούνται με Πόντιους ομογενείς και έκδοση οδηγού με τα σχετικά προγράμματα...	127
14. Πρόγραμμα πληροφόρησης των Ποντίων της Σοβιετικής Ένωσης	133

15. Πρόγραμμα κάλυψης άμεσων αναγκών των νεοσφιχθέντων οικογενειών	138
16. Πρόγραμμα επαγγελματικής αποκατάστασης...	143
17. Πρόγραμμα εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας	147
18. Πρόγραμμα διατήρησης, ενίσχυσης και ανάπτυξης της Εθνικής και Ιστορικής μνήμης των Ελλήνων Ποντίων της Σοβιετικής Ένωσης	153
19. Πρόγραμμα διατήρησης και καλλιέργειας κοινών πολιτιστικών στοιχείων	156
20. Πρόγραμμα προσωρινής περίθαλψης οικογενών από το εξωτερικό και επαναπατριζόμενων Ελλάνων καθώς και γηγενών που περιέχονται συνέπεια έκτακτου γεγονότος σε κατάσταση ανάγκης	160
21. Πρόγραμμα χορήγησης δωρεάν ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης στους Έλληνες Πόντιους από την Σοβιετική Ένωση	166
22. Πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης	170
23. Απογευματινό Πρόγραμμα Ποντίων	176
24. Πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης παλιννοστούντων (Πληροφορική)	181
25. Πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης	186
26. Ποντιακός Σύλλογος <<Φάρος Ποντίων>>....	191

	27. Πανελλήνια Ένωση Ποντίων Επιστημόνων.....	193
III	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	198
	Είδος έρευνας	199
	Δειγματοληψία	200
	Ερωτηματολόγιο	200
	Πλαίσιο ή πλαίσια μελέτης	201
	Τρόπος ανάλυσης πληροφοριών	202
IV	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	203
V	ΠΕΡΙΛΗΨΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	220
	Συμπεράσματα	221
	Κριτική αξιολόγηση των προγραμμάτων που υλοποιούνται σήμερα	223
	Εισηγήσεις	228
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		
A	Πίνακες υπολογισμών	232
B	Ερωτηματολόγιο	241
Γ	Φωτογραφικό υλικό	249
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	255

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Εισαγωγή

Στην εισαγωγή μας επιδιώκουμε να προετοιμάσουμε τον αναγνώστη για το τι θα επακολουθήσει και θα αναφερθούμε συνοπτικά στο θέμα της μελέτης μας.

Σπάνια συμβαίνει στους λαούς να αγνοούν σε τόση μεγάλη έκταση την ιστορία σημαντικού μέρους του πληθυσμού τους όσο οι Έλληνες αγνοούν την Ποντιακή ιστορία (Αγτζιζίδης Β., 1991, σελ. xv).

Το γεγονός ότι όταν εμείς διαλέξαμε το θέμα της πτυχιακής μας που αναφέρεται στην κοινωνικοπολιτική ένταξη των Ποντίων προσφύγων της Σοβιετικής Ένωσης στην Ελλάδα, αγνοούσαμε την ύπαρξη της τόσο πλούσιας Ποντιακής ιστορίας και δεν γνωρίζαμε ούτε που βρίσκεται γεωγραφικά ο Πόντος, μας κίνησε το ενδιαφέρον να μελετήσουμε από κοντά ένα λαό που αισθάνεται << ξένος >> στην δική του Πατρίδα και συνεχώς αντιμετωπίζει προβλήματα αμφισβήτησης για την έντονη ελληνική του ταυτότητα.

Αρχικό στόχο μας θεωρήσαμε την ανάλυση της ιστορικής προέλευσης του Ποντιακού Ελληνισμού ώστε να γίνει κατανοητή η ποντιακή κουλτούρα και να ορίσουμε τους λόγους που τον τελευταίο αιώνα μετακινείται διαρκώς.

Στην συνέχεια έγινε μελέτη ώστε να μας βοηθήσει στην συγκριμενοποίηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι πρόσφυγες στην Ελλάδα. Μετά από λήψη γνώμης διαφόρων ειδικών, συγκεντρώσαμε σε μία λίστα τα προβλήματα που εντοπίσαμε. Στην συνέχεια επισκεφθήκαμε αρμόδιες υπηρεσίες, υπουργεία και ποντιακούς συλλόγους που εφαρμόζουν προγράμματα για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

Αφού έγινε αυτό, προσπαθήσαμε να διενεργήσουμε μικρής έκτασης ενδεικτική έρευνα στην πόλη της Πάτρας ανάμεσα σε Πόντιους πρό-

σφυγες και μια κριτική αξιολόγηση των προγραμμάτων που εφαρμόζονται σήμερα, βασισμένη τόσο στην δική μας άποψη όσο και στα αποτελέσματα της έρευνας μας.

Κατά αυτόν τον τρόπο επιδιώξαμε να κάνουμε μια σύγκριση του τι είδους προγράμματα υπάρχουν και του κατά πόσο αυτά προσεγγίζουν τα προβλήματα που εντοπίστηκαν ότι αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι.

Το Πρόβλημα

Το θέμα της κοινωνικοπολιτικής ένταξης των Ποντίων από την Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα τον τελευταίο καιρό έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις, γιατί εδώ και μερικά χρόνια παρατηρείται ένα μεγάλο κύμα << μετανάστευσης >> Ποντίων προσφύγων προς την Ελλάδα.

Κατά τα τελευταία χρόνια μετανάστευσαν στην Ελλάδα οι παρακάτω αριθμοί Ποντίων:

1987	527 άτομα
1988	1.365 άτομα
1989	6.791 άτομα
1990	21.209 άτομα

Υπουργείο Εξωτερικών, Αθήνα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Εξωτερικών(ΥΠ.ΕΞ.), προβλέπεται ότι για τα επόμενα οκτώ έως δέκα χρόνια θα φθάνουν στην Ελλάδα είκοσι χιλιάδες(20.000) Πόντιοι πρόσφυγες ετησίως.

Έτσι είναι εμφανής μια έντονη τάση μετακίνησης στην Ελλάδα, κυρίως από την Κεντρική Ασία και τις περιοχές όπου σημειώνονται συγκρούσεις μεταξύ εθνοτήτων(Αγτζιζίδης Β., 1991, σελ.293).

Λόγω του ότι είναι μία νέα εμπειρία για τα Ελληνικά δεδομένα, η Κυβέρνηση έχει δώσει μεγάλη προτεραιότητα στο θέμα αυτό λόγω της σοβαρότητας του, πράγμα που βρίσκει και την υποστήριξη όλων των Ελληνικών κομμάτων.

Ποια είναι η σημερινή αντιμετώπιση των Ελλήνων απέναντι στους Πόντιους πρόσφυγες; Τι έχει γίνει για να τους βοηθήσουν; Είναι επαρκής αυτή η βοήθεια;

Λαμβάνοντας υπ' όψη ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζει οξύτατο δημογραφικό πρόβλημα, η παραπάνω εξέλιξη πρέπει να αντιμετωπίζεται

από το Ελληνικό Κράτος σαν ένα θετικό φαινόμενο με όλες τις οικονομικές και κοινωνικοπολιτικές τους παραμέτρους.

Σκοπός της Μελέτης

Ο γενικός σκοπός της μελέτης μας είναι να διαπιστώσουμε κατά πόσο οι Πόντιοι πρόσφυγες, ερχόμενοι από την Σοβιετική Ένωση εντάσσονται στο κοινωνικοπολιτικό σύστημα της Ελλάδος ομαλά και αν αποτελούν ενεργό πληθυσμό, τόσο προς όφελος των ιδίων, όσο και της ίδιας της χώρας.

Η ομαλή ένταξη των Ποντίων προσφύγων δεν είναι δυνατό να περιοριστεί μόνο κοινωνικοπολιτικά και αυτό γιατί οι Πόντιοι έρχονται αντιμέτωποι με ένα σοβαρό πρόβλημα ένταξης, που οφείλεται όχι μόνο στο ότι αγνοούν το πολιτικό σύστημα της Ελλάδος που είναι εντελώς αντίθετο με αυτό της χώρας προέλευσης τους, αλλά παράλληλα βρίσκονται αντιμέτωποι με πλήθος από πρακτικά προβλήματα που εάν δεν επιλυθούν η κοινωνικοπολιτική ένταξη τους δεν είναι επικτική.

Τέτοια προβλήματα πρακτικής φύσεως είναι το γλωσσικό, το εργασιακό, το στεγαστικό, ο τομέας των κοινωνικών ασφαλίσεων, εκπαιδευτικό, αναγνώριση πτυχίων και γενικά η σχολική προσαρμογή των παιδιών στα ελληνικά δεδομένα.

Είναι εμφανές ότι η μη επίλυση τέτοιων προβλημάτων δεν οδηγεί στην ομαλή κοινωνικοπολιτική ένταξη των Ποντίων στην χώρα μας και γι' αυτό σκοπός μας είναι η μελέτη και παρουσίαση τέτοιας φύσης προβλημάτων για να γίνει κατανοητό η όλη πορεία προσαρμογής των ατόμων αυτών, με τελικό στάδιο την κοινωνικοπολιτική ένταξη τους.

Με την έννοια αυτή, η έρευνα μας επικεντρώνεται στην μελέτη και ανάλυση της σχετικής βιβλιογραφίας, καθώς και συνεντεύξεις με

με τις αρμόδιες υπηρεσίες και υπουργεία που ασχολούνται με αυτό το θέμα.

Επιμέρους Στόχοι

Οι επιμέρους στόχοι της μελέτης μας είναι οι εξής:

- (1) Αναφορά στην ιστορική προέλευση του Ποντιακού Ελληνισμού με σκοπό τον εντοπισμό των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών παραγόντων που οδήγησαν στην << εθελοντική προσφυγιά >>.
- (2) Εντοπισμός των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι κατά την αναχώρησή τους από την Σοβιετική Ένωση και κατά την άφιξη τους στην Ελλάδα.
- (3) Συγκέντρωση και αναλυτική παρουσίαση των προγραμμάτων που εφαρμόζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και υπουργεία.
- (4) Πραγματοποίηση ενδεικτικής έρευνας με πληθυσμό Ποντίων προσφύγων στην πόλη της Πάτρας, για την τεκμηρίωση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.
- (5) Συγκέντρωση και ανάλυση αποτελεσμάτων έρευνας.
- (6) Σύγκριση (ποιοτικά και ποσοτικά) των αποτελεσμάτων της έρευνας σε σχέση με τα προγράμματα που εφαρμόζονται σήμερα.
- (7) Κριτική αξιολόγηση της σημερινής κρατικής πολιτικής που ακολουθείται γι' αυτό το θέμα και
- (8) Συμπεράσματα - Εισηγήσεις - Προτάσεις στηριζόμενες στα αποτελέσματα της έρευνας.

Ορισμοί Όρων

Μερικοί όροι στους οποίους θα αναφερόμαστε καθ' όλη την μελέτη μας θεωρούμε απαραίτητο να εξηγήσουμε προς αποφυγή παρανοή-

σεων. Αυτοί είναι οι εξής:

1. Μετανάστευση:

Με τον ορισμό << μετανάστευση >> γενικά εννοούμε μια μορφή μετακίνησης μιας μερίδας πληθυσμού, ορισμένες κατηγορίες ατόμων ή μεμονωμένα άτομα που για διάφορους λόγους είτε αυτοί είναι φυσικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί ή ψυχολογικοί επιλέγουν να φύγουν από μία περιοχή και να εγκατασταθούν μόνιμα σε κάποια άλλη.

Διεθνής μετακίνηση υπάρχει όταν η κίνηση τελείται από ένα κράτος προς το άλλο. << Αναγκαστική μετανάστευση >> είναι η κίνηση που είναι αποτέλεσμα ηθελημένης δημιουργίας δυσμενών συνθηκών διαβίωσης σε βάρος μιας μερίδας πληθυσμού (Τσαούσης Δ.Γ., 1987, σελ. 223, 239).

2. Παλινοδότηση:

Ο όρος << παλινοδότηση >> σημαίνει το ακριβώς αντίθετο του ορισμού της μετανάστευσης. Η λέξη << παλινοδότηση >> προέρχεται από το ρήμα πάλιν-νοστώ (πάλιν-νόστος) και σημαίνει την εκούσια, την θελημένη εκούσια επιστροφή μεταναστών στην χώρα καταγωγής.

3. Προσφυγιά:

<< Πρόσφυγας >> ονομάζεται αυτός που καταφεύγει κάπου για να προστατευτεί. Η φυγή αυτή είναι εξαναγκαστική και χωρίς επιθυμία ή επιλογή.

Κυριώτερο χαρακτηριστικό είναι η χρήση βίας και η μεγάλη οικονομική πτώση που παρατηρείται αμέσως μετά την << προσφυγιά >> (Σύμβουλος των Νέων, 1975, τόμος 8, σελ. 2703).

Συχνά οι πρόσφυγες καταφεύγουν σε άλλες περιοχές και μετακινούνται εξαναγκαστικά. Πιο σπάνια αναγκάζονται να καταφύγουν σε άλλη χώρα.

4. Κοινωνική Ένταξη:

Με τον όρο << κοινωνική ένταξη >> εννοούμε την κοινωνικοποι-

ηση των μελών μιας κοινωνίας, την προσαρμογή του δηλαδή στα πολιτισμικά στοιχεία μιας κοινωνίας, τις αξίες και κανόνες που συνιστούν και εκφράζουν την δεδομένη κοινωνία. Βασικοί στόχοι αυτής της ένταξης, είναι να δημιουργεί κοινωνικά άτομα, όπου θα συμβάλουν στην διατήρηση της υπάρχουσας κοινωνικής δομής, οι αντιλήψεις που συνειδητά ή ασυνειδήτα σχηματίζουν τα άτομα μέλη και τον τρόπο που εντάσσονται ή όχι στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον τους (Φίλιας Β., 1983, σελ. 160-161).

5. Οικονομική Ένταξη:

Με τον όρο << οικονομική ένταξη >> εννοούμε την δυνατότητα προσαρμογής στην αγορά των καταναλωτικών αγαθών και την δυνατότητα προσκόμισης ο,τιδήποτε χρειάζεται ένα άτομο για την επιβίωση του και ταυτόχρονα την οικονομική ανεξαρτοποίηση του.

6. Εθνική Ταυτότητα:

Λέγοντας << ταυτότητα >> εννοούμε την σύμπτωση εαυτού και προσωπικότητας, της υποκειμενικής και της αντικειμενικής υπόστασης του προσώπου. Η εθνική ταυτότητα ενός ατόμου, της ατομικής υπόστασης του, προσδιορίζεται από τα κοινωνικοπολιτισμικά χαρακτηριστικά της χώρας που διαμορφώνει ένα άτομο και από την διαφοροποίηση των χαρακτηριστικών αυτών από εκείνα κάποιας άλλης χώρας (Αγτζίδης Β., 1991, σελ. 4).

7. Κουλτούρα / Ποντιακή Κουλτούρα:

Κατά τον Σερ Έντουαρντ Τάυλορ, που έδωσε τον ορισμό της κουλτούρας και που θεωρείται ως ο πιο κλασσικός ορισμός, << κουλτούρα >> εννοούμε το σύνθετο εκείνο σύνολο που περιλαμβάνει γνώσεις, πεποιθήσεις, τεχνικές, τέχνες, ήθη, δίκαιο, έθιμα και κάθε άλλη ικανότητα και συνήθεια που αποκτά ο άνθρωπος ως μέλος μιας κοινωνίας.

Συγκεκριμένα, << ποντιακή κουλτούρα >> εννοείται το ολικό σύ-

στημα με το οποίο οι Πόντιοι σκέπτονται, αισθάνονται και δρουν ως μέλη της κοινωνίας που είναι ενταταγμένοι (Τσαούσης. Δ. Σ., 1987, σελ. 118,119).

8. Αφομοίωση:

Σύμφωνα με τον Joseph Rousek << αφομοίωση >> είναι η διαδικασία εκείνη κατά την οποία ένα άτομο ή μία ομάδα ατόμων δέχεται τα στοιχεία της κουλτούρας της ομάδας ή της κοινωνίας η οποία τον περιβάλλει και προσαρμόζεται σ' αυτή (Vlachos E., 1968, σελ.19).

Ιστορική Προέλευση

1. Ιστορικός Πόντος:

Ο Πόντος καταλαμβάνει το βορειοανατολικό τμήμα της Μικράς Ασίας γύρω από την νότια πλευρά του Εύξεινου Πόντου. Το Πανποντιακό Συνέδριο, που συνήλθε στην Μασσαλία το 1918, ομόφωνα όρισε τα όρια του Πόντου ως εξής: Ανατολικά τα Ρωσικά σύνορα και δυτικά η Σινώπη και ο ποταμός Άλυ.

Ο ιστορικός Πόντος, που σήμερα κατέχεται από την Τουρκία, αιώνας υπήρξε η Ελληνική Μητρόπολη της Μαύρης Θάλασσας (Ελλησία, 1990, τεύχος 1, σελ.29).

Καταλαμβάνει σε επιφάνεια το ένα πέμπτο της Μικράς Ασίας και είναι περίπου τα τρία πέμπτα της σημερινής εκτάσεως της Ελλάδος (Ρωμάνια, 1991, τεύχος 5, σελ.17).

Η παρουσία των Ελλήνων στον ιστορικό Πόντο, χρονολογείται από την αρχαιότητα. Έλληνες θαλασσοπόροι ήταν εκείνοι που, αφού κατέκτησαν τις ακτές του Αιγαίου πελάγους, αποτόλμησαν να γνωρίσουν την περιοχή του Εύξεινου Πόντου, χρησιμοποιώντας βελτιωμένα ποντοπόρα πλοία.

Μέχρι σήμερα, όταν ασχολούνται με την ιστορία του Πόντου, αντιμετωπίζουν ένα τεράστιο πρόβλημα. Υπάρχουν διάφορες θεωρίες για το πως ο Ποντιακός Ελληνισμός βρέθηκε στις περιοχές του Πόντου. Δύο από αυτές επικρατούν έως και σήμερα.

Η πρώτη διατυπώνεται από τον Φαλμεράυερ στο βιβλίο του << Η ιστορία της Τραπεζούντας >> όπου υιοθετεί την υπόθεση που θέλει τους Έλληνες να φθάνουν στην Ελλάδα διαμέσου της Ιωνίας. Συγκεκριμένα, ο Φαλμεράυερ, αναφέρει, ότι οι αρχαιότερες Ελληνικές πόλεις δεν πρέπει να αναζητηθούν ούτε στην Αττική, ούτε στην Πελο-

λοπόνησο, αλλά στις ανατολικές ακτές του Εύξεινου Πόντου (Αγτζίδης Β., 1991, σελ.1,2).

Όμως, η κυρίαρχη εκδοχή θέλει τους Έλληνες του Πόντου να φθάνουν στο Πόντο τον όγδοο αιώνα π.Χ. ως άποικοι (Αγτζίδης Β., ο.π., σελ.2).

Πρώτα η Ιωνική Μίλητος ιδρύει τη Σινώπη, η οποία γίνεται Μητρόπολις και σιγά-σιγά διαμορφώνεται μία Ελληνική αγροτική ενδοχώρα. Η ιστορία του Πόντου είναι πλούσια στην διαμόρφωση του πολιτισμού τους και στην προσπάθεια τους να συσπειρωθούν για να οργανώσουν ένα Ποντιακό Κράτος, από τα αρχαία χρόνια έως και σήμερα. Δυστυχώς, αυτό δεν έχει γίνει κατορθωτό ακόμα.

Αντίθετα ο Ποντιακός Ελληνισμός, τον τελευταίο αιώνα, υπέστη μια συνεχή καταδίωξη που συνοδευόταν από γενοκτονίες, πολιτικές βιαιότητες, διώξεις, εξορίες, αναγκαστικές ανταλλαγές πληθυσμών (Συνθήκη της Λωζάννης, 24-7-1923) και γενικά γεγονότα που αν αναλυθούν, η επιβίωση του Ποντιακού Ελληνισμού αποτελεί έκπληξη. Κατόρθωσε, μετά από κάθε δίωξη και κάθε εκτόπιση, να ανασυγκροτείται και να συνεχίζει την λαμπρή του ιστορική πορεία.

Θεωρήσαμε σκόπιμο να αναφερθούμε στην ιστορική πορεία των Ποντίων, από τα αρχαία χρόνια έως και τον δικό μας αιώνα, για να δείξουμε την επιβίωση των Ποντίων αρχικά και στην συνέχεια, να εντοπίσουμε όλες τις τραυματικές εμπειρίες που υποστήκανε και που τους ώθησαν σήμερα, να διαλέγουν την <<εθελοντική προσφυγιά>>

Το γιατί ονομάσαμε την μετακίνηση των Ποντίων από την Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα <<εθελοντική προσφυγιά>>, θα εξηγήσουμε στη συνέχεια σε άλλο κεφάλαιο.

Σύμφωνα με τον Αγτζίδα Βλάση (1991), η εξέλιξη του Ποντιακού Ελληνισμού στην Σοβιετική Ένωση χωρίζεται σε πέντε ιστορικές περιόδους:

Η πρώτη ιστορική περίοδος που χρονολογείται πολλούς αιώνες πριν έως και το 1921, χαρακτηρίζεται από την μετακίνηση μεγάλου αριθμού Ποντιακού πληθυσμού.

Συγκεκριμένα, μετά την κατάληψη της Τραπεζούντας από τους Τούρκους το 1461, πολλοί κάτοικοι των Ελληνικών πόλεων και χωριών αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν. Άλλοι μεταναστεύσαν στα παράλια της μεσημβρινής Ρωσίας και άλλοι στις περιοχές του Καυκάσου και του Αντικαυκάσου.

Το 1763, πολλές οικογένειες μεταλλουργών, εγκαθίστανται στην Δημοκρατία της Γεωργίας μετά από πρόσκληση του Βασιλέα της Γεωργίας Β'. Επίσης, το 1804 παρουσιάζονται μαζικές μετακινήσεις εξ' αιτίας των Τερεμπέρηδων.

Λίγο αργότερα, κατά την διάρκεια του Πρώτου Ρωσοτουρκικού πολέμου(1822-1829), εννενήντα χιλιάδες Πόντιοι τάσσονται υπέρ των Ρώσων και αποχωρούν μαζί τους για να γλυτώσουν.

Η μεγαλύτερη μετακίνηση Ποντιακού πληθυσμού διαπιστώνεται αμέσως μετά το τέλος του Δεύτερου Ρωσοτουρκικού πολέμου το 1876. Πάνω από εκατό χιλιάδες Πόντιοι μετανάστευσαν.

Το 1918, νέο κύμα μετανάστευσης παρουσιάζεται, σε μια προσπάθεια επιβίωσης από τις σφαγές και τις λεηλασίες των Τούρκων(Ρωμάνια, 1991, τεύχος 5, σελ.8).

Την ίδια περίοδο εξακολουθούν να μένουν εννιάκόςσιες εικοσιεννέα χιλιάδες Πόντιοι στον Πόντο, όπου αναπτύσσουν το Ποντιακό ανταρτικό. Το Ποντιακό κίνημα επεκτείνεται σε τέτοιο βαθμό όπου ανησυχεί την Κεντρική Οθωμανική Εξουσία.

Έτσι, στις 19-5-1919, καταφθάνει στον Πόντο ο Μουσταφά Κεμάλ Πασάς για να οργανώσει, αυτοπροσώπως, την β' φάση της γενοκτονίας των Ποντίων(Χαραλαμπίδης Μ., 1988, σελ.7).

Με το τέλος της πρώτης ιστορικής περιόδου, ο Ποντιακός Ελλη-

νισμός κάνει μια νέα προσπάθεια αναδιοργάνωσης-ανασυγκρότησης, η οποία λαμβάνει χώρα στην Σοβιετική Ένωση.

Η δεύτερη ιστορική περίοδος, που αρχίζει από το 1921 έως και το 1938, χαρακτηρίζεται από την άνθιση του Ποντιακού Ελληνισμού στην Ε.Σ.Σ.Δ. Μαζί με τους Πόντιους που είχαν εγκατασταθεί, τον προηγούμενο αιώνα, στην Ρωσία, οι Πόντιοι που φθάνουν, δημιουργούν την Σοβιετική Ελληνική Εθνότητα.

Αρκετοί Έλληνες έφυγαν από την Ε.Σ.Σ.Δ. και πήγαν στην Ελλάδα. Οι περισσότεροι, όμως, προτίμησαν να μείνουν εκεί γιατί πίστευαν ότι, η Ελλάδα είχε σημαντικά προβλήματα επιβίωσης. Πάντως, μέχρι το 1926, συνεχίζονται τα ρεύματα φυγής των Ελλήνων από την Ε.Σ.Σ.Δ. Η πλειοψηφία των Ελλήνων στην Ε.Σ.Σ.Δ. είναι Πόντιοι.

Κατ' αυτήν την περίοδο, Έλληνες Πόντιοι διανοσούμενοι, διεκδικούν την δημιουργία αυτόνομων περιοχών. Η πρώτη ήταν στο Κρανοντάρσκι Κράι, που ήταν Ελληνική περιοχή (Αγτζίδης, 1991, σελ. 151)

Οι συνθήκες ζωής τους αλλάζουν προς το καλύτερο. Δημιουργούνται τα πρώτα Ελληνικά σχολεία και τυπώνονται οι πρώτες Ελληνικές εφημερίδες. Η πρώτη Ελληνική κομμουνιστική εφημερίδα είναι ο << Σπάρτακος >> και ακολουθούν πλήθος, τοπικές, Ελληνικές εφημερίδες.

Η Σοβιετική Ένωση, κατ' αυτή την περίοδο, ήταν η μοναδική χώρα που σεβάστηκε, για αρκετά χρόνια, το Ποντιακό στοιχείο και την ανάπτυξη της Ποντιακής κουλτούρας. Επέτρεψε την γραφή, ομιλία και διδασχ της Ποντιακής γλώσσας.

Το Σοβιετικό Σύνταγμα του 1926, αναγνώρισε την Ποντιακή γλώσσα, ως μία από τις γλώσσες της Σοβιετικής Ένωσης. (Ρωμάνια, τεύχος 5, 1991, σελ. 9).

Για πρώτη φορά, δημιουργούνται οι κατάλληλες συνθήκες, για

την ανάπτυξη του Ποντιακού Πολιτισμού. Όλη αυτή η ανάπτυξη της Ποντιακής κουλτούρας, συνεχίζεται έως και το 1937, όπου εμφανίζεται ο Στάλιν.

Η τρίτη ιστορική περίοδος αρχίζει από το 1938 έως και το 1956 όπου χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια για την ολική καταστροφή του Ελληνισμού.

Οι πρώτες σημαντικές διώξεις των Ελλήνων αρχίζουν την περίοδο της βίαιης κολλεκτιβοποίησης οι οποίες βασίζονται σε πολιτικά ή ταξικά κριτήρια. Οι διώξεις αυτές κορυφώνονται το 1937-1938 και παίρνουν έντονο εθνικό χαρακτήρα.

Έλληνες εκτελούνται με τις κατηγορίες << εχθροί του λαού >>, παιδιά ή συγγενείς των << εχθρών του λαού >>.

Παράλληλα, τον Αύγουστο του 1938, χωρίς επίσημη ανακοίνωση, κλείνουν όλα τα Ελληνικά σχολεία και αρχίζει η διδασκαλία στα Ρωσικά. Κλείνει επίσης και το Ελληνικό θέατρο.

Από το 1943 έως και το 1944, εμπορικά βαγόνια αποσύρονται από τον πόλεμο και διατίθενται για την υλοποίηση των εκτοπίσεων. Οι πρώτοι που εκτοπίζονται είναι Έλληνες υπήκοοι από το Κουμπάν. Η εκτόπιση των Ελλήνων καλύπτει όλη την Νότια Ρωσία με προορισμό την Σιβηρία.

Λίγο αργότερα, οι Πόντιοι, ονομάζουν αυτές τις μαζικές εκτοπίσεις ως << πρόγραμμα θανάτου >>.

Συγκλονιστική είναι η μαρτυρία του Κου Ξανθόπουλου πρόεδρο της Ένωσης Ποντίων Επιστημόνων: << Ήμουν ενός έτους, όταν μεταφέρανε εμένα, την μητέρα μου καθώς και άλλους Πόντιους, μέσα σε βαγόνια που προοριζόντουσαν για << ζώα >>. Αυτή η διαδικασία ονομάστηκε πρόγραμμα θανάτου, γιατί κάθε φορά που κάποιος Πόντιος ήταν βαριά άρρωστος και ετοιμοθάνατος, τον πετάγανε πάνω στις ράγες για να τον βρούνε κάποιος χωρικός και να τον θάψουν. Εγώ

είχα πάθει θερμοπληξία. Τρεις φορές με πετάξανε στις ράγες και τις τρεις φορές μ' έσωσε η μητέρα μου, η οποία ήταν και νοσοκόμα, προσπαθώντας να πείσει τους Ρώσους φύλακες ότι δεν είχα τίποτα το σοβαρό. Με βοήθησε η μητέρα μου βγάζοντας γάλα από το στήθος της και αφού το άφηνε να κρυώσει, μου το έδινε. Ήμουν ένας από τους λίγους που επέζησαν από την δική μου την γενιά >>.

(Ένωση Ποντίων Επιστημόνων, ημερομηνία 7-5-91)

Πάνω από πενήντα χιλιάδες (50.000) Πόντιοι χάθηκαν στις μαζικές εκτοπίσεις σε στρατόπεδα συγκεντρώσεων, όπου ζούσαν σε άθλιες καταστάσεις έως και το θάνατο του Στάλιν, το Μάρτιο του 1953.

Η τέταρτη ιστορική περίοδος αρχίζει το 1956 και τελειώνει το 1985. Αυτή η περίοδος χωρίζεται σε δύο υποπεριόδους. Η πρώτη καλύπτει την Μετασταλινική περίοδο, από το 1956 έως το 1962, και η δεύτερη από το 1962 έως το 1985, από την άνοδο του Μπρέζνιεφ έως και την διαδοχή του από τον Μιχαήλ Γκορμπατσώφ.

Η πρώτη υποπερίοδος(1956-1962) είναι η περίοδος μετά το θάνατο του Στάλιν και χαρακτηρίζεται από την άγρια διαμάχη για την διαδοχή, μεταξύ του Μπέρια και του Χρουστώφ. Ο Μπέρια, στις 24-12-1953, εκτελείται ως << πράκτορας των ιμπεριαλιστών >> (Αγτζίδης Β., 1991, σελ. 271).

Η τυπική αποκαθήλωση του Στάλιν γίνεται το 1956. Τα περιοριστικά μέτρα λιγοστεύουν, αλλά οι περισσότεροι Πόντιοι παραμένουν στην Κεντρική Ασία.

Στην δεύτερη υποπερίοδο(1962-1985) απαλλάσσουν τον Νικήτα Χρουστώφ από πρώτο γραμματέα του Κόμματος και την θέση του παίρνει ο Λεονίντ Μπρέζνιεφ τον Οκτώβριο του 1964, περίοδος που αργότερα χαρακτηρίζεται << Περίοδος της Στασιμότητας >>(Αγτζίδης Β., ο.π., σελ. 277).

Κατά την περίοδο της στασιμότητας, δεν διδάσκεται η Ελληνική

γλώσσα και οι Πόντιοι αντιμετωπίζονται σαν κατώτερος λαός.

Δυσκολίες παρουσιάζονται στην οικονομία της Σοβιετικής Ένωσης κατά την περίοδο του 1970. Αρχηγός της ΚΑ.ΚΓΕ.ΜΠΕ. διορίζεται ο έλληνας Αντρόπωφ και μπαίνει στην γενική γραμματεία του Κόμματος. Τον Αντρόπωφ διαδέχεται ο Μιχαήλ Γκορπατσώφ. Έτσι κλείνει και η τέταρτη περίοδος το 1985.

Η πέμπτη ιστορική περίοδος ξεκινάει από το 1985 έως και σήμερα και χαρακτηρίζεται ως η περίοδος της περεστρόικας. Σε αυτή την περίοδο αλλάζει η κατάσταση των Ποντίων. Στην Γεωργία, το 1982, αρχίζει η διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας και ξανανοίγει το πρώτο Ελληνικό σχολείο στο Σοχούμι το 1988. Η πολιτική της περεστρόικας ανοίγει δύο δρόμους: Ο πρώτος δρόμος οδηγεί στην πολιτική οργάνωση των Ποντίων και ο δεύτερος οδηγεί στην φυγή προς την Ελλάδα. Αυτή την περίοδο μυθοποιείται η Ελλάδα και γι' αυτό οι Πόντιοι πρόσφυγες δέχονται το πρώτο τους σοκ αντικρύζοντας την πραγματική Ελλάδα (Ρωμανία, τεύχος 5, 1991, σελ. 30).

Έτσι τελειώνουμε την περιγραφή των πέντε ιστορικών περιόδων που χαρακτηρίστηκαν ως ορόσημο της Ποντιακής Ιστορίας.

2. Η Γενοκτονία των Ποντίων:

Οι διωγμοί εναντίον του Ποντιακού Ελληνισμού έχουν την μορφή της γενοκτονίας, όπως αυτή ορίζεται από την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη και την καταστολή του εγκλήματος της γενοκτονίας. Γράφει η Σύμβαση: « Άρθρον 2: Εις την παρούσαν Σύμβαση, ως γενοκτονία νοείται οιαδήποτε εκ των κατωτέρων πράξεων, ενεργούμενη με την πρόθεσιν ολικής ή μερικής καταστροφής ομάδος εθνικής, εθνολογικής, φυλετικής ή θρησκευτικής, ως τολαύτης:

(α) Φόνος μελών της ομάδας

(β) σοβαρά βλάβη της σωματικής ή διανοητικής ακεραιότητας των μελών της ομάδος,

(γ) εκ την πλήρη ή την μερική καταστροφή αυτής,

(δ) μέτρα αποβλέποντα εις την παρεμπόδιση των γεννήσεων εις τους κόλπους ωρισμένης ομάδος,

(ε) αναγκαστική μεταφορά παιδιών μιας ομάδος εις έτεραν ομάδα >>.

<< Όπως είναι γνωστό, οι Πόντιοι, υπέστησαν από το ξεκίνημα του αιώνα μας, ως τις μέρες μας, αλληπάλληλες, διαδοχικές διασπάσεις, αποδιάρθρωσεις των κοινοτήτων τους, ξεριζωμούς με αφετηρία τη γενοκτονία και το μαζικό ξεριζωμό των ετών 1916-1923 >> (Χαραλαμπίδης, σελ. 5).

Θεωρήσαμε σκόπιμο, σ' αυτό το μικρό κεφάλαιο της μελέτης μας, ν' αναφερθούμε σε λίγες από τις φρικαλέες εμπειρίες Ποντίων, που είχαν την ατυχία να γνωρίσουν την βάρβαρη πολιτική της Οθωμανικής, στην αρχή, και της Κεμαλικής, στην συνέχεια, Τουρκίας, που στοίχισε στον Ποντιακό λαό πάνω από τρακόσιες πενήντα χιλιάδες νεκρούς (το 50% περίπου του πληθυσμού τους).

Οι Τούρκοι εφάρμοσαν την τακτική εκτόπισης των πληθυσμών, με στόχο την καταδίωξη του Ελληνικού στοιχείου και με απότερο σκοπό την ολοσχερή καταστροφή των Ελλήνων, όπως είχε γίνει και με τους Αρμένιους (Αγτζιζίδης, 1991, σελ.25).

Η τακτική που χρησιμοποίησαν οι Τούρκοι, επιτεύχθηκε μέσω δολοφονιών, εκτελέσεων, πυρπολήσεων και εκτεταμένων σφαγών.

Ο Γεώργιος Βαλαβάνης στο βιβλίο του << Σύγχρονος Γενική Ιστορία του Πόντου >> γράφει : << Όλη η απώλεια των Ποντίων σε ανθρωπινό υλικό, δύναται να υπολογισθεί από τον Γενικό Πόλεμο μέχρι Μάρτιο 1924, σε τρακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες φονευθέντες, απαγχονισθέντες και αποθανόντες από πείνα, ασθένειες και κακουχίες >> (σελ.24).

Ένα κείμενο της Κεντρικής Ένωσης Ποντίων Ελλήνων προς την Ελληνική Στρατιωτική Αποστολή το 1919 λέει: << Οι Τούρκοι εξόριζαν τους Έλληνες Πόντιους κατά την διάρκεια του χειμώνα. Σε διάφορα μέρη είχαν ιδρύσει λουτρώνες, δήθεν για στρατιωτικούς λόγους και για λόγους υγείας τους ανάγκαζαν να σταθούν στο χιόνι, γυμνοί με θερμοκρασία κάτω του μηδενός για ιατρική επιθεώρηση >>.

Λουτρά, όπως της Νικόπολης, του Έρπαια, της Σεβάστειας, έχουν χαραχθεί βαθιά στην μνήμη των Ποντίων επιζώντων.

Οι Άγγλοι θεωρούνται, από τον Ποντιακό λαό ως οι υπεύθυνοι της γενοκτονίας των Ποντίων, με την άφιξη του Μουσταφά Κεμάλ Πασά στις 19/5/1919. Οι Άγγλοι ενώ γνώριζαν ότι οι Πόντιοι έχουν υποστεί γενοκτονία, επιτρέπουν στον Κεμάλ να αποβιβασθεί στον Πόντο. Σκοπός του Μουσταφά Κεμάλ ήταν να εξοντώσει το Ποντιακό Ανταρτικό, που εκείνη την εποχή φουντώνει. Το Κεμαλικό κίνημα χαρακτηρίζεται από φανατισμό, επιθετικό εθνικισμό, και σκοπός του είναι να διώξει τους Πόντιους Έλληνες από την Πατρίδα τους.

Μνημείο που έγινε προς τιμή του Τοπάλ Οσμάν, έξω από την Κερασούντα, γράφει: << Τιμή στο παλικάρι, τον Οσμάν, που πέταξε τους Έλληνες από την Μαύρη και την Άσπρη Θάλασσα >> (Αγτζιζίδης, 1991, σελ.72).

Οι διώξεις και οι σφαγές συνεχίζονται, με αποκορύφωμα την Συνθήκη της Λωζάννης, που αναγκάστηκε να υπογράψει ο, τότε πρωθυπουργός της Ελλάδος, Βενιζέλος. Αυτή η Συνθήκη χαρακτηρίζεται ως τεράστια επιτυχία του Μουσταφά Κεμάλ.

Στην συνέχεια θα εξηγήσουμε τα στοιχεία που συνθέτουν την Συνθήκη της Λωζάννης και τους λόγους για τους οποίους χαρακτηρίστηκε ως η πιο εγκληματική ενέργεια που έγινε εις βάρος των Ποντίων.

3. Η Συνθήκη Ειρήνης της Λωζάννης(24/7/1923):

Την περίοδο, μεταξύ 20/11/1922 και 24/7/1923 πραγματοποιήθηκε η Διεθνής Σύσκεψη στην Λωζάννη. Η συνδιάσκεψη κατέληξε στην υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάννης στις 24/7/1923(Σκουλάτου Β., 1984, σελ.117).

Η Συνθήκη της Λωζάννης στις 24/7/1923 υπογράφηκε ανάμεσα στην Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, Ιταλία, Ιαπωνία, Ρουμανία, Γιουγκοσλαβία και την Ελλάδα από την μια πλευρά και στην Τουρκία από την άλλη.

Με την υπογραφή αυτή καθορίστηκαν τα νέα σύνορα της Τουρκίας που παραμένουν τα ίδια έως σήμερα. Ο Έβρος ορίστηκε ως σύνορο μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, παραχωρήθηκαν τα νησιά Ίμβρος και Τένεδος στην Τουρκία και αποφασίστηκε η ανταλλαγή των πληθυσμών. Από την ανταλλαγή εξαιρέθηκαν οι Έλληνες κάτοικοι της Κωνσταντινούπολης και οι Τούρκοι κάτοικοι της Δυτικής Θράκης. Την στιγμή της υπογραφής της Συνθήκης ο Ελληνισμός της Ανατολικής Θράκης, της Ιωνίας και του Πόντου, έπαυε ουσιαστικά να υπάρχει(Σκουλάτου Β., ο.π., σελ.117).

Αυτή η Συνθήκη Ειρήνης χαρακτηρίστηκε ως μεγάλη νίκη της Τουρκίας και αυτό γιατί επιβεβαίωσε την διεθνή αναγνώριση του Τουρκικού Κράτους, η οποία δημιουργήθηκε με την επανάσταση του Μουσταφά Κεμάλ Πασά.

Με τα άρθρα 30-45 ρυθμίζονται τα θέματα της Ελληνικής Ιθαγένειας και η προστασία των μειονοτήτων και η ανταλλαγή των πληθυσμών, Ελληνικού και Τουρκικού. Η Ελλάδα δέχεται να παραλάβει πίσω ένα εκατομμύριο Έλληνες ενώ τρακόσιες χιλιάδες Τούρκοι επιστρέφουν στην Τουρκία(Μεγάλη Αμερικανική Εγκυκλοπαίδεια, τόμος 15, 1967, σελ.211).

Σύμφωνα με τον Αγτζιόδη Βλάχση(1991) « η ανθρωπιστική πλευρά του προσφυγικού ζητήματος επισκιάζεται από την σχηματοποίηση Τούρκοι-

Έλληνες >>. (σελ.105)

Για τις περιουσίες των πρόσφυγων δημιουργείται μία « μεικτή επιτροπή », η οποία αναλαμβάνει να διενεργήσει μία γενική εκτίμηση του ανταλλάξιμου πληθυσμού. Σύμφωνα με αυτή την εκτίμηση θα πρέπει να αποδοθεί κάποια αποζημίωση στους πρόσφυγες από το Κράτος που θα έμενε χρεώστης.

Αυτή η Συνθήκη θεωρήθηκε προσωπική επιτυχία του Μουσταφά Κεμάλ Πασά(Μεγάλη Αμερικανική Εγκυκλοπαίδεια, τόμος 13, 1967, σελ. 139).

Η επιτυχία αυτή, οφείλεται στο γεγονός ότι πέτυχε ο Μουσταφά, έμμεσα, να « ξεφορτωθεί » πολλούς Ελληνοπόντιους, μιας και πριν την υπογραφή αυτής της Συνθήκης είχε καταφέρει να εκδιώξει τα τρία τέταρτα των Ελλήνων.

Στην Συνθήκη πραγματοποιείται επίσης ένας διαχωρισμός, ανάλογα με το θρήσκευμα, σε Τούρκους και Έλληνες. Ονόμασαν όλους τους Χριστιανούς Έλληνες και όλους τους Μουσουλμάνους Τούρκους. Πολλοί όμως, ήταν Έλληνες Πόντιοι που είχαν εξισλαμιστεί από τους Τούρκους και αυτό είχε ως αποτέλεσμα, κατά την διάρκεια της ανταλλαγής, εξισλαμισμένοι Έλληνες Πόντιοι να φύγουν για την Τουρκία και αντίθετα έφτασαν στην Ελλάδα Χριστιανοί Τσιγγάνοι.

Δεν είναι λοιπόν αδικαιολόγητος ο χαρακτηρισμός ότι η Συνθήκη Ειρήνης αποτελεί « το μεγαλύτερο παζάρι των αιώνων »(Αγτζίδης Β., 1991, σελ. 106).

4. Ποντιακός Πληθυσμός: Διαμόρφωση Ποντιακού Ελληνισμού στην Σοβιετική Ένωση, Ποντιακή Ταυτότητα και Κουλτούρα

Οι Έλληνες του Πόντου είχαν αρχίσει να εγκαθίστανται, ήδη από τον πέμπτο αιώνα π.Χ., σε περιοχή που σήμερα αποτελεί μέρος

της Σοβιετικής Ένωσης. Μετά την κατάλυση της Τραπεζούντας, από τους Τούρκους το 1461, πολλοί Πόντιοι εγκατέληψαν τον τόπο τους. Τον προηγούμενο αιώνα, τριακόσιοι πενήντα χιλιάδες Πόντιοι είχαν εγκατασταθεί σε περιοχές της Σοβιετικής Ένωσης. Σήμερα, οι περισσότεροι Πόντιοι βρίσκονται διασκορπισμένοι σε όλες τις Δημοκρατίες της Σοβιετικής Ένωσης.

Οι Δημοκρατίες της Σοβιετικής Ένωσης είναι: η Δημοκρατία της Υπερκαυκασίας, που αποτελείται από τις Δημοκρατίες της Γεωργίας, της Αρμενίας και του Αρζερμπαϊτζάν, η Δημοκρατία της Ρωσίας, η Δημοκρατία του Καζακστάν, η Δημοκρατία του Ουζμπεκιστάν, η Δημοκρατία της Κιργισίας και η Δημοκρατία της Σιβηρίας.

Η γενοκτονία των Ποντίων από τους Τούρκους το 1916, σημαδεύει το τελευταίο μεταναστευτικό κύμα στη Σοβιετική Ένωση. Το 1917 ζουν στη Σοβιετική Ένωση εξακόσιοι πενήντα χιλιάδες Πόντιοι, όπου παίρνουν ενεργά μέρος σε όλα τα ιστορικά γεγονότα της εποχής (Πανποντιακός Σύλλογος Αργώ, 1991, σελ. 16).

Σίγουρα εξακόσιοι πενήντα χιλιάδες Πόντιοι είναι ένα μεγάλο κομμάτι αυτού του λαού, που προσπαθεί να επιβιώσει μέσα από όλες τις εξορίες εις βάρος του και προσπαθεί να διατηρήσει την εθνική του ταυτότητα στο ακέραιο. Έτσι, δημιουργείται μία Ελληνοσοβιετική κοινωνία, με έντονη πολιτιστική και εκπαιδευτική δραστηριότητα, καθώς παράλληλα το θέατρο και η ποντιακή λογοτεχνία γνωρίζουν, την ίδια εποχή, μεγάλη ακμή.

Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι ο συνολικός αριθμός των δολοφονημένων Ποντίων, μέχρι τον Μάρτιο του 1924, φτάνει στα τριακόσια πενήντα τρεις χιλιάδες άτομα στον Πόντο (Βαλαβάνης Γ., 1986, σελ. 24).

Οι Πόντιοι πρόσφυγες, στις αρχές του αιώνα μας, μαζί με όσους Πόντιους συνεχίζουν να καταφθάνουν από την Μαύρη Θάλασσα στην Σο-

βιετική Ένωση, δημιουργούν την Σοβιετική Ελληνική Εθνότητα, που είναι μία από τις πολλές εθνότητες που υπάρχουν στην Σοβιετική Ένωση. Μέχρι το 1926, Πόντιοι συνεχίζουν να καταφθάνουν στη Σοβιετική Ένωση.

Οι Πόντιοι ζουν και οργανώνονται πολιτικά σε διάφορες Εθνικές Δημοκρατίες. Αποτέλεσμα αυτού είναι η δημιουργία τεσσάρων αυτόνομων Ελληνικών περιοχών. Οι τρεις βρίσκονται στην Νότια Ουγγρανία και η τέταρτη στην Νότια Ρωσία.

Κύρια στοιχεία που επικρατούν σ' αυτές τις περιοχές είναι η Ποντιακή διάλεκτος, τα Ποντιακά τραγούδια και η Ποντιακή λογοτεχνία.

Η πλούσια Ποντιακή διάλεκτος αποτελεί ένα συνδυασμό της αρχαίας Ελληνικής γλώσσας, της αρχαίας Ιωνικής και περιέχει στοιχεία Μεσαιωνικής κοινής Ελληνικής.

Από περιοχή σε περιοχή παρατηρούνται ιδιομορφίες. Στη Ρωσία καθιερώθηκε η Δημοτική γλώσσα και η αντικατάσταση του εικοσιτετραγράμματος ελληνικού αλφάβητου με το είκοσαγράμματο. Επίσης, αφαίρεσαν το << ψ >> και έβαλαν το << πς >> και το << ξ >>, όπου έβαλαν το << κς >>. Από τα << ι >> άφησαν μόνο το γιώτα και από τα << ο >> άφησαν το όμικρον. Αυτές οι αλλαγές ψηφίστηκαν στην Πανενωσιακή Σύσκεψη Ελλήνων Διανοούμενων, στις 10-5-1926.

Βέβαια, μετά από τις πιο πάνω αλλαγές, εμφανίστηκαν και ορισμένοι διανοούμενοι που διαφωνούσαν.

Ο Κώστας Τοπχαράς, στο βιβλίο του << Η γραμματική της Ποντιακής γλώσσας >>, ισχυρίστηκε ότι το εικοσιτετραγράμματο αλφάβητο δεν το άλλαξε κανείς, από τον καιρό των Ιώνων, και ότι βγάζοντας δύο γράμματα και χρησιμοποιώντας διπλά γράμματα στη θέση τους, πίστευε ότι δεν ήταν θέμα ευκολίας ή συντομίας (Αγτζίδης Β., 1991, σελ. 155).

Οι διαμάχες για το αλφάβητο συνεχίστηκαν, μεταξύ των υποστηρικτών της παλαιάς και της νέας διαμόρφωσης, έως και το 1937, όπου ο Στάλιν κλείνει όλα τα Ελληνικά σχολεία (Αγτζίδης Β., 1991, σελ. 158).

Το Ποντιακό τραγούδι είναι τρισυπόστατο: περιέχει κείμενο, μουσική και χορό. Ο συνδυασμός αυτών των τριών στοιχείων ανακαλύπτει πλούτο συναισθημάτων. Τα θέματα των Ποντιακών τραγουδιών είναι ακριτικά, ερωτικά, του γάμου. Κυρίως, όμως, στρέφονται γύρω από την ξενιτιά, την μεγάλη πίκρα όλων των Ποντίων:

<< Στείλε σε και την παβέσκα,

Προσκαλούνε σε,

Πας λες τα παράπονα σ'

ατοίν κι ακούνε σε

Στείλνε σε σην εξορίαν

σο Σιμπήρ μακρά

ορφανιόταν οι γυναίκ

τα μικρά >>.

Μετάφραση:

Σου στέλνουνε την ειδοποίηση, σε προσκαλούνε. Πας, λες τα παράπονα σου, αυτοί δεν σ' ακούνε. Σε στέλνουνε στην εξορία, στη Σιβηρία μακριά, ορφανεύουν οι γυναίκες τα μικρά παιδιά (Αγτζίδης Β., ο.π., σελ. 212).

Παράλληλα, σε όλες τις περιοχές που κατοικούν Πόντιοι, δημιουργούνται τα Ελληνικά σχολεία τα οποία συνεχίζουν την λειτουργία τους μέχρι την Σταλινική εποχή.

Για πρώτη φορά, στη περίοδο του μεσοπολέμου, δημιουργούνται στη Σοβιετική Ένωση οι ευκαιρίες για την ανάπτυξη του Ποντιακού στοιχείου, την ισχυροποίηση της Ποντιακής κουλτούρας και ευρύτερα η άνθιση και ανάπτυξη ολόκληρου του πολιτισμού της.

Έτσι, δημιουργείται Ελληνικός κοινωνικός χώρος, στα πλαίσια της Σοβιετικής Ένωσης, με αδιαμφισβήτητη Ποντιακή ταυτότητα.

Δυστυχώς, ο Στάλιν δεν αφήνει ν' αναπτυχθούν μετά το 1937.

Η ύπαρξη εκείνη την εποχή Ποντιακής ποίησης και λογοτεχνίας, άμεσα επηρεασμένη από τον σοσιαλιστικό ρεαλισμό, δεν σημαίνει απαραίτητα ότι αυτά ανταποκρίνονται στις ανάγκες της δικής τους έκφρασης. Οι Πόντιοι σατυρίζουν με τραγούδια και ανέκδοτα τις επιλογές αυτές της Σταλινιστικής Σοβιετικής εξουσίας, καθώς κάνουν και τολμηρή κριτική στην γραφειοκρατία (Αγτζίδης Β., 1991, σελ. 199).

Οι Πόντιοι σταδιακά προσαρμόζονται και διαμορφώνονται ανάλογα με το κοινωνικοπολιτικό σύστημα της Σοβιετικής Ένωσης, αλλά καταφέρνουν να διατηρήσουν τα ήθη και έθιμα τους, παραδοσιακά τραγούδια και γενικά όλα τα στοιχεία που συνθέτουν την Ποντιακή Εθνικιστική ταυτότητα τους.

Μπορεί η Ελληνική κοινωνία στη Σοβιετική Ένωση να τερματίστηκε βίαια το 1937, μέσω της Σταλινικής εξουσίας που απαγόρευε την Ελληνική γλώσσα, την λειτουργία των σχολείων και θεάτρων, αλλά οι περισσότεροι ούτε υπηκοότητα δεν άλλαξαν. Μπορεί να διώχθηκαν οι Έλληνες διανοούμενοι στη Σιβηρία, αλλά η προσπάθεια της απόλυτης αφομοίωσης του Ποντιακού Ελληνισμού, από την πλευρά της Σοβιετικής Ένωσης, απέτυχε λόγω της ισχυρής Ελληνικής συνείδησης του πλυσθησμού (Πανποντιακός Σύλλογος Αργώ, 1991, σελ. 18).

Σαν πείσμα φαίνεται, ότι όσο πιο πολύ πίεζαν τους Πόντιους ν' απαρνηθούν την Εθνική καταγωγή και ταυτότητα τους, τόσο όχι μόνο η Ποντιακή κουλτούρα ζει, αλλά και συνεχίζει την ραγδαία ανάπτυξη της.

Σήμερα, μετά από πολλούς αιώνες και μετά την Περεστρόικα και το πνεύμα της φιλελευθεροποίησης που επικρατεί στη Σοβιετική Ένωση, λειτουργεί στη Τιφλίδα από την 9-3-1990 ο << Σύνδεσμος των

Ελληνοποντίων >>, όπου στόχος του είναι η συσπείρωση όλων των Ελλήνων για την ανάπτυξη της παιδείας, της λαϊκής δημιουργίας και η κατάκτηση της γλώσσας. Επίσης, στόχος τους είναι να ικανοποιήσουν όλες τις Εθνικές, πολιτιστικές, θρησκευτικές και κοινωνικές ανάγκες των Ποντίων της Σοβιετικής Ένωσης. Παρ' όλο που αυτή τη στιγμή οι Πόντιοι στη Σοβιετική Ένωση φθάνουν τις τετρακόσιες χιλιάδες(400.000) άτομα, δεν κυκλοφορεί καμιά Ελληνική εφημερίδα, δεν υπάρχουν θέατρα και ούτε μία σχολή Ελληνική(Ελληνοία, τεύχος 3, 1990, σελ.26).

Η κουλτούρα μιας κοινωνίας είναι ένα περίεργο φαινόμενο. Δεν μπορεί να συμπεριληφθεί έξω από τις ιστορικές περιόδους, την οικονομική κατάσταση και ένα συγκεκριμένο πολιτικό σύστημα στο οποίο ανήκει. Η κουλτούρα μιας κοινωνίας ξεκινάει πολύ καιρό πιο πίσω, έχει την δική του ιστορία(Ιονchuk, Kogan, 1975, σελ.15).

Η κουλτούρα, όχι μόνο εξυπηρετεί τους ανθρώπους, αλλά είναι ένα μεγαλύτερο φάσμα, δημιούργημα των ίδιων των ανθρώπων(Ιονchuk, Kogan, ο.π., σελ.9).

Τα κύρια στοιχεία της Ποντιακής κουλτούρας, που συγκροτούν την ταυτότητα του Ποντιακού Ελληνισμού και αναπτύχθηκαν κατά την πορεία τους μέσα στην ιστορία, αποτέλεσαν το συνδυαστικό κρίκο με τον Ελλαδικό χώρο.

Η ύπαρξη όμως, ενός διαφορετικού πολιτιστικού μοντέλου γλώσσας, συμπεριφοράς, δυσκόλεψε την όλη ένταξη τους. Οι δρόμοι της προσφυγιάς αφαίρεσαν από τους Ποντίους τον Πόντο, τον Καύκασο, την πατρίδα τους, αλλά δεν αφαίρεσαν την Ελληνική πολιτιστική κληρονομιά, την Ποντιακή ταυτότητα, που μετέφεραν και άξια διατήρησαν όπου κι αν πήγαν, για αιώνες τώρα. Το αγωνιστικό πνεύμα, που είναι κύριο χαρακτηριστικό του Ποντιακού πληθυσμού, είχε σαν αποτέλεσμα την ένωση τους με το καθαρό Ελληνικό στοιχείο, αλλά

ταυτόχρονα και την διατήρηση του παραδοσιακού Ποντιακού στοιχείου.

Η Ποντιακή διάλεκτος, ο Ποντιακός χορός και το Ποντιακό τραγούδι, εξακολουθούν ν' αποτελούν έκφραση καθημερινής ζωής. Οι Πόντιοι πρόσφυγες του 1922, έχουν σαν στόχο τους να βοηθήσουν τους νέους Πόντιους πρόσφυγες, να ενταχθούν ομαλά στην Ελλάδα, να κατανοήσουν το σύστημα μέσα στ' οποίο πρέπει να ζήσουν, αλλά ταυτόχρονα να διατηρήσουν στο ακέραιο τις παραδόσεις τους, τα ήθη και τα έθιμα τους (Μουζάκης Δ., 1990, σελ.8).

Γι' αυτό έχουν ιδρυθεί αρκετοί πολιτιστικοί Ποντιακοί σύλλογοι. Στο νομό Αττικής υπάρχουν εκατό πενήντα (150) Ποντιακοί σύλλογοι (Μουζάκης Δ., ο.π., σελ.8).

5. Μεταναστευτικά Ρεύματα

Η μεταναστεύση ατόμων ή ομάδων από και προς μία περιοχή, δεν είναι μία διαδικασία πρωτοφανής. Είναι ένα φαινόμενο που παρατηρείται από τα πρώτα χρόνια ζωής του ανθρώπου όπου μετακινόταν από μία περιοχή σ' άλλη προς ανέυρεση τροφής.

Σήμερα, βέβαια, οι λόγοι για τους οποίους μεταναστεύει ένα άτομο ή μία ομάδα ατόμων, διαφέρει ανάλογα με τις ανάγκες και επιθυμίες του ατόμου ή των ομάδων αυτών.

Γενικά, οι παράγοντες που οδηγούν στην μετανάστευση μπορούν να διαχωριστούν σε τέσσερεις κατηγορίες :

- (α) Φυσικοί παράγοντες π.χ. μεταβολές στο φυσικό περιβάλλον που καθιστούν δύσκολη την επιβίωση (ξηρασία, πλυμμήρες, κ.λ.π.).
- (β) Οικονομικοί παράγοντες π.χ. χαμηλό εισόδημα, έλλειψη επαρκών δυνατοτήτων απασχόλησης κ.λ.π.

(γ) Κοινωνικοί παράγοντες π.χ. θρησκευτικοί και πολιτικοί διωγμοί, διακριτική μεταχείριση σε βάρος μιας ή περισσοτέρων κατηγοριών πληθυσμού κ.λ.π.

(δ) Ψυχολογικοί παράγοντες π.χ. τυχολιξισμοί, προσδοκίες από τον τόπο προορισμού κ.λ.π. (Τσαούσης, Δ.Σ., 1987, σελ.241).

Μελετώντας γενικότερα την ιστορία του Ελληνοποντιακού πληθυσμού, από τα αρχαία χρόνια έως και σήμερα, διαπιστώνουμε μια συνεχή μετακίνηση αυτού του πληθυσμού, εσωτερικά κατ' αρχήν, από μια περιοχή του Πόντου σε άλλη και διεθνές συνέχεια, από τις περιοχές του Πόντου προς όλες τις Δημοκρατίες της Σοβιετικής Ένωσης και προς την Ελλάδα.

Σύμφωνα με το Κέντρο Ποντιακών Μελετών (ΚΕ.ΠΟ.ΜΕ.), όλη αυτή η μετακίνηση του πληθυσμού, κατατάσσεται σε τρία μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα προς την Ελλάδα.

Το πρώτο μεταναστευτικό ρεύμα ήταν μεταξύ της περιόδου 1934 έως 1937.

Περισσότεροι από επτακόσιες χιλιάδες Πόντιοι, προερχόμενοι από τον Μικρασιατικό Πόντο και από τις περιοχές της Σοβιετικής Ένωσης, μετά την Συνθήκη της Λωζάνης άρχισαν σιγά - σιγά ν' εγκαταλείπουν τα σπίτια τους, τα χωριά τους και να εγκαθίστανται στην ελεύθερη Ελληνική γη, στην Ελλάδα. Την ίδια περίοδο, μεγάλος αριθμός Ποντίων αναγκάζεται να << μεταναστεύσει >> στην Ελλάδα γιατί η περιοχή της Κριμέας, όπου διέμεναν, μετατρέπεται σε στρατιωτική περιοχή. Έτσι, οι Έλληνες εξασφαλίζουν άδειες εξόδου από την Σοβιετική Ένωση προς την Ελλάδα.

Το δεύτερο μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα ήταν μεταξύ της περιόδου 1964-1967. Σε αυτήν την περίοδο ξαναρχίζει το ρεύμα φυγής προς την Ελλάδα. Επιτυγχάνεται συμφωνία ανταλλαγής πληθυσμού για μία ακόμη φορά. Επιστρέφουν δηλαδή Αρμένιοι στην Σοβιετική Ένωση

και Ελληνοπόντιοι σ' αντάλλαγμα παίρνουν άδειες εξόδου από την Σοβιετική Ένωση προς την Ελλάδα. Αυτοί οι Πόντιοι όμως, στην πλειονότητα τους, ξαναμεταναστεύουν στην Αμερική αυτή την φορά. Ο αριθμός των Ποντίων που μένουν στην Ελλάδα τελικά ξεπερνά τις εικοσιπέντε χιλιάδες.

Το τρίτο και τελευταίο μεταναστευτικό ρεύμα επιτυγχάνεται με το πνεύμα της φιλελευθεροποίησης και την Περεστρόικα του Μιχαήλ Γκορμπατσώφ το 1985, που έγινε η μετάβαση από το γραφειοκρατικό-διοικητικό σύστημα στο Κράτος δικαίου, της οικονομίας της αγοράς και στην κυριαρχία των Ενωσιακών Δημοκρατιών (Ρωμάνια, 1991, τεύχος 5, σελ.20). Το μεταναστευτικό αυτό ρεύμα συνεχίζεται έως και σήμερα.

Παρατηρώντας τα στοιχεία που δίνει το Υπουργείο Εξωτερικών (ΥΠ.ΕΞ.) της Ελλάδος, σχετικά με την κίνηση των << παλιννοστούντων Ελλήνων >> από την Σοβιετική Ένωση προς την Ελλάδα, φαίνεται ότι από το έτος 1987 έως το 1991 συνεχίζεται με ραγδαίο ρυθμό, η αύξηση των Ποντίων. Συγκεκριμένα, κάθε χρόνο, ο συνολικός αριθμός αυξάνεται συνεχώς με αποκορύφωμα το 1991, που ενώ οι αριθμοί μιλούσαν μόνο για τους πρώτους τέσσερεις μήνες, υπολογίζεται ότι θα ξεπεράσουν τις τρακόσιες χιλιάδες άτομα.

Να σημειώσουμε εδώ ότι ακόμη και αυτοί οι αριθμοί, που πάρθηκαν βάση των θεωρήσεων που έδωσε η Ελληνική Πρεσβεία της Σοβιετικής Ένωσης, είναι πολύ μικρότεροι απ'όσοι, όπως υποστηρίζει και το ΥΠ.ΕΞ., μπαίνουν στην χώρα μας.

Βλέποντας ένα τόσο μεγάλο αριθμό Ποντίων να φθάνουν στην Ελλάδα, που σήμερα αντιμετωπίζει μια σοβαρή οικονομική κρίση, συνειδητοποιούμε ότι η Κρατική Πολιτική της Ελληνικής Κυβέρνησης δυσκολεύεται ν' αντιμετωπίσει άμεσα, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Πόντιος πρόσφυγας.

Ένα στοιχείο, που δυσχερύνει την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, είναι το γεγονός ότι, ενώ η Ελληνική Κυβέρνηση προγραμματίζει βοήθεια για δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) άτομα το 1990, ο επίσημος αριθμός Ποντίων που φθάνει στην Ελλάδα είναι είκοσι μία χιλιάδες διακόσια εννέα (21.209) άτομα.

6. Μετανάστευση ή Εθελοντική Προσφυγιά;

Μετανάστευση-Παράγοντες Μετανάστευσης

Η μετανάστευση, θέμα μελέτης αρκετών κοινωνιολόγων, είναι αποτέλεσμα διαφόρων παραγόντων. Η μετανάστευση συνήθως δεν αποτελεί απόφαση του ίδιου του μετανάστη, ούτε συχνά είναι μία αμερόληπτη απόφαση του μετανάστη, αλλά είναι συνέπεια και συγχρόνως αιτία της άνισης ανάπτυξης των χωρών προέλευσης και υποδοχής των μετακινουμένων.

<< Τα αίτια της μετανάστευσης, είναι κατά κύριο λόγο οικονομικά. Οι συνέπειες της όμως, δεν είναι μόνο οικονομικές, αλλά και πολιτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές, εκπαιδευτικές και ψυχολογικές >> (Δαμανάκης Μ., 1987, σελ.13).

Το φαινόμενο της μετανάστευσης δεν είναι φυσικά νέο. Η ιστορία των λαών (συμπεριλαμβανομένων και των Ποντίων) είναι γεμάτη από παραδείγματα εθελοντικής ή αναγκαστικής μετανάστευσης.

Οι πρώτοι άνθρωποι ήταν νομάδες και μετακινούνταν για να κυνηγούν. Όταν άρχισαν να καλλιεργούν την γη, οι μετακινήσεις αραίωσαν, αλλά δεν σταμάτησαν. Οι πόλεμοι άναμεσα στα κράτη, οι θρησκευτικές, πολιτικές ή οικονομικές αντιθέσεις, ο υπερπληθυσμός, οι κλιματολογικές συνθήκες και η ένστικτη τάση του ανθρώπου για αναζήτηση καλύτερης τύχης, ωθούσαν ή ανάγκαζαν τους λαούς σε

διαρκή μετακίνηση(Πανουτσοπούλου Κ., 1988, σελ.21).

Η μετανάστευση, ως φαινόμενο, συσσωρεύει και διάφορα ψυχολογικά και οικονομικά προβλήματα στους Πόντιους που έρχονται από τη Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα. Η εγκατάλειψη του τόπου προέλευσης και η μεταφύτεψη τους στο ελληνικό, εθνικό, κοινωνικό περιβάλλον, με διαφορετικές αρχές, ηθικές αξίες, πολιτιστικές παραδόσεις, νοοτροπία και γλώσσα, επιδρούν αρνητικά και εμποδίζουν την κοινωνικοπολιτική προσαρμογή τους.

Σύμφωνα με το μοντέλο μετανάστευσης του Lee Everett(Δαμανάκης Μ., 1987), η μετανάστευση αποτελείται από τέσσερις ομάδες παραγόντων:

- Παράγοντες στον τόπο προέλευσης όπως για παράδειγμα ανεργία και χαμηλοί μισθοί
- Παράγοντες στον τόπο υποδοχής όπως για παράδειγμα εργασία, υψηλές οικονομικές απολαβές, δυνατότητα καλύτερης βιοτικού επιπέδου κ.λ.π.
- Παρεμβαλλόμενα εμπόδια όπως για παράδειγμα απόσταση μεταξύ του τόπου προέλευσης και υποδοχής, πληροφορίες για τον τόπο υποδοχής
- Ατομικοί παράγοντες όπως για παράδειγμα φύλο, ηλικία, μόρφωση.

Οι πιο πάνω παράγοντες χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες:

(α) Οι απωθητικοί παράγοντες, που στην συγκεκριμένη περίπτωση επιδρούν αρνητικά, ώστε να έχουν ως συνέπεια την μετανάστευση, είναι οι πολιτικές και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες στην Σοβιετική Ένωση(π.χ. εθνικιστικές πιέσεις έναντι μειονοτήτων και συνεχείς διωγμοί).

(β) Οι ελκυστικοί παράγοντες, που προώθησαν τους Ελληνοπόντιους να έρθουν στην Ελλάδα, όπως η ανοιχτή πρόσκληση από την Ελληνική Κυβέρνηση(1983) για την αποκατάσταση των Ποντίων στην Ελλάδα.

(γ) Οι ουδέτεροι παράγοντες, που παίζουν σημαντικό ρόλο, στην τε-

λική απόφαση τους για μετακίνηση ή όχι είναι πλέον θέμα προσωπικής επιλογής και επιθυμίας. Οι Πόντιοι σταθμίζουν τους διάφορους παράγοντες όπως για παράδειγμα από την μία η πρόσκληση προς την Ελλάδα και η ευκαιρία της ανάπτυξης του βιοτικού τους επιπέδου και, από την άλλη, η παραμονή τους στην Σοβιετική Ένωση και η φοβία για μελλοντικές πιέσεις και διωγμούς και παίρνουν την τελική τους απόφαση.

Στους πιο πάνω παράγοντες της μετανάστευσης διαπιστώνουμε ότι δεν γίνεται καμία αναφορά στο στοιχείο του εξαναγκασμού και της αναγκαστικής μετανάστευσης, όπου δημιουργούνται δυσμενείς συνθήκες διαβίωσης, σε βάρος μιας μερίδας πληθυσμού και έχουν ως συνέπεια να αναγκάζουν τους ίδιους να παίρνουν τον δρόμο της προσφυγιάς.

Όλη αυτή η μετακίνηση των Ποντίων, που παρατηρήθηκε από τις αρχές του αιώνα μας και αποκορυφώθηκε την πενταετία 1985-1990 με ανησυχητικές προβλέψεις για το έτος 1991, δεν είναι ακριβώς, ούτε επιλεγμένη διεθνής μετανάστευση αλλά ούτε και καθαρή προσφυγιά.

Οι λόγοι που να μας αναγκάζουν να πούμε ότι η μετακίνηση των Ποντίων από την Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα, είναι εθελοντική προσφυγιά και όχι επιλεγμένη μετανάστευση, είναι οι εξής:

-Ο όρος << μετανάστευση >> περικλύει το στοιχείο της επιλογής μεν, αλλά δεν περικλύει το στοιχείο της μεγάλης οικονομικής κατάπτωσης που χαρακτηρίζει την προσφυγιά.

-Ο όρος << προσφυγιά >> παρουσιάζει ομοιότητα με τον όρο της αναγκαστικής μετανάστευσης αλλά η προσφυγιά που βίαια επιβάλλει την μετακίνηση γίνεται άμεσα, ενώ η αναγκαστική μετανάστευση πραγματοποιείται έμμεσα, με την δημιουργία δυσμενών συνθηκών. Εδώ βρίσκεται και η βασική διαφορά των δύο αυτών όρων (Τσαούσης Δ. Σ., 1987, σελ. 240).

Για το λόγο αυτό, συνδυάζοντας τα πιο πάνω στοιχεία, καταλήγουμε να ονομάσουμε την επιλογή μετακίνησης των Ποντίων και παράλληλα να εντοπίσουμε την άσχημη οικονομική τους κατάσταση μέσα από τον όρο << εθελοντική προσφυγιά >>.

7. Εντοπισμός Τραυματικών Εμπειριών των Ποντίων - Παράγοντες που Οδήγησαν στην Εθελοντική Προσφυγιά

Το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια, πάνω από τριάντα έξι χιλιάδες (36.0000) Πόντιοι επιλέγουν με δική τους πρωτοβουλία την εθελοντική προσφυγιά και τον ξεριζωμό τους από την Σοβιετική Ένωση, προκαλεί κάποια ερωτηματικά για τους παράγοντες που τους οδηγούν σ' αυτή την προσφυγιά.

Για να κατανοήσουμε τους παράγοντες αυτούς, θα πρέπει να εντοπίσουμε όλες τις τραυματικές εμπειρίες που έχει υποστεί αυτός ο λαός, τον τελευταίο αιώνα, και που πιστεύουμε ότι τον ώθησαν να έρθει στην Ελλάδα.

Πρωταρχικός παράγοντας, που οδηγεί τους Πόντιους στην Ελλάδα, είναι το γεγονός ότι η τελευταία γενοκτονία εις βάρος τους άφησε πίκρα και φρίκη στην ανάμνηση τους, παράλληλα με μεγάλη φοβία ότι αυτό που συνέβει μπορεί να επαναληφθεί στο άμεσο μέλλον.

Δυστυχώς, οι επαναστατικές αλλαγές της Περεστρόικας (τα μηνύματα που ακούμε από την τηλεόραση και το ραδιόφωνο) δεν μπόρεσαν να απαλύνουν τον φόβο της αγριότητας, που αντίκρισαν οι Πόντιοι τα τελευταία εβδομήντα χρόνια (Ρωμάνια, 1991, τεύχος 5, σελ. 9-10).

Η Περεστρόικα, με το πνεύμα φιλελευθεροποίησης της και η διαφάνεια δίνουν ελεύθερη ροή στα εθνικά πάθη, που συγκεντρώνονται επι δεκαετίες και που είχαν σαν αποτέλεσμα την άνοδο ισχυρών

εθνικών κινήματων σχεδόν σε όλες τις Δημοκρατίες της Χώρας. Παράδειγμα είναι οι διεθνικές διχόνοιες που φτάνουν και σε ανοιχτές συγκρούσεις (Ρωμάνια, 1991, σελ. 22).

Ανοιχτές συγκρούσεις υπάρχουν μεταξύ των Αμπχαρίων και των Γεωργιανών. Σε αυτή την εθνικιστική σύγκρουση, περιλαμβάνεται και μεγάλος αριθμός Ποντίων που επέστρεψαν σ' αυτές τις περιοχές, μετά την εξορία τους το 1949 (Αγτζίδης Β., 1991, σελ. 295).

Όσοι κατοικούν στην Αμπχάρια (αλλιώς ονομαζόμενη Σοχούμι), βρίσκονται στην μέση αυτής της σύγκρουσης και γι' αυτό παρατηρείται μεγάλη μετακίνηση Ποντίων από το Σοχούμι στην Ελλάδα.

Ένας από τους στόχους των Εθνικών κινήματων στην Σοβιετική Ένωση, όπως της Γεωργίας, της Αρμενίας κ.α., είναι η προσπάθεια να επιβάλλουν την δική τους εθνική γλώσσα ως επίσημη της Δημοκρατίας τους και να αφαιρέσουν, έμμεσα, την Ρώσικη γλώσσα και όλες τις γλώσσες των εθνικών μειονοτήτων που ζουν στα όρια της Δημοκρατίας. Βέβαια, αυτό δεν έχει επιτευχθεί ακόμα, αφού στην Γεωργία μιλούν τρεις ή τέσσερις γλώσσες, χωρίς να κατέχουν τέλεια καμμία.

Όμως, συγκεκριμένα στην Δημοκρατία της Γεωργίας, τα επίσημα χαρτιά και όλες οι επίσημες δουλειές γίνονται στα Γεωργιανά. Αποτέλεσμα αυτού είναι ότι, στο μέλλον, οι Έλληνες Πόντιοι δεν θα μπορούν να μπουν σε ανώτερα ή ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, αφού δεν θα γνωρίζουν καλά την Γεωργιανή γλώσσα.

Αυτός είναι ένας παράγοντας, που πολλοί Πόντιοι διαλέγουν το δρόμο της επιστροφής μετά από δυόμιση χιλιάδες χρόνια (Ρωμάνια, ο.π., σελ. 10.).

Χαρακτηριστικό της πιο πάνω ταχτικής, είναι η μαρτυρία που καταγράψαμε από Πόντιο που κατοικούσε στο Σοχούμι έως και τον Μάιο του 1990. Αναφέρει ότι οι πιέσεις εναντίον τους ήταν διαφό-

ρων μορφών :

« Είχαν αναρτήσει πανό σε εκκλησία στο Σοχούμι όπου έγραφε :

Οι Ρώσοι να φεύγεται,

Οι Έλληνες θα φύγουν από μόνοι τους ».

Άλλος παράγοντας που οδηγεί τους Έλληνες Πόντιους στην «κμητέρα Πατρίδα» είναι το αίσθημα του αιχμαλώτου, που ήταν έντονο από την καταπίεση του Σταλινισμού και που δυστυχώς δεν κατόρθωσαν ν'αποβάλλουν όλα αυτά τα χρόνια.

Έτσι, όταν έγινε η άρση των περιοριστικών μέτρων για την έξοδο τους από την Σοβιετική Ένωση, κατά χιλιάδες αναχώρησαν αναζητώντας καλύτερες ευκαιρίες ζωής και την ικανοποίηση του αισθήματος ότι έφθασαν πραγματικά σε πατρίο έδαφος.

Παράγοντας παράλληλα, ήταν και η ανοιχτή πρόσκληση της Ελλάδας να δεχθεί και να αποκαταστήσει όλους τους Πόντιους πρόσφυγες που εξέφραζαν την επιθυμία τους να έρθουν στην Ελλάδα.

Συγκεκριμένα μετά το 1983, το Ελληνικό Προξενείο της Σοβιετικής Ένωσης ενημέρωνε τους Πόντιους για την σημερινή κατάσταση της Ελλάδας και γραπτά τους προσκαλούσε να έρθουν στην Ελλάδα μόνο με τα ρούχα τους και ότι η Ελληνική Κυβέρνηση αναλαμβάνει να τους εξασφαλίσει σπίτι και εργασία (Μαρτυρία Ποντίου πρόσφυγα).

Με το πνεύμα της φιλελευθεροποίησης και την Περεστρόικα του Μιχαήλ Γκομπαρτσώφ, δημιουργήθηκε σοβαρή Οικονομική κρίση στην προσπάθεια της Σοβιετικής Ένωσης να εκδημοκρατιστεί και να μπει στο όλο κλίμα που επικρατεί στην Ευρώπη σήμερα. Έτσι, οξύνθηκαν εθνικά προβλήματα που οδηγούν σε ακρότητες και που αποτελούν απειλή σε μειονότητες, όπως είναι ο Ποντιακός Ελληνισμός στην Σοβιετική Ένωση.

Άλλος παράγοντας που οδηγεί στην εθελοντική προσφυγιά είναι

ότι στην διάρκεια του δεύτερου μεγάλου μεταναστευτικού ρεύματος ήρθαν στην Ελλάδα είκοσιπέντε χιλιάδες Πόντιοι. Αφού κατάφεραν να ενταχθούν στην Ελληνική κοινωνία και να επιλύσουν τα δικά τους προβλήματα επιβίωσης, με την σειρά τους κάλεσαν τους συγγενείς τους, που εξακολουθούσαν να μένουν σε Δημοκρατίες της Σοβιετικής Ένωσης, να έρθουν στην Ελλάδα με την υπόσχεση να τους υποστηρίξουν στην νέα ζωή τους μέχρι να βάλουν τα δικά τους θεμέλια και να ενταχθούν γενικά στο κοινωνικοπολιτικό σύστημα της Ελλάδας.

Συνέχεια του πιο πάνω παράγοντα, είναι το γεγονός ότι την απόφαση για να φύγουν από την Σοβιετική Ένωση συχνά την παίρνουν οι ηλικιωμένοι Πόντιοι και τα παιδιά τους αναγκάζονται να ακολουθήσουν τους γονείς τους και τους υπόλοιπους συγγενείς τους για να μην μείνουν μόνοι τους στην Σοβιετική Ένωση.

8. Προσδοκίες Ποντίων Πρόσφυγων που φθάνουν στην Ελλάδα

Χιλιάδες Πόντιοι πρόσφυγες φθάνουν τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, μια χώρα που ονομάζουν << Πατρίδα >> και την βλέπουν ως την τελευταία τους ελπίδα, την σανίδα σωτηρίας μετά από τις συνεχείς μετακινήσεις του τελευταίου αιώνα. Οι επαναπατριζόμενοι Σοβιετικοί Έλληνες Ποντιακής καταγωγής, φθάνουν στην Ελλάδα παίζοντας το τελευταίο χαρτί τους και ελπίζουν να ριζώσουν εδώ και να μην χρειαστεί πια να ξαναμετακινηθούν για κάπου αλλού.

Ο Ποντιακός Ελληνισμός έχει κουραστεί και προσπαθεί να βρει ένα χώρο μακριά από Εθνικιστικές πιέσεις και ταραχές, μακριά από ανασφάλειες και διωγμούς για ν' εγκατασταθεί μόνιμα και να αισθανθεί ασφάλεια.

Κάθε ηλικίας και μόρφωσης Πόντιοι πρόσφυγες, έρχονται ελπίζο-

ντας ότι θα συνεχίσουν την πρόοδο τους, με λογικές δυσκολίες προσαρμογής βέβαια στην αρχή, αλλά να κατορθώσουν στην συνέχεια να αποκατασταθούν και να πετύχουν στην ζωή τους και σ' ότι ονειρεύτηκαν.

Οι πτυχιούχοι επιστήμονες ελπίζουν ότι θα υπάρξει ειδική ρύθμιση που να τους καταचुरώνει ως επιστήμονες και επαγγελματίες και έτσι να μπορέσουν να εργοδοτηθούν σύμφωνα με τις ειδικότητες και τα προσόντα τους.

Επίσης οι Πόντιοι γονείς ελπίζουν ότι θα υπάρχει ουσιαστική βοήθεια για τα παιδιά τους, που είναι μαθητές και φοιτητές και αγνοούν την Ελληνική γλώσσα.

Γενικά, όλοι οι Πόντιοι πρόσφυγες που φθάνουν στην χώρα μας, ζητούν από το Ελληνικό Κράτος να υλοποιήσει όλες τις υποσχέσεις που έχει δώσει γραπτά προς τους ίδιους, μαζί με την πρόσκληση που συνεχίζει να τους καλεί στην Ελλάδα έως και σήμερα.

Αυτό άραγε επιτυγχάνεται; Υπάρχει και προσφέρεται η υποσχόμενη βοήθεια και στον τελευταίο Πόντιο πρόσφυγα που έρχεται στην Ελλάδα; Ή όλα αυτά μένουν απλές υποσχέσεις;

Την απάντηση μας την δίνει η εβδομηντάχρονη Πολυξένη Ιγνατιάδου, Πόντια πρόσφυγας :

<< Έχω δουλέψει στην Σοβιετική Ένωση σχεδόν σαράντα χρόνια. Είμαι στην Ελλάδα ένα χρόνο και δεν έχω πάρει δραχμή από αυτά που μας υπόσχονταν. Πηγαίνω στις λαϊκές αγορές να πουλήσω την πράματά μου και με διώχνουν οι αστυνομικοί. Που είναι όλα αυτά που μας έταζαν; >> (Εφημερίδα Τα Νέα, 10-8-1990, σελ.13).

Ενώ γίνονται τα πιο πάνω, ανακοίνωση του ΥΠ.ΕΞ. αναφέρει ότι εξέλειψαν ήδη οι λόγοι για τους οποίους επιδεικνύετο, στα πλαίσια της υφιστάμενης νομοθεσίας, ανοχή απέναντι των Ποντίων πλανοδίων μικροπωλητών(Τα Νέα, 13-8-1990, σελ.30).

Δυστυχώς το ΥΠ.ΕΞ. προσπαθεί να μας πείσει ότι οι χιλιάδες Πόντιοι που έφθασαν τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, έχουν αντιμετωπίσει όλα τα προβλήματα τους θετικά και έχουν αποκατασταθεί κοινωνικά και οικονομικά. Γι' αυτό σήμερα όλοι οι Πόντιοι πρόσφυγες διώκονται από τις λαϊκές αγορές και δεν τους δίνεται η ευκαιρεία να πουλήσουν όλα τα πράγματα που κουβάλησαν από την Σοβιετική Ένωση, αφού δεν μπορούσαν να φέρουν σε συνάλλαγμα τίποτα.

Αυτή είναι η Κρατική πολιτική απέναντι στους Πόντιους πρόσφυγες σήμερα.

9. Τόποι Εγκατάστασης Ποντίων Προσφύγων στην Ελλάδα

Οι Πόντιοι πρόσφυγες που φθάνουν στην Ελλάδα μετά από πρόσκληση συγγενών τους, κατευθύνονται για να εγκατασταθούν προσωρινά στις περιοχές όπου ήδη κατοικούν οι συγγενείς τους. Σήμερα ο μεγαλύτερος αριθμός των Ποντίων εγκαθίστανται στην Αττική, κυρίως στις περιοχές: Αχαρναί(Μενίδι), Ασπρόπυργο, Άγιο Ρέντη, Κορυδαλλό και Λαύριο. Γι' αυτό τον λόγο έχουν αρχίσει να χορηγούνται επιδόματα, σε Πόντιους που πρόκειται να εγκατασταθούν μόνιμα σε περιοχές έξω από την Αθήνα και Θεσσαλονίκη, σε μια προσπάθεια αποκέντρωσης των Ποντίων από τα δύο μεγαλύτερα αστικά κέντρα της Ελλάδος.

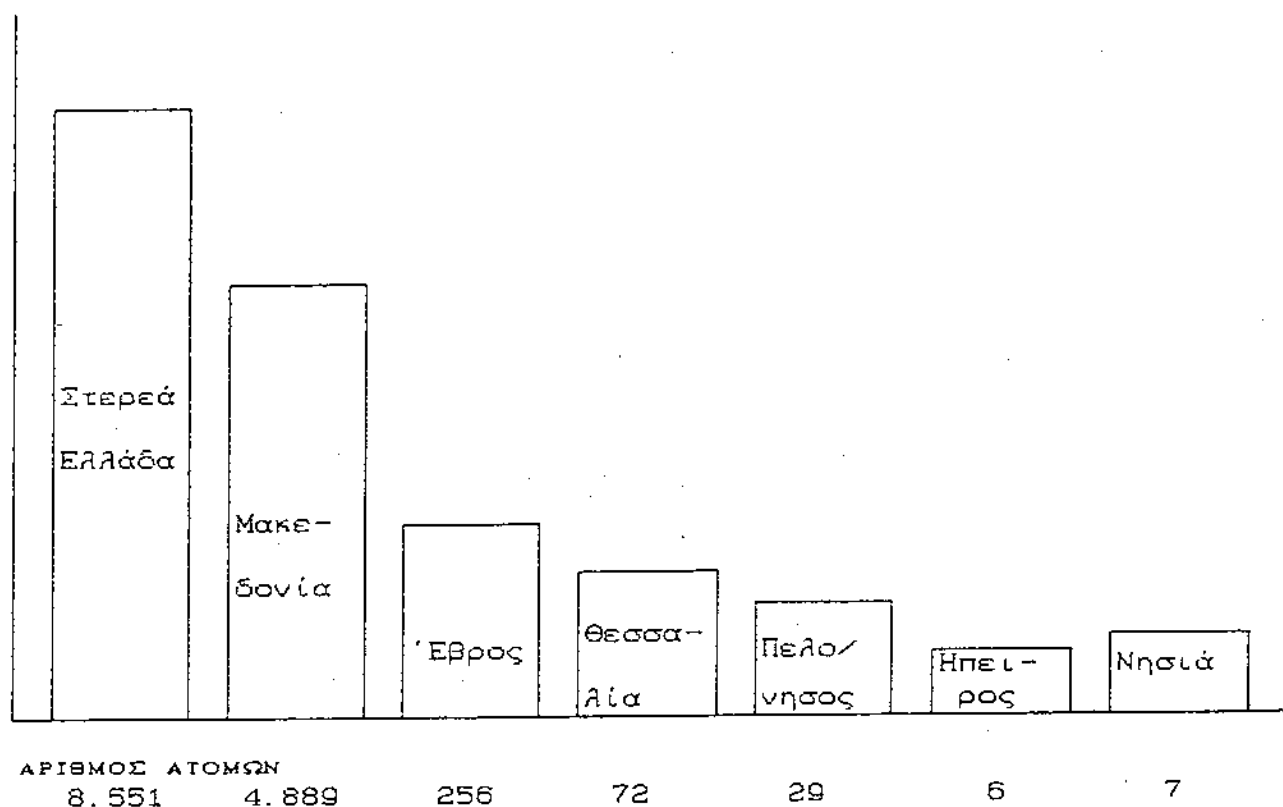
Από το προηγούμενο μεταναστευτικό ρεύμα του 1923, μετά την Μικρασιατική καταστροφή, ο μεγαλύτερος αριθμός Ποντίων που έφθαναν από Ρωσία και Τουρκία, εγκαθίσταντο στον Νομό της Δυτικής Θράκης και στην περιοχή του Κιλκίς. Γι' αυτό και ένα μικρότερο ποσοστό από το σημερινό μεταναστευτικό ρεύμα, κατευθύνεται προς τις ακριτικές περιοχές της χώρας μας.

Άλλος λόγος για τον οποίο κατευθύνονται οι Πόντιοι προς τις περιοχές Μακεδονίας, Καβάλας, Αγίου Ρέντη, Έβρου είναι γιατί το Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Παλινοστούντων δημιούργησε, σε αυτές τις περιοχές, χώρους υποδοχής και φιλοξενίας για τους Πόντιους πρόσφυγες που φθάνουν κατά χιλιάδες στην Ελλάδα.

Στις υπόλοιπες περιοχές δεν υπάρχει μεγάλος αριθμός Ποντίων που να έχει από καιρό εγκατασταθεί μόνιμα. Για παράδειγμα στην Πάτρα έχουν φθάσει τα τελευταία δύο χρόνια πενήντα (50) οικογένειες Ποντίων. Οι λόγοι για τους οποίους διάλεξαν την Πάτρα είναι άγνωστοι αλλά πιστεύουμε ότι θα εξακριβωθούν μετά την ενδεικτική έρευνα που θα πραγματοποιήσουμε στην πόλη της Πάτρας.

Προορισμός Ποντίων που Έρχονται στην Ελλάδα

Πίνακας 1

<< Γράφημα: Τα Νέα >> (14-6-1991, σελ.18)

Σύμφωνα με την εφημερίδα << Τα Νέα >> σε δημοσίευμα της, στις 14-6-1991, αναφέρει ότι ο μεγαλύτερος αριθμός Ποντίων προσφύγων που φθάνουν στην Ελλάδα, κατευθύνονται προς στην Στερεά Ελλάδα και προς την Μακεδονία. Στην συνέχεια ακολουθούν σε μικρότερο ποσοστό ο Έβρος, η Θεσσαλία, η Πελοπόννησος, η Ήπειρος και τέλος τα Νησιά(Βλέπε πίνακα 1, σελ.37).

Η Οδύσσεια των Ποντίων να Φθάσουν στην Ελλάδα

Ο Ποντιακός πληθυσμός, ένας πληθυσμός όπου τον τελευταίο αιώνα ταλαιπωρήθηκε με συνεχείς διώξεις, πιέσεις, σφαγές και συνεχής αποτυχία στην προσπάθεια ανεύρεσης μιας δικής του Πατρίδας, ερμηνεύει την πρόσκληση της Ελλάδος ως ένα ελπιδοφόρο μήνυμα, για την τελική τους αποκατάσταση. Χιλιάδες Πόντιοι, καταφθάνουν στην Ελλάδα, πιστεύοντας ότι επιστρέφουν στην δική τους Πατρίδα. Αντιμετωπίζουν όλα τα προβλήματα και δυσκολίες κατά την αναχώρησή τους από την Σοβιετική Ένωση με αισιοδοξία, πιστεύοντας ότι η << Οδύσσεια >> τους σταματάει με την είσοδο τους στην Ελλάδα.

Είναι πράγματι, όμως, αυτή η αλήθεια; Δυστυχώς, η τραγική μορφή που έχει πάρει το προσφυγικό πρόβλημα των Ποντίων, βρίσκει την Ελλάδα απροετοίμαστη και η αντιμετώπιση του γίνεται χωρίς πρόγραμμα, πρόβλεψη, πολιτική και στρατηγική. Αποτέλεσμα αυτού, είναι η εικόνα χιλιάδων Ποντίων προσφύγων, που ζουν στο Λαύριο, Κορυδαλλό, Απρόπυργο, Μενίδι και Αχαρναί, σε άθλιες συνθήκες διαβίωσης, εικόνες που μας επαναφέρουν στο 1923(Χαραλαμπίδης, Αθήνα, σελ.23).

Πολλοί θα μπορούσαν να ισχυριστούν ότι οι πιο πάνω εικόνες οφείλονται στην οικονομική κρίση της Ελλάδος σήμερα. Το 1923, η Ελλάδα ήταν σε πολύ χειρότερη κατάσταση και όμως κατάφερε να δεχτεί και να βοηθήσει ένα εκατομμύριο, τριακόσιες χιλιάδες πρόσφυγες(1.300.000), οι περισσότεροι εκ των οποίων, έγιναν φρουροί των ακριτικών συνόρων(Ρωμάνια, 1991, τεύχος 5, σελ.10).

Σήμερα, που η γενική κατάσταση της Ελλάδος είναι σαφώς σε καλύτερη θέση από τότε, ποιά δικαιολογία μπορεί να δώσει για την άθλια εικόνα που παρατηρείται στους χώρος όπου κατοικούν οι Πόντιοι;

Τελικά, μπροστά στην έλλειψη μιας συνοδικής προσέγγισης του ζητήματος, ενός ολοκληρωμένου σχεδίου και στρατηγικής από τους αρμόδιους φορείς του Κράτους, η νέα << Οδύσσεια >> των Ποντίων, οι τραγικές συνθήκες της προσφυγοποίησης, κινδυνεύουν να γίνουν αντικείμενο σκληρής εκμετάλλευσης των << άγριων >> νόμων της αγοράς, των τελωνίων και να συντηρούνται με μία ευκαιριακή πολιτική ελεημοσύνης ορισμένων κρατικών φορέων.

Προσωπική μας άποψη είναι ότι, ανεξάρτητα από τα οικονομικά προβλήματα που έχει η Ελλάδα, ανεξάρτητα εάν είναι προετοιμασμένη ή όχι να δεχτεί τους Πόντιους πρόσφυγες, έχει χρέος να τους βοηθήσει την στιγμή που βοηθάει χιλιάδες Αλβανούς πρόσφυγες. Οι Πόντιοι πρόσφυγες βρίσκονται σε ψυχρό πόλεμο στην Σοβιετική Ένωση και αυτό τους αναγκάζει να έρχονται στην Ελλάδα και γι' αυτό είναι καθήκον της Ελλάδος να τους βοηθήσει.

Σύμφωνα με την Πόντια πρόσφυγα, Ισιδώρα Πασαλίδου, << Οι Πόντιοι ζητούν να μην έχουν τις ταλαιπωρίες των Αλβανών, αλλά να έχουν τις παροχές των Αλβανών >>.

Στην συνέχεια του κεφαλαίου θα αναφερθούμε αναλυτικότερα στα λιγιστά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι στην Σοβιετική Ένωση, πριν αναχωρήσουν για την Ελλάδα και στα πολλαπλά προβλήματα που αντιμετωπίζουν με την είσοδο τους στην Ελλάδα.

Α. Προβλήματα Κατά την Αναχώρηση από την Σοβιετική Ένωση:

Η όλη διαδικασία αναχώρησης των Ποντίων από την Σοβιετική Ένωση, είναι οδυνηρή. Από την στιγμή που ο Πόντιος αποφασίζει να επιστρέψει στην Ελλάδα, μέχρι την στιγμή που υλοποιείται αυτή η απόφαση, υπάρχει μια σειρά προβλημάτων που πρέπει να υπερπηδήσει για να βρεθεί στο δρόμο του γυρισμού. Αυτά είναι τα εξής:

1. Η εξασφάλιση της Βίζας από την Ελληνική Πρεσβεία της Μόσχας:

Εκατοντάδες Πόντιοι περιμένουν σε μεγάλες ουρές, ακόμη και κάτω από άθλιες καιρικές συνθήκες, προκειμένου να εξασφαλίσουν την πολυπόθητη βίζα της επιστροφής. Αυτό είναι πρόβλημα που οφείλεται στο ολιγάριθμο προσωπικό της Ελληνικής Πρεσβείας και που αναγκάζει τους Πόντιους, που έρχονται από χιλιάδες χιλιόμετρα για να εξασφαλίσουν την βίζα, να διανυχτερεύουν σε σταθμούς τρένων και να μένουν νηστικοί, αφού η Μόσχα απαγορεύει την πώληση τροφίμων σε δημότες άλλων πόλεων.

2. Μεταφορά Συναλλάγματος:

Το Σοβιετικό Κράτος επιτρέπει μόνο εκατό(100) δολάρια που αντιστοιχούν με δύο χιλιάδες επτακόσια(2.700) ρούβλια(στην μαύρη αγορά περίπου τέσσερεις χιλιάδες(4.000) ρούβλια), δηλαδή μισθοί ενός έως δύο ετών τουλάχιστον. Αποτέλεσμα αυτού, οι Πόντιοι αναγκάζονται να πουλήσουν την ακίνητη περιουσία τους και να αγοράζουν οτιδήποτε βρουν στην αγορά, για να το μεταφέρουν στην Ελλάδα. Αυτός είναι ένας τρόπος που έχουν βρει για να μεταφέρουν στην Ελλάδα όλη τους την περιουσία. Ωστόσο, στην Ελλάδα φθάνει μικρότερη περιουσία από αυτήν που έχουν στην Σοβιετική Ένωση.

3. Εξεύρεση Εισιτηρίων Τρένου:

Οι Πόντιοι πρόσφυγες, απελπισμένοι και ανυπόμονοι να φύγουν από την Σοβιετική Ένωση, πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης, περνώντας ολόκληρη περιπέτεια μέχρι να πάρουν στα χέρια τους αυτά τα εισιτήρια. Έτσι, αγανακτισμένοι από την ταλαιπωρία που περνούν, αγοράζουν τελικά τα εισιτήρια στην μαύρη αγορά και συχνά πληρώνουν μικρές περιουσίες.

Στα πιο πάνω προβλήματα, το Ελληνικό Κράτος δηλώνει απάν. Τι

γίνεται, όμως, αφού περάσουν τα Ελληνικά σύνορα;

Β. Προβλήματα Ένταξης στον Ελλαδικό Χώρο:

Φυσικά τα προβλήματα των Ποντίων συνεχίζονται με την είσοδο τους στη χώρα:

1. Τελωνιακά Προβλήματα:

Πρώτα απ' όλα, οι Πόντιοι με την είσοδο τους στην χώρα πρέπει να πληρώσουν φύλαχτρα. Αυτό συμβαίνει, γιατί συνήθως οι οικοσυσκευές τους φτάνουν μήνες προτού οι ίδιοι καταφέρουν να έρθουν στην Ελλάδα. Αφού φτάσουν ταλαιπωρούνται συχνά μέχρι και τρεις μήνες έως ότου καταφέρουν να εκτελωνίσουν όλα τα υπάρχοντα τους.

2. Γλωσσικό Πρόβλημα:

Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, είναι το θέμα της γλώσσας. Οι Πόντιοι πρόσφυγες, που ζούσαν έως πρόσφατα στην Σοβιετική Ένωση, κατέχουν συνήθως μόνο την Ρώσικη ή την Γεωργιανή γλώσσα, γλώσσες που τους ήταν απαραίτητες στην Σοβιετική Ένωση. Δυστυχώς, στην Ελλάδα είναι άχρηστες.

Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία Πόντιοι, γνωρίζουν την Ποντιακή γλώσσα, η οποία έχει αρκετές ομοιότητες με την Ελληνική γλώσσα αλλά κυρίως με την Αρχαία Ελληνική γλώσσα. Έτσι, υπάρχουν Πόντιοι που μπορούν να συνεννοηθούν στην Ελλάδα.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των νεαρών σε ηλικία Ποντίων, δεν μπορούν να μιλήσουν Ελληνικά. Έτσι, φθάνουν στην << Πατρίδα >> και δεν ξέρουν ούτε καν την γλώσσα τους. Σαν αποτέλεσμα έχει, την δυσχέρηση της ήδη άσχημης κατάστασης που βρίσκονται μη μπορώντας να συνεννοηθούν.

3. Στεγαστικό Πρόβλημα:

<< Η οικιστική μονάδα, το νοικοκυριό, παίζει σημαντικό ρόλο

στην οικονομική και κοινωνική οργάνωση της κοινότητας. Η οικογένεια, ο χώρος όπου κατοικεί και εργάζεται, αποτελούν βασικά στοιχεία της οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης της κοινότητας (Κάντας Α., 1984, σελ. 37).

Το σπίτι λοιπόν, ο προστατευτικός χώρος μιας οικογένειας μέσα στο οποίο μπορεί ένα άτομο να ξεκουραστεί, να ηρεμήσει, να διασκεδάσει και να προστατευτεί από φυσικές καταστροφές, είναι απαραίτητος για την επιβίωση του ανθρώπινου όντος.

Όταν λοιπόν δεν έχεις που να μείνεις, τότε σίγουρα αποτελεί ένα πρόβλημα. Πρόβλημα το οποίο πλήττει όλους τους ξένους, που φτάνουν στην Ελλάδα << επί ξύλου κρεμάμενου >> (π.χ. Πόντιοι, Αλβανοί), αλλά και πρόβλημα που αντιμετωπίζουν και οι ντόπιοι φτωχοί πληθυσμοί μιας χώρας.

Αυτό το πρόβλημα οξύνθηκε, ιδιαίτερα τα τελευταία δύο χρόνια, με την αύξηση των μαζικών μετακινήσεων Ποντίων από την Σοβιετική Ένωση, σε συνάρτηση με τους χιλιάδους πολιτικούς πρόσφυγες που πέρασαν από την Αλβανία στην Ελλάδα.

Η κατοικία σήμερα, θεωρείται ως το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι ξένοι. Σε συνάρτηση με τις χαμηλές απολαβές εργασίας, αδυνατούν να ενοικιάσουν ένα μέρος για να μείνουν. Παράλληλα, υπάρχουν και οι προκαταλήψεις που έχουν οι ιδιοκτήτες σπιτιών απέναντι στον ξένο πληθυσμό. Δυστυχώς, οι Έλληνες σήμερα, αποκαλούν τους Πόντιους << ξένους >>. Έτσι, συχνά βλέπουμε πολλά άτομα να κατοικούν σε παλιά και ακατάλληλα σπίτια (Ζωγράφου Α., 1991, σελ. 11).

Σαν αποτέλεσμα του πιο πάνω, εντοπίζουμε το φαινόμενο της εκτεταμένης οικογένειας, όπου μένουν έως και είκοσι άτομα, συγγενείς μεταξύ τους, σε μία κατοικία δύο ή τριών υπνοδωματίων.

Χιλιάδες Πόντιοι, φτάνουν στην χώρα μας μετά από πρόσκληση

συγγενών τους, που ήδη μένουν στην Ελλάδα και φιλοξενούνται προσωρινά από αυτούς. Έτσι, εντοπίζεται το πιο πάνω φαινόμενο που έμμεσα οδηγεί, δυστυχώς, στην γκέτοποίηση, πρόβλημα που θα αναφέρουμε στην συνέχεια.

Άλλοι Πόντιοι, φτάνουν στην Ελλάδα με μοναδικό κίνητρο τους την πρόσκληση της Ελληνικής Κυβέρνησης να τους βοηθήσει. Δυστυχώς, η ελπίδα για Ελληνική βοήθεια εξαφανίζεται και στα πρόσωπα μένει ο θυμός και η απογοήτευση προς την << Μητέρα Πατρίδα >>, την Ελλάδα. Αυτό οφείλεται στον λάθος προϋπολογισμό για τον αριθμό των Ποντίων που έρχονται ετησίως στην Ελλάδα. Κατά αυτόν τον τρόπο, η Κυβέρνηση βρίσκεται ξαφνικά απροετοίμαστη να υλοποιήσει τις υποσχέσεις, για να βοηθήσει τους πρόσφυγες.

Το στεγαστικό, πιστεύουμε, είναι πρωταρχικό θέμα γιατί θα βοηθήσει τους Πόντιους, αφού έχουν χώρο κατοικίας, να ασχοληθούν με προβλήματα εργασίας, εκπαίδευσης κ.α. Έτσι, φαίνεται ότι πρώτα απ' όλα πρέπει να βρεθεί στέγη και παράλληλα να επιλύονται και τα άλλα προβλήματα. Εδώ πρέπει να τονίσουμε ότι όλα τα πρακτικής φύσεως προβλήματα, αφού λυθούν, θα βοηθήσουν στη κοινωνική ένταξη αυτού του πληθυσμού στην Ελληνική κοινωνία.

Δυστυχώς, ομάδες ατόμων αναγκάζονται να κατοικήσουν σε ακατάλληλες και άσχημες περιοχές, σε στενούς χώρους και να πληρώνουν πολλά χρήματα. Αυτό οδηγεί στη δημιουργία ακαλαίσθητων οικισμών, που δεν θυμίζουν ωραίους χώρους κατοικίας, αλλά έχουν ως χαρακτηριστικό τους την δυσοσμία, την ακαταστασία και το φαινόμενο των σημερινών << γκέτο >>.

Όλα αυτά, σίγουρα είναι αρνητικά, όχι μόνο για μία συγκεκριμένη περιοχή αλλά για όλη την Χώρα. Χρειάζεται ολική αντιμετώπιση του θέματος από την Κυβέρνηση, με την δημιουργία οικισμών που εξυπηρετούν όχι εκατοντάδες αλλά χιλιάδες Πόντιους, όσες χιλιάδες

ακριβώς φτάνουν στην Χώρα μας.

4. Επαγγελματική Αποκατάσταση:

Η κοινωνιολογία, μελετά την εργασία και επιδιώκει να προσδιορίσει την σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην εργασία και το άτομο και την σημασία που έχει αυτή για το κοινωνικό σύνολο, που όπως θα δούμε στην συνέχεια ότι υπάρχει άμεση σχέση.

Όλος ο κόσμος εργάζεται. Παντού, σήμερα, η εργασία αποτελεί καθημερινή ρουτίνα και θεωρείται αυτοαξία καθώς και αναγκαία και κοινωνική ενέργεια. Άλλοι εργάζονται πρωί και άλλοι το βράδυ. Το γενικό σύνολο του πληθυσμού συμπεριλαμβάνεται στον ενεργό πληθυσμό.

Στην σύγχρονη κοινωνία, η εργασία είναι το μέσον που θα βοηθήσει να αποκτήσουμε ό,τι χρειαζόμαστε (Παναγίδης Α. Θωμάς Α., 1984, σελ. 30).

Παλαιότερα, η εργασία ήταν τρόπος επιβίωσης. Σήμερα, η εργασία οδηγεί στην οικονομική άνεση του ατόμου και πολλές φορές στην πολυτέλεια. Εσωτερικά όμως, η εργασία όταν είναι επιλογή ενός ατόμου, του αποφέρει ικανοποίηση αλλά και ευχαρίστηση ταυτόχρονα.

Κατά τον Μαρξ, η εργασία βοηθάει τον άνθρωπο να εκφράσει την προσωπικότητά του με την δημιουργία κάποιου αγαθού και να νιώσει βαθιά ικανοποίηση (Παναγίδης Α., Θωμάς Α., ο.π., σελ. 31).

Κοινωνικά, ο άνθρωπος νιώθει χρήσιμος όταν εργάζεται και προσφέρει τις υπηρεσίες του. Η εργασία τον κατοχυρώνει και του δίνει μία θέση στην κοινωνία. Γι' αυτό και η εργασία συσχετίζεται άμεσα με την κοινωνία στην οποία ζει ένα άτομο. Για τον λόγο αυτό, σε όλους πρέπει να δίνεται η ευκαιρία και η δυνατότητα να εργάζονται και να νιώθουν χρήσιμοι προσφέροντας.

Έτσι, όταν χιλιάδες Πόντιοι φτάνουν στην Ελλάδα έρχονται αντι-

μέτωποι με το πρόβλημα της ανεργίας και της δυσκολίας εξεύρεσης εργασίας. Ενώ οι Πόντιοι, στην πλειονότητα τους, κατέχουν πτυχίο από ανώτερη ή ανώτατη σχολή της Σοβιετικής Ένωσης, στην Ελλάδα δεν μπορούν να βρουν εργασία βάση των πτυχίων αυτών.

Έτσι, προσπαθούν να εργοδοτηθούν οπουδήποτε και συχνό φαινόμενο είναι ότι, αφού οι πόρτες εργασίας είναι κλειστές, τους εντοπίζουμε στις λαϊκές αγορές και στον περίγυρο του Δημαρχείου Αθηνών να πουλούν, για ένα κομμάτι ψωμί, τα υπάρχοντα τους.

Το πρόβλημα της επαγγελματικής αποκατάστασης συνδέεται άμεσα με αυτό του στεγαστικού γιατί, εάν ο Πόντιος πρόσφυγας βοηθηθεί να βρει κατοικία να μείνει αλλά δεν μπορεί να βρει εργασία στον τόπο όπου κατοικεί (και εδώ εννοούμε τις απομακρυσμένες περιοχές στην Θράκη, στο Κιλκίς κ.ο.κ.), θα αναγκαστεί να εγκαταλείψει το σπίτι του και να μετακινηθεί σε μία περιοχή όπου θα του εξασφαλίσει και εργασία.

Παρατηρούμε ότι, το πρόβλημα εργασίας και στέγασης συνδέονται και οι λύσεις θα πρέπει να δίνονται παράλληλα και στα δύο.

Επίσης, βλέπουμε τους Πόντιους επιστήμονες, που απέτυχαν να εργοδοτηθούν βάση των επιθυμιών και των πτυχίων τους, να γίνονται βοηθοί σε οικοδομές, να εργάζονται σκληρά και οι εργοδότες να τους εκμεταλλεύονται χωρίς λύπηση. Συχνά, οι ξένοι εργάτες αμοιβονται το ένα τρίτο της αμοιβής που παίρνουν οι Έλληνες εργάτες για την ίδια απασχόληση (Ζωγράφου Α., 1990, σελ. 18).

Σύμφωνα με τον Μαρκ, εάν κάποιος εργάζεται σε εργασία που δεν θέλει αλλά πρέπει, όχι μόνο το ενδιαφέρον χάνεται αλλά και αποξενώνεται, εφόσον δεν βρίσκει ικανοποίηση (Παναγιώδης Α., Θωμάς Α., 1984, σελ. 32).

Παράλληλα, η απόδοση του εργάτη δεν είναι η ίδια όταν δεν τον γεμίζει η εργασία του και δεν τον ευχαριστεί.

Βλέπουμε λοιπόν, ότι το πρόβλημα της επαγγελματικής αποκατάστασης δεν περιορίζεται μόνο στην εξασφάλιση ενός μισθού, αλλά είναι και το μέσον που θα οδηγήσει στην ένταξη ενός ατόμου στην κοινωνία. Αυτό το μέσο είναι ιδιαίτερα απαραίτητο στους Πόντιους πρόσφυγες, που πρέπει να εργαστούν σκληρότερα ώστε να αναγνωριστούν οι υπηρεσίες τους από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και να γίνουν ευρύτερα αποδεκτοί.

Τελειώνοντας, να αναφέρουμε ότι ανάμεσα στους Πόντιους πρόσφυγες που έφτασαν στην Ελλάδα, υπάρχουν και εξαιρετοι επιστήμονες, κορυφαίοι στην Σοβιετική Ένωση, που στην Ελλάδα είναι άγνωστοι και << άνεργοι >>.

Η εργασία έχει αρχίσει να γίνεται παράγοντας με δύναμη και κοινωνική επιρροή (Κάντας Σ., 1984, σελ. 143).

Σίγουρα, για να ενταχθούν οι Πόντιοι στο χώρο της εργασίας και γενικά στην Ελληνική κοινωνία, δεν εξαρτάται από τους ίδιους αλλά και από τις δυνατότητες που τους προσφέρει η Χώρα. Πρέπει να υπάρχει ίση μεταχείριση και να δημιουργήσει δυνατότητες που θα τους βοηθήσει να ενταχθούν στον ενεργό πληθυσμό της Χώρας (Ζωγράφου Α., 1990, σελ. 16,17).

5. Εκμετάλλευση Εργατικού Δυναμικού

Ένα πρόβλημα που προκύπτει από την δυσκολία εξεύρεσης εργασίας είναι αυτό της εκμετάλλευσης εργατικού δυναμικού. Βλέποντας τους Πόντιους να ψάχνουν απελπισμένα για ο,τιδήποτε θα τους βοηθήσει να επιβιώσουν, αρκετοί εργοδότες εκμεταλλεύονται την κατάσταση αυτή και απασχολούν στις εργασίες τους (κυρίως χειρονακτικές) Πόντιους πρόσφυγες, κάτω από άσχημες συνθήκες εργασίας και ελάχιστους μισθούς. Έτσι, οι Πόντιοι δουλεύουν για ένα κομμάτι ψωμί και οι εργοδότες εξασφαλίζουν φτηνό εργατικό δυναμικό.

Από μαρτυρία ενός Πόντιου πρόσφυγα, επιβεβαιώνονται τα πιο πάνω:

<< Όταν έφτασα στην Ρόδο από την Σοβιετική Ένωση, Πόντιοι που κατοικούσαν στην Ρόδο με βοήθησαν να βρω δουλειά σε οικοδομή. Λόγω του ότι δεν γνώριζα καλά την Ελληνική γλώσσα, αισθάνθηκα ένα αίσθημα εκμετάλλευσης από την μεριά, όχι μόνο του εργοδότη αλλά και των συναδέλφων μου. Μ' έβαζαν να κάνω τις πιο σκληρές δουλειες ενώ αυτοί ξεκουράζονταν >>.

(Ανώνυμος Πόντιος Πρόσφυγας-Ιανουάριος 1991)

6. Κοινωνική Ασφάλιση:

Υπάρχει εκείνη η μερίδα του Ποντιακού πληθυσμού που, πριν έρθουν στην Ελλάδα, δούλευαν για χρόνια ολόκληρα στην Σοβιετική Ένωση. Αυτοί οι Πόντιοι πρόσφυγες και κυρίως οι ηλικιωμένοι, ερχόμενοι στην Ελλάδα δεν μπορούν να μεταφέρουν τις συντάξεις τους. Έτσι, οι περισσότεροι είναι αναγκασμένοι να συντηρούνται από άλλους πρόσφυγες και κυρίως από τα παιδιά τους.

Η μη μεταφορά των συντάξεων είναι ένα πρόβλημα, το οποίο προκύπτει από την μη επίτευξη συμφωνίας, μέχρι σήμερα, ανάμεσα στην Σοβιετική Ένωση και στην Ελλάδα.

Επίσης, η νεώτερη γενιά που έρχεται για να εργαστεί δεν έχει καταφέρει να εξασφαλίσει τα ασφαλιστικά της δικαιώματα. Δεν είναι λίγοι εκείνη οι οποίοι δουλεύουν χωρίς καμιά ασφάλεια. Οι λόγοι, κυρίως εντοπίζονται στους εργοδότες και στην ανάγκη των Ποντίων να εργαστούν κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες.

7. Εκπαίδευση:

Ένα άλλο πρόβλημα, που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι που φτάνουν στην Ελλάδα, είναι αυτό της εκπαίδευσης. Σίγουρα, άτομα μεγάλης

ηλικίας μπορεί να μην το αντιμετωπίζουν άμεσα το πρόβλημα αυτό, αλλά θα το αντιμετωπίσουν τα παιδιά τους, όπου θα πρέπει να τελειώσουν το γυμνάσιο ή το λύκειο. Επίσης, πρόβλημα θα αντιμετωπίσουν οι φοιτητές που με την άφιξη τους στην Ελλάδα, θα πρέπει να τελειώσουν τις σπουδές τους.

Τι είναι όμως εκπαίδευση και εκπαιδευτικό σύστημα;

Εκπαίδευση ονομάζουμε την συστηματική και οργανωμένη προσπάθεια για πνευματική και ψυχική μόρφωση, η συνειδητοποίηση του ατόμου ότι αυτή η εκπαίδευση είναι απαραίτητη και αναγκαία, για να αποκτήσει και να αποτελέσει κι αυτός ενεργό μέλος της κοινωνίας, στην οποία εντάσσεται και ζει. Η εκπαίδευση είναι απαραίτητη, γιατί χωρίς αυτήν ούτε πολιτισμός ούτε ανάπτυξη μπορεί να υφίσταται (Ο Σύμβουλος των Νέων, 1975, τόμος 4, σελ. 1175).

Παλαιότερα, η εκπαίδευση ήταν προνόμιο μόνο των πλουσίων και απέβλεπε να διατηρήσει ένα σύνολο από πολιτικούς, οικονομικούς και θρησκευτικούς θεσμούς. Με την βιομηχανική επανάσταση, η εκπαίδευση παίρνει μεγαλύτερη σημασία μέσα στην κοινωνία. Η ανάπτυξη της βιομηχανίας, δημιούργησε ζήτηση μεγαλύτερου αριθμού μορφωμένου δυναμικού.

Σύμφωνα με την Όλιβ Μπάνκς, άλλαξε η στάση της κοινωνίας απέναντι στην εκπαίδευση, γιατί απαραίτητη προϋπόθεση για την κοινωνική και οικονομική πρόοδο ήταν η βελτίωση και προώθηση της εκπαίδευσης (Κάντας Α., 1984, σελ. 146).

<< Η εκπαίδευση υπηρετεί συνήθως την ιδεολογία του κοινωνικού συστήματος. Τα άτομα της κατώτερης τάξης, συνήθως τείνουν να θεωρούν ότι η εκπαίδευση έχει μονάχα εξωτερική αξία, δηλαδή να αποκτήσουν ορισμένες βασικές δεξιότητες. Η αποτυχία κάποιου να τελειώσει το σχολείο, περιορίζει συχνά τις επιλογές των επαγγελματιών >> (Θωμάς Α., 1984, σελ. 33).

Έτσι, φαίνεται ότι η εκπαίδευση συνδέεται και με την επαγγελματική εκπαίδευση και γενικά την εργασία.

Το πρόβλημα της εκπαίδευσης διαχωρίζεται ως εξής:

7.1 Πρόβλημα Διγλωσσίας:

Οι Πόντιοι μαθητές βρίσκονται ανάμεσα σε δύο κοινότητες, με εντελώς αντίθετες γλώσσες (Ρώσικη-Ελληνική) και δημιουργείται σοβαρό πρόβλημα, ώστε να μην γνωρίζει ποιά γλώσσα θα πρέπει να θεωρήσει μητρική του γλώσσα και σε ποιά γλώσσα να σκέπτεται ή να μιλάει (Δαμανάκης Μ., 1987, σελ. 100).

Έτσι, ο Πόντιος μαθητής βρίσκεται συνεχώς σε δίλημμα μη γνωρίζοντας σε ποιά γλώσσα να μιλήσει, με αποτέλεσμα να μην συννενοείται ούτε να συζητεί με τους συμμαθητές του μέσα στον χώρο του σχολείου. Είναι φυσικό, λοιπόν, οι Πόντιοι πρόσφυγες να καταφεύγουν στην σιωπή για να αποφύγουν την γελοιοποίηση.

7.2 Πρόβλημα Κατανόησης-Ενημέρωσης:

Λόγω των πιέσεων που δέχθηκε η Ελληνική γλώσσα στην Σοβιετική Ένωση (απαγόρευση της το 1937 και κλείσιμο των σχολείων την ίδια εποχή), μπήκε στο περιθώριο έως και το 1982 που ξαναεπιτράπηκε η είσοδος της στο σχολείο, στη Δημοκρατία της Γεωργίας, ως ξένη γλώσσα.

Για τον λόγο αυτό, οι Πόντιοι μαθητές δεν μπορούν να μιλήσουν ούτε να φτάσουν το γλωσσικό επίπεδο των Ελλήνων μαθητών, που φοιτούν στα Ελληνικά σχολεία σήμερα. Δεν μπορούν να κατανοήσουν την λειτουργία του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Λόγω της άγνοιας της Ελληνικής γλώσσας, οι Πόντιοι αδυνατούν να ενημερωθούν για τα προγράμματα που μπορούν να τους εξυπηρετήσουν. Αυτό συμβαίνει γιατί, μπορεί μεν να γίνονται ενημερώσεις μέσω του Ελληνικού τύπου και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αλλά δυ-

στυχώς οι Πόντιοι δεν καταλαβαίνουν αυτές τις ανακοινώσεις.

Το θέμα της ενημέρωσης λοιπόν, περιορίζεται στις πληροφορίες που ανταλλάσσουν μεταξύ τους οι Πόντιοι. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αγνοούν το μεγαλύτερο μέρος των προγραμμάτων που προσφέρει η κρατική πολιτική, σήμερα, της Ελλάδος.

7.3 Μεταγραφή Φοιτητών:

Πόντιοι φοιτητές, που θέλουν να έρθουν στην Ελλάδα, αντιμετωπίζουν πρόβλημα μεταγραφής για τα Ελληνικά Πανεπιστήμια. Αυτό είναι πρόβλημα σοβαρό, γιατί η Κυβέρνηση δεν έχει υπολογίσει θέσεις για τους Πόντιους, με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να εγκρίνει την μεταγραφή. Άλλος λόγος είναι ότι ζητούν όλο το πρόγραμμα μαθημάτων του Πανεπιστημίου όπου φοιτούν, πράγμα που είναι αδύνατον να αποκτήσουν οι Πόντιοι φοιτητές.

Ένα άλλο πρόβλημα, που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι φοιτητές είναι ότι υπάρχει ειδική σύμβαση, όπου πρέπει να μάθουν την Ελληνική γλώσσα για να μπου στο Πανεπιστήμιο. Δυστυχώς, μέχρι να μάθουν την Ελληνική γλώσσα έχει λήξει η προθεσμία, με αποτέλεσμα να μην μπου στο Πανεπιστήμιο.

7.4 Ένταξη στα Σχολεία:

Συνήθως το πρόβλημα αυτό, επικεντρώνεται στην αδυναμία των Ποντίων να μιλήσουν Ελληνικά. Επίσης, εντοπίζεται η δυσκολία στις σχέσεις μεταξύ Ποντίων μαθητών και καθηγητών, πράγμα που οφείλεται στη διαφορετική νοοτροπία που επικρατεί στη Σοβιετική Ένωση και την Ελλάδα. Σύμφωνα με τον Δαμανάκη(1987), από παλαιότερες έρευνες διαπιστώθηκε ότι μαθητές όπως οι Πόντιοι, αντιμετωπίζουν συχνά κοινωνικά, ψυχολογικά και μαθησιακά προβλήματα(Δαμανάκης Μ., 1987. σελ. 169).

7.5 Αναγνώριση Πτυχίων:

Άλλο πρόβλημα που προκύπτει από τον χώρο της εκπαίδευσης, είναι αυτό της αναγνώρισης πτυχίων. Το Ελληνικό Κράτος αρνείται να αναγνωρίσει αυτόματα τα Ρώσικα πτυχία, που έχουν στην κατοχή τους οι Πόντιοι πρόσφυγες.

Για να αναγνωριστούν τα πτυχία Ανώτερης και Ανώτατης σχολής περνούν από μία σειρά γραφειοκρατικών διαδικασιών, που κρατούν ένα μεγάλο χρονικό διάστημα κι έχουν ως αποτέλεσμα να ταλαιπωρούν τους Πόντιους πτυχιούχους.

Καμιά διευκόλυνση δεν γίνεται κι έτσι οι Πόντιοι αναγκάζονται να εγγραφούν στο πρώτο έτος, πάλι, του Ελληνικού Πανεπιστημίου και να αναγνωριστούν πολύ αργότερα τα πτυχία τους.

Αυτό είναι ένα πρόβλημα που αφορά την μερίδα των Ποντίων επιστημόνων, που είναι αρκετοί και των οποίων οι αφομοίωση στον Ελλαδικό χώρο σίγουρα θα ανέβαζε το επιστημονικό επίπεδο της. Δεν θα μπορούσε κανείς να αμφισβητήσει ότι η « Σοβιετική Ένωση σαν υπερ-δύναμη δεν θα υπήρχε χωρίς τους επιστήμονες της » (Ξανθόπουλος Π., Πρόεδρος της Πανελλήνιας Ένωσης Ποντίων Επιστημόνων).

Μόνο από αυτή την προοπτική, δεν θα έπρεπε να υπήρχε αυτή η αμφισβήτηση για τα Σοβιετικά Πανεπιστήμια και τα Ρωσικά πτυχία.

8. Γκετοποίηση:

Οι Πόντιοι αντιμετωπίζουν την γκετοποίηση, που είναι συνέπεια άλλων προβλημάτων τα οποία έχουμε ήδη αναλύσει. Αυτά είναι το στεγαστικό, το γλωσσικό και το εκπαιδευτικό. Πρόβλημα γκετοποίησης παρουσιάζεται με την είσοδο τους στην Χώρα, όπου η πλειονότητα φιλοξενείται σε συγγενείς. Σιγά-σιγά, γύρω από δέκα οικογένειες Ποντίων, συγκεντρώνονται άλλες είκοσι και δημιουργούν το δικό τους γκέτο, που τους βοηθάει να ενταχθούν στον άγνωστο χώρο

όπου βρίσκονται. Όλοι μαζί προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τυχόν προβλήματα που θα παρουσιαστούν.

Το γλωσσικό πρόβλημα έχει ως συνέπεια, στο χώρο του σχολείου αλλά και στην καθημερινή τους ζωή, να χρησιμοποιούν την Ρώσικη ή την Ποντιακή γλώσσα που τους βοηθάει να συννενοηθούν μεν μεταξύ τους, να αποκοπούν δε από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Κοινο σημείο συνάντησης αποτελούν οι κατά περιοχές σύλλογοι Ποντίων, όπου προσπαθούν μεν να βοηθήσουν αλλά δυστυχώς εντείνουν την γκετοποίηση.

9. Στρατιωτική Υποχρέωση:

Στον αντρικό Ποντιακό πληθυσμό, έρχεται να προστεθεί και το πρόβλημα της στρατιωτικής υποχρέωσης.

Υπάρχει μία ειδική ρύθμιση όπου εξαιρεί την κατάταξη, για δύο χρόνια, των στρατεύσιμων των κλάσεων 1966 και νεότερων, που έρχονται από τον χώρο του Ανατολικού Συνασπισμού ή από την Τουρκία.

Επίσης, τα άτομα που ανήκουν στις κλάσεις 1966-1986 (γεννηθέντες τα έτη 1945-1965), μπορούν να εξαγοράσουν τις στρατιωτικές τους θητείες έναντι εβδομήντα δύο χιλιάδων (72.000) δραχμών.

Πως όμως, να εξαγοράσει ο Πόντιος πρόσφυγας την στρατιωτική του θητεία και να ασχοληθεί με άλλα, σοβαρής φύσεως, προβλήματα όταν ο ίδιος δεν έχει λεφτά ούτε για να φάει;

10. Η Απόκτηση της Ελληνικής Ιθαγένειας:

Με την είσοδο των Ποντίων προσφύγων στην Ελλάδα, αρχίζει η διαδικασία απόκτησης της Ελληνικής Ιθαγένειας, για όσους δεν την έχουν. Δυστυχώς, οι περισσότεροι είχαν αναγκαστεί, για να επιβιώσουν στην Σοβιετική Ένωση, να πάρουν την Ρώσικη υπηκοότητα. Υπάρχουν ακόμη και άτομα που έχουν Ρώσικα ονόματα και επίθετα.

Αυτοί θα πρέπει να περιμένουν σχεδόν έξι μήνες, για να καταφέρουν να ονομαστούν Έλληνες υπήκοοι. Αυτό αποτελεί πρόβλημα, γιατί υπάρχουν αρκετά προγράμματα επιδότησης Ποντίων, που δίνονται αφού οι Πόντιοι αποκτήσουν την Ελληνική Ιθαγένεια. Έτσι, αυτές οι επιδοτήσεις είναι << δώρον-άδωρον >>, αφού για να επωφεληθούν περνάει συχνά κι ένας χρόνος.

11. Ρατσισμός-Προκαταλήψεις:

Ένα άλλο πρόβλημα, που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι πρόσφυγες, είναι αυτό των προκαταλήψεων και του ρατσισμού.

<< Ο ρατσισμός διεκδικεί ανοιχτά τους τοίχους της Αθήνας, όπου έκαναν την εμφάνιση τους αφίσσες "εθνικιστικής" οργάνωσης με σύνθημα " Ξένοι εργάτες σημαίνει ανεργία, παραοικονομία, αφελληνισμός..." >>(Τρίκας Τ., 1991, σελ. 22).

Σίγουρα αυτή η εθνικιστική οργάνωση, συμπεριλαμβάνει μεταξύ των ξένων εργατών και τους Πόντιους πρόσφυγες, όπου πολλοί όχι μόνο τους θεωρούν ξένους αλλά τους φωνάζουν ακόμη και Τούρκους.

Αυτά που ακούγονται, οφείλονται συνήθως στην άγνοια ενημέρωσης του Ελληνικού πληθυσμού για ορισμένες μειονότητες, όπως αυτή των Ποντίων.

Δεν είναι λίγοι εκείνοι που ενοχλούνται γιατί ο Στάλιν δεν ολοκλήρωσε την γενοκτονία των Ποντίων, την οποία είχαν ξεκινήσει οι Τούρκοι. Συγκεκριμένα, κάτοικοι της περιοχής Μενίδι Αχαρνά έχουν αρχίσει να ξεσηκώνονται και να απειλούν σε προώθηση δραστηριοτήτων, εναντίων των Ποντίων που εγκαθίστανται στην περιοχή τους καθημερινά και προς αυτούς που πρόκειται να εγκατασταθούν στο άμεσο μέλλον. Επίσης, μία τάση ρατσισμού εντοπίζεται στους Σλαβούς της Ελληνικής Μακεδονίας, όπου αντιδρούν στην εγγραφή Ποντίων προσφύγων στους Μακεδονικούς συλλόγους(Ελληπία, τεύχος 1, 1990, σελ. 41)

Ψυχολογικά, πιστεύεται ότι οι προκαταλήψεις είναι δημιούργημα ατόμων με έλλειψη αυτοπεποίθησης, που προβάλλουν τις αρνητικές τους ιδιότητες σε μία μειονότητα ατόμων ώστε να ισχυροποιήσουν το αδύναμο << εγώ >> τους.

Στενά συνδέεται και ο ρατσισμός με τις προκαταλήψεις, όπου στοχεύει στην γενίκευση μιας κατάστασης με αρνητικές επιπτώσεις. Ο ρατσισμός εκμεταλλεύεται τις προκαταλήψεις και συχνά αποπροσανατολίζει.

Τα ηλικιωμένα άτομα έχουν συχνά πολλές προκαταλήψεις, οι οποίες οργανώνονται και προωθούνται μέσα από οικογενειακά σύνολα, στο σχολείο και αρκετές φορές μέσω του τύπου.

Συχνά ο τύπος αναπτύσσει προκαταλήψεις μέσω δημοσιεύσεων, όπου παρουσιάζουν όλους τους ξένους σαν εγκληματίες, κλέφτες και αυτοί που ευθύνονται για την ανεργία της Χώρας (Ζωγράφου Α., 1990, σελ. 13).

Σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποίησαν οι Γοργόνη/Κωνσταντινοπούλου, σπουδάτριες Κοινωνικής Εργασίας Τ.Ε.Ι. Πατρών το 1989, η στάση της πλειοψηφίας των Ελλήνων απέναντι στους ξένους είναι αρνητική (Ζωγράφου Α., ο.π., σελ.15).

Δυστυχώς η λανθασμένη πληροφόρηση ή μη ύπαρξη ενημέρωσης συχνά γίνεται η αιτία ύπαρξης ρατσισμού έναντι μιας ομάδας ατόμων.

Πολλές φορές οι δέχτες λαμβάνουν μηνύματα που τους εξυπηρετούν. Γι' αυτόν τον λόγο ενώ βγαίνουν στον αέρα ρεπορτάζ για αλλοδαπούς κλέφτες ή εγκληματίες δεν βγαίνει από την άλλη τίποτα για τα ωφέλη που προσφέρουν αυτοί οι << ξένοι >>, που δεν είναι και λίγα.

Ας μην αναλύσουμε τον δημογραφικό χαρακτήρα του θέματος και ας μείνουμε στο γεγονός ότι προσφέρουν πληθώρα φθηνού εργατικού δυναμικού που είναι τελικά προς όφελος όχι μόνο των παραγωγών,

αλλά και των καταναλωτών. Όσο πιο φθηνά κοστίζει η παραγωγή, τόσο πιο φθηνά θα το αγοράσει ο καταναλωτής (Ζωγράφου Α., 1990, σελ. 18,19).

Παρ' όλο του γεγονότος ότι οι Πόντιοι θεωρούνται Παλινοστούντες Έλληνες από την Ελληνική Κυβέρνηση και με την άφιξη τους αποκτούν αυτόματα τα ίδια δικαιώματα με τους ντόπιους, βλέπουμε να αντιμετωπίζουν μία αρνητική στάση των ντόπιων, που συχνά καταλήγει σε ανοιχτή σύγκρουση εναντίον τους.

<< Καμία χώρα δεν εξερείται από την απειλή του ρατσισμού, που είναι το σύγχρονο πρόσωπο του ολοκληρωτισμού. Η δημιουργία υγειονομικής ζώνης, με την αμείλιχτη καταδίκη του ρατσιστικού λόγου (όπου και αν διατυπώνεται), με την πάταξη κάθε απόπειρας για την επιβολή ακόμη και των έμμεσων φυλετικών διακρίσεων, αποτελεί τη... γραμμή της ανοχής >> (Τρίκας Τ., 1991, σελ. 22).

Άλλο ένα στοιχείο του ρατσισμού είναι η κυκλοφορία των ποντιακών ανεκδότων, που προσπαθούν, με χιούμορ βέβαια, να υποβιβάσουν την νοημοσύνη των Ποντίων γενικά.

Ο Πανποντιακός Σύλλογος << Αργώ >> Αθηνών, κυκλοφόρησε για αυτόν τον λόγο αφίσσα, όπου καυτηριάζει τον ρατσισμό που εκφράζουν οι Έλληνες μέσω των ποντιακών ανεκδότων: << Τελικά, όλοι μέσα μας κρύβουμε έναν Ρατσιστή >>.

ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Πριν προχωρήσουμε στο κεφάλαιο αυτό, θα σταθούμε σε μερικά σημεία τα οποία πιστεύουμε πως είναι απαραίτητα να ειπωθούν.

Σκοπός της συλλογής και ανάλυσης των προγραμμάτων, τα οποία θα ακολουθήσουν στην συνέχεια του κεφαλαίου, ήταν να δοθεί μία ολοκληρωτική εικόνα του κάθε προγράμματος που εφαρμόζεται για τους Πόντιους πρόσφυγες. Για να επιτευχθεί αυτός ο σκοπός φτιάξαμε μία δομή, βάση της οποίας συλλέξαμε τα στοιχεία εκείνα που θεωρήσαμε απαραίτητα.

Η ανάλυση, σχεδόν όλων των προγραμμάτων, ακολουθεί αυτή την δομή, εκτός από τις υπηρεσίες εκείνες οι οποίες δεν εφαρμόζουν κάποιο πρόγραμμα για τους Πόντιους πρόσφυγες.

Η ανάλυση αυτή στοχεύει στην παρουσίαση της κρατικής πολιτικής, που εφαρμόζεται για τους Πόντιους, μέσω διαφόρων προγραμμάτων. Έμμεσα, παρουσιάζεται και ο τρόπος λειτουργίας των υπηρεσιών, που εφαρμόζουν τα συγκεκριμένα προγράμματα.

Η παρουσίαση των προγραμμάτων κατ' αυτόν τον τρόπο, μας βοηθάει στην επίτευξη κριτικής αξιολόγησης της κρατικής πολιτικής, η οποία αναλύεται στο Κεφάλαιο V.

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα υποδοχής και στεγαστικής αποκατάστασης παλιννοστούντων ομογενών, υλοποιείται σε διάφορες περιοχές της Ελλάδος.

Το πρόγραμμα χωρίζεται σε τρεις ενότητες και κάθε ενότητα του προγράμματος, υλοποιείται σε κάποιες περιοχές της Ελλάδος.

Η πρώτη ενότητα πραγματοποιείται στον Άγιο Ρέντη Αττικής, στα Λαγκαδικία Θεσσαλονίκης και στην Ξάνθη.

Η δεύτερη ενότητα πραγματοποιείται στον Ζυγό Καβάλας, στις Σάπρες Ροδόπης, Φαρκαδόντα Τρικάλων και Παλαγία Έβρου.

Η τρίτη ενότητα, λόγω της ιδιαιτερότητας της, υπάρχει δυνατότητα να πραγματοποιηθεί σε όλες τις αστικές ή αγροτικές περιοχές της Ελλάδος.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Οι φορείς που υλοποιούν το πρόγραμμα είναι οι εξής:

- α) Υπουργείο Εξωτερικών
- β) Υπουργείο Οικονομικών
- γ) Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Παλιννοστούντων Ομογενών
- δ) Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕ.Π.Ε.)
- ε) ΥΠΕΘΟ
- στ) ΥΠΕΧΩΔΕ
- ζ) Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- η) Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Ο βασικός λόγος που υλοποιείται το συγκεκριμένο πρόγραμμα, είναι το οξύτατο στεγαστικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι πό-

ντιοι παλιννοστούντες, με την είσοδο τους στην Ελλάδα.

Συχνά, λόγω της έλλειψης χρημάτων, οι Πόντιοι φιλοξενούνται από συγγενείς ή φίλους, με αποτέλεσμα να μόνουν θάκα άτομα σε σπίτι δύο υπονοματίων.

Το σταγαστικό πρόβλημα, είναι σοβαρό εθνικό θέμα και γι' αυτό θεωρήθηκε απαραίτητο η υλοποίηση αυτού του προγράμματος και η δημιουργία κατάλληλων χώρων για να φιλοξενηθούν οι Πόντιοι, που φτάνουν κατά χιλιάδες από την Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων στόχων):

Οι ανάγκες έχουν εντοπισθεί και ιεραρχηθεί, γι' αυτό και δόθηκε η προτεραιότητα της υλοποίησης του προγράμματος υποδοχής και σταγαστικής αποκατάστασης παλιννοστούντων ομογενών.

Οι ανάγκες έχουν ιεραρχηθεί ως εξής:

- α) Σταγαστικό πρόβλημα
- β) Πρόβλημα εξεύρεσης εργασίας
- γ) Γλωσσικό πρόβλημα

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Άμεση κοινωνική μέριμνα.
- β) Φιλοξενία των Ποντίων, για μικρό χρονικό διάστημα, στα Κέντρα φιλοξενίας του προγράμματος.
- γ) Φιλοξενία Ποντιακών οικογενειών στους οικισμούς υποδοχής, για μεγαλύτερο διάστημα απ' ότι στα Κέντρα φιλοξενίας.
- δ) Η αντιμετώπιση άμεσων αναγκών των Ποντίων.
- ε) Η ομαλή προσαρμογή και ένταξη τους στην Ελληνική κοινωνία.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Παροχή μόνιμης εγκατάστασης και στέγασης προς όλους τους Πό-

ντιους που φτάνουν στην Ελλάδα.

β) Μετατροπή του Ποντιακού πληθυσμού, το συντομώτερο δυνατό, σε επαγγελματικά ενεργό πληθυσμό της Χώρας, προς όφελος των ίδιων όσο και της Χώρας.

γ) Όσο το δυνατόν μεγαλύτερη απορρόφηση των Ποντίων σε πιο αραιοκατοικημένες περιοχές, στα πλαίσια της αποκέντρωσης και της περιφερειακής ανάπτυξης της Ελλάδος.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Οι ομάδες στόχου του προγράμματος είναι κατ' εξοχήν Ποντιακές οικογένειες ή μεμονωμένα άτομα Ποντιακής καταγωγής, που φτάνουν στην Ελλάδα από την Σοβιετική Ένωση.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Ο γενικός σκοπός, πάνω στο οποίο στηρίζεται και η μορφή του όλου προγράμματος, είναι η δυνατότητα αποκατάστασης και του τελευταίου Πόντιου που φτάνει στην Ελλάδα. Στον σκοπό αυτό, συμπεριλαμβάνεται η παροχή στεγαστικής αποκατάστασης και γενικά η ομαλή προσαρμογή και ενεργοποίηση τους στον Ελλαδικό χώρο, με τις ανάλογες παροχές κινήτρων.

3.4 Μέσα:

3.4.1. Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Η υλικοτεχνική υποδομή του προγράμματος χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες, όπως ακριβώς χωρίζεται και το όλο πρόγραμμα.

Το πρόγραμμα διαθέτει τα Κέντρα φιλοξενίας, όπου υπάρχουν χώροι και υλικά μέσα για να φιλοξενηθούν γύρω στα χίλια(1.000) άτομα μηνιαίως(κρεβάτια, κομοδίνα, χώροι ξεκούρασης, τραπεζαρίες κ.λ.). Επίσης, διαθέτει υλικά μέσα για την λειτουργία βρεφονηπιακού/παι-

δικού σταθμού.

Το πρόγραμμα διαθέτει, στους οικισμούς υποδοχής, υλικά για την λειτουργία βρεφονηπιακού/παιδικού σταθμού, λυόμενα σπίτια, παιδαγωγικό υλικό για ταχύρρυθμη διδασκαλία Ελληνικής γλώσσας καθώς και ιατρείο για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Στους Πόντιους επίσης, προσφέρονται βασικά είδη τροφής.

Το πρόγραμμα, στην φάση της μόνιμης εγκατάστασης, διαθέτει διαμερίσματα σε μικρά συγκροτήματα πολυκατοικιών και κατοικίες σε οικόπεδα.

3.4.2. Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό που απαρτίζει το πρόγραμμα, διαχωρίζεται και πάλι σε τρεις ενότητες.

Στα Κέντρα φιλοξενίας, υπάρχει ειδικευμένο προσωπικό που αποστέλλεται από έναν Κοινωνικό Λειτουργό, έναν υπάλληλο του ΟΑΕΔ, έναν Ρωσοπόντιο μεταφραστή, προσωπικό βρεφονηπιακού/παιδικού σταθμού και λοιπό διοικητικό προσωπικό.

Στους οικισμούς υποδοχής, το προσωπικό απαρτίζεται από επιμορφωτές της Γενικής Γραμματείας Λαϊκής Επιμόρφωσης, εκπαιδευόμενους και έμπειρους Κοινωνικούς Λειτουργούς, έναν αγροτικό Ιατρό, καθώς και το προσωπικό του βρεφονηπιακού/παιδικού σταθμού και λοιπό διοικητικό προσωπικό.

Στους επιμορφωτές της Γ.Γ.Λ.Ε. έχουν γίνει ειδικά επιμορφωτικά προγράμματα, σχετικά με τον Ποντιακό πληθυσμό.

Στην φάση της μόνιμης εγκατάστασης δεν υπάρχει ούτε επιστημονικό ούτε εξειδικευμένο προσωπικό.

3.4.3. Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Η εποπτεία του προγράμματος είναι εξωτερική και γίνεται από

το Υπουργείο Εξωτερικών και το Υπουργείο Οικονομικών (όσο αφορά τα οικονομικά του προγράμματος).

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες του Προγράμματος:

Το πρόγραμμα χωρίζεται γενικά σε τρεις ενότητες/φάσεις:

A: Υποδοχή-Πρώτη Φιλοξενία-Άμεση Κοινωνική Μέριμνα:

Λειτουργούν, για τον σκοπό αυτό, τρία Κέντρα Φιλοξενίας με δυνατότητα φιλοξενίας χιλίων Ποντίων μηνιαίως. Προσφέρεται δωρεάν στέγαση και τροφή. Επιπλέον, παρέχεται κάθε βοήθεια κοινωνικού περιεχομένου και βοήθεια επίλυσης πρακτικής φύσεως προβλημάτων. Οι Πόντιοι φιλιξενούνται για δεκαπέντε περίπου μέρες.

Επίσης, λειτουργεί βρεφονηπιακός/παιδικός σταθμός στους χώρους όπου στεγάζονται τα Κέντρα Φιλοξενίας.

B' Φάση: Οικισμοί Υποδοχής:

Θα λειτουργήσουν τέσσερις οικισμοί υποδοχής, όπου αποτελούνται από διακόσια πενήντα σπίτια τα οποία θα φιλοξενούν χίλιους Πόντιους σε κάθε ένα οικισμό υποδοχής. Προσφέρεται δωρεάν στέγαση και βασικά είδη τροφής.

Σε κάθε οικισμό εκτελείται μια σειρά από δραστηριότητες, που στόχο τους έχουν την ολοκληρωμένη προετοιμασία των Ποντίων για την τελική εγκατάστασή τους. Διδάσκεται, συστηματικά, η Νεοελληνική γλώσσα για ενήλικους και ανήλικους. Παρέχεται ακόμη επαγγελματική εκπαίδευση/επανεκπαίδευση και επαγγελματική αποκατάσταση στους ενήλικες, καθώς και προετοιμασία των παιδιών για την ένταξή τους στο Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Τους παρέχονται κοινωνικές υπηρεσίες από Κοινωνικούς Λειτουργούς και γίνεται κατάλληλη προετοιμασία για ομαλή κοινωνική ένταξη.

Ταυτόχρονα, ενημερώνονται και οι Έλληνες της περιοχής για

τον πολιτισμό και τις παραδόσεις των ομογενών Ποντίων, καθώς και για την εγκατάστασή τους στις συγκεκριμένες περιοχές.

Επίσης, παρέχεται σε κάθε οικισμό ιατρική περίθαλψη από αγροτικό Ιατρό και λειτουργεί, στους χώρους των οικισμών υποδοχής, βρεφονηπιακός/παιδικός σταθμός.

Γ' φάση: Μόνιμη Εγκατάσταση / Στέγαση:

Μετά την εξάμηνη παραμονή των Ποντίων στους οικισμούς υποδοχής, ακολουθεί η τρίτη και τελευταία φάση. Πρόκειται για την μόνιμη εγκατάσταση η οποία δεν υλοποιείται σε συγκεκριμένες περιοχές. Οι Πόντιοι μπορούν να κατευθυνθούν προς όλες τις περιοχές της Ελλάδος.

Στόχος όμως, στην τρίτη φάση, είναι να απορροφηθεί ο μεγαλύτερος αριθμός Ποντίων στις πιο αραιοκατοικημένες περιοχές, με παροχή κινήτρων.

Η υλοποίηση της τρίτης φάσεως του προγράμματος επιτυγχάνεται με ένα κρατικό επιδοτούμενο πρόγραμμα, που παρέχει στέγαση/απόκτηση κατοικίας με διάφορες διευκολύνσεις. Έτσι, δημιουργούνται νέοι οικισμοί μόνιμης εγκατάστασης σε αστικές και αγροτικές περιοχές, ανάλογα με τα επαγγέλματα των Ποντίων εργαζομένων.

Στις αστικές περιοχές, το πρόγραμμα περιλαμβάνει παροχή οικοπέδου, παροχή διαμερίσματος, όπου μπορεί να αγοράσει την κατοικία του με ευνοϊκούς όρους και, τέλος, κατάλληλη υποδομή ώστε να δημιουργηθούν νέες ευκαιρίες απασχόλησης.

Στις αγροτικές περιοχές, το πρόγραμμα περιλαμβάνει απόκτηση στέγασης, γεωργικό ή κτηνοτροφικό κλήρο, εφάπαξ βοήθημα πρώτης εγκατάστασης και άλλες διευκολύνσεις (δάνεια κ.λ.λ.).

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Ο αριθμός συμμετοχής των πελατών, στο πρόγραμμα υποδοχής και αποκατάστασης παλιννοστούντων ομογενών, ξεπέρασε κάθε προσδοκία. Τα κέντρα φιλοξενίας και οι οικισμοί υποδοχής γέμισαν. Βέβαια αυτό ήταν κάτι αναμενόμενο, αφού το όλο πρόγραμμα έχει δυνατότητα να εξυπηρετεί έναν αριθμό Ποντίων αρκετά μικρότερο από αυτόν που φτάνει στην Ελλάδα ετησίως. Έτσι, δυστυχώς, δεν μπορεί η συμμετοχή των πελατών να αξιολογηθεί ως κριτήριο επιτυχίας, αφού χιλιάδες Πόντιοι δεν μπορούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος(Τι Κέρδισαν οι Πελάτες):

Όλοι οι βραχυπρόθεσμοι στόχοι, που διατυπώθηκαν στην αρχή, έχουν αρχίσει να υλοποιούνται. Θα πρέπει, όμως, να τονίσουμε ότι το πρόγραμμα δεν έχει ολοκληρωθεί, γι' αυτό και δεν μπορούν να διατυπωθούν πολλά για το τι κέρδισαν οι πελάτες.

Μερικά προβλήματα που έπρεπε να λυθούν για να υλοποιηθεί το πρόγραμμα είναι:

- α) Η αποδέσμευση λυόμενων οικίσκων και container από τον Δήμο Καλαμάτας.
- β) Η αργοπορία στην ροή χρηματοδότησης μέσω του ΥΠΕΧΩΔΕ.
- γ) Εξεύρεση γης που να είναι κατάλληλη για οικιστική χρήση.
- δ) Οι χρονοβόρες διαδικασίες για την απελευθέρωση της γης και την υπαγωγή της σε κάποιο καθεστώς δόμησης.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Δυστυχώς, η σύγκριση αποτελεσμάτων του προγράμματος με αποτελέσματα άλλων προγραμμάτων είναι αδύνατη γιατί:

- α) Το πρόγραμμα είναι στις αρχές υλοποίησης του και

β) Δεν υπάρχουν ολοκληρωμένα παρόμοια προγράμματα για σύγκριση.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΕΝΤΑΣΗ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα αυτό, πρώτα απ' όλα, υλοποιείται στους τέσσερις οικισμούς υποδοχής παλιννοστούντων, που βρίσκονται στον Ζυγό Καβάλας, στις Σάππες Ροδόπης, στη Φαρκαδόντα Τρικάλων και στην Παλαγία Έβρου, καθώς και στα τρία Κέντρα Φιλοξενίας στην Αττική, Θεσσαλονίκη και Ξάνθη. Επίσης, υλοποιείται και στα σχολεία στα οποία φοιτούν παλιννοστούντες μαθητές από την Σοβιετική Ένωση. Στην συνέχεια το πρόγραμμα θα γενικευτεί προς όλους τους παλιννοστούντες μαθητές με προέλευση χώρες της Ευρώπης.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Οι φορείς που υλοποιούν το πρόγραμμα είναι οι εξής:

- α) Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
- β) Το Πανεπιστήμιο Αθηνών (Τομέας Παιδαγωγικής)
- γ) Το Υπουργείο Εξωτερικών
- δ) Το Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Παλιννοστούντων Ομογενών

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Οι λόγοι που ανάγκασαν την υλοποίηση αυτού του προγράμματος είναι πάρα πολλοί.

Εκτός από τα στεγαστικά προβλήματα, την ανεργία, την υποασαχόληση και την ετεροασαχόληση παρουσιάζονται προβλήματα γλωσ-

δικής και πολιτισμικής φύσεως, στην επικοινωνία με τους γτόπιους, στην σχολική ένταξη και προσαρμογής των παιδιών τους κ.λ.π.

Αυτοί αποτελούν τους κυριώτερους λόγους για την υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών (Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Σίγουρα έχουν εντοπισθεί και ιεραρχηθεί οι ανάγκες που κάνουν απαραίτητη την υλοποίηση του προγράμματος. Αυτές δεν είναι άλλες από την επιτακτική ανάγκη προσαρμογής των Ελληνοπαίδων στα πλαίσια της Ελληνικής σχολικής εκπαίδευσης και στην ομαλή σχολική τους ένταξη. Για τον εντοπισμό των αναγκών δεν έχει πραγματοποιηθεί κάποια συγκεκριμένη έρευνα.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Η εντατική εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας στην πρώτη περίοδο μετά τον επαναπατρισμό τους και η ομαλή ένταξη τους στο Ελληνικό σχολείο.
- β) Η αξιοποίηση των αποκτημένων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, καθώς και του γλωσσικού-πολιτισμικού κεφαλαίου των μαθητών στο νέο σχολείο και κοινωνικό περιβάλλον.
- γ) Η ανάπτυξη της επικοινωνιακής δεξιότητας των μαθητών, με την ενεργητική συμμετοχή τους σε όλες τις εκδηλώσεις της μαθητικής - σχολικής ζωής και η ενίσχυση της πολιτισμικής τους ταυτότητας.
- δ) Οργάνωση των μορφών εκπαιδευτικής παρέμβασης στα κανονικά σχολεία, τα Κέντρα φιλοξενίας και τους Οικισμούς Υποδοχής.
- ε) Διερεύνηση των συνθηκών σχολικής ένταξης με την βοήθεια διαπιστωτικών εμπειρικών ερευνών.

στ) Εντοπισμός, ταξινόμηση και ανάλυση των κύριων προβλημάτων που δημιουργούνται στην φάση της ένταξης. Αυτό αφορά δύο κυρίως περιοχές: την μαθησιακή διαδικασία (γλωσσική πληρότητα, γνώσεις, επίδοση) και την περιοχή της ταυτότητας (αυταντίληψη-αυτοεκτίμηση).

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Προετοιμασία των παιδιών στην Χώρα προέλευσης, με την ενίσχυση και επέκταση της ελληνόγλωσσης διδασκαλίας στις Δημοκρατίες της Σοβιετικής Ένωσης, στο πλαίσιο της Ελληνοσοβιετικής διακρατικής συμφωνίας.
- β) Συγκρότηση διδακτικού και επιμορφωτικού υλικού, για την οργάνωση των παρεμβάσεων στην διαδικασία της σχολικής ένταξης (διδακτικά βοηθήματα για μαθητές και δασκάλους στα γλωσσικά και φυσιολογικά μαθήματα, επιμορφωτικό υλικό για τους διδάσκοντες κ.λ.π)
- γ) Διοργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων για τους επιμορφωτές, το διδακτικό προσωπικό και τους γονείς των παιδιών. Διοργάνωση πολιτιστικών και άλλων εκδηλώσεων καθώς και επαφές και συζητήσεις με εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές.
- δ) Διαμόρφωση συγκεκριμένων και τεκμηριωμένων προτάσεων για διορθωτικές παρεμβάσεις, στο επίπεδο της οργάνωσης και λειτουργίας των Κέντρων φιλοξενίας και των Οικισμών Υποδοχής.
- ε) Γενίκευση του προγράμματος, για την προσαρμογή του διδακτικού υλικού στην κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των παιδιών που παλιννοστούν από άλλες ευρωπαϊκές χώρες υποδοχής.

3.2. Ομάδες Στόχου - Πελάτες:

Σαν αρχή, ομάδες στόχου αυτού του προγράμματος είναι παιδιά-

μαθητές Ελλήνων παλινοστούντων ομογενών, που φτάνουν στην Ελλάδα από την Σοβιετική Ένωση και στην συνέχεια, ομάδες στόχου θα είναι και παιδιά-μαθητές παλινοστούντων ομογενών από άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

3.3 Είδος - Μορφή Προγράμματος:

Γενικός σκοπός, πάνω στον οποίο στηρίχθηκε και το όλο πρόγραμμα, είναι η παρέμβαση στην διαδικασία της σχολικής ένταξης των παλινοστούντων μαθητών από την Σοβιετική Ένωση. Κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργούνται οι όροι για την ομαλή προσαρμογή τους στο Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και το ευρύτερο κοινωνικό περίγυρο. Με τον όρο προσαρμογή δεν νοείται η συμμόρφωση των παλινοστούντων μαθητών προς όλες τις σχολικές πιέσεις, αλλά η συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική πράξη με ίσους όρους, ενώ παράλληλα μπορούν να διατηρούν τα στοιχεία εκείνα που απόκτησαν κατά την παραμονή τους στην Σοβιετική Ένωση, χωρίς αυτό να αποτελεί μειονέκτημα.

Η βελτίωση της γλωσσικής, γνωστικής και επικοινωνιακής ικανότητας των παλινοστούντων, προς την κατεύθυνση της ισότητας εκπαιδευτικών ευκαιριών, και η παράλληλη αναγνώριση ορισμένων διαφοροποιητικών χαρακτηριστικών, που ανάγονται στην περίοδο της κοινωνικοποίησης τους στην Σοβιετική Ένωση, πρέπει να' ναι ο γενικός σκοπός.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Τα υλικά μέσα αυτού του προγράμματος είναι καθαρά εκπαιδευτικά. Χρησιμοποιούνται βιβλία και ο,τιδήποτε εκπαιδευτικό υλικό που μπορεί να βοηθήσει στην επίτευξη των παιδαγωγικών στόχων του

προγράμματος.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα - Ποσότητα - Εξειδίκευση):

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει Πανεπιστημιακούς, μέλη του διδακτικού και ερευνητικού τομέα της Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, οι οποίοι συνιστούν και το πυρήνα της ερευνητικής ομάδας. Επίσης, συμμετέχουν επιστημονικοί συνεργάτες άλλων πανεπιστημιακών τομέων ή τμημάτων που είναι ειδικευμένοι σε ειδικά θέματα του προγράμματος, όπως γλωσσική ανάπτυξη σε παιδιά σχολικής ηλικίας, διδασκαλία της Ρώσικης γλώσσας κ.λ.π.

Την ερευνητική ομάδα του προγράμματος, πλαισιώνουν οι εκπαιδευτικοί που το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας διαθέτει για τις ανάγκες του προγράμματος, καθώς και άτομα από τον χώρο του Πανεπιστημίου, της Δημοτικής και Μέσης εκπαίδευσης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν στην διαδικασία εφαρμογής του.

Προβλέπεται επίσης, να αξιοποιηθούν οι υπάρχοντες μηχανισμοί του Υπουργείου Παιδείας(διευθυντές σχολείων, προϊστάμενοι, σχολικοί σύμβουλοι) και του Υπουργείου Εξωτερικών(ίδρυμα για την ένταξη των παλιννοστούντων), για τον αποτελεσματικότερο συντονισμό και έλεγχο της εφαρμογής του προγράμματος.

Περιστασιακά, τέλος, θα ασχοληθούν φιοτητές του τομέα της Παιδαγωγικής, του Πανεπιστημίου Αθηνών, για να καλύψουν έκτακτες ανάγκες που θα παρουσιαστούν κατά την διάρκεια της διεξαγωγής του προγράμματος.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική - Εξωτερική):

Την εποπτεία, για την όλη διεξαγωγή του προγράμματος, την έχουν από κοινού το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και το Υπουργείο Εξωτερικών.

3.5. Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Το πρόγραμμα αυτό χωρίζεται σε τρεις φάσεις:

Α' Φάση: Προκαταρκτική ή Ανιχνευτική:

Κατά την πρώτη φάση του προγράμματος, που κάλυψε το σχολικό έτος 1990/1991, θ' άρχιζε η οργάνωση της εκπαιδευτικής παρέμβασης στα Κέντρα Φιλοξενίας και στους Οικισμούς Υποδοχής, καθώς και στα σχολεία όπου φοιτούν παλιννοστούντες μαθητές από την Σοβιετική Ένωση. Θα αξιοποιηθεί, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, η πλούσια εμπειρία του τομέα της Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Αθηνών σε θέματα παλιννόστησης και διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, ιδίως στον τομέα της επιμόρφωσης των επιμορφωτών και των εκπαιδευτικών. Θα διερευνηθούν, επίσης, οι ειδικές συνθήκες ένταξης των παλιννοστούντων μαθητών από την Σοβιετική Ένωση. Με βάση τις γενικές και ειδικές διαπιστώσεις που θα προκύψουν από την αξιολόγηση των στοιχείων, τα οποία θα συγκεντρωθούν με την βοήθεια ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων με παλιννοστούντες μαθητές, γονείς και δασκάλους, θα υλοποιηθεί η δεύτερη φάση του προγράμματος.

Β' Φάση: Κύρια ή Συστηματική:

Η φάση αυτή, που προβλέπεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του 1992 περιλαμβάνει:

- ανάπτυξη του κατάλληλου διδακτικού και επιμορφωτικού υλικού για τα μαθήματα της γλώσσας και του πολιτισμού, καθώς και για τα μαθήματα που θα διαπιστωθεί, κατά την προκαταρκτική φάση, ότι οι παλιννοστούντες μαθητές συναντούν δυσκολίες,
- πειραματική εφαρμογή του υλικού που παράγεται για τις αναγκαίες αλλαγές-βελτιώσεις,
- ανάπτυξη των ερευνητικών εργαλείων για την αξιολόγηση του προγράμματος,

- επιμόρφωση των επιμορφωτών και των εκπαιδευτικών με την διοργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων και την ανάπτυξη έντυπου υλικού και
- διοργάνωση πολιτιστικών και άλλων εκδηλώσεων, καθώς και συναντήσεις-συζητήσεις με γονείς, μαθητές και εκπαιδευτικούς για τα προβλήματα των παλιννοστούντων και τρόπους υπέρβασης.

Γ' φάση: Γενίκευση Προγράμματος:

Κατά την τρίτη και τελευταία φάση του προγράμματος, προβλέπεται η προσαρμογή του διδακτικού υλικού, το οποίο θα' χει παραχθεί για να καλύψει και τις εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών που παλιννοστούν από άλλες χώρες υποδοχής. Θα διερευνηθούν, επίσης, τα επιμορφωτικά σεμινάρια ώστε να ευαισθητοποιηθούν, σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, όσο το δυνατόν περισσότεροι μαθητές. Παράλληλα με τα σεμινάρια για το διδακτικό προσωπικό, θα διοργανωθούν ειδικές συναντήσεις με παλιννοστούντες γονείς και εκπαιδευτικούς, στα πλαίσια των προσπάθειών που καταβάλλονται για την από κοινού αντιμετώπιση των προβλημάτων της σχολικής ένταξης. Στην φάση αυτή, θα επιδιωχθεί η ευρύτερη δυνατή δημοσιότητα με την χρησιμοποίηση όλων των μέσων μαζικής ενημέρωσης, για την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού πάνω στα προβλήματα των παλιννοστούντων Ελλήνων μεταναστών.

Η δημοσιότητα των παλλαπλών προβλημάτων που δημιουργεί η παλιννόστηση, κρίνεται απαραίτητη επειδή η παλιννόστηση των Ελλήνων μεταναστών δεν είναι απλά ιδιωτική υπόθεση των ίδιων, αλλά πρέπει να θεωρηθεί ως γενικότερο κοινωνικό φαινόμενο.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Το πρόγραμμα αναμένεται να καλύψει τις εκπαιδευτικές ανάγκες

δύο χιλιάδων εκατό(2.100) νηπίων και δύο χιλιάδων οκτακοσίων πενήντα(2.850) παιδιών ηλικίας επτά έως δεκαπέντε ετών που πρόκειται να φτάσουν στην Ελλάδα. Η επιτυχία του προγράμματος εξαρτάται παράλληλα και από την συμμετοχή των πελατών στο πρόγραμμα υποδοχής και στεγαστικής αποκατάστασης παλιννοστούντων ομογενών, γιατί το πρόγραμμα αυτό υλοποιείται και στα Κέντρα Φιλοξενίας και στους Οικισμούς Υποδοχής. Έτσι, όπως και στο προηγούμενο πρόγραμμα, η συμμετοχή των πελατών προβλέπεται να ξεπεράσει τα αναμενόμενα γιατί οι Πόντιοι που φτάνουν στην Ελλάδα είναι πολλοί περισσότεροι απ' ότι υπολογίζουν τα προγράμματα.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος(Τι κέρδισαν οι πελάτες):

Τα παιδιά-μαθητές παλιννοστούντες, έχουν σίγουρα πολλά να κερδίσουν από το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Αυτό το πρόγραμμα, βοηθάει τα παιδιά να αναπτύξουν την Ελληνική γλώσσα και τις γνώσεις τους για τον Ελληνικό πολιτισμό, πράγμα που θα τους βοηθήσει να ενταχθούν ομαλά στο Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και, στη συνέχεια, στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Λόγω του ότι οι φάσεις του προγράμματος δεν έχουν ολοκληρωθεί, δεν μπορεί να εξακριβωθούν τυχόν αποτυχίες του προγράμματος, ούτε εάν έχουν επιτευχθεί όλοι οι στόχοι του. Αυτή η διαδικασία θα γίνει με την ολοκλήρωση όλων των φάσεων του προγράμματος.

3.7 Συγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Όπως έχει αναφερθεί, το πρόγραμμα δεν έχει ολοκληρωθεί. Μόνο η πρώτη φάση του προγράμματος έχει ολοκληρωθεί, αλλά δυστυχώς δεν έχει γίνει ακόμη κάποια αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Για τον λόγο αυτό δεν μπορεί να γίνει κάποια σύγκριση αποτελεσμάτων.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΑΖΙΚΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πλαίσιο όπου υλοποιήθηκε το πρόγραμμα ευαισθητοποίησης κρατικών φορέων και κοινής γνώμης για την μαζική εγκατάσταση των ομογενών Ποντίων στην Χώρα μας, ήταν ο χώρος στο οποίο λειτουργεί η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού. Στην συνέχεια, έγινε ενημέρωση της κοινής γνώμης με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, προς όλο το Ελληνικό πληθυσμό.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Οι φορείς που υλοποίησαν το πρόγραμμα ευαισθητοποίησης κρατικών φορέων και κοινής γνώμης ήταν:

- α) Το Υπουργείο Πολιτισμού Ελλάδος
- β) Η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Οι λόγοι, όπως ορίστηκαν από την Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, που ανάγκασαν την υλοποίηση του προγράμματος ευαισθητοποίησης ήταν:

- α) Η υλοποίηση διαφόρων προγραμμάτων για Πόντιους από διάφορους κρατικούς φορείς, χωρίς καμιά συνεργασία μεταξύ τους.
- β) Η άγνοια των φορέων για το τι κάνουν οι υπόλοιπες υπηρεσίες σχετικά με τους Πόντιους ομογενείς που φτάνουν στην Ελλάδα.
- γ) Η άγνοια της Ελληνικής κοινής γνώμης για τον Ποντιακό Ελληνισμό γενικά.
- δ) Η μη ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης επάνω στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι ομογενείς φτάνοντας στην Ελλάδα.

ε) Η εχθρική αντιμετώπιση των ντόπιων Ελλήνων προς τους Πόντιους ομογενείς τους οποίους θεωρούν «ξένους».

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Πρωταρχική ανάγκη, όπως εντοπίστηκε, ήταν η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, σε μία προσπάθεια εξάλειψης της άγνοιας που επικρατεί γύρω από τους Πόντιους ομογενείς και κατά δεύτερο λόγο η ευαισθητοποίηση των φορέων που ασχολούνται με Πόντιους.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Ευαισθητοποίηση όλων των κρατικών φορέων που ασχολούνται με Πόντιους ομογενείς.
- β) Ευαισθητοποίηση των κρατικών ή μη φορέων που δεν ασχολούνται με Πόντιους, σε μία προσπάθεια ενεργοποίησης των φορέων αυτών ώστε να δημιουργήσουν προγράμματα ανάλογα με την αρμοδιότητα του κάθε φορέα.
- γ) Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για τους λόγους που αναγκάζουν τους Πόντιους ομογενείς να έρθουν στην Ελλάδα, καθώς και για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην Χώρα μας.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Δημιουργία επικοινωνητικής συνεργασίας ανάμεσα σε όλους τους φορείς που ασχολούνται με αυτό το θέμα, ώστε να δοθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερη και πιο προγραμματισμένη βοήθεια προς τους Πόντιους ομογενείς.
- β) Εξάλειψη ρατσισμού και προκαταλήψεων από την Ελληνική κοινή γνώμη προς τους Πόντιους ομογενείς, με την ανάλογη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση.

3.2. Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Οι ομάδες στόχου του προγράμματος χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες(όπως και οι φάσεις του προγράμματος).

Η πρώτη ομάδα στόχου ήταν αρμόδιοι-εκπρόσωποι από διάφορους κρατικούς φορείς, καθώς και μέλη Ποντιακών σωματείων.

Η δεύτερη ομάδα στόχου ήταν όλος ο Ελληνικός πληθυσμός, όπου έγινε προσπάθεια ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για την μαζική εγκατάσταση Ποντίων ομογενών, οι οποίοι φτάνουν κατά χιλιάδες από την Σοβιετική Ένωση.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Η μορφή του προγράμματος ήταν κυρίως ενημερωτική, που σκόπο είχε την ευαισθητοποίηση των κρατικών φορέων και της κοινής γνώμης για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι ομογενείς. Κατ' αυτόν τον τρόπο γίνεται μία προσπάθεια να περιοριστεί η άγνοια για τα θέματα των Ποντίων ομογενών, ώστε να δεχτούν θετικά και να βοηθήσουν όλοι(οι φορείς με προγράμματα και η κοινή γνώμη με την αποδοχή αυτής της μάζας του πληθυσμού) στην ένταξη τους.

3.4. Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και Άλλα Υλικά Μέσα:

Τα υλικά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν στο πρόγραμμα αυτό δεν ήταν πολλά. Χρησιμοποιήθηκαν διάφορα έντυπα υλικά, που μοιράστηκαν από την Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού κατά την σύσκεψη αρμοδίων κρατικών φορέων.

Επίσης, χρησιμοποιήθηκαν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης(τηλεόραση, ραδιόφωνο και γενικά ο τύπος), για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό που υλοποίησε το πρόγραμμα ευαισθητοποίησης κρατικών φορέων και κοινής γνώμης, ανήκε στο Τμήμα Επικοινωνίας και Πληροφόρισης σε συνεργασία με το Τμήμα Συμπαραστάσεως Παλινοστούντων, τα οποία ανήκουν στην Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού.

Η εξειδίκευση του συγκεκριμένου προσωπικού είναι ίδια με αυτή όλου του προσωπικού της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού, με μερική ενημέρωση σε θέματα Ποντίων ομογενών.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Η εποπτεία που έγινε καθ' όλη την διάρκεια του προγράμματος, το οποίο δεν κράτησε μεγάλο χρονικό διάστημα, έγινε από τα ίδια τα τμήματα της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού που υλοποίησαν το πρόγραμμα.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες του Προγράμματος:

Δύο ήταν οι φάσεις υλοποίησης του προγράμματος:

Α' Φάση:

Μετά από σχετικό προγραμματισμό, διοργανώθηκε σύσκεψη αρμοδίων κρατικών φορέων στην Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, με σκοπό την συζήτηση-ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των αρμόδιων κρατικών φορέων. Η συζήτηση-ενημέρωση περιστράφηκε γύρω από τα προγράμματα που υλοποιούνται καθώς και την προσπάθεια έναρξης συνεργασίας μεταξύ τους, για σοβαρότερη και αποτελεσματικότερη βοήθεια προς τους Πόντιους ομογενείς που φτάνουν από την Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα.

Β' Φάση:

Μετά την ολοκλήρωση της πρώτης φάσεως του προγράμματος ακολούθησε η δεύτερη φάση που περιλάμβανε σχετικές ομιλίες, ανακοινώσεις με ενημέρωση προς την κοινή γνώμη για τις μαζικές αφίξεις των Ποντίων από την Σοβιετική Ένωση. Παράλληλα με αυτήν την ενημέρωση έγινε προβολή των προγραμμάτων σχετικά με αυτό το θέμα, ώστε να γίνει γνωστό στο ευρύτερο κοινό τι προβλήματα αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι ομογενείς και ποιά κρατική πολιτική ακολουθείται επάνω σε αυτό το θέμα. Έτσι παράλληλα με την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, δόθηκε η ευκαιρία να ενημερωθούν και οι Πόντιοι ομογενείς για τα προγράμματα που υλοποιούνται γι' αυτούς, σήμερα, στην Ελλάδα και να πάρουν χρήσιμες πληροφορίες ώστε να ξέρουν που ν' αποταθούν.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Στην πρώτη φάση του προγράμματος, η συμμετοχή των πελατών ήταν αρκετά ικανοποιητική αφού στάλθηκαν προσκλήσεις, για την συσκέψη αρμοδίων κρατικών φορέων, σχεδόν σε όλα τα υπουργεία και άλλους φορείς, καθώς και σε Ποντιακούς Σύλλογους. Τα περισσότερα υπουργεία, υπηρεσίες και σύλλογοι εκπροσωπήθηκαν από τους αντιπροσώπους τους.

Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι η πρώτη φάση, με κριτήριο την συμμετοχή πελατών, ήταν επιτυχής.

Όσον αφορά την συμμετοχή πελατών στην δεύτερη φάση του προγράμματος, δεν μπορεί να μετρηθεί η επιτυχία ή αποτυχία ούτε και να θεωρηθεί η συμμετοχή των πελατών ως κριτήριο επιτυχίας, λόγω του ότι η δεύτερη φάση απευθύνθηκε προς την κοινή γνώμη.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Όσον αφορά την επίτευξη στόχων του προγράμματος στην πρώτη φάση, παρ' όλο που η συμμετοχή των πελατών ήταν ικανοποιητική, δυστυχώς οι μακροπρόθεσμοι στόχοι δεν επιτεύχθηκαν. Παρά την ύπαρξη καλής διάθεσης για συνεργασία μεταξύ των φορέων, δεν επιτεύχθηκε κάποιου είδους συνεργασίας και δυστυχώς η πρώτη φάση του προγράμματος έληξε χωρίς ουσιαστικά αποτελέσματα.

Όσον αφορά, τώρα, την δεύτερη φάση του προγράμματος, δυστυχώς δεν υπάρχει τρόπος να διαπιστωθεί κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι του προγράμματος, παρά μόνο με την πραγματοποίηση έρευνας, πράγμα που δεν έγινε.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Πραγματοποιώντας σύγκριση των αποτελεσμάτων του προγράμματος με παρόμοιο πρόγραμμα της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού, φάνηκε καθαρά το γεγονός ότι υπήρξε τελικά κάποια ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, αφού σε προσεχείς εκθέσεις που διοργάνωσε η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, η συμμετοχή του απλού Έλληνα ήταν μεγαλύτερη από την αναμενόμενη. Το φαινόμενο αυτό, χαρακτηρίστηκε ευχάριστο αλλά και αποτέλεσμα του προγράμματος ευαισθητοποίησης κρατικών φορέων και κοινής γνώμης για την μαζική εγκατάσταση ομογενών Ποντίων στην Ελλάδα.

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΝΤΙΟΥΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πλαίσιο του προγράμματος καταγραφής προβλημάτων Ποντίων

ομογενών και έκδοσης ενημερωτικού οδηγού ήταν το << Χολείδιο >> Γυμναστήριο Μενιδίου Αττικής, όπου τρεις χιλιάδες περίπου Πόντιοι εντόπισαν και κατέγραψαν τα προβλήματα τους μέσα από ένα απλό ερωτηματολόγιο της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού.

Η δεύτερη φάση του προγράμματος, που ήταν η έκδοση ενημερωτικού οδηγού, πραγματοποιήθηκε στο χώρο της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Οι φορείς που υλοποίησαν το πρόγραμμα ήταν:

α) Το Υπουργείο Πολιτισμού.

β) Η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού

Στην πρώτη φάση, στην οποία Πόντιοι κατέγραψαν προβλήματα τους σε γυμναστήριο της περιοχής Μενιδίου Αττικής, συνεργάστηκαν και οι Ποντιακοί Σύλλογοι της περιοχής αυτής, ώστε να αντιμετωπιστεί η δυσκολία συνενόησης λόγω της γλώσσας.

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Οι λόγοι, για τους οποίους θεωρήθηκε απαραίτητη η υλοποίηση του προγράμματος, ήταν η μεγάλη άφιξη Ποντίων ομογενών από την Σοβιετική Ένωση και η πληθώρα πρακτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.

Επίσης, το γεγονός ότι υλοποιούνται διαφόρων ειδών προγράμματα, τα οποία ξεκίνησαν χωρίς κάποια ειδική έρευνα για τις ανάγκες του πληθυσμού αυτού, καθέστησε την αναγκαιότητα υλοποίησης αυτού του προγράμματος.

Οι Πόντιοι που φτάνουν στην Ελλάδα συχνά δεν μπορούν να μιλήσουν την Ελληνική γλώσσα. Επόμενο είναι να μη μπορούν να ενημερωθούν για τα προγράμματα που υλοποιούνται σήμερα, ώστε να τους

βοηθήσουν.

Έτσι, θεωρήθηκε απαραίτητο να γίνει καταγραφή των προβλημάτων από τους ίδιους τους Πόντιους ομογενείς, ώστε να εντοπιστούν οι τομείς εκείνοι στους οποίους χρειάζονται βοήθεια.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε, εντοπίστηκαν και ιεραρχήθηκαν οι ανάγκες των Ποντίων ομογενών ως εξής:

- α) Πρόβλημα κατοικίας
- β) Πρόβλημα εργασίας
- γ) Οικονομική ενίσχυση
- δ) Κοινωνική Ασφάλιση
- ε) Παροχή γης
- στ) Γλωσσικό πρόβλημα

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Εντοπισμός των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι ομογενείς κατά την είσοδο τους στην Ελλάδα.
- β) Ιεράρχηση των προβλημάτων όπως εντοπίστηκαν κατά την καταγραφή τους από τους ίδιους τους Πόντιους.
- γ) Ανάλυση των αποτελεσμάτων έρευνας ώστε να εντοπισθεί τι ακριβώς έπρεπε να γίνει για πιο προγραμματισμένη παροχή βοήθειας.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Έκδοση ειδικού φυλλαδίου-οδηγού για τους Πόντιους ομογενείς, στην Ελληνική και Ρώσικη γλώσσα, που να περιλαμβάνει όλες τις υπηρεσίες και προγράμματα που υλοποιούνται για τους ίδιους.
- β) Δημιουργία νέων προγραμμάτων που να προσαρμόζονται στις ανά-

γκες των Ποντίων ομογενών, όπως έχουν καταγραφεί στην πρώτη φάση υλοποίησης του προγράμματος.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Οι ομάδες στόχου του συγκεκριμένου προγράμματος, είναι αποκλειστικά Πόντιοι πρόσφυγες που φτάνουν στην Ελλάδα.

Στην πρώτη φάση του προγράμματος, ομάδες στόχου ήταν περίπου τρεις χιλιάδες Πόντιοι ομογενείς της περιοχής Μενιδίου Αττικής.

Η δεύτερη φάση του προγράμματος απευθυνόταν σε δέκα χιλιάδες Πόντιους και στάλθηκε προς Πόντιους ομογενείς στην Μόσχα, σε διάφορους κρατικούς φορείς, ποντιακούς συλλόγους κ.α.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Ο γενικός σκοπός του προγράμματος, πάνω στο οποίο διαμορφώθηκε η μορφή του, ήταν η προσπάθεια να δοθεί σωστά προγραμματισμένη βοήθεια, βάση συγκεκριμένων στοιχείων που έδωσε ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος πληθυσμός του προγράμματος, στην προκειμένη περίπτωση Πόντιοι ομογενείς. Είναι φαινόμενο να υλοποιούνται διάφορα προγράμματα που είτε λόγω λανθασμένης διαφήμισης, είτε λόγω λανθασμένου προγραμματισμού, αποτυχαίνουν.

Η αποτυχία είναι ένα θέμα που δύσκολα μπορεί να παραδεχτεί ο φορέας που υλοποιεί το πρόγραμμα. Έτσι, είναι προτιμότερο και πιο λογικό να γίνονται οι απαραίτητες προγραμματισμένες ενέργειες, παρά βεβιασμένες ενέργειες και πράξεις που σίγουρο είναι πως θα οδηγήσουν στην αποτυχία. Είναι προτιμότερο να καθυστερήσει λίγο το πρόγραμμα και να έχει επιτυχία, παρά να υλοποιηθεί γρήγορα με δυσάρεστα αποτελέσματα.

Πάνω σε αυτήν την λογική στηρίχθηκε το πρόγραμμα αυτό, που σκοπό είχε να καταγράψει ανάγκες και να προωθήσει, αν όχι το ίδιο

το πρόγραμμα, ένα νέο πρόγραμμα βασισμένο στις πραγματικές ανάγκες των Ποντίων. Ο Ποντιακός πληθυσμός, η έντονη Ποντιακή κουλτούρα είναι σ' εμάς άγνωστη και γι' αυτό δεν μπορούμε να ενεργούμε βάση υποθέσεων, αλλά βάση έρευνας και εξακρίβωσης.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για την πραγματοποίηση της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ο χώρος του γυμναστηρίου << Χολείδιο >>, το οποίο βρίσκεται στο Μενίδι Αττικής. Ετοιμάστηκε ένα απλό ερωτηματολόγιο, το οποίο μοιράστηκε σε τρεις χιλιάδες Πόντιους.

Για την δεύτερη φάση του προγράμματος, εκδόθηκε ενημερωτικό φυλλάδιο-οδηγός σε δέκα χιλιάδες αντίγραφα. Για την έκδοση αυτού του οδηγού χρησιμοποιήθηκαν φωτοτυπικά μηχανήματα, γραφομηχανές για την γραφή στην Ελληνική και Ρώσικη γλώσσα, καθώς και άλλα έντυπα υλικά.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό που υλοποίησε το πρόγραμμα καταγραφής προβλημάτων Ποντίων ομογενών και έκδοση ενημερωτικού οδηγού, ήταν το προσωπικό που εργάζεται στα διάφορα τμήματα της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού.

Για την πρώτη φάση του προγράμματος, εργάστηκε το προσωπικό του Τμήματος Ερευνών και Μελετών και του Τμήματος Κοινωνικής Συμπαράστασης.

Για την δεύτερη φάση του προγράμματος, εργάστηκε το προσωπικό του Τμήματος Επικοινωνίας και Πληροφόρησης και του Τμήματος Ερευνών και Μελετών. Δεν προσλήφθηκε νέο προσωπικό ειδικά για την υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος.

Τον οδηγό στην Ρώσικη γλώσσα το έγραψε άτομο του προσωπικού της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού, το οποίο γνώριζε καλά την γλώσσα αυτή. Εδώ να αναφέρουμε ότι το προσωπικό της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού έχει μία ιδιαιτερότητα. Κάθε άτομο, που εργάζεται στον χώρο αυτό, γνωρίζει καλά μία ξένη γλώσσα και συχνά προσλαμβάνονται άτομα τα οποία γνωρίζουν γλώσσες που δεν είναι πολύ διαδεδομένες. Κατ' αυτόν τον τρόπο καλύπτονται οι γλωσσικές ανάγκες της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Λόγω του ότι το πρόγραμμα υλοποιήθηκε από δύο παράλληλους φορείς(η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού υπάγεται στο Υπουργείο Πολιτισμού), η εποπτεία του προγράμματος ήταν ταυτόχρονα εσωτερική και εξωτερική. Την οικονομική, κυρίως, εποπτεία για την υλοποίηση αυτού του προγράμματος, την είχε το Υπουργείο Πολιτισμού, ενώ την γενική εποπτεία είχε η ίδια η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες του Προγράμματος:

Οι φάσεις υλοποίησης του προγράμματος ήταν δύο:

Α' Φάση:

Η πρώτη φάση του προγράμματος περιλάμβανε τον εντοπισμό και την καταγραφή των προβλημάτων από τους ίδιους τους Πόντιους ομογενείς. Πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση-συζήτηση στο <<Χορείδιο>> Γυμναστήριο Μενιδίου Αττικής, όπου συμμετείχαν τρεις χιλιάδες Πόντιοι.

Εκεί παραχωρήθηκε σε όλους τους παρόντες ένα απλό(μικρού μεγέθους) ερωτηματολόγιο, όπου Πόντιοι κατέγραψαν γενικά χαρακτηριστικά και διάφορα προβλήματα τους.

Β' φάση:

Η δεύτερη φάση περιλαμβάνει την συνεργασία τμημάτων της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού, για την έκδοση ειδικού ενημερωτικού φυλλαδίου-οδηγού για τους Πόντιους ομογενείς. Μέσα στον οδηγό αυτό συμπεριλαμβάνονται διάφορα προγράμματα που υλοποιούν διάφοροι κρατικοί φορείς, καθώς και υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για τους Πόντιους ομογενείς.

Το ενημερωτικό φυλλάδιο-οδηγός είναι γραμμένο στην Ελληνική και Ρώσικη γλώσσα. Με αυτόν τον τρόπο, δίνεται η ευκαιρία και στους Πόντιους που δεν γνωρίζουν την Ελληνική γλώσσα, να ενημερωθούν για τα προγράμματα και τις υπηρεσίες που υφίστανται στην Ελλάδα. Ο οδηγός αυτός στάλθηκε σε κρατικούς φορείς, Δήμους, Κοινότητες, Ποντιακούς Συλλόγους στην Ελλάδα και στην Ελληνική Πρεσβεία στην Σοβιετική Ένωση.

Αυτές ήταν οι δύο βασικές φάσεις υλοποίησης του συγκεκριμένου προγράμματος. Εδώ να αναφέρουμε ότι τα ερωτηματολόγια αναλύθηκαν και βγήκαν κάποια συμπεράσματα που θα χρησιμεύσουν στην υλοποίηση μελλοντικών προγραμμάτων.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Η συμμετοχή των πελατών μπορεί να θεωρηθεί επιτυχής και κατά τις δύο φάσεις του προγράμματος.

Στην πρώτη φάση, όπου οργανώθηκε συγκέντρωση-ομιλία ανάμεσα σε Πόντιους ομογενείς, υπολογίσθηκε ένας αριθμός τριών χιλιάδων Ποντίων που είχε πρόσφατα εγκατασταθεί στην περιοχή Μενιδίου Αττικής. Η πρόσκληση έγινε αποδεκτή από όλους σχεδόν τους Πόντιους και έτσι εξαντλήθηκαν σχεδόν όλα τα ερωτηματολόγια που τυπώθηκαν.

Στην δεύτερη φάση του προγράμματος, η συμμετοχή των πελατών

δεν ήταν δυνατόν να διαπιστωθεί με ακρίβεια, γιατί οι οδηγοί που εκδόθηκαν στάλθηκαν προς όλη την Ελλάδα καθώς και στην Ελληνική Πρεσβεία στην Σοβιετική Ένωση.

Σε μία προσπάθεια της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού να δει την πορεία εξάντλησης των ενημερωτικών οδηγών, επικοινωνήσε μετά από λίγο χρονικό διάστημα με όλους τους φορείς που διέθεταν στην Ελλάδα τους οδηγούς αυτούς. Μετά από σωστούς υπολογισμούς, διαπιστώθηκε ότι δεν είχαν μείνει από τα δέκα χιλιάδες αντίγραφα ούτε τρεις χιλιάδες, ένας αριθμός που μπορεί να θεωρηθεί επιτυχής.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Κατά την υλοποίηση του προγράμματος, οι βραχυπρόθεσμοι στόχοι του επιτεύχθηκαν. Οι δε μακροπρόθεσμοι στόχοι επιτεύχθηκαν με την έκδοση του ενημερωτικού φυλλαδίου και με τον προγραμματισμό νέων προγραμμάτων, πλήρως προσαρμοσμένα στις ανάγκες των Ποντίων ομογενών.

Η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, έμεινε ικανοποιημένη με την όλη πορεία και επιτυχία του προγράμματος.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Σύγκριση αποτελεσμάτων του προγράμματος με κάποιο άλλο παρόμοιο πρόγραμμα αυτή την στιγμή είναι αδύνατον να υπάρξει. Δυστυχώς, υλοποιούνται συνέχεια διαφόρων ειδών προγράμματα (που είναι καλό γιατί καλύπτουν διάφορους τομείς), αλλά δεν προσφέρονται για σύγκριση.

Σύγκριση αποτελεσμάτων της δεύτερης φάσης του προγράμματος θα είναι δυνατή να γίνει στο μέλλον, γιατί υλοποιεί παρόμοιο πρόγραμμα το Υπουργείο Εξωτερικών (Τμήμα Θεμάτων Παλινοόστησης), που με

την ολοκλήρωση του προγράμματος αυτού θα μπορούν να γίνουν και ανάλογες συγκρίσεις.

5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΩΡΕΑΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΟΙΚΟΣΥΣΚΕΥΩΝ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα δωρεάν μεταφοράς οικοσυσκευών των Ποντίων σε όλη την Ελλάδα δεν έχει συγκεκριμένο πλαίσιο, χώρο υλοποίησης, αλλά επεκτείνεται προς όλη την Ελλάδα. Οι Πόντιοι μπορούν να μεταφέρουν ένα αυτοκίνητο, ένα ρυθμένο σπίτι και οικοσυσκευές αφορολόγητα έως 1.500.000 δρχ., σε οποιαδήποτε περιοχή της Ελλάδος.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Οι φορείς του προγράμματος δωρεάν μεταφοράς οικοσυσκευών των Ποντίων σε όλη την Ελλάδα είναι:

- α) Το Υπουργείο Εξωτερικών Ελλάδος
- β) Ο Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Οι λόγοι για τους οποίους θεωρήθηκε απαραίτητη η υλοποίηση του προγράμματος ήταν κατά κύριο λόγο οικονομικοί.

Σίγουρα η μεταφορά οικοσυσκευών Ποντίων ομογενών, από την Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα, στοιχίζει αρκετά και οι Πόντιοι αναγκάζονται να πληρώσουν την μεταφορά σε μια περίοδο που έχουν πολλά έξοδα και λίγα χρήματα.

Έτσι, συχνό φαινόμενο ήταν να αφήνουν το μεγαλύτερο μέρος των οικοσυσκευών τους στην Σοβιετική Ένωση, αδυνατώντας να πληρώσουν

την μεταφορά τους ή αφού έφθάναν οι οικοσυσσκευές τους στην Ελλάδα καθυστερούσαν να τις παραλάβουν λόγω έλλειψης χρημάτων.

Για τον λόγο αυτό το Υπουργείο Εξωτερικών, σε μία προσπάθεια να διευκολύνει τους Πόντιους, δημιούργησε το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Οι Πόντιοι, λοιπόν, έχουν ένα επιπλέον κίνητρο αφού μπορούν να μεταφέρουν έως 1.500.000. αφορολόγητες οικοσυσσκευές.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Δεν είχε γίνει συγκεκριμένος εντοπισμός αναγκών που να βοηθήσουν στην υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος.

Αλλά, σε όλα τα πρακτικής φύσεως προβλήματα προστέθηκε και η οικονομική αδυναμία των Ποντίων ομογενών να πληρώσουν την μεταφορά των οικοσυσσκευών τους σε διάφορες περιοχές της Ελλάδος.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

Ο μόνος βραχυπρόθεσμος στόχος του προγράμματος είναι η δωρεάν μεταφορά οικοσυσσκευών των Ποντίων σε όλη την Ελλάδα.

3.2 Ομάδες Στόχου:

Οι ομάδες στόχου του προγράμματος είναι Πόντιοι ομογενείς που έρχονται από την Σοβιετική Ένωση και κατέχουν οικοσυσσκευές, τις οποίες επιθυμούν να μεταφέρουν στις περιοχές όπου πρόκειται να εγκατασταθούν μόνιμα.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Η μορφή του προγράμματος δωρεάν μεταφοράς οικοσυσσκευών των Ποντίων σε όλη την Ελλάδα, είναι κυρίως οικονομική, δηλαδή οικονομική διευκόλυνση. Ο γενικός σκοπός του προγράμματος είναι να

μπορούν να μεταφέρουν οι Πόντιοι τις οικοσυσσκευές τους όπου θέλουν(σε οποιαδήποτε περιοχή της Ελλάδος), χωρίς να έχουν το πρόβλημα πλήρωμής της μεταφοράς.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για την υλοποίηση του προγράμματος δεν χρησιμοποιήθηκαν πολλά υλικά μέσα. Το μόνο βασικό μέσο ήταν τα τρένα του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος, που σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών υλοποιούν το συγκεκριμένο πρόγραμμα μεταφέροντας δωρεάν τις οικοσυσσκευές των Ποντίων ομογενών.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευσή):

Το προσωπικό που χρησιμοποιήθηκε για την υλοποίηση του προγράμματος ήταν το τακτικό προσωπικό του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος όπου φορτώνουν, οδηγούν και μεταφέρουν τις οικοσυσσκευές των Ποντίων.

Εκτός από το τακτικό προσωπικό του Ο.Σ.Ε., συνεργάστηκαν μέλη του προσωπικού του Υπουργείου Εξωτερικών με σκοπό την ρύθμιση ειδικής σύμβασης για την δωρεάν μεταφορά οικοσυσσκευών Ποντίων ομογενών.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Σοβαρά προγραμματισμένη εποπτεία για το συγκεκριμένο πρόγραμμα δεν υπάρχει.

Κατά την δημιουργία του προγράμματος, συνεργάστηκε το Υπουργείο Εξωτερικών με τον Οργανισμό Σιδηροδρόμων Ελλάδος και επιτεύχθηκε συμφωνία για την υλοποίηση του προγράμματος.

Δεν ασκείται όμως καμία εποπτεία είτε εσωτερική από τους δύο

φορείς, είτε εξωτερική από κάποιον άλλον φορέα.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Το πρόγραμμα δωρεάν μεταφοράς οικοσυσκευών των Ποντίων ομογενών, υλοποιήθηκε μετά από σχετική εισήγηση του Υπουργείου Εξωτερικών προς τον Οργανισμό Σιδηροδρόμων Ελλάδος.

Έτσι, σαν πρώτη διαδικασία του προγράμματος μπορεί να θεωρηθούν οι οι σχετικές συναντήσεις-συνομιλίες του Υπουργείου Εξωτερικών και του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος για την συμφωνία κατάρτισης σύμβασης, όπου οι Πόντιοι ομογενείς μπορούν να μεταφέρουν τις οικοσυσκευές τους δωρεάν. Σαν δεύτερη διαδικασία μπορεί να θεωρηθεί η υλοποίηση της σχετικής σύμβασης για δωρεάν μεταφορά οικοσυσκευών.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Η συμμετοχή των πελατών στο πρόγραμμα αυτό ήταν αρκετά μεγάλη.

Σίγουρα, η δυνατότητα δωρεάν μεταφοράς των οικοσυσκευών είναι κάτι που διευκολύνει αρκετά τους Πόντιους ομογενείς και που αυτόματα τους επιλύει ένα σοβαρό πρόβλημα. Έτσι, το πρόγραμμα αυτό γνώρισε και γνωρίζει μεγάλη επιτυχία γιατί δεν χρειάζονται να κάνουν κάτι συγκεκριμένα ή δύσκολο, ώστε να αποκτήσουν την σχετική διευκόλυνση.

Εαν δεν συμμετέχουν στο πρόγραμμα το 100% των Ποντίων που φτάνουν για μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, ο λόγος είναι η άγνοια και η μη σωστή ενημέρωση των Ποντίων ομογενών για όλα τα προγράμματα που υλοποιούνται γι' αυτούς σήμερα στην Ελλάδα,

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Η επίτευξη στόχων είναι κάτι που σε αυτό το πρόγραμμα μπορεί να αξιολογηθεί από τον αριθμό των πελατών που επωφεληθήθηκαν από το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Λόγω του γεγονότος ότι μοναδικός στόχος του προγράμματος ήταν η εξυπηρέτηση των Ποντίων ομογενών, με την δωρεάν μεταφορά των οικοσυσκευών τους προς όλες τις περιοχές της Ελλάδος, ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε με την εξυπηρέτηση μεγάλου αριθμού ατόμων έως και σήμερα.

Διάφορες τεχνικές δυσκολίες στον προγραμματισμό του προγράμματος, λύθηκαν κατά την πρώτη διαδικασία του προγράμματος και έτσι άρχισε η υλοποίηση του κανονικά.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Δυστυχώς, δεν μπορεί να γίνει κάποια σύγκριση των αποτελεσμάτων του προγράμματος με άλλα προγράμματα λόγω του ότι το πρόγραμμα δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη. Έτσι δεν υπάρχει η δυνατότητα να το αξιολογήσουμε.

Από την όλη πορεία, όμως, του προγράμματος φαίνεται ότι είναι ένα επιτυχημένο πρόγραμμα το οποίο βοηθάει πραγματικά τους Πόντιους ομογενείς, στον τομέα της μεταφοράς των οικοσυσκευών τους σε όλη την Ελλάδα.

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΜΕΤ' ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ:

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πλαίσιο του προγράμματος επιδότησης μετ' εγκατάστασης, είναι τα γραφεία του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού(στο

Κέντρο Υποδοχής Παλινοστούντων) στην Αθήνα, καθώς και τα κατά τόπους παραρτήματα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού σε όλη την Ελλάδα.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Οι φορείς που υλοποιούν το πρόγραμμα επιδότησης μετ' εγκατάστασης είναι:

- α) Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού Αθηνών
- β) Το Κέντρο Υποδοχής Παλινοστούντων Ομογενών

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Οι λόγοι που έτειναν στην υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος ήταν ουσιαστικά οικονομικοί και κατά δεύτερο λόγο, κίνητρο για αποκέντρωση από τα αστικά κέντρα της Ελλάδος.

Σίγουρα, για να μπορέσουν οι Πόντιοι να κατευθυνθούν προς τις ακριτικές περιοχές της Χώρας μας χρειάζονται και τα κατάλληλα κίνητρα, που θα τους οδηγήσουν εκεί.

Έτσι το συγκεκριμένο πρόγραμμα αποτελεί ένα κίνητρο, αφού η επιδότηση μετ' εγκατάστασης δίνεται σε όλους τους Πόντιους που φτάνουν στην Ελλάδα και εγκαθίστανται σε όλες τις περιοχές της Ελλάδος, εκτός από τα αστικά κέντρα Αθήνας και Θεσσαλονίκης.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών (Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού είχε εξακριβώσει ορισμένα σοβαρά προβλήματα, που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι ομογενείς με την είσοδο τους στην Ελλάδα.

Εντοπίζοντας κυρίως το πρόβλημα στέγασης, εργασίας, γλώσσας και σοβαρό οικονομικό πρόβλημα αποφάσισε να συμπεριλάβει τους Πό-

ντιους πρόσφυγες, τους οποίους θεωρεί ως Έλληνες ομογενείς, σε όλα τα προγράμματα επιδότησης που δίνονται σε όλους τους Έλληνες. Ταυτόχρονα επιδιώκει να υλοποιήσει διάφορα νέα προγράμματα ειδικά για τους Πόντιους ομογενείς, όπως είναι το πρόγραμμα που αναλύουμε τώρα.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

1. Επιχορήγηση χρηματικού βοηθητικού ποσού σε όλες τις οικογένειες Ποντίων ομογενών, που φτάνουν στην Ελλάδα και εγκαθίστανται σε όλες τις περιοχές της Ελλάδος, πλην του Νομού Αττικής και Θεσσαλονίκης.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

1. Επίτευξη αποκέντρωσης των δύο μεγάλων αστικών κέντρων (Αθήνας και Θεσσαλονίκης) και απορρόφηση του μεγαλύτερου αριθμού Ποντίων, που φτάνουν από την Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα, σε ακριτικές και μη πυκνοκατοικημένες περιοχές της Ελλάδος όπως είναι οι Νομοί Θράκης, Μακεδονίας, Καβάλας κ.λ.π.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Οι ομάδες στόχου του προγράμματος μετ' εγκατάστασης είναι οι οικογένειες Ποντίων ομογενών, που φτάνουν στην Ελλάδα και εγκαθίστανται μόνιμα, όπως αναφέραμε πιο πάνω, σε όλες τις περιοχές της Ελλάδος εκτός της Αθήνας και Θεσσαλονίκης.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Το είδος του προγράμματος είναι καθαρά οικονομική ενίσχυση.

Ο γενικός σκοπός του προγράμματος είναι η προσπάθεια να δοθούν όσο το δυνατόν περισσότερα οικονομικά κίνητρα, που έμμεσα να

κατευθύνουν τους Πόντιους ομογενείς σε περιοχές που έχουν ερημώσει λόγω του συνδρόμου της αστιφυλίας, το οποίο παρατηρείται σε αυξημένο βαθμό σήμερα στην Ελλάδα.

Έτσι, προσπάθεια όλων των κρατικών και μη φορέων είναι να ενισχύσουν την προσπάθεια της Κυβέρνησης να αναπτύξει τις περιοχές όπως Μακεδονία, Θράκη, Έβρο κ.α., όπου απειλούνται άμεσα από την μείωση του Ελληνικού πληθυσμού και την ταυτόχρονη αύξηση του Μουσουλμανικού.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Δεν υπάρχει ειδική υλικοτεχνική υποδομή για την υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος εκτός από τα συνηθισμένα είδη γραφείου (γραφείο, τηλέφωνα, χώροι υποδοχής), τα οποία διαθέτουν όλες σχεδόν οι υπηρεσίες.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό που χρησιμοποιείται για το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι το τακτικό προσωπικό σε όλα τα παραρτήματα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού. Εκτός από το προσωπικό αυτό εργοδοτήθηκε και μία Κοινωνική Λειτουργός για να λειτουργήσει το Κέντρο Υποδοχής Παλινοστούντων Ομογενών, το οποίο δημιουργήθηκε ειδικά για να καλύψει τις ανάγκες των Ποντίων ομογενών, των Βορειοηπειρωτών και άλλων Ελλήνων παλινοστούντων που φτάνουν σήμερα στην Ελλάδα.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Η εποπτεία του προγράμματος επιδότησης μετ' εγκατάστασης πραγματοποιείται από τον ίδιο τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού

Δυναμικού. Πραγματοποιείται, δηλαδή, εσωτερική εποπτεία η οποία γίνεται κυρίως για τον οικονομικό έλεγχο των προγραμμάτων επιδότησης που υλοποιούνται γενικά από τον ΟΑΕΔ.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Οι διαδικασίες που ακολουθούνται για την υλοποίηση του προγράμματος αυτού είναι απλές και σύντομες.

Το μόνο που χρειάζονται οι Πόντιοι για να πάρουν μέρος στο πρόγραμμα και να εξυπηρετηθούν είναι:

α) Να καταθέσουν τα ανάλογα δικαιολογητικά όπου να φαίνεται καθαρά ο τόπος μόνιμης εγκατάστασης τους.

β) Συμπλήρωση αίτησης όπου οι Πόντιοι ομογενείς θα ζητούν να συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα επιδότησης μετ' εγκατάστασης, το οποίο είναι πενήντα χιλιάδες (50.000)δρχ. και δίνεται μία φορά μέσα στους τρεις πρώτους μήνες από την είσοδο τους στην Ελλάδα.

γ) Έγκριση ή απόρριψη της αίτησης ανάλογα των δικαιολογητικών και επιχορήγηση ή όχι ανάλογα του επιδόματος.

Λόγω του γεγονότος ότι δεν χρειάζεται να συντρέχουν κάποιοι ειδικοί λόγοι, παρά μόνο να κατοικούν σε όλες τις περιοχές της Ελλάδος εκτός Αθηνών και Θεσσαλονίκης, λίγες είναι οι αιτήσεις που δεν γίνονται αποδεχτές για να συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα επιδότησης μετ' εγκατάστασης.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Η συμμετοχή πελατών στο πρόγραμμα επιδότησης μετ' εγκατάστασης είναι αρκετά ικανοποιητική, όσον αφορά τους Πόντιους ομογενείς που διαλέγουν για μόνιμη εγκατάσταση περιοχές έξω από την Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Βέβαια μεγάλος είναι και ο αριθμός των Ποντίων ομογενών, που για δικούς τους προσωπικούς λόγους διαλέγουν να μείνουν στην περιοχή της Αθήνας και έτσι δεν μπορούν να επωφεληθούν από το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Οι λόγοι αυτοί είναι κυρίως οι διάφορες περιοχές που έχουν δημιουργηθεί και όπου κατοικούν χιλιάδες Πόντιοι από την Σοβιετική Ένωση. Έτσι, δυστυχώς έχουν δημιουργηθεί διάφορα << γκέτο >> κυρίως στις περιοχές Μενίδι, Κορυδαλλό και Καλλιθέα, με αποτέλεσμα να διαλέγουν από μόνοι τους να κατευθύνονται προς αυτά τα << γκέτο >> και έτσι να μην μπορούν να λάβουν μέρος στο πρόγραμμα επιδότησης μετ' εγκατάστασης, αφού εξαιρούνται οι περιοχές Αθήνας και Θεσσαλονίκης.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Στο σημείο που έχει φτάσει το πρόγραμμα σήμερα, δυστυχώς δεν μπορούμε να πούμε πως έχουν επιτευχθεί οι βασικοί στόχοι του προγράμματος.

Ο βραχυπρόθεσμος στόχος του προγράμματος έχει επιτευχθεί, αλλά ο μακροπρόθεσμος στόχος δεν έχει επιτευχθεί ολοκληρωτικά.

Βέβαια, αυτό δεν οφείλεται σε αποτυχία υλοποίησης του προγράμματος γιατί δυστυχώς δεν είναι και ο μοναδικός παράγοντας που θα καταφέρει να κατευθύνει Πόντιους ομογενείς προς τις απομακρυσμένες περιοχές της Ελλάδος.

Υπάρχουν σοβαρότεροι παράγοντες όπως στέγαση και εργασία που θα παίξουν σημαντικό ρόλο στην κατεύθυνση των Ποντίων προς τους Νομούς, που είναι ερημωμένοι και απομακρυσμένοι από τα μεγάλα αστικά κέντρα.

Ένας μεγάλος αριθμός Ποντίων ήρθε στην Ελλάδα για ένα καλύτερο μέλλον των παιδιών τους, για μια σωστή και ολοκληρωμένη εκπαίδευση και επαγγελματική αποκατάσταση.

Αν σε αυτές τις απομακρυσμένες περιοχές της Ελλάδος προσφέρο-
νται πενήντα χιλιάδες(50.000)δρχ. και δεν επιλύονται σοβαρής φύ-
σεως πρακτικά προβλήματα, είναι σχεδόν βέβαιο ότι ο μακροπρόθε-
σμος στόχος του προγράμματος δεν θα επιτευχθεί και έτσι το πρό-
γραμμα δυστυχώς θα αποτύχει. Προς αυτή την κατεύθυνση γίνονται
προσπάθειες συνεργασίας κρατικών φορέων, ώστε να επιλυθούν όλα τα
πρακτικά προβλήματα και τα οικονομικά κίνητρα να είναι αυτά που
θα τους ωθήσουν τελικά, σε συνάρτηση με τους άλλους προαναφερόμε-
νους παράγοντες, να εγκατασταθούν μόνιμα στις απομακρυσμένες πε-
ριοχές της Ελλάδος.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Δυστυχώς, όπως και στα περισσότερα προγράμματα που θα αναλυ-
θούν, λόγω του ότι δεν έχουν ολοκληρωθεί δεν έχουν γίνει αξιολο-
γήσεις των προγραμμάτων και έτσι είναι αδύνατη η σύγκριση αποτε-
λεσμάτων του προγράμματος.

Το μόνο που μπορεί να λεχθεί σε αυτό το κεφάλαιο είναι ότι ο
αριθμός των πελατών είναι ικανοποιητικός και ότι αν επιλυθούν τε-
λικά όλα τα προβλήματα που δυσκολεύουν την επίτευξη του μακροπρό-
θεσμου στόχου, η επιτυχία του προγράμματος θεωρείται σίγουρη.

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΕΝΟΙΚΙΟΥ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πλαίσιο του προγράμματος επιδότησης ενοικίου είναι τα γρα-
φεία του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού και όλα τα
παραρτήματα του, καθώς και το Κέντρο Υποδοχής Παλιννοστούντων Ο-
μογενών στην Αθήνα.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Οι φορείς που υλοποιούν το πρόγραμμα επιδότησης ενοικίου είναι:

- α) Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
- β) Το Κέντρο Υποδοχής Παλινοστούντων Ομογενών

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος:

Σε μία προσπάθεια εξακρίβωσης των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι ομογενείς, ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού εντόπισε σοβαρό οικονομικό πρόβλημα παράλληλα με το στεγαστικό και το πρόβλημα εργασίας.

Σε συσχέτιση του οικονομικού προβλήματος και της δυσκολίας εξεύρεσης κατοικίας εντοπίστηκε το πρόβλημα του ενοικίου. Οι Πόντιοι ομογενείς δυσκολεύονται να βρουν σπίτι λόγω των υψηλών ενοικίων, με αποτέλεσμα να μένουν σε κατοικίες μαζί με άλλες οικογένειες Ποντίων.

Έτσι, θεωρήθηκε απαραίτητη η δημιουργία του προγράμματος επιδότησης ενοικίου, σε μία προσπάθεια να δοθούν μικρού μεγέθους οικονομικά κίνητρα για να αποκτήσουν (έστω και ενοικιαζόμενη) κατοικία.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών (Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Όπως αναφέραμε πιο πάνω, ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού εντόπισε και ιεράρχησε τις σοβαρότερες ανάγκες Ποντίων ομογενών. Αυτές οι ανάγκες προέρχονται ουσιαστικά από:

- α) Το πρόβλημα στέγασης
- β) Οικονομικό πρόβλημα
- γ) Πρόβλημα εξεύρεσης εργασίας

Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού πιστεύει ότι τα τρία αυτά προβλήματα είναι τα πλέον σοβαρότερα και λόγω των μορφών τους πρέπει να αντιμετωπισθούν παράλληλα, ώστε να επιτευχθεί λύση και των τριών προβλημάτων.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Παροχή οικονομικών κινήτρων που να προωθήσουν κάθε οικογένεια Ποντίων να βρει δικό της χώρο να μείνει.
- β) Προσπάθεια διευκόλυνσης των Ποντίων ομογενών στην πληρωμή των υψηλών ενοικίων που επικρατούν σήμερα σε όλη την Ελλάδα.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Επίλυση των προβλημάτων στέγασης και ενοικίου και επίτευξη προγραμματισμένης επίλυσης των προβλημάτων εργασίας και γλώσσας.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Οι ομάδες στόχου του προγράμματος επιδότησης ενοικίου είναι Πόντιοι ομογενείς από την Σοβιετική Ένωση, που κατέχουν την Ελληνική Υπηκοότητα και ενοικιάζουν κάποιο σπίτι για να κατοικήσουν.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Το είδος του προγράμματος, που είναι και ο γενικός σκοπός του, είναι καθαρά οικονομικός.

Με το πρόγραμμα επιδότησης ενοικίου γίνεται μία προσπάθεια παροχής περισσότερων οικονομικών κινήτρων προς διευκόλυνση της νέας αρχής της ζωής των Ποντίων ομογενών στην Ελλάδα. Παράλληλα γίνεται μία προσπάθεια ώστε κάθε οικογένεια Ποντίων να αποκτήσει δική της κατοικία, με στόχο την εκμηδένιση του φαινομένου γκετο-

ποίησης που παρουσιάζεται σε διάφορες περιοχές της Ελλάδος. Το φαινόμενο αυτό, όπως ήδη τονίστηκε, παρουσιάζεται με την εγκατάσταση Ποντίων ομογενών μαζί με άλλες οικογένειες Ποντίων, οι οποίες ήταν ήδη εγκατεστημένες στην Ελλάδα.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Ούτε σε αυτό το πρόγραμμα, που υλοποιεί ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού και που είναι μία απλή επιχορήγηση, υπάρχει κάποια συγκεκριμένη υλικοτεχνική υποδομή.

Χρησιμοποιούνται τα βασικά είδη γραφείου (χώροι υποδοχής, γραφική ύλη, αιτήσεις, τηλέφωνα κ.λ.π), όπου συναντάμε σε όλες σχεδόν τις υπηρεσίες.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό που υλοποιεί το πρόγραμμα επιδότησης ενοικίου, είναι το τακτικό προσωπικό όλων των παραρτημάτων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού και η Κοινωνική Λειτουργός, η οποία εργάζεται στο Κέντρο Υποδοχής Παλινοστούντων Ομογενών(τμήμα του ΟΑΕΔ) στην Αθήνα.

Βέβαια για την ποσότητα προσωπικού κανένα σχόλιο δεν μπορεί να ληφθεί, αφού στο Κέντρο Υποδοχής Παλινοστούντων Ομογενών, που ιδρύθηκε για να καλύψει τις ανάγκες κυρίως των Ποντίων ομογενών, εργάζεται ένα άτομο.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Η εποπτεία του προγράμματος επιδότησης ενοικίου, καθώς και σε όλα τα προγράμματα επιδοτήσεων που δίνονται από τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, είναι εσωτερική και αφορά κυρίως

τον οικονομικό έλεγχο.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Η διαδικασία που ακολουθείται για να χορηγηθεί σε κάποια Πο-ντιακή οικογένεια το επίδομα ενοικίου είναι απλή, εφόσον κατέχουν την Ελληνική Υπηκοότητα.

Καταθέτουν δικαιολογητικά, συμπληρώνοντας αιτήσεις, για να ε-γκριθούν από τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού και να επωφεληθούν από το πρόγραμμα επιδότησης ενοικίου.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η οικογένεια να ενοικιάζει δικό της σπίτι. Η επιδότηση ενοικίου περιλαμβάνει το μικρό ποσό από τρεις έως πέντε χιλιάδες μηνιαίως για δύο χρόνια, ως βοήθημα για την πλήρωμή ενοικίου.

Εάν δεν κατέχουν την Ελληνική Υπηκοότητα θα πρέπει να κατα-θέσουν τα χαρτιά τους ώστε να την αποκτήσουν, για να μπορέσουν να επωφεληθούν από τα διάφορα προγράμματα επιδότησης.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Η συμμετοχή πελατών στο πρόγραμμα επιδότησης ενοικίου είναι σχετικά χαμηλή. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι πολλοί από τους Πόντιους ομογενείς δεν έχουν την Ελληνική Υπηκοότητα και αναγκα-στικά περιμένουν γύρω στους έξι μήνες μέχρι να την αποκτήσουν. Για τον λόγο αυτό δεν μπορούν να επωφεληθούν από το πρόγραμμα ε-πιδότησης ενοικίου.

Προσωπική μας άποψη είναι ότι το πρόγραμμα θα είχε μεγαλύτερη επιτυχία και περισσότερη συμμετοχή πελατών, αν δεν υπήρχε ο περι-οριστικός όρος να κατέχουν την Ελληνική Υπηκοότητα για να μπορούν να λάβουν μέρος στο συγκεκριμένο πρόγραμμα.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του προγράμματος, θα πρέπει να αναφέρουμε την δυσκολία που αντιμετωπίζουν.

Σίγουρα ένα ποσό τριών έως πέντε χιλιάδων δραχμών για πολλές χιλιάδες Ποντιακές οικογένειες είναι ένας μεγάλος οικονομικός προϋπολογισμός, αλλά δυστυχώς για κάθε μία οικογένεια ξεχωριστά το ποσό αυτό δεν αποτελεί σοβαρό οικονομικό κίνητρο για να ενοικιάσουν ένα σπίτι. Όταν το ενοίκιο γκαρσονιέρας ή ενός διαμερίσματος ξεπερνά το ποσό των τριάντα και σαράντα χιλιάδων δραχμών μηνιαίως, οι τρεις χιλιάδες αποτελούν μηδαμινό ποσό.

Δυστυχώς, οι πελάτες στο συγκεκριμένο πρόγραμμα χρειάζονται μεγαλύτερη βοήθεια από ότι το πρόγραμμα έχει δυνατότητα να προσφέρει. Έτσι, το αποτέλεσμα μένει σε σχετικότητες και μη ικανοποιητικές ενέργειες.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Καμμία σύγκριση αποτελεσμάτων του προγράμματος είναι δυνατή σε σχέση με άλλα προγράμματα, γιατί το πρόγραμμα δεν έχει ολοκληρωθεί και ούτε έχουν συγκεντρωθεί στοιχεία αξιολόγησης του προγράμματος κατά την πορεία του.

8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πλαίσιο του προγράμματος είναι τα γραφεία όλων των παραρτημάτων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού και το Κέντρο Υποδοχής Παλινοστούντων Ομογενών (του ΟΑΕΔ) στην Αθήνα.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Οι φορείς που υλοποιούν το πρόγραμμα έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης είναι:

- α) Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
- β) Το Κέντρο Υποδοχής Παλιννοστούντων Ομογενών

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος(Πρόβλημα / Προβλήματα):

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα περισσότερα προγράμματα που υλοποιεί ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού είναι κυρίως οικονομικά βοηθήματα και επιδοτήσεις, που σκοπό έχουν να ενισχύσουν τις Ποντιακές οικογένειες. Με αυτό τον τρόπο, γίνεται μία προσπάθεια ώστε να αντιμετωπιστούν διάφορα προβλήματα όπως είναι το στεγαστικό, το εργασιακό κ.α., που έχουν ως βάση το οικονομικό πρόβλημα.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Διάφορες ανάγκες, όπως τις εντόπισε ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, προκύπτουν από τα εξής προβλήματα:

- α) Οικονομικό πρόβλημα
- β) Εργασιακό πρόβλημα
- γ) Στεγαστικό πρόβλημα

Η επίλυση των πιο πάνω προβλημάτων, θα οδηγήσουν τους Πόντιους ομογενείς να ενταχθούν πιο ομαλά στο κοινωνικοπολιτικό σύστημα της Ελλάδος και να ενεργοποιηθούν.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Παροχή έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης σε άνεργους Πόντιους άνω των 18 ετών.

β) Προσπάθεια αντιμετώπισης οικονομικών ζητημάτων των Ποντίων ομογενών, ώστε να μπορέσουν να ασχοληθούν με άλλα προβλήματα πρακτικής φύσεως.

3.1 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Οι ομάδες στόχου του προγράμματος έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης είναι Πόντιοι ομογενείς, οι οποίοι είναι άνεργοι και η ηλικία τους είναι από δεκαοκτώ ετών και άνω.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Η παροχή έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης δίνει οικονομική μορφή στο συγκεκριμένο πρόγραμμα που υλοποιείται.

Δυστυχώς, οι Πόντιοι ομογενείς διάλεξαν μία άσχημη περίοδο για να έρθουν στην Ελλάδα, περίοδο που χαρακτηρίζεται από μεγάλη κρίση ανεργίας και μεγάλο κορεσμό διαφόρων επαγγελμάτων. Έτσι, χιλιάδες Πόντιοι φτάνουν στην Ελλάδα με ένα σωρό διπλώματα και πτυχία, προσαρμοσμένα στα Σοβιετικά δεδομένα, και αντικρύζουν την απόρριψη, την ανεργία και την έντονη αμφισβήτηση των πτυχίων τους.

Σε μία προσπάθεια να δοθούν τα κατάλληλα οικονομικά κίνητρα τα οποία θα βοηθήσουν τους Πόντιους, ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού υλοποίησε το πρόγραμμα έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης, που σκοπό έχει να ενισχύσει οικονομικά τους Πόντιους μέχρι να αποκατασταθούν επαγγελματικά.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Όπως σε όλα τα προγράμματα που υλοποιεί ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, δεν χρησιμοποιείται ειδική υλικοτεχνική υποδομή εκτός από τα συνηθισμένα είδη εξοπλισμού γραφείων

και υπηρεσιών.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό που υλοποιεί το πρόγραμμα έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης, είναι το μόνιμο προσωπικό όλων των παραρτημάτων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού και η Κοινωνική Λειτουργός του Κέντρου Υποδοχής Παλινοστούντων Ομογενών.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Η εποπτεία που τελείται για το πρόγραμμα έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης είναι εσωτερική και τελείται από τον ίδιο τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού. Η εποπτεία αφορά κυρίως τον οικονομικό έλεγχο του προγράμματος:

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Η διαδικασία του προγράμματος έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης είναι σχετικά απλή. Άνεργοι Πόντιοι ομογενείς, που φτάνουν από την Σοβιετική Ένωση, μπορούν να υποβάλλουν τα δικαιολογητικά τους εφόσον είναι άνω των δεκαοκτώ ετών. Οι αιτήσεις που υποβάλλουν πρέπει να ανφέρουν ότι:

- α) Είναι Πόντιοι ομογενείς
- β) Είναι άνεργοι

Αν εγκριθούν οι αιτήσεις τότε εισηγούνται την έκτακτη οικονομική ενίσχυση που ανέρχεται στο ποσό των σαράντα πέντε χιλιάδων (45.000) δραχμών. Το ποσό αυτό δίνεται ανά τρίμηνο για ένα χρόνο. Κάθε Πόντιος ομογενής που συμμετέχει στο πρόγραμμα αυτό εισηγείται το συνολικό ποσό των εκατόν τριάντα πέντε χιλιάδων δραχμών(135.000) για ένα χρόνο, εφόσον κατά την διάρκεια αυτού του χρόνου δεν έχει βρει εργασία. Αν κατά την διάρκεια υλοποίησης

του προγράμματος κάποιος Πόντιος ομογενής βρει εργασία, η έκτακτη οικονομική ενίσχυση κόβεται και προσφέρεται σε κάποιον άλλον Πόντιο ομογενή.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Η συμμετοχή των πελατών στο πρόγραμμα έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης είναι μέτρια. Δεν υπάρχει δηλαδή μεγάλος αριθμός συμμετοχής πελατών, αλλά δεν είναι και μηδαμινή. Υπάρχει ένας μέτριος αριθμός συμμετοχής πελατών γιατί το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού δεν είναι σωστά ενημερωμένος και έτσι δεν εξυπηρετούνται από το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Ελάχιστος αριθμός Ποντίων ομογενών γνωρίζει την ύπαρξη αυτού του προγράμματος, καθώς και των διαφόρων προγραμμάτων-επιδοτήσεων που υλοποιούνται από τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού ή από άλλους φορείς και υπηρεσίες.

Δυστυχώς, ένας παράγοντας που εμποδίζει την επιτυχία των διαφόρων προγραμμάτων που ασχολούνται με Πόντιους ομογενείς, είναι η έλλειψη και συχνά η μη ύπαρξη σωστά προγραμματισμένης ενημέρωσης για τα διάφορα προγράμματα που υλοποιούνται. Δεν γίνεται ευρεία γνωστό το τι γίνεται, πως και που γίνεται ή συχνά γίνεται ενημέρωση μέσω του τύπου και των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην Ελληνική γλώσσα, ενώ το μεγαλύτερο μέρος των Ποντίων ομογενών δεν γνωρίζει Ελληνικά.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Ως ένα βαθμό οι στόχοι του συγκεκριμένου προγράμματος έχουν επιτευχθεί. Βέβαια, όταν ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού εξυπηρετεί έναν μικρότερο αριθμό άνεργων Ποντίων από αυ-

τόν που φτάνει στην Ελλάδα, είναι φανερό ότι όποια καλή διάθεση και να έχει ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού είναι αδύνατον να εξυπηρετήσει όλες τις αιτήσεις, λόγω οικονομικών δυσκολιών.

Έτσι, βλέπουμε ότι πραγματοποιείται μέρικη και όχι ολική επίτευξη στόχων. Είναι σχεδόν αδύνατον να προσφέρουν εκατόν τριάντα πέντε(135.000) χιλιάδες δραχμές σε όλους τους άνεργους Πόντιους ομογενείς που φτάνουν στην Ελλάδα.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Ολική σύγκριση αποτελεσμάτων του προγράμματος έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης δεν είναι εφικτή, αφού το πρόγραμμα συνεχίζει να υλοποιείται και σήμερα.

Από την πορεία που ακολουθεί το πρόγραμμα, διαπιστώνεται ότι η μικρή οικονομική ενίσχυση που δίνεται είναι αρκετά βοηθητική για τους Πόντιους ομογενείς που δεν έχουν βρει εργασία και έτσι δεν έχουν αποκατασταθεί οικονομικά.

Μπορούμε να πούμε ότι το ποσό των εκατόν τριάντα πέντε χιλιάδων(135.000) δραχμών δεν είναι αρκετά για ένα(1) έτος, αλλά για κάποιον άνεργο είναι ένα βοήθημα που θα του καλύψει κάποιες άμεσες και πρωταρχικές ανάγκες έως ότου βρει εργασία και αποκατασταθεί οικονομικά.

9. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΝΕΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πλαίσιο του προγράμματος επιδότησης νέων θέσεων εργασίας

και επιχειρήσεων είναι αρχικά όλα τα παραρτήματα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, το Κέντρο Υποδοχής Παλιννοστών Ομογενών καθώς και οι διάφοροι χώροι εργασίας που δέχονται να εργοδοτήσουν Πόντιους ομογενείς ή χώρους εργασίας και επιχειρήσεων που δημιουργούν οι Πόντιοι ομογενείς.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Ο κύριος φορέας του προγράμματος, που επιδοτεί και τις νέες θέσεις εργασίας και τις νέες επιχειρήσεις, είναι ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού.

Παράλληλα, όμως, φορείς που συνεργάζονται για την υλοποίηση του προγράμματος είναι διάφορες επιχειρήσεις (κυρίως ιδιωτικού τομέα), όπου δέχονται να συνεργαστούν με τον ΟΑΕΔ και ανοίγουν νέες θέσεις εργασίας στις επιχειρήσεις τους. Τέλος, φορείς είναι και οι ίδιοι οι Πόντιοι ομογενείς που έχουν την δυνατότητα και την επιθυμία να δημιουργήσουν δικές τους νέες επιχειρήσεις.

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Ο βασικός λόγος υλοποίησης του προγράμματος επιδότησης νέων θέσεων εργασίας και επιδότησης νέων επιχειρήσεων είναι η προσπάθεια καταπολέμησης της μαστίγας της ανεργίας, ένα πρόβλημα που έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις με την μαζική είσοδο χιλιάδων Πόντιων και άλλων ομογενών στην χώρα μας.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών (Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού εντόπισε τις ανάγκες των Ποντίων ομογενών, μέσα από τα πλαίσια του δικού του τομέα ενδιαφέροντος που είναι η εργασία, το εργατικό δυναμικό και

προβλήματα που προκύπτουν από αυτούς τους τομείς. Έτσι, εντόπισε και ιεράρχησε της ανάγκες εξεύρεσης εργασίας και την καταπολέμηση της ανεργίας της Ελλάδος.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Παροχή κατάλληλων οικονομικών κινήτρων στους διάφορους εργοδότες και γενικά σε επιχειρήσεις για να ανοίξουν νέες θέσεις εργασίας.
- β) Παροχή εργασίας σε άνεργους Πόντιους ομογενείς με ανάλογη επιδότηση των μισθών τους από τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού.
- γ) Παροχή κατάλληλων οικονομικών κινήτρων στους ίδιους τους Πόντιους ομογενείς για δημιουργία νέων επιχειρήσεων.
- δ) Άνοιγμα νέων επιδοτούμενων επιχειρήσεων με νέες θέσεις εργασίας.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Εξάλειψη ανεργίας, ενός σοβαρού προβλήματος που μαστίζει την Ελλάδα.
- β) Δημιουργία πολλών νέων επιδοτούμενων επιχειρήσεων που θα έχουν δυνατότητα επιδότησης πολλών νέων θέσεων εργασίας.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Οι ομάδες στόχου του προγράμματος επιδότησης νέων θέσεων εργασίας και επιδότησης νέων επιχειρήσεων είναι δύο κατηγοριών:

Η πρώτη κατηγορία ομάδας στόχου είναι όλοι ανεξαιρέτα οι εργοδότες και οι ιδιοκτήτες όλων των ειδών επιχειρήσεων, τα οποία λειτουργούν σήμερα στην Ελλάδα.

Η δεύτερη κατηγορία ομάδας στόχου είναι όλοι οι άνεργοι Πό-

ντιοι ομογενείς που κατέχουν την Ελληνική Υπηκοότητα.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Το πρόγραμμα αυτό, όπως και όλα σχεδόν τα προγράμματα που υλοποιεί ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού και αφορούν Πόντιους ομογενείς, είναι στην πλειονότητα τους επιδόματα. Γενικό σκοπό έχουν να βοηθήσουν την ομάδα αυτού του πληθυσμού κυρίως στην αρχική περίοδο της εισόδου τους στην Ελλάδα, όπου αντιμετωπίζουν σωρεία από οικονομικά και άλλα προβλήματα.

Μακροπρόθεσμος στόχος βέβαια παραμένει η εκμετάλλευση αυτού του πληθυσμού σωστά και προγραμματισμένα, ώστε να βοηθήσουν αν όχι στην εξάλειψη αλλά στην μείωση της ανεργίας που υπάρχει στην Χώρα μας.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Στο πρόγραμμα αυτό όπως και στα περισσότερα προγράμματα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού δεν υπάρχει ειδική υλικοτεχνική υποδομή. Χρησιμοποιούνται τα υλικά μέσα των γραφείων του ΟΑΕΔ για την αρχική διαδικασία του προγράμματος και στην συνέχεια, σε ευρεία κλίμακα, τα μέσα που χρησιμοποιεί κάθε μία επιχείρηση που συνεργάζεται για την υλοποίηση του προγράμματος.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Για την υλοποίηση αυτού του προγράμματος επιδοτήσεων εργάζεται το μόνιμο προσωπικό του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού σε συνεργασία με υπευθύνους διαφόρων επιχειρήσεων, που εκφράζουν δυνατότητα και επιθυμία να ανοίξουν νέες θέσεις εργασίας στις επιχειρήσεις τους. Επίσης λαμβάνουν μέρος και Πόντιοι

ομογενείς, μεμονωμένα άτομα ή συνεταιρισμοί που μπορούν και θέλουν να επιδοτηθούν από το πρόγραμμα για να δημιουργήσουν νέες επιχειρήσεις.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Στο πρόγραμμα επιδότησης νέων θέσεων εργασίας και νέων επιχειρήσεων πραγματοποιείται μερική εξωτερική εποπτεία από τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού προς τις επιχειρήσεις που άνοιξαν νέες θέσεις εργασίας, καθώς και στις νέες δημιουργημένες επιδοτούμενες επιχειρήσεις από Πόντιους ομογενείς. Η εποπτεία αυτή είναι απαραίτητη για την εξακρίβωση των συνθηκών που επικρατούν στις επιχειρήσεις που ανοίγουν νέες θέσεις εργασίας ή στους χώρους των νέων επιχειρήσεων που επιδοτεί ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Δύο είναι οι βασικές φάσεις υλοποίησης του προγράμματος, όσα είναι και τα σκέλη του προγράμματος.

Αφού υποβληθούν οι αιτήσεις και τα απαραίτητα δικαιολογητικά, γίνεται διαχωρισμός των αιτήσεων που αφορούν επιδοτήσεις νέων θέσεων εργασίας και των αιτήσεων που αφορούν επιδοτήσεις νέων επιχειρήσεων.

Για την πρώτη φάση, ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού σε συνεργασία με διάφορους εργοδότες και επιχειρηματίες επιδοτεί νέες θέσεις εργασίας. Για κάθε νέα θέση που δέχεται εργοδότης να ανοίξει και να εργοδοτήσει Πόντιο ομογενή, ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού δίνει το ποσό των δύο χιλιάδων εκατό(2.100) δραχμών στο μηνιαίο μισθό που παίρνει ο Πόντιος ομογενής. Όλοι οι Πόντιοι ομογενείς πρέπει να κατέχουν την Ελ-

Αθηνική Υψηκότητα για να επωφεληθούν από το πρόγραμμα αυτό.

Όσον αφορά την δεύτερη φάση υλοποίησης του προγράμματος, ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού επιχορηγεί σε κάθε Πόντιο ομογενή, που επιθυμεί να δημιουργήσει δική του νέα επιχείρηση, το ποσό των τριακοσίων πενήντα χιλιάδων (350.000) δραχμών για να τον βοηθήσει στην δημιουργία της νέας επιχείρησής του.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Δυστυχώς και στις δύο φάσεις του προγράμματος, η συμμετοχή των πελατών δεν είναι μεγάλη. Αν βάλουμε λοιπόν, σαν κριτήριο την συμμετοχή των πελατών στο πρόγραμμα θα δούμε ότι το πρόγραμμα δεν γνωρίζει μεγάλη επιτυχία.

Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι με πολύ μεγάλη δυσκολία δέχονται εργοδότες και γενικά επιχειρήσεις να συνεργαστούν με τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού και να ανοίξουν νέες θέσεις εργασίας.

Η συνεργασία γίνεται με εργοδότες και με Ποντιακούς Συλλόγους σύμφωνα με την προσφορά και ζήτηση εργασίας. Δυστυχώς, ακόμη και αν ανοιχτούν νέες θέσεις εργασίας δεν θα είναι σχετικές με τις ικανότητες και τα πτυχία των Ποντίων.

Όσον αφορά την δεύτερη φάση δεν υπάρχει μεγάλη συμμετοχή πελατών, για τον λόγο ότι ενώ ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού προσφέρει ένα σημαντικό ποσό για το ξεκίνημα μίας νέας επιχείρησης, δεν υπάρχει το υπόλοιπο κεφάλαιο που χρειάζεται για να ξεκινήσει η επιχείρηση.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Λόγω των προαναφερθέντων καταστάσεων, δηλαδή σοβαρής δυσκολί-

ας για επιδότηση νέων θέσεων και νέων επιχειρήσεων, δυστυχώς βλέπουμε την αποτυχία προσπάθειας επίτευξης όλων των στόχων που μπήκαν με την αρχή της υλοποίησης αυτού του προγράμματος. Βλέποντας το πρόγραμμα να μην καταφέρνει να ανοίγει νέες θέσεις εργασίας και ακόμη λιγότερες επιχειρήσεις, παρατηρούμε την μεγάλη δυσκολία καταπολέμησης της ανεργίας που πλήττει όλη την Ελλάδα.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Ούτε για το πρόγραμμα επιδότησης νέων θέσεων εργασίας και επιδότησης νέων επιχειρήσεων μπορεί να υπάρξει κάποια σύγκριση αποτελεσμάτων, για τον λόγο ότι δεν έχει ολοκληρωθεί η υλοποίηση του. Από ότι διαπιστώνεται από την πορεία του προγράμματος και την μικρή συμμετοχή πελατών, φαίνεται να μην παρουσιάζει ιδιαίτερη επιτυχία.

Ένας παράγοντας που περιορίζει αισθητά την επιτυχία του προγράμματος είναι ο οικονομικός. Λέγοντας οικονομικό παράγοντα εννοούμε ότι ίσως από την πλευρά των πελατών τα οικονομικά κίνητρα να μην είναι αρκετά ελκυστικά ή κερδοφόρα, ώστε να ωθήσουν τους πελάτες να συμμετάσχουν είτε στην πρώτη φάση του προγράμματος είτε στην δεύτερη.

10. ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πλαίσιο όπου υλοποιήθηκε και ολοκληρώθηκε το επιδοτούμενο πρόγραμμα εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας ήταν η Υπηρεσία Μεταναστών και Παλιννοστούντων Αθηνών.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Οι φορείς οι οποίοι υλοποίησαν το πρόγραμμα αυτό ήταν:

- α) Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
- β) Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
- γ) Το Κέντρο Ψυχικής Υγείας Αθηνών
- δ) Υπηρεσία Μεταναστών και Παλινοστούτων Αθηνών

3 Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος:

Οι λόγοι που ανάγκασαν τους πιο πάνω φορείς να υλοποιήσουν το πρόγραμμα ήταν ο ερχομός, μετά το τέλος του 1985, πολλών παλινοστούτων ομογενών από διάφορες χώρες στην Ελλάδα, Ποντίων ομογενών και πολιτικών προσφύγων.

Όλα τα άτομα αυτά προέρχονται από διάφορες χώρες (κυρίως με Ελληνικές ρίζες) οι οποίοι δεν γνωρίζουν την Ελληνική γλώσσα. Αυτός ήταν και ο κυριώτερος λόγος που θεωρήθηκε απαραίτητη η υλοποίηση του επιδοτούμενου προγράμματος εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών (Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Η Υπηρεσία Μεταναστών και Παλινοστούτων είχε ιεραρχήσει διάφορες ανάγκες Ελλήνων ομογενών και είχε βάλει σαν πρώτη ανάγκη αυτή της εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας, ώστε να μπορούν στην συνέχεια να ενταχθούν ομαλά στο Ελληνικό κοινωνικό σύστημα.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας μέσω του επιδοτούμενου προγράμματος των ομογενών και άλλων πολιτικών προσφύγων που έρχονται στην Ελλάδα.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

α). Παροχή κατάλληλων κινήτρων για την ομαλή προσαρμογή των παλιννοστούντων ομογενών και πολιτικών προσφύγων στο Ελληνικό σύστημα.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Οι ομάδες στόχου του επιδοτούμενου προγράμματος εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας ήταν πολιτικοί πρόσφυγες και παλιννοστούντες ομογενείς. Μέσα σε αυτές τις ομάδες στόχου υπήρχαν και Πόντιοι ομογενείς που ήρθαν στην Ελλάδα από την Σοβιετική Ένωση.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Το πρόγραμμα εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας είναι επιδοτούμενο με καθαρά εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Γενικό σκοπό είχε να βοηθήσει έναν αριθμό ατόμων να μάθουν τα βασικά στοιχεία της Ελληνικής γλώσσας, ώστε να μπορούν να συνεννοηθούν και να επιλύουν προβλήματα πρακτικής φύσεως. Τέτοια προβλήματα ήταν η δυσκολία συνεννοήσεως για εξεύρεση εργασίας και στέγης.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Τα υλικά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση του προγράμματος ήταν γραφική ύλη, τετράδια, βιβλία και ό,τι άλλο ήταν απαραίτητο για την παράδοση των μαθημάτων Νεοελληνικής γλώσσας. Επίσης, χρησιμοποιήθηκαν οι χώροι της Υπηρεσίας Μεταναστών και Παλιννοστούντων ως αίθουσες διδασκαλίας.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Καθηγήτριες Ελληνικής Φιλολογίας υλοποίησαν το επιδοτούμενο

πρόγραμμα εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας μέχρι και το τέλος του έτους 1988, όπου και ολοκληρώθηκε η επιδότηση του. Κάθε χρόνο γινόταν ανανέωση των πελατών που λάμβαναν μέρος στο επιδοτούμενο πρόγραμμα.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Η εποπτεία που προγραμματοποιήθηκε κατά την διάρκεια αυτού του προγράμματος ήταν ταυτόχρονα εσωτερική και εξωτερική.

Η εξωτερική εποπτεία έγινε από την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το οποίο επιδότησε το πρόγραμμα εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας. Ταυτόχρονα γινόταν και εσωτερική εποπτεία από το Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής, μέσα στο χώρο του οποίου εκτελείτο το πρόγραμμα σε συνεργασία με την Υπηρεσία Μεταναστών και Παλινοστούντων.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Η μοναδική φάση του προγράμματος ήταν η παράδοση μαθημάτων απλής Ελληνικής γλώσσας σε παλινοστούντες ομογενείς και πολιτικούς πρόσφυγες που κατοικούσαν στην περιοχή της Αθήνας. Τα άτομα αυτά παρακολούθησαν τα μαθήματα Νεοελληνικής γλώσσας για έναν(1) περίπου χρόνο.

Δυστυχώς, το 1988 ολοκληρώθηκε η επιδότηση από την Ε.Ο.Κ. και λόγω του ότι δεν ανανεώθηκε, το πρόγραμμα έληξε τον ίδιο χρόνο.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Η συμμετοχή των πελατών δυστυχώς δεν μας διευκρινίστηκε, γιατί το πρόγραμμα είχε λήξει από το 1988 και δεν κράτησαν κάποια στοιχεία για το πόσα άτομα εξυπηρετήθηκαν και αν τελικά η συμμε-

τοχή των πελατών ήταν αρκετή και επιτυχημένη.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Από την σχετική ενημέρωση που μας έγινε όσον αφορά το επιδοτούμενο πρόγραμμα εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας, οι βασικοί στόχοι του προγράμματος επιτεύχθηκαν με την ολοκλήρωση των κύκλων μαθημάτων της Ελληνικής γλώσσας.

Βέβαια, αποθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι όταν έληξε η επιδότηση του συγκεκριμένου προγράμματος δεν έγιναν οι κατάλληλες ενέργειες και δεν ασκήθηκαν οι ανάλογες πιέσεις, ώστε να γίνει δυνατή η ανανέωση του προγράμματος για τα επόμενα χρόνια. Η αναγκαιότητα για την συνέχιση του προγράμματος αυτού, πηγάζει από το γεγονός ότι τα τελευταία δύο χρόνια ο αριθμός των παλιννοστούντων ομογενών και πολιτικών προσφύγων έχει αυξηθεί σημαντικά στην Χώρα μας.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Δυστυχώς, ούτε σε αυτό το πρόγραμμα μπορούν να γίνουν συγκρίσεις αποτελεσμάτων παρ' όλο του γεγονότος ότι έχει ολοκληρωθεί το πρόγραμμα, για τον λόγο ότι με το τέλος του προγράμματος δεν έγινε καμμία ολική κριτική αξιολόγηση από τους επόπτες του προγράμματος.

Το μόνο που μπορούμε να πούμε είναι ότι η μη ανανέωση του ολου επιδοτούμενου προγράμματος είχε αρνητική επίπτωση προς την όλη επιτυχία του προγράμματος.

11. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΚΑΤΗΓΟ- ΡΙΩΝ ΣΤΡΑΤΕΥΣΙΜΩΝ, ΑΝΥΠΟΤΑΚΤΩΝ ΚΑΙ ΟΠΛΙΤΩΝ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πλαίσιο του προγράμματος είναι οι χώροι στρατοπέδων, το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης και το Στρατολογικό Γραφείο Αθηνών.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Ο φορέας που υλοποιεί το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης.

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος(Προβλημα / Προβλήματα):

Οι λόγοι που θεωρήθηκε απαραίτητο η υλοποίηση του αναφερόμενου προγράμματος ήταν τα σοβαρά ατομικά, οικογενειακά προβλήματα που αντιμετωπίζουν ορισμένες κατηγορίες στρατευσίμων, ανυπότακτων και οπλιτών μεγάλης ηλικίας και οι υπηρεσιακές δυνατότητες που υπάρχουν για ενεργητική, από στρατολογική άποψη, μεταχείριση των αναφερόμενων ατόμων.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Οι ανάγκες που εντοπίστηκαν ήταν τα σοβαρά ατομικά ή οικογενειακά προβλήματα που αντιμετωπίζουν ομάδες ατόμων, οι οποίοι φτάνουν στην Ελλάδα μεμονωμένα ή ομαδικά με διαβατήρια Ελληνικών ή ξένων αρχών σε μεγάλη συνήθως ηλικία.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

α) Προσωπική απαλλαγή των Ελλήνων του εξωτερικού από έλεγχο της στρατολογικής κατάστασης τους.

- β) Εξαίρεση από τις κατατάξεις στις Ένοπλες Δυνάμεις, για δύο έτη, των Ελλήνων του εξωτερικού που έρχονται από Τουρκία ή Χώρες του Ανατολικού Συνασπισμού, στρατεύσιμοι των κλάσεων 1966 και νεωτέρων.
- γ) Δυνατότητα εξαγοράς στρατιωτικών υποχρεώσεων από τους στρατεύσιμους που γεννήθηκαν τα έτη 1945-1965.
- δ) Δυνατότητα εξαγοράς στρατιωτικών υποχρεώσεων των οπλιτών των κλάσεων 1966-1986, οι οποίοι απολύονται από τις Ένοπλες Δυνάμεις εντός πέντε ημερών από την ημερομηνία εξαγοράς της θητείας τους.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες.

Οι ομάδες στόχου αυτού του προγράμματος είναι ορισμένες κατηγορίες οπλιτών μεγάλης ηλικίας και Έλληνες του εξωτερικού, οι οποίοι διέκοψαν την μόνιμη διαμονή τους σε Χώρα του Ανατολικού Συνασπισμού ή στην Τουρκία και έρχονται στην Ελλάδα.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Το είδος του συγκεκριμένου προγράμματος είναι αρκετά βοηθητικό και οι ρυθμίσεις αυτές αποφασίστηκαν με σκοπό την διευκόλυνση των Ελλήνων ομογενών του εξωτερικού. Οι ρυθμίσεις αυτές περιέχουν την δυνατότητα εξαγοράς των στρατιωτικών υποχρεώσεων πράγμα που είναι βοηθητικό για τους Έλληνες ομογενείς που φτάνουν στην Ελλάδα.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Καμμία ειδική υλικοτεχνική υποδομή δεν υπάρχει στο συγκεκριμένο πρόγραμμα.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Βοήθεια και ενημέρωση για το πρόγραμμα ρύθμισης στρατιωτικών υποχρεώσεων ορισμένων κατηγοριών στρατευσίμων, ανυπότακτων και οπλιτών, δίνεται από το προσωπικό που εργάζεται στα διάφορα στρατολογικά γραφεία της Χώρας μας.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Λόγω του είδους του προγράμματος, που είναι απλά κάποιες αποφάσεις και ειδικές ρυθμίσεις γύρω από στρατολογικά θέματα που αφορούν Πόντιους ομογενείς, δεν ασκείται ουσιαστική εποπτεία. Απλά τα άρθρα των αποφάσεων που πάρθηκαν κοινοποιήθηκαν στα διάφορα στρατολογικά γραφεία και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες, αρχίζοντας έτσι την υλοποίηση των ειδικών αυτών ρυθμίσεων.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Οι μόνες διαδικασίες που λαμβάνουν μέρος στο πρόγραμμα αυτό είναι οι αιτήσεις που καταβάλλονται με τα ανάλογα δικαιολογητικά, για να μπορέσουν οι ενδιαφερόμενοι να επωφεληθούν, ανάλογα με την κατηγορία τους, από το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Οι αιτήσεις αυτές καταβάλλονται στα διάφορα στρατολογικά γραφεία για την εξέταση τους και ανάλογα την έγκριση ή απορριψη τους.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Η συμμετοχή των πελατών σε αυτό το πρόγραμμα είναι ανάλογη με τις ειδικές ρυθμίσεις. Για παράδειγμα όλοι οι Έλληνες ομογενείς, που φτάνουν στην Ελλάδα, επωφελοούνται και συμμετέχουν στην προσωρινή απαλλαγή από στρατιωτικές υποχρεώσεις για δύο χρόνια.

Όσον αφορά όμως την εξαγορά των στρατιωτικών θητειών από ορι-

σμένες κατηγορίες και κλάσεις στρατευσίμων, δεν υπάρχει μεγάλη συμμετοχή για τον λόγο ότι δεν έχουν τα απαραίτητα χρήματα για να εξαγοράσουν την θητεία τους.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Εώς ένα βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του προγράμματος εκτός από το θέμα εξαγοράς στρατιωτικών θητειών από ορισμένες κατηγορίες στρατευσίμων.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Καμμία σύγκριση αποτελεσμάτων του προγράμματος δεν είναι εφικτή αφού ούτε ουσιαστική εποπτεία πραγματοποιείται, ούτε έχει ολοκληρωθεί το πρόγραμμα ρύθμισης στρατιωτικών υποχρεώσεων ορισμένων κατηγοριών στρατευσίμων, ανυπότακτων και οπλιτών.

12. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΜΕΣΩ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑΞΕΩΝ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

1 Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πλαίσιο του προγράμματος βελτίωσης Ελληνικής γλώσσας μέσω φροντιστηριακών τμημάτων και τάξεις υποδοχής είναι τα διάφορα σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, όπου υλοποιούν το πρόγραμμα και μέσα στα οποία λειτουργούν φροντιστηριακά τμήματα και τάξεις υποδοχής.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Οι φορείς που υλοποιούν αυτό το πρόγραμμα είναι:

α) Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

β) Γραφείο Φροντιστηριακών Τμημάτων και Τάξεων Υποδοχής

3 Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Οι λόγοι που κρίθηκε απαραίτητη η υλοποίηση του προγράμματος βελτίωσης της Ελληνικής γλώσσας, ήταν η προσπάθεια να δωθούν κάποιες άμεσες λύσεις στα παιδιά των παλιννοστούντων που έρχονται στην Ελλάδα και συχνά δεν ξέρουν να γράψουν το ονομά τους στα Ελληνικά. Αποτέλεσμα αυτού είναι να αντιμετωπίζουν σοβαρό εκπαιδευτικό πρόβλημα.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών (Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Ο εντοπισμός των αναγκών έγινε από Γραφείο Φροντιστηριακών Τμημάτων και Τάξεων Υποδοχής το οποίο έχει και την γενική εποπτεία του προγράμματος.

Οι ανάγκες που εντοπίστηκαν ήταν κυρίως μαθησιακές με εκπαιδευτικό χαρακτήρα.

Απαραίτητο θεωρήθηκε η επίλυση άμεσων προβλημάτων όπως προκύπτουν μέσα στο σχολικό περιβάλλον, για να αποφευχθεί η περιθωριοποίηση και η μικρή γκετοποίηση των ομογενών παιδιών παλιννοστούντων.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Δημιουργία ειδικών φροντιστηριακών τμημάτων που λειτουργούν μετά το τέλος του σχολικού έτους για βελτίωση της Ελληνικής γλώσσας.
- β) Δημιουργία τάξεων υποδοχής με μεγάλο αριθμό συμμετοχής παιδιών που θα λειτουργούν παράλληλα με τα κανονικά τμήματα των σχολείων Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης.

γ) Βελτίωση Ελληνικής γλώσσας των παιδιών ομογενών χωρίς να χάνουν σχολικά έτη ή τάξεις λόγω της άγνοιας της γλώσσας.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Επέκταση του προγράμματος σε όλη ανεξαιρέτα την Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση.
- β) Δυνατότητα προσφοράς βοήθειας σε όλους τους ομογενείς που φτάνουν στην Ελλάδα, ηλικίας δημοτικού ή γυμνασίου και που αντιμετωπίζουν εκπαιδευτικά προβλήματα λόγω των γλωσσικών δυσκολιών.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Οι ομάδες στόχου του προγράμματος βελτίωσης Ελληνικής γλώσσας είναι παιδιά παλιννοστούντων Ελλήνων που προέρχονται από Χώρες τις Ε.Ο.Κ., καθώς και παιδιά μεταναστών άλλων Κρατών. Μέσα σε αυτές τις κατηγορίες συμπεριλαμβάνονται και τα παιδιά των Ποντίων ομογενών που έρχονται στην Ελλάδα από την Σοβιετική Ένωση.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Ο γενικός σκοπός του προγράμματος που διαμορφώνει και την όλη μορφή του, είναι να βοηθήσει όσο το δυνατόν καλύτερα και σωστά προγραμματισμένα όλες τις πιο πάνω αναφερόμενες ομάδες στόχου, οι οποίοι αντιμετωπίζουν γλωσσικά και γενικά εκπαιδευτικά προβλήματα λόγω πλήρους άγνοιας της Ελληνικής γλώσσας.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Η υλικοτεχνική υποδομή του προγράμματος είναι αυτή που συναντάμε σε όλα τα σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης. Περιλαμβάνει

βάνει αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιογραφικό υλικό και γενικά η υποδομή που χρειάζεται κάθε σχολείο για να λειτουργήσει ομαλά.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση του προγράμματος βελτίωσης Ελληνικής γλώσσας μέσω φροντιστηριακών τμημάτων και τάξεων υποδοχής, είναι καθηγητές και δάσκαλοι που εργάζονται στους ανάλογους χώρους που υλοποιείται το πρόγραμμα. Επίσης, υπάρχουν και εκπαιδευτικοί που γνωρίζουν την Ρώσικη γλώσσα, λόγω του ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των παιδιών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα έχουν έρθει από την Σοβιετική Ένωση.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Την εποπτεία για το πρόγραμμα ασκεί το Γραφείο Φροντιστηριακών Τμημάτων και Τάξεων Υποδοχής και είναι εξωτερική, δηλαδή πραγματοποιείται εποπτεία προς όλα τα φροντιστηριακά τμήματα και τάξεις υποδοχής που λειτουργούν σε όλη την Ελλάδα.

Ασκείται εποπτεία για το τι ακριβώς γίνεται, πόσα άτομα συμμετείχαν, ποιο ήταν το επίπεδο των ειδικών αυτών τμημάτων και ποιά τα αποτελέσματα του προγράμματος με το τέλος της σχολικής χρονιάς.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Οι φάσεις του προγράμματος χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες, όσα και τα είδη τάξεων που υλοποιείται το πρόγραμμα.

Η πρώτη φάση του προγράμματος αναφέρεται στα φροντιστηριακά τμήματα.

Τα φροντιστηριακά τμήματα λειτουργούν σε όλα τα σχολεία της Ελλάδος, εφόσον υπάρχουν από δύο έως εννέα παιδιά που είναι πα-

λιννοστούντες και έχουν γλωσσικό πρόβλημα. Βέβαια, εννοείται ότι υπάρχει δάσκαλος ή καθηγητής ο οποίος προτίθεται να κάνει μία ώρα μάθημα γλώσσας επιπλέον, για την ενίσχυση και την βελτίωση της Ελληνικής γλώσσας, μετά την το τέλος της σχολικής ημέρας.

Το σύνολο των μαθημάτων αυτής της φάσης του προγράμματος είναι συνολικά έξι εβδομάδες.

Οι καθηγητές ή δάσκαλοι που δέχονται να δουλέψουν για την υλοποίηση του προγράμματος αποζημιώνονται.

Στο παρελθόν έγινε εισήγηση ίδρυσης ειδικών σχολείων ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των παιδιών. Η εισήγηση αυτή βέβαια απορρίφθηκε από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, με την βασική δικαιολογία ότι κάτι τέτοιο θα δημιουργούσε σοβαρό πρόβλημα ένταξης και περιθωριοποίησης με αποτέλεσμα δημιουργία << γκέτο >>, φαινόμενο που η καταπολέμηση του δεν επιτυγχάνεται εύκολα.

Η δεύτερη φάση του προγράμματος αναφέρεται στις τάξεις υποδοχής.

Τάξεις υποδοχής λειτουργούν σε όλη την Ελλάδα, εφόσον ο αριθμός των μαθητών που έχουν σοβαρό γλωσσικό πρόβλημα κυμαίνεται μεταξύ δέκα έως είκοσι μαθητές.

Οι τάξεις αυτές λειτουργούν ως παράλληλες τάξεις των σχολείων και οι ώρες διδασκαλίας είναι είκοσι πέντε ώρες για την Δημοτική εκπαίδευση και τριάντα για την Μέση εκπαίδευση. Λειτουργούν βάση αναλυτικού προγράμματος που αποστέλλεται στην αρχή της σχολικής περιόδου προς όλες τις τάξεις από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Βάση αυτού του προγράμματος ορίζονται οι ώρες μαθημάτων, που συνοδεύονται από ένα αναλυτικό πρόγραμμα της προγραμματισμένης διδασκόμενης ύλης.

Βέβαια, κάθε εκπαιδευτικός που διδάσκει στις τάξεις υποδοχής έχει την δυνατότητα τροποποίησης του αναλυτικού και ορολογικού προγράμματος, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και δυσκολίες των μαθητών της τάξης υποδοχής που διδάσκει.

Οι ώρες διδασκαλίας ορίζονται ως εξής:

- Εννέα ώρες εβδομαδιαίως Ελληνική γλώσσα
- Τέσσερις ώρες εβδομαδιαίως Μαθηματικά
- Τέσσερις ώρες εβδομαδιαίως μελέτη περιβάλλοντος
- Έξι ώρες εβδομαδιαίως αισθητική, μουσική κ.λ.π.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Η συμμετοχή πελατών στο πρόγραμμα βελτίωσης της Ελληνικής γλώσσας δεν μπορεί να θεωρηθεί αξιολογικό κριτήριο, γιατί σε όλη την Ελλάδα υπήρχε μεγάλος αριθμός παιδιών που μπορούσαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα είτε στην πρώτη φάση είτε στην δεύτερη. Ενώ όμως τα φροντιστηριακά τμήματα λειτούργησαν κανονικά, οι τάξεις υποδοχής δεν κατάφεραν να λειτουργήσουν ομαλά λόγω δυσκολίας εξεύρεσης καθηγητών που να γνωρίζουν την Ρώσικη γλώσσα.

Έτσι, ενώ εδώ βλέπουμε ένα μεγάλο αριθμό παιδιών που εκφράζουν την επιθυμία να συμμετέχουν στο πρόγραμμα, συχνά δεν μπορούν γιατί δεν λειτουργούν τα κατάλληλα τμήματα.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Εν μέρη επιτεύχθηκαν οι στόχοι που διατυπώθηκαν με την αρχή υλοποίησης του προγράμματος βελτίωσης Ελληνικής γλώσσας μέσω φροντιστηριακών τμημάτων και τάξεων υποδοχής. Δυστυχώς όμως, ενώ το πρόγραμμα περιλαμβάνει την δυνατότητα δημιουργίας φροντιστηριακών τμημάτων και τάξεων υποδοχής όπου υπάρχει ο απαιτούμενος αριθμός

παιδιών με γλωσσικές δυσκολίες, δεν κατάφεραν να λειτουργήσουν όλες οι τάξεις υποδοχής λόγω του ότι δεν βρέθηκε το ανάλογο εξειδικευμένο προσωπικό (καθηγητές και δάσκαλοι που να γνωρίζουν την Ρώσικη γλώσσα για τα παιδιά ομογενών που φτάνουν από την Σοβιετική Ένωση ή άλλες ξένες γλώσσες ανάλογα με τις Χώρες προέλευσης των παιδιών).

Έτσι, παρ' όλη την καλή διάθεση να δημιουργηθούν τα ανάλογα τμήματα και να δοθούν άμεσες λύσεις σε γλωσσικά και γενικά εκπαιδευτικά προβλήματα, συχνά αυτό δεν γίνεται κατορθωτό.

Επίσης, όσον αφορά τα φροντιστηριακά τμήματα δημιουργούνται προβλήματα γιατί το προσωπικό που υλοποιεί το πρόγραμμα εργάζεται υπερωριακά, αλλά η αποζημίωση δεν είναι αρκετή ώστε να προσελκύσει μεγάλο αριθμό καθηγητών και δασκάλων.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Το πρόγραμμα βελτίωσης της Ελληνικής γλώσσας μέσω φροντιστηριακών τμημάτων και τάξεων υποδοχής, λειτουργεί τις τελευταίες δύο σχολικές χρονιές.

Συγκεκριμένα λειτουργήσαν συνολικά σε όλη την Αττική εξακόσια εβδομήντα(670) τμήματα στο χώρο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και εβδομήντα(70) φροντιστηριακά τμήματα στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Αντίθετα, λειτουργήσαν μόνο τριάντα πέντε(35) τάξεις υποδοχής στο χώρο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στον Νομό Αττικής και μόνο δύο(2) τάξεις υποδοχής στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Ειδικότερα, στον Νομό Αχαΐας λειτουργήσαν δύο(2) φροντιστηριακά τμήματα και καμμία τάξη υποδοχής στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ στον χώρο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης δεν λειτουργήσε κανένα φροντιστηριακό τμήμα ή τάξη υποδοχής. Αυτό συνέβηκε γιατί

δεν υπήρχε ο αριθμός των ατόμων που χρειάζεται για να λειτουργήσουν τα τμήματα και οι τάξεις.

Έτσι παρατηρούμε ότι ενώ λειτουργεί ικανοποιητικός αριθμός φροντιστηριακών τμημάτων σε όλη την Ελλάδα, οι τάξεις υποδοχής βρίσκονται σε μειονεκτικότερη θέση.

Κάτι που παρατηρήθηκε και θεωρήσαμε σκόπιμο να αναφέρουμε είναι ότι υπάρχουν σχολεία όπου λειτουργούν δύο ή ακόμη και τρία φροντιστηριακά τμήματα, ενώ δεν λειτουργεί καμμία τάξη υποδοχής. Στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν θα μπορούσε να σταθεί η δικαιολογία πως δεν υπήρχαν πολλά άτομα για να λειτουργήσουν οι τάξεις υποδοχής.

Βέβαια, αρμόδιος του Γραφείου Φροντιστηριακών Τμημάτων και Τάξεων Υποδοχής μας τόνισε ότι με την λήξη της φετινής σχολικής χρονιάς(1990-1991), θα φτάσουν στο γραφείο αναλυτικά όλα τα στοιχεία(συμμετοχές-αποχές, προβλήματα κ.α.) από κάθε φροντιστηριακό τμήμα και τάξη υποδοχής, με σκοπό την ανάλυση των στοιχείων ώστε να γίνει σύγκριση των αποτελεσμάτων και ανάλογα να γίνουν οι σχετικές ενέργειες.

Μας τόνισε επίσης, ότι η Ελληνική Κυβέρνηση έχει κάθε καλή διάθεση να βοηθήσει στην κοινωνικοπολιτική ένταξη των Ποντίων προσφύγων, αλλά λόγω κακής διαχείρισης στα οικονομικά της Χώρας, βρίσκεται ξαφνικά αδύνατη να βοηθήσει και να προσφέρει τις κατάλληλες γι' αυτούς λύσεις.

13. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΠΟΝΤΙΟΥΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΟΔΗΓΟΥ ΜΕ ΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πλαίσιο του προγράμματος συντονισμού των φορέων που ασχο-

λούνται με Πόντιους ομογενείς και έκδοση οδηγού με τα σχετικά προγράμματα είναι το Υπουργείο Εξωτερικών Ελλάδος.

2. Φορέας / Φορείς Υλοποίησης Προγράμματος:

Οι φορείς που υλοποιούν το πρόγραμμα είναι:

α) Το Υπουργείο Εξωτερικών Ελλάδος

β) Το Υπεύθυνο Γραφείο για θέματα Παλινοδόστησης, του Υπουργείου Εξωτερικών.

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Οι λόγοι που θεωρήθηκε απαραίτητη η υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος είναι η μεγάλη άφιξη Ποντίων ομογενών που αντιμετωπίζουν πληθώρα πρακτικών προβλημάτων, ενώ δεν υπάρχει συγκεκριμένο πρόγραμμα, σε συνεργασία με διάφορους φορείς, που να μπορεί να προσφέρει άμεσες λύσεις.

Σήμερα στην Ελλάδα υπάρχουν εκατοντάδες προγράμματα που υλοποιούνται από Κρατικούς και μη φορείς για την επίλυση μεμονωμένων προβλημάτων, ενώ δυστυχώς δεν υπάρχει κανένας συντονισμός. Έτσι, υλοποιούνται διπλά ακόμη και τριπλά προγράμματα για ορισμένα προβλήματα, ενώ για άλλα προβλήματα δεν υπάρχει κανένα πρόγραμμα.

Για τον λόγο αυτό θεωρήθηκε απαραίτητο η υλοποίηση του προγράμματος συντονισμού φορέων που ασχολούνται με Πόντιους ομογενείς και έκδοση οδηγού με τα σχετικά προγράμματα. Κατά αυτόν το τρόπο γίνεται προσπάθεια ώστε από την μία πλευρά να συντονιστούν οι φορείς και να συνεργαστούν μεταξύ τους, κάνοντας γνωστό τι είδους προγράμματα υλοποιεί ο κάθε φορέας και από την άλλη να εκδοθεί οδηγός που θα βοηθήσει τους Πόντιους ομογενείς να ενημερωθούν για τα προγράμματα που έχουν δημιουργηθεί για την δική τους εξυπηρέτηση.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Ο εντοπισμός και η ιεράρχηση αναγκών θεωρήθηκε απαραίτητη ώστε να διευκολυνθεί ο καθορισμός των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων του προγράμματος.

Πρωταρχική ανάγκη θεωρήθηκε η σωστή ενημέρωση των Ποντίων ομογενών που φτάνουν στην Ελλάδα και που δεν γνωρίζουν τον τρόπο λειτουργίας του Ελληνικού πολιτικού συστήματος και τα είδη των προγραμμάτων που υλοποιούνται, με σκοπό την ομοιότερη προσαρμογή τους στην Ελλάδα.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Συντονισμός φορέων που υλοποιούν προγράμματα τα οποία έχουν σχέση με Πόντιους ομογενείς ή γενικά με Έλληνες παλιννοστούντες μέσα στους οποίους συμπεριλαμβάνουν και τους Πόντιους ομογενείς.
- β) Δημιουργία σωστού προγραμματισμού των διαφόρων προγραμμάτων ώστε να υπάρχει δυνατότητα να υλοποιούνται τα κατάλληλα προγράμματα ανάλογα με τις ανάγκες των Ποντίων ομογενών.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Έκδοση ενημερωτικού οδηγού στον οποίο θα καταγράφονται αναλυτικά όλα τα προγράμματα που υλοποιούνται για τους Πόντιους ομογενείς.
- β) Δυνατότητα σωστής ενημέρωσης των Ποντίων ομογενών πριν και μετά την αναχώρησή τους από την Σοβιετική Ένωση για να έρθουν στην Ελλάδα.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Οι ομάδες στόχου του συγκεκριμένου προγράμματος είναι δύο:

Η πρώτη ομάδα στόχου του προγράμματος είναι όλοι ανεξαιρέτως οι εκπρόσωποι κρατικών και μη φορέων, που υλοποιούν οποιοδήποτε πρόγραμμα έχει σχέση με Πόντιους ομογενείς.

Η δεύτερη ομάδα στόχου του προγράμματος είναι όλοι οι Πόντιοι ομογενείς που φτάνουν στην Ελλάδα και που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα, τα οποία έχουν ως αφετηρία την είσοδο τους στην Ελλάδα.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Γενικός σκοπός του προγράμματος είναι η προσπάθεια συντονισμού όλων των φορέων που ασχολούνται με Πόντιους ομογενείς, ώστε να προωθηθεί μία πιο ολοκληρωμένη και σωστά προγραμματισμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα αυτά.

Η έκδοση οδηγού που να περιλαμβάνει όλα τα προγράμματα που υλοποιούνται στην Ελλάδα όσον αφορά τους Πόντιους ομογενείς, αποτελεί ένα σημαντικό βοήθημα για τους ίδιους την στιγμή που δεν γνωρίζουν τίποτα το σχετικό για τα προγράμματα αυτά.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Η υλικοτεχνική υποδομή που χρησιμοποιήθηκε για την υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος ήταν ο χώρος που διέθετει το Υπευθyno Γραφείο για θέματα Παλινοδόστησης. Τα υλικά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν ήταν ηλεκτρονικοί υπολογιστές, έντυπα υλικά και γενικά γραφική ύλη για την έκδοση του οδηγού προγραμμάτων.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό το οποίο ήταν υπεύθυνο για την υλοποίηση του προγράμματος αυτού ήταν το μόνιμο προσωπικό του Υπεύθυνου Γραφείου για Θέματα Παλινοστήσεως, το οποίο φρόντισε για τον συντονισμό των διαφόρων φορέων και για την έκδοση του οδηγού προγραμμάτων.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Η εποπτεία που ασκείται για το συγκεκριμένο πρόγραμμα γίνεται απευθείας από τον Υπουργό Εξωτερικών, ενώ τον οικονομικό έλεγχο έχει το Υπουργείο Εξωτερικών ώστε να γίνει ο κατάλληλος προϋπολογισμός για την έκδοση του οδηγού προγραμμάτων.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Οι φάσεις υλοποίησης του προγράμματος πραγματοποιούνται παράλληλα. Από την στιγμή που το Υπουργείο Εξωτερικών ανέλαβε την ευθύνη συντονισμού των δραστηριοτήτων διαφόρων φορέων και την ευθύνη έκδοσης του σχετικού οδηγού, ξεκίνησε μία πορεία επικοινωνίας με όλους αυτούς τους φορείς. Το Υπουργείο Εξωτερικών ανέλαβε τις πρωτοβουλίες αυτές σε μία προσπάθεια να καταγράψει τα προγράμματα που υλοποιούν οι διάφοροι φορείς, με αναλυτικά στοιχεία που θα χρησιμεύσουν για την έκδοση του οδηγού προγραμμάτων. Η πρώτη επικοινωνία με τους φορείς για την συλλογή στοιχείων έχει ήδη πραγματοποιηθεί.

Με τον οδηγό αυτό, το οποίο θα εκδοθεί στα Ελληνικά και στα Ρώσικα και θα είναι έτοιμο τέλη καλοκαιριού του 1991, οι Πόντιοι θα μπορούν να ενημερώνονται αναλυτικά για τις σχετικές υπάρχουσες διευκολύνσεις, επιδόματα, χώρους υποδοχής κ.λ.π.

Για την δεύτερη φάση έχει πραγματοποιηθεί μία πρώτη συνάντηση γνωριμίας των διαφόρων φορέων και προγραμματίζονται μελλοντικές

συναντήσεις για ουσιαστικότερη και καλύτερα προγραμματισμένη συνεργασία.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Δυστυχώς, ο οδηγός με τα σχετικά προγράμματα δεν έχει εκδοθεί ακόμη για να διαπιστωθεί η συμμετοχή των πελατών.

Όσον αφορά όμως την συμμετοχή των εκπροσώπων των φορέων στην συνάντηση, που οργάνωσε το Υπεύθυνο Γραφείο για θέματα Παλινοστούντων, ήταν ικανοποιητική αφού όσοι φορείς είχαν εντοπισθεί και καλεσθεί στην συνάντηση παρεβρέθηκαν. Βέβαια, υπήρχαν και κάποιοι ιδιωτικοί φορείς(κυρίως Ποντιακοί Σύλλογοι), που δεν είχαν εντοπισθεί μέχρι την ημέρα που πραγματοποιήθηκε η συνάντηση. Για τον λόγο αυτό, σκοπός του γραφείου είναι να τους καλέσει σε μελλοντική συνάντηση της σχετικής επιτροπής, η οποία σκοπεύεται να καταρτισθεί με μέλη διάφορους εκπροσώπους φορέων.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Για το πρόγραμμα συντονισμού φορέων που ασχολούνται με Πόντιους ομογενείς και έκδοση οδηγού με τα σχετικά προγράμματα, έχει αρχίσει η σταδιακή επίτευξη των στόχων.

Η έκδοση του ενημερωτικού οδηγού έχει γίνει πλέον βραχυπρόθεσμος στόχος, ο οποίος πιστεύεται πως θα πραγματοποιηθεί μέχρι τα τέλη του καλοκαιριού του 1991. Αντίθετα, ο συντονισμός και η συνεργασία των φορέων για την δημιουργία σχετικής επιτροπής έχει ξεκινήσει, αλλά η ολοκλήρωση αυτού του στόχου θα είναι πιο χρονοβόρα απ' ότι η έκδοση του οδηγού προγραμμάτων. Αυτό συμβαίνει λόγω της δυσκολίας συντονισμού, με επαναληπτικές συναντήσεις, ενός μεγάλου αριθμού φορέων που ασχολούνται με Πόντιους ομογενείς.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Την δεδομένη στιγμή δεν μπορεί να γίνει καμία σύγκριση των αποτελεσμάτων του συγκεκριμένου προγράμματος με άλλο όμοιο πρόγραμμα, λόγω του ότι δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη. Βέβαια, με το τέλος του προγράμματος θα είναι εφικτή η σύγκριση με το πρόγραμμα που υλοποιεί η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, το οποίο έχει ήδη αναλυθεί.

14. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα πληροφόρησης Ποντίων της Σοβιετικής Ένωσης, πραγματοποιείται κυρίως σε συνεργασία με τις Ελληνικές οργανώσεις της Σοβιετικής Ένωσης. Μέλη του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων μεταφέρουν, σε τακτά χρονικά διαστήματα, έντυπο υλικό σε Πόντιους που ζούνε στις Σοβιετικές Δημοκρατίες της Γεωργίας, της Αμπχαζίας, του Ουζμπεκιστάν και του Καυκάσου.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος πληροφόρησης είναι το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων, το οποίο δημιουργήθηκε από τον Πανποντιακό Σύλλογο << Αργώ >> σε συνεργασία με καθηγήτριες της Φιλελευθέρου Εταιρείας τον Αύγουστο του 1990.

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Οι Πόντιοι έρχονται κατά χιλιάδες στην Ελλάδα, οι περισσότεροι εκ των οποίων δεν είναι πληροφορημένοι αρκετά για τις καταστάσεις τις οποίες πρόκειται να αντιμετωπίσουν. Έχουν άγνοια για

θέματα όπως εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας, επαγγελματικής και στεγαστικής αποκατάστασης καθώς και για τις παροχές του Ελληνικού Κράτους.

Αυτοί αποτελούν και τους κυριώτερους λόγους για τους οποίους συστάθηκε η υλοποίηση του προγράμματος πληροφόρησης των Ποντίων της Σοβιετικής Ένωσης.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών (Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Η έλλειψη σωστής πληροφόρησης για τον τρόπο ζωής στην Ελλάδα, καθώς και για θέματα επιβίωσης στον Ελλαδικό χώρο (επαγγελματική και στεγαστική αποκατάσταση, διάφορα επιδόματα κ.λπ), αποτελούν τις κυριώτερες ανάγκες τις οποίες εντόπισε το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Η πληροφόρηση των Ποντίων της Σοβιετικής Ένωσης πριν έρθουν στην Ελλάδα.
- β) Η πληροφόρηση των Ποντίων μετά την είσοδο τους στην Ελλάδα.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Το πρόγραμμα πληροφόρησης Ποντίων απευθύνεται κατά κύριο λόγο στους Πόντιους που μένουν στην Σοβιετική Ένωση και οι οποίοι έχουν σκοπό να έρθουν στην Ελλάδα, καθώς και σε εκείνους οι οποίοι βρίσκονται ήδη στον Ελλαδικό χώρο. Από τις ομάδες στόχου δεν παραλείπονται και οι Πόντιοι που δεν έχουν σκοπό, για το άμεσο μέλλον, να έρθουν στην Ελλάδα και που καλό θεωρείται να γνωρίζουν για την Ελλάδα, όχι μόνο σαν τόπο εγκατάστασης αλλά και σαν χώρα με ήθη, έθιμα, ιστορία και παράδοση διαφορετική από εκείνη της

Σοβιετικής Ένωσης.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Ο κύριος σκοπός του προγράμματος, πάνω στο οποίο στηρίζεται και η μορφή του, είναι η έγκυρη πληροφόρηση Ποντίων της Σοβιετικής Ένωσης πριν και μετά την είσοδο τους στην Ελλάδα. Για τον λόγο αυτό η μορφή του προγράμματος στηρίζεται πάνω σε ενημερωτικά φυλλάδια και ό,τι άλλο θεωρούν απαραίτητο για την πληροφόρησή τους όπως βιβλία για την Ελληνική γλώσσα, για την Ιστορία, για την Θρησκεία κ.λπ.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων στεγάζεται στον χώρο του Πανποντιακού Συλλόγου << Αργώ >>. Ο χώρος είναι εξοπλισμένος με τα απαραίτητα είδη γραφείου όπως τηλέφωνο, γραφείο, βιβλιοθήκη και φωτοτυπικό μηχάνημα για τα φωτοτυπικά υλικά (ενημερωτικά φυλλάδια που διανέμουν).

3.4.2 Προσωπικό (Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό αποτελείται από καθηγήτριες της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας και από το επταμελές διοικητικό συμβούλιο του οποίου τα μέλη είναι αιρετά. Επίσης, για τις ανάγκες του προγράμματος έχουν προσφέρει την βοήθεια τους εθελοντές Πόντιοι πρόσφυγες, μέλη του Συλλόγου << Αργώ >>, οι οποίοι διαμένουν τώρα στην Ελλάδα.

Μια πρόσληψη έγινε μόνο ενός Κοινωνικού Λειτουργού, ο οποίος ανέλαβε την διοργάνωση όχι μόνο του συγκεκριμένου προγράμματος αλλά και των άλλων προγραμμάτων που εφαρμόζει το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων.

Μία ομάδα μελών του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων είναι υπεύθυνη για την μεταφορά έντυπου υλικού σε Πόντιους που ζούνε σε περιοχές της Σοβιετικής Ένωσης. Η ομάδα αυτή αποτελείται, όπως αναφέραμε πιο πάνω, από μέλη του Συλλόγου καθώς και από φίλους του Συλλόγου είτε αυτοί είναι Πόντιοι ή όχι.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Η εποπτεία για την υλοποίηση του προγράμματος πραγματοποιείται τόσο από τον Κοινωνικό Λειτουργό, που είναι και ο διοργανωτής των προγραμμάτων, όσο και από το διοικητικό συμβούλιο του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων. Η εποπτεία είναι, λοιπόν, εσωτερική για το λόγο ότι κανένα πρόγραμμα δεν είναι επιδοτούμενο ώστε να λογοδοτήσουν για τα αποτελέσματα του προγράμματος, αλλά αντίθετα ενισχύεται οικονομικά από τις εισφορές των μελών και φίλων του συλλόγου << Αργώ >>.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Το πρόγραμμα πληροφόρησης Ποντίων είναι ένα πρόγραμμα το οποίο δεν περιέχει κάποιες συγκεκριμένες φάσεις ή διαδικασίες για την υλοποίηση του. Το μόνο που συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση είναι ο εντοπισμός, σε συνεργασία με τις Ελληνικές οργανώσεις της Σοβιετικής Ένωσης, των Ποντίων που πρόκειται να έρθουν στην Ελλάδα και η πληροφόρηση τους για το τι πρόκειται να αντιμετωπίσουν εδώ. Για την πληροφόρηση των Ποντίων που ήδη έχουν εισέλθει στην Χώρα, υπάρχουν έντυπα υλικά που διεπείθονται από το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Στην προκειμένη περίπτωση είναι δύσκολο να καθορισθεί ο αριθμός των πελατών μιάς και το πρόγραμμα αφορά την πληροφόρηση όλων των Ποντίων. Το πρόγραμμα απευθύνεται στους Πόντιους που προκειται να έρθουν στην Ελλάδα, ο αριθμός των οποίων είναι προβλεπόμενα μεγάλος. Από τις πληροφορίες τις οποίες μας έδωσε ο Κοινωνικός Λειτουργός, το πρόγραμμα είχε απήχηση στις Δημοκρατίες της Σοβιετικής Ένωσης που επισκέφθηκαν την τελευταία φορά.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Ο κύριος σκοπός του προγράμματος είναι η πληροφόρηση των Ποντίων μέσω ενημερωτικών εντύπων και βιβλίων. Έχουν έτσι την ευκαιρία να γνωρίσουν την Ελλάδα και να προετοιμαστούν κατάλληλα πριν έρθουν. Τους δίνεται η ευκαιρία να μάθουν, εκτός από τα βασικά που πρέπει να γνωρίζουν όπως στεγαστική και επαγγελματική αποκατάσταση, για την γεωγραφία της Ελλάδος, την ιστορία, τα ήθη, έθιμα και παραδόσεις του τρόπου ζωής των Ελλήνων.

Μέχρι στιγμής δεν έχουν παρουσιαστεί μεγάλα προβλήματα που να μην μπορούν να ξεπεραστούν σχετικά εύκολα, εκτός από πρακτικής φύσεως προβλήματα όπως ανεύρεση βιβλίων για να σταλούν στις Δημοκρατίες της Σοβιετικής Ένωσης.

Κάθε φορά που πηγαίνει η ομάδα πληροφόρησης στις Δημοκρατίες της Σοβιετικής Ένωσης τα βιβλία που μεταφέρουν εξατλούνται, πράγμα που σημαίνει ότι οι Πόντιοι ενδιαφέρονται να μάθουν για την Ελλάδα ως Πατρίδα τους.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Είναι δύσκολο να υπάρξει κάποια σύγκριση αποτελεσμάτων του

προγράμματος λόγω του ότι παρόμοιο πρόγραμμα τέτοιου είδους πληροφόρησης δεν υπάρχει.

15. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΥΨΗΣ ΑΜΕΣΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΩΝ ΝΕΟΑΦΙΧΘΕΝΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα κάλυψης άμεσων αναγκών πραγματοποιείται κυρίως στην περιοχή της Καλλιθέας στην Αθήνα, όπου είναι εγκατεστημένος και ο Πανποντιακός Σύλλογος << Αργώ >>. Αυτό συμβαίνει γιατί αποτελεί πρωτοβουλία του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων κατόπιν ανίχνευσης αναγκών στην περιοχή της Καλλιθέας.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Η υλοποίηση του προγράμματος πραγματοποιείται από το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων που δημιουργήθηκε, όπως ήδη αναφέρθηκε, κατόπιν συνεργασίας του Πανποντιακού Συλλόγου << Αργώ >> με τις καθηγήτριες της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρίας.

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Η μαζική εγκατάσταση οικογενειών Ποντίων στην περιοχή της Καλλιθέας, αποτέλεσε ένα πρόβλημα για το οποίο το Κέντρο αποφάσισε να αντιμετωπίσει όσο μπορεί καλύτερα. Για τον λόγο ότι οι οικογένειες αυτές δεν μπορούν να εξασφαλίσουν χρήματα και πολλές φορές τροφή, το Κέντρο αποφάσισε να υλοποιήσει το πρόγραμμα κάλυψης άμεσων αναγκών των νεοαφιχθέντων οικογενειών, ώστε να τους βοηθήσει να αντιμετωπίσουν τις άμεσες ανάγκες τους.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Η ανάγκη παροχής βοήθειας για την κάλυψη των άμεσων αναγκών, εντοπίστηκε κατόπιν εκκλίσεως των ίδιων των οικογενειών για βοήθεια. Οι ανάγκες αυτές περιορίζονται σε έκτακτα οικονομικά βοηθήματα και σε είδη διατροφής που παρέχει το Κέντρο, με την βοήθεια πολλές φορές και των κατοίκων της Καλλιθέας.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

α) Παροχή έκτακτων οικονομικών βοηθημάτων που αποσκοπούν στην κάλυψη άμεσων οικονομικών αναγκών όπως πληρωμή ενοικίου, εξόδων μετακίνησης και φαγητού.

β) Παροχή ειδών διατροφής ανάλογα με την οικονομική κατάσταση των οικογενειών και του αριθμού μελών της κάθε οικογένειας.

Εδώ να αναφέρουμε ότι λόγω της οικονομικής κατάστασης του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων, η οποία όπως αναφέραμε ενισχύεται με τις εισφορές μελών και φίλων του Συλλόγου << Αργώ >>, δεν έχουν τεθεί προς το παρόν μακροπρόθεσμοι στόχοι.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται αποκλειστικά στις οικογένειες Ποντίων, που έχουν έρθει πρόσφατα από την Σοβιετική Ένωση και έχουν εγκατασταθεί μόνιμα στην Περιοχή της Καλλιθέας. Οι οικογένειες αυτές θα πρέπει να μην μπορούν να καλύψουν τις άμεσες ανάγκες τους ώστε να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα αυτό.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Η παροχή οικονομικής βοήθειας διαμορφώνει την μορφή του προγράμματος, το οποίο περιέχει μόνο οικονομική και υλική κάλυψη.

Η κάλυψη άμεσων αναγκών των νωσφιχθέντων οικογενειών αποτελεί τον πρωταρχικό σκοπό του προγράμματος, ώστε να βοηθήσει όσο το δυνατόν πιο πολύ τις οικογένειες αυτές μέχρι να μπορέσουν μόνοι τους να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες τους.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για την υλοποίηση του προγράμματος χρησιμοποιείται η υλικοτεχνική υποδομή που υπάρχει στον χώρο του Συλλόγου << Αργώ >>. Άλλα υλικά μέσα, τα οποία χρησιμοποιούνται για την εξυπηρέτηση του προγράμματος, είναι διάφορα παλιά αντικείμενα όπως ηλεκτρικές σόμπες κ.λπ., τα οποία προσφέρουν οι κάτοικοι της Καλλιθέας για την κάλυψη διαφόρων αναγκών των Ποντιακών οικογενειών.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό για την υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος αποτελείται από μέλη του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων, από τον Κοινωνικό Λειτουργό και από μέλη του Συλλόγου << Αργώ >>, οι περισσότεροι εκ των οποίων δεν έχουν κάποια σχετική εξειδίκευση όσον αφορά τις ανάγκες τους προγράμματος.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Στο πρόγραμμα αυτό η εποπτεία είναι πάλι εσωτερική, εφόσον λογοδοτούν μόνο στο Διοικητικό Συμβούλιο του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων και πραγματοποιείται τόσο από τον Κοινωνικό Λειτουργό όσο και από το Διοικητικό Συμβούλιο.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Η πρώτη διαδικασία του προγράμματος είναι ο εντοπισμός των

οικογενειών που έχουν άμεση ανάγκη παροχής βοήθειας και οι οποίοι τις περισσότερες φορές έρχονται από μόνοι τους για βοήθεια. Στην συνέχεια παρέχεται η αναγκαία οικονομική υποστήριξη, ώστε να αντιμετωπιστούν οι πρώτες ανάγκες όπως πλήρωμή ενοικίου κ.λπ.

Τέλος, παρέχονται είδη διατροφής ανάλογα με τον αριθμό μελών της κάθε οικογένειας και την οικονομική της κατάσταση.

Αυτές αποτελούν και τις κυριώτερες διαδικασίες υλοποίησης του προγράμματος.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Στην περιοχή της Καλλιθέας έχουν εγκατασταθεί πάρα πολλές οικογένειες, οι περισσότερες εκ των οποίων συμμετέχουν σε αυτό το πρόγραμμα. Κυρίως συμμετέχουν οι οικογένειες εκείνες που έχουν έρθει πρόσφατα από την Σοβιετική Ένωση και που μέχρι να εγκατασταθούν και να αποκατασταθούν, επηρεάζονται την οικονομική και υλική κάλυψη του προγράμματος.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Ο κυριώτερος στόχος του προγράμματος είναι η κάλυψη άμεσων αναγκών των νεοαφιχθέντων οικογενειών. Οι οικογένειες κέρδισαν, κατά κάποιο τρόπο, χρηματική και υλική βοήθεια, σε μία χρονική στιγμή όπου αυτές οι οικογένειες βρίσκονται αποδιοργανωμένες οικονομικά και επαγγελματικά.

Αυτές οι οικογένειες Ποντίων, με την είσοδο τους στην Ελλάδα, είναι υποχρεωμένες να πληρώνουν τελωνιακούς δασμούς. Μέχρι να το καταφέρουν αυτό, πολλές φορές περνάνε αρκετοί μήνες μέχρι να μπορέσουν να πάρουν τις οικοσυσσκευές τους. Κατά αυτόν τον τρόπο έχουν ανάγκη από κάποια εξωτερική βοήθεια, όπως αυτή που προσφέρει

το πρόγραμμα κάλυψης άμεσων αναγκών.

Επίσης, οι οικογένειες αυτές μέχρι να αποκατασταθούν οικονομικά, με την εξεύρεση κάποιου επαγγέλματος, δεν έχουν αρκετά χρήματα ώστε να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους όπως η πληρωμή ενοικίου. Πάλι εδώ, προσφέρει κάποια ενίσχυση το πρόγραμμα, το οποίο κατά κάποιο τρόπο << αποδεσμεύει >> για ένα χρονικό διάστημα τις οικογένειες Ποντίων από τις άμεσες υποχρεώσεις.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Ένα πρόμοιο πρόγραμμα κάλυψης άμεσων αναγκών πραγματοποιεί το Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, χορηγώντας το ποσό των σαράντα χιλιάδων(40.000) δραχμών εφάπαξ σε κάθε μέλος της οικογένειας, για την αντιμετώπιση των πρώτων αναγκών(στέγαση και διατροφή).

Το ερώτημα λοιπόν είναι γιατί αφού υπάρχει αυτή η χορήγηση από το Υπουργείο Υγείας, οι Πόντιοι καταφεύγουν στο Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων; Αν το σκεφτεί κανείς λογικά, σαράντα χιλιάδες (40.000) δραχμές δεν είναι ένα ποσό σεβαστό για να αντιμετωπίσει κανείς βασικές ανάγκες, πόσο μάλλον όταν η οικογένεια αποτελείται από δύο(2) άτομα. Βέβαια, δεν αμφισβητεί κανείς ότι δεν είναι και αυτό κάποια βοήθεια, αλλά τι γίνεται μετά τον πρώτο μήνα εγκατάστασης στην Ελλάδα; Η χορήγηση δίνεται εφάπαξ. Πόσο να κρατήσουν τα χρήματα που τους δίνουν, την στιγμή που δεν υπάρχουν πηγές εσόδων χρημάτων λόγω της ανεργίας που μαστίζει, όχι μόνο τον Ποντιακό πληθυσμό, αλλά ολόκληρη την Ελλάδα;

Ερχόμενοι τώρα και στα αποτελέσματα του προγράμματος του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων, θα μπορούσαμε απλά να πούμε ότι η χρηματική και υλική βοήθεια που δίδεται είναι συμπληρωματική του πρώτου. Βέβαια και εδώ δεν μπορεί να ειπωθεί ότι τα αποτελέσματα

είναι ικανοποιητικά, την στιγμή που οι πηγές αναύρεσης χρημάτων στηρίζονται στις εισφορές μελών, φίλων και κατοίκων της Καλλιθέας. Για τις οικογένειες Ποντίων όμως, είναι μία βοήθεια μέχρι να αποκατασταθούν κυρίως επαγγελματικά.

16. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα επαγγελματικής αποκατάστασης πραγματοποιείται στην περιοχή της Καλλιθέας γιατί, όπως τονίστηκε προηγουμένα, σε αυτή την περιοχή βρίσκεται ο Ποντιακός Σύλλογος << Αργώ >> και το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος είναι το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων που στεγάζεται στο Πανποντιακό Σύλλογο << Αργώ >>.

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος(Πρόβλημα / Προβλήματα):

Το πρόβλημα επαγγελματικής αποκατάστασης βέβαια δεν αποτελεί πρόβλημα μόνο για τους Πόντιους, αλλά γι' αυτούς είναι ένα βασικό πρόβλημα το οποίο πρέπει να λυθεί σύντομα.

Το πρόγραμμα, λοιπόν, επαγγελματικής αποκατάστασης υλοποιείται ώστε να βοηθήσει τους Πόντιους να αποκατασταθούν και κατά κάποιο τρόπο να μπουν σε ένα ρυθμό ζωής.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Για την εντόπιση των αναγκών επαγγελματικής αποκατάστασης

πραγματοποιήθηκε έρευνα μεταξύ των Ποντιακών οικογενειών. Την έρευνα αυτή την πραγματοποίησε το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων, ώστε να δημιουργηθεί ένα αρχείο επαγγελματιών ανάλογα με τις ειδικότητες που έχουν τα μέλη των οικογενειών.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

α) Άμεση όσο το δυνατόν επαγγελματική αποκατάσταση ανάλογα με τις ειδικότητες των Ποντίων.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Το πρόγραμμα σκοπό έχει να αποκαταστήσει επαγγελματικά τους Πόντιους που δεν έχουν βρει ακόμη κάποια εργασία.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η μορφή του προγράμματος είναι πιο ειδική γιατί αναφέρεται συγκεκριμένα στους Πόντιους της Καλλιθέας, απ' ό,τι κάποια άλλα προγράμματα που υφίστανται γενικά για Πόντιους που φτάνουν στην Ελλάδα. Κατά κάποιο τρόπο προσπαθεί να εξυπηρετήσει τους Πόντιους που αναζητούν εργασία. Η μορφή του προγράμματος πλαισιώνεται ανάλογα με τις ανάγκες των Ποντίων, δηλαδή σκοπεύει στην επαγγελματική αποκατάσταση ανάλογα με τις ειδικότητες τις οποίες είχαν στην Σοβιετική Ένωση.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για την εξυπηρέτηση αυτού του προγράμματος χρησιμοποιείται ένα αρχείο επαγγελματιών, το οποίο κατασκευάστηκε από το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων μετά από έρευνα που διενεργήθηκε μεταξύ των Ποντιακών οικογενειών. Στο αρχείο αυτό καταγράφηκαν όλοι οι Πόντιοι με τις ειδικότητες τους, ώστε να μπορέσουν να αποκατασταθούν επαγγελματικά. Το αρχείο βρίσκεται στα γραφεία του Πανποντιακού

Συλλόγου << Αργώ >>.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Για τις ανάγκες αυτού του προγράμματος χρησιμοποιείται πάλι το προσωπικό του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από ομάδα του Κέντρου, που όπως αναφέρθηκε αποτελείται από καθηγήτριες της φιλεκπαιδευτικής Εταιρίας και από μέλη του Συλλόγου. Δεν υπάρχει κάποιο πιο εξειδικευμένο προσωπικό για τις ανάγκες του προγράμματος αυτού όπως και για όλα τα προγράμματα που εφαρμόζει το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Η εποπτεία είναι εσωτερική και πραγματοποιείται από το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων και το Διοικητικό Συμβούλιο.

3.5 Φάσεις-Διαδικασίες Προγράμματος:

Το πρόγραμμα επαγγελματικής αποκατάστασης περιέχει δύο φάσεις:

Στην πρώτη φάση του προγράμματος πραγματοποιήθηκε μικρής έκτασης έρευνα ανάμεσα στις οικογένειες Ποντίων, ώστε να εντοπισθούν οι Πόντιοι που αναζητούν εργασία. Σκοπός αυτής της έρευνας ήταν η δημιουργία ενός αρχείου επαγγελματών που να περιέχει όλους τους Πόντιους που αναζητούν εργασία ανάλογα με τις ειδικότητες τους.

Στην δεύτερη φάση του προγράμματος επιδιώκεται η επαγγελματική αποκατάσταση των Ποντίων ανάλογα με τις ειδικότητες τους και την αγορά εργασίας που υφίσταται στην Ελλάδα.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Ο αριθμός των Ποντίων που συμμετέχει στο πρόγραμμα είναι αρκετά μεγάλος, λόγω της ανεργίας που επικρατεί γενικά. Κυρίως τα μέλη των νεοαφιχθέντων οικογενειών είναι εκείνοι που ζητούν άμεση επαγγελματική αποκατάσταση, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι και τα μέλη των προηγούμενων οικογενειών έχουν αποκατασταθεί. Γι' αυτές τις οικογένειες, το πρόγραμμα επαγγελματικής αποκατάστασης που εφαρμόζει το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων, είναι ένα είδος βοήθεια από την οποία προσπαθούν να επωφεληθούν.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Σε αυτή την περίπτωση δεν μπορούμε να πούμε ότι έχει επιτευχθεί ολοκληρωτικά ο στόχος του προγράμματος. Οι Πόντιοι δεν κερδίζουν πολλά πράγματα εκτός του ότι βρίσκονται σε μια «λίστα αναμονής» για επαγγελματική αποκατάσταση. Σε αυτή την περίπτωση δεν φταίει τόσο το πρόγραμμα όσο η γενική ανεργία που επικρατεί στην Ελλάδα, πράγμα που δυσκολεύει την υλοποίηση του προγράμματος αυτού.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Σίγουρα το πρόγραμμα αυτό δεν είναι το μοναδικό που υπάρχει, όσον αφορά την επαγγελματική αποκατάσταση. Παρόμοιο πρόγραμμα επαγγελματικής αποκατάστασης, όπως είναι γνωστό, εφαρμόζει και ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού.

Το πρόγραμμα επαγγελματικής αποκατάστασης του ΟΑΕΔ, συγκριτικά με το πρόγραμμα που εφαρμόζει το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων είναι πιο αποτελεσματικό λόγω του ότι προσφέρει διάφορα επιδόματα, πράγμα που δεν είναι σε θέση να προσφέρει το Κέντρο Πληροφόρησης Πο-

ντίων. Επιπλέον, το πρόγραμμα του ΟΑΕΔ περιλαμβάνει όλους του Πόντιους που έχουν πάρει την Ελληνική Υπηκοότητα, ενώ το πρόγραμμα του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων αναφέρεται στους Πόντιους που μένουν στην περιοχή της Καλλιθέας.

Το πλεονέκτημα στο πρόγραμμα του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων είναι ότι υπάρχει καλύτερη αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού ανάλογα με την επαγγελματική ειδικότητα του κάθε Πόντιου. Με λίγα λόγια, οι Πόντιοι τοποθετούνται σε εργασίες ανάλογα με την ειδικότητά τους, πράγμα που ο ΟΑΕΔ δεν μπορεί να επιτεύξει γιατί υπάρχει μεγάλος αριθμός Ποντίων και ελάχιστες θέσεις εργασίας που να ανταποκρίνονται στις επαγγελματικές ειδικότητες των Ποντίων.

17. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας πραγματοποιείται στην περιοχή της Καλλιθέας και συγκεκριμένα τα μαθήματα πραγματοποιούνται στον χώρο του Συλλόγου << Αργώ >>.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας είναι το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων σε συνεργασία με εθελοντές Φιλολόγους του Αρσακείου.

Γενικότερα, για την αντιμετώπιση του προβλήματος εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων συνεργάζεται με τους εξής φορείς:

- α) Την Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού
- β) Τις Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης

γ) Το Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικότητας

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Η άγνοια της Νεοελληνικής γλώσσας δημιουργεί μεγάλο πρόβλημα ιδιαίτερα στους απόφοιτους Πανεπιστημιακών Σχολών, οι οποίοι αναγκάζονται να εργαστούν ως ανειδίκευτοι εργάτες ή στην έσχατη περίπτωση να πουλούν τα είδη οικιακής χρήσεως στις λαϊκές αγορές.

Γενικά όμως, για όλους τους Πόντιους που έρχονται από την Σοβιετική Ένωση, μη γνωρίζοντας την Ελληνική γλώσσα δεν μπορούν να συνεννοηθούν για πράγματα ουσιώδη όπως με τις διάφορες υπηρεσίες που λειτουργούν στην Ελλάδα.

Το πρόγραμμα εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας υλοποιείται ώστε να βοηθήσει τους Πόντιους να μάθουν την Ελληνική γλώσσα, πράγμα που θα τους εξυπηρετούσε πολύ.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών (Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Η ανάγκη εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας προέκυψε από το γεγονός ότι οι Πόντιοι, φτάνοντας στην Ελλάδα, γνωρίζουν μόνο Ρωσικά ή Ποντιακά ή την γλώσσα των Δημοκρατιών στις οποίες έμεναν στην Σοβιετική Ένωση. Φυσικό είναι να προκύψει η ανάγκη να μάθουν την Ελληνική γλώσσα, πράγμα που θα τους βοηθούσε ώστε η εγκατάστασή τους να γίνει πιο εύκολη. Αν το αναλογιστεί κανείς, όταν φεύγει ένας Έλληνας μετανάστης σε άλλη χώρα, για παράδειγμα στην Γερμανία, απαραίτητο είναι να μπορεί να συνεννοείται στα Γερμανικά για τον λόγο ότι θα ήταν πιο εύκολο για τον ίδιο.

Ωστόσο, η εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στην ανάγκη κυρίως γνωριμίας των Ποντίων με την Ελληνική πραγματικότητα, σε όλες της τις μορφές.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Η εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας για τους Πόντιους που μένουν στην Καλλιθέα.
- β) Παροχή βοήθειας κυρίως στους νέους που ενδιαφέρονται να σπουδάσουν στα Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι.
- γ) Συνδυασμός μαθημάτων Ελληνικής γλώσσας με μαθήματα Γεωγραφίας, Ιστορίας και Λογοτεχνίας ώστε οι Πόντιοι να αποκτήσουν μία σφαιρική εικόνα για την Ελλάδα.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Η δημιουργία επιδοτούμενων σεμιναρίων εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Το πρόγραμμα εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας, που εφαρμόζει το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων, απευθύνεται σε όλους τους Πόντιους που μένουν στην Καλλιθέα και κυρίως στους νέους που ενδιαφέρονται να σπουδάσουν στα Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. της Ελλάδος.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Κύριως στόχος του προγράμματος, όπως τονίστηκε, είναι η εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας. Για τον λόγο αυτό η μορφή του προγράμματος έχει προσαρμοστεί στην ανάγκη αυτή.

Το πρόγραμμα αυτό, αποσκοπεί στην προσαρμογή των Ποντίων με την Ελληνική πραγματικότητα. Για να γίνει πιο κατανοητό αυτό που γράφουμε, εξηγούμε ότι για να ζήσει ένας Πόντιος στην Ελλάδα είναι απαραίτητο να γνωρίζει την Ελληνική γλώσσα, όπως και το αν έμενε σε κάποια άλλη χώρα. Η ανάγκη αυτή φαίνεται ακόμη πιο έντονα όταν πρέπει να συμπληρώσει κάποια αίτηση στα Ελληνικά, να επισκεφθεί

διάφορες Ελληνικές οργανώσεις ακόμη και στον χώρο εργασίας τους.

Τα παιδιά των Ποντίων αντιμετωπίζουν αυτό το πρόβλημα πιο έντονα απ' ό,τι οι μεγάλοι. Το πρόβλημα γίνεται οξύτατο όταν αποφασίζουν να ακολουθήσουν κάποιο κλάδο στα Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι.

Το πρόγραμμα εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας βοηθάει τα παιδιά αυτά, ώστε η ένταξη τους στις Σχολές να είναι πιο « ανώδυνη ».

Θα μπορούσε κανείς να πει ότι η μορφή αυτού του προγράμματος είναι παιδαγωγική, για τον λόγο ότι σκοπό έχει να βοηθήσει τους Πόντιους να γνωρίσουν την Ελλάδα σε όλες της τις μορφές.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η μορφή του προγράμματος είναι χαλαρή, δηλαδή ο αριθμός συμμετοχής των ατόμων αυξομειώνεται. Υπάρχουν μέρες τις οποίες συμμετέχουν πολλά άτομα στα μαθήματα και μέρες όπου η συμμετοχή είναι πιο λίγη.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για τις ανάγκες του προγράμματος χρησιμοποιείται ο χώρος του Συλλόγου « Αργώ », ο οποίος έχει διαμορφωθεί κατάλληλα. Τα υλικά μέσα που χρησιμοποιούνται είναι θρανία, βιβλία και άλλα έντυπα υλικά.

3.4.2 Προσωπικό (Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό αποτελείται από φιλόλογους καθηγητές του Αρσακείου, οι οποίοι προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες τους.

Για την υλοποίηση του προγράμματος θα μπορούσε να ειπωθεί ότι το προσωπικό είναι εξειδικευμένο, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του προγράμματος που είναι η εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Η εποπτεία για την υλοποίηση του προγράμματος την έχει το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων, το οποίο είναι υπεύθυνο για την υλοποίηση όλων των προγραμμάτων. Ελέγχει για το αν επιτεύχθηκαν οι στόχοι του προγράμματος ή όχι και για το αν η δουλειά που γίνεται είναι ποιοτική ή όχι.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Το πρόγραμμα, όπως τονίστηκε σε προηγούμενη παράγραφο, είναι << χαλαρό >>. Δεν υπάρχουν κάποιες συγκεκριμένες διαδικασίες για τον λόγο ότι ο αριθμός συμμετοχής των ατόμων αυξομειώνεται από μάθημα σε μάθημα.

Το μόνο που μπορεί να αναφερθεί σε αυτό το σημείο είναι ότι τα μαθήματα Νεοελληνικής γλώσσας πραγματοποιούνται κάθε Τρίτη και Πέμπτη από της 7.00 έως της 9.00 το βράδυ.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Στο πρόγραμμα εκμάθησης της Νεοελληνικής γλώσσας συμμετέχουν τριάντα(30) μέλη του Συλλόγου << Αργώ >>. Τα άτομα αυτά είναι ηλικίας από οκτώ έως πενήντα πέντε ετών. Η νεολαία όμως, είναι εκείνη που παρακολουθεί το πρόγραμμα και ιδιαίτερα εκείνοι οι οποίοι πρόκειται να σπουδάσουν στα Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι.

Ο αριθμός όμως αυτός, όπως τονίστηκε, αυξομειώνεται από μάθημα σε μάθημα, ανάλογα με τις ασχολίες που έχουν οι Πόντιοι.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Κύριως στόχος του προγράμματος είναι η εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας. Ως ένα σημείο αυτός ο στόχος έχει επιτευχθεί. Τα

μαθήματα μπορεί να πραγματοποιούνται αλλά σημασία έχει όχι μόνο τα αν συμμετέχουν οι Πόντιοι ή όχι αλλά και το τι κερδίζουν.

Στην προκειμένη περίπτωση, όπου ο αριθμός συμμετοχής των Ποντίων αυξομειώνεται δεν μπορεί να πει κανείς ότι κερδίζουν σημαντικά πράγματα. Μπορεί μέχρι ενός σημείου να βοηθούνται στην εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας, αλλά όταν δεν υπάρχει συστηματική συμμετοχή αναρωτιέται κανείς αν πράγματι το πρόγραμμα προσφέρει σημαντική βοήθεια. Μπορεί να υπάρχει καλή διάθεση από την πλευρά του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων αλλά λόγω του ότι το πρόγραμμα δεν είναι επιδοτούμενο, πράγμα που αποτελεί ένα κίνητρο για την συμμετοχή στα μαθήματα, οι Πόντιοι δεν ενεργοποιούνται.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Πρόγραμμα εκμάθησης Νεοελληνικής γλώσσας πραγματοποιεί και η Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης. Συγκριτικά το αποτέλεσμα του προγράμματος της Ν.Ε.Λ.Ε. είναι ότι υπάρχει μεγάλη συμμετοχή Ποντίων που μένουν σε διάφορες περιοχές της Ελλάδος. Βέβαια, το πρόγραμμα της Ν.Ε.Λ.Ε. είναι καλύτερα οργανωμένο και στοχεύει στην εκμάθηση Νεοελληνικής γλώσσας των περισσότερων Ποντίων που φτάνουν στην Ελλάδα. Ένα πλεονέκτημα που αποτελεί και βασικό κίνητρο για την τόσο μεγάλη συμμετοχή, είναι το γεγονός ότι το πρόγραμμα της Ν.Ε.Λ.Ε. είναι επιδοτούμενο. Δυστυχώς, το χρήμα στην σημερινή εποχή αποτελεί ένα βασικό κίνητρο, πράγμα που δεν μπορεί να προσφέρει το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων. Για τον λόγο αυτό η δημιουργία επιδοτούμενων σεμναρίων εκμάθησης Νεοελληνικής γλώσσας, αποτελεί μακροπρόθεσμο στόχο του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων.

Από την άλλη πλευρά, το πρόγραμμα του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων πραγματοποιείται μόνο για τους Πόντιους της περιοχής Καλλιθέας, πράγμα που σημαίνει ότι ο αριθμός συμμετοχής των ατόμων δεν

είναι ο ίδιος όπως της Ν.Ε.Α.Ε. που εξυπηρετεί μεγαλύτερο ποσοστό Ποντίων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι τα αποτελέσματα του προγράμματος του Κέντρου Πληροφόρησης Ποντίων είναι ικανοποιητικά.

18. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ, ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα αυτό πραγματοποιείται σε διάφορα μουσεία, αρχαία, μνημεία κ.λπ.

Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί επισκέψεις στους εξής χώρους:

- α) Αρχαιολογικό Μουσείο
- β) Εθνικό Ιστορικό Μουσείο
- γ) Μουσείο Ακροπόλεως
- δ) Πολεμικό Μουσείο
- ε) Θέατρο Διονύσιου, Ηρώδειου, Ακρόπολη

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος είναι το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων, το οποίο κανονίζει τους χώρους τους οποίους θα επισκεφθούν.

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος(Πρόβλημα / Προβλήματα):

Δεν θα μπορούσε κανείς να χαρακτηρίσει ως πρόβλημα την άγνοια της Ιστορίας της Ελλάδος. Ο κυριώτερος λόγος για τον οποίο πραγματοποιείται το πρόγραμμα είναι η ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά οι Πόντιοι την Ελλάδα, μέσα από επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιο-

λογικούς χώρους. Γνωρίζουν, κατά κάποιο τρόπο, την πολιτισμική πλευρά της Ελλάδος.

3.1 Εντοπισμός-Γεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Η μοναδική ανάγκη, αν μπορεί να χαρακτηριστεί ανάγκη, που ώθη- στην υλοποίηση αυτού του προγράμματος ήταν η κάλυψη ενός χάσματος αιώνων ιστορίας και πολιτισμικής ζωής. Για τον λόγο αυτό και ο μοναδικός στόχος του προγράμματος είναι η γνωριμία των Ποντίων με τα πολιτισμικά στοιχεία της Ελλάδος.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται σε όλους τους Πόντιους που μένουν στην Καλλιθέα και που είναι μέλη του Συλλόγου << Αργώ >>. Απευθύνεται κυρίως σε εκείνους που επιθυμούν να γνωρίσουν την ιστορία και τον πολιτισμό της Ελλάδος.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Η μορφή αυτού του προγράμματος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως εκπαιδευτική. Σκοπός του προγράμματος είναι η γνώση της ιστορίας και του πολιτισμού της Ελλάδος από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα.

Για τον σκοπό αυτό πραγματοποιούνται επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, ώστε να έρθουν πιο κοντά στα πολιτισμικά στοιχεία της << πατρίδας >> τους.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για την υλοποίηση αυτού του προγράμματος χρησιμοποιούνται έντυπα υλικά γύρω από αρχαιολογικά μνημεία, αρχαία θέατρα και μου-

σειά πάνω στα οποία δίνονται διάφορες επεξηγήσεις.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Κατά τις επισκέψεις στους διάφορους αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία, υπάρχουν ξεναγοί για την περιήγηση ώστε να κατανοούν τους χώρους που επισκέπτονται.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Σε αυτό το πρόγραμμα δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη εποπτεία. Το πρόγραμμα είναι ελεύθερο , δηλαδή κανονίζεται μία επίσκεψη και όποιος θέλει συμμετέχει ή όχι.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Το πρόγραμμα αυτό δεν περιέχει κάποιες συγκεκριμένες φάσεις. Απλά, οι μόνες διαδικασίες που λαμβάνουν μέρος είναι ο κανονισμός των περιοχών που θα επισκεφθούν και η ανάλυση ευθύνης ώστε να ενημερωθούν έγκαιρα οι Πόντιοι ενδιαφερόμενοι.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Όπως και στο προηγούμενο πρόγραμμα έτσι και εδώ ο αριθμός συμμετοχής των Ποντίων αυξομειώνεται. Σε γενικές όμως γραμμές, η συμμετοχή των Ποντίων είναι αρκετά μεγάλη ιδιαίτερα της νεολαίας που ενδιαφέρεται να γνωρίσει τον πολιτισμό της Ελλάδος.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Όπως τονίστηκε πιο πάνω, το πρόγραμμα αυτό δεν έχει παρά μόνο σαν στόχο την γνωριμία των Ποντίων με τα πολιτισμικά στοιχεία της Ελλάδος. Ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε με τις επισκέψεις σε μουσεία

και αρχαιολογικούς χώρους. Βέβαια, οι επισκέψεις αυτές δεν σταματούν εδώ αλλά θα συνεχιστούν και σε άλλους χώρους, καθώς θα αναλαμβάνονται και για τους Πόντιους που συνεχώς έρχονται στην Ελλάδα.

Για τους Πόντιους, οι επισκέψεις αυτές είναι επιμορφωτικές λόγω του ότι γνωρίζουν μία πλευρά της Ελλάδος που επί αιώνες γι' αυτούς ήταν «στερημένη». Αποκτούν έτσι, μία γνώση για την «πειριδεία» που δεν είχαν άλλοτε την ευκαιρία να αποκτήσουν.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Σύγκριση των αποτελεσμάτων αυτού του προγράμματος δεν είναι δυνατόν να υπάρξει, για το απλό γεγονός ότι δεν υπάρχει κάποιο άλλο πρόγραμμα που να αναφέρεται στην ενίσχυση και διατήρηση της ιστορικής μνήμης της Ελλάδος. Επίσης, το πρόγραμμα αυτό είναι περισσότερο επιμορφωτικό για όσους Πόντιους ενδιαφέρονται να γνωρίσουν από κοντά τον πολιτισμό της Ελλάδος.

19. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα διατήρησης και καλλιέργειας κοινών πολιτιστικών στοιχείων, πραγματοποιείται στον χώρο του Συλλόγου «Αργώ» στην περιοχή της Καλλιθέας.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος είναι το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων, το οποίο όπως ήδη γνωρίζουμε στεγάζεται στον χώρο

του Ποντιακού Συλλόγου << Αργώ >>.

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος:

Όπως και στο προηγούμενο πρόγραμμα, έτσι και εδώ δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως πρόβλημα η προσπάθεια διατήρησης κοινών πολιτιστικών στοιχείων. Το πρόγραμμα αυτό υλοποιείται κυρίως για να ενωθούν οι Ελληνοπόντιοι όσον αφορά τα έθιμα, τις παραδόσεις και την Ποντιακή διάλεκτο. Αποτελεί κυρίως προσπάθεια καλλιέργειας κοινών πολιτιστικών στοιχείων.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Η ανάγκη για διατήρηση και καλλιέργεια κοινών πολιτιστικών στοιχείων προέκυψε από τους ίδιους τους Πόντιους, οι οποίοι ζήτησαν και την εφαρμογή του προγράμματος. Ερχόμενοι στην Ελλάδα θέλησαν να διατηρήσουν τα έθιμα και τις παραδόσεις τους. Για τον λόγο αυτό πραγματοποιούν μαθήματα Ποντιακής Λύρας, Ποντιακών χορών και ανάλυση επιμέρους θεμάτων που αφορούν τα έθιμα και τις παραδόσεις των Ποντίων.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

Ο μοναδικός στόχος του προγράμματος είναι η διατήρηση και η καλλιέργεια κοινών πολιτιστικών στοιχείων.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται στους Πόντιους που μένουν στην Καλλιθέα και που επιθυμούν να διατηρήσουν τις παραδόσεις και τα έθιμα του Ποντιακού λαού.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Η μορφή του προγράμματος αυτού είναι επιμορφωτικό και ψυχαγωγικό. Τα διάφορα μαθήματα που πραγματοποιούνται δεν προσφέρουν μόνο επιμόρφωση αλλά και ψυχαγωγία μαθαίνοντας Ποντιακή λύρα και χορούς, ιδιαίτερα για την νεολαία. Σκοπός του προγράμματος είναι η διατήρηση, για τους ενήλικες Πόντιους, και η καλλιέργεια, για την νεολαία, των πολιτιστικών στοιχείων που επί αιώνες εκφράζουν τον Ποντιακό λαό.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για την υλοποίηση του προγράμματος χρησιμοποιούνται Ποντιακές λύρες και διάφορα έντυπα υλικά που αναφέρονται στις παραδόσεις και τα έθιμα του Ποντιακού λαού. Τα μαθήματα Ποντιακής λύρας, Ποντιακών χορών και Ποντιακής διαλέκτου πραγματοποιούνται στον χώρο του Συλλόγου << Αργώ >>, ο οποίος είναι εξοπλισμένος με τραπέζια και καρέκλες γι' αυτό το σκοπό.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Ως επί το πλείστον το προσωπικό αποτελείται από Πόντιους, μέλη του Συλλόγου << Αργώ >>, οι οποίοι είναι διατεθημένοι να παραδίδουν μαθήματα Ποντιακής λύρας και παραδοσιακών Ποντιακών χορών.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Για το συγκεκριμένο πρόγραμμα δεν πραγματοποιείται εποπτεία για το γεγονός ότι οι Πόντιοι ζήτησαν την εφαρμογή του και μόνοι τους έχουν αναλάβει την διεξαγωγή του προγράμματος.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Όπως και στο προηγούμενο πρόγραμμα, έτσι και εδώ δεν υπάρχουν συγκεκριμένες φάσεις. Το πρόγραμμα έχει ελεύθερη μορφή και το μόνο που υπάρχει σε αυτή την περίπτωση είναι η διάθεση για την συνέχιση των παραδόσεων και εθίμων από την πλευρά των Ποντίων.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Παλατών:

Σε αυτό το πρόγραμμα συμμετέχει μεγάλος αριθμός Ποντίων και κυρίως νεολαία. Θα μπορούσε κανείς να διαπιστώσει τον έντονο εθνικό χαρακτήρα που διέπει τους Πόντιους. Παρά τα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσουν με την είσοδο τους στην Ελλάδα, οι Πόντιοι προσπαθούν να διατηρήσουν τα έθιμα και τις παραδόσεις τους. Για τον λόγο αυτό δημιούργησαν και ομάδες Ποντιακής Λύρας και Ποντιακών χορών.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Ο μοναδικός στόχος του προγράμματος είναι η διατήρηση και καλλιέργεια κοινών πολιτιστικών στοιχείων, ο οποίος έχει επιτευχθεί με την δημιουργία ομάδων Ποντιακών χορών και λύρας. Οι Πόντιοι έχουν έτσι την ευκαιρία να συνεχίσουν την παράδοση τους που επί αιώνες τώρα καλλιεργούσαν.

Συγχρόνος, η δημιουργία αυτών των ομάδων αποτελεί για την νεολαία μία ευκαιρία να γνωρίσουν τα πολιτιστικά στοιχεία του λαού τους και να συνεχίσουν έτσι την παράδοση του Ποντιακού Έθνους.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Παρόμοια προγράμματα τέτοιους είδους θα πρέπει να πραγματοποιούνται σε άλλους Ποντιακούς Συλλόγους. Λόγω του ότι η μορφή του

προγράμματος είναι επιμορφωτική και ψυχαγωγική δεν μπορεί να γίνει σύγκριση. Είναι ένα πρόγραμμα που διάλεξαν οι ίδιοι οι Πόντιοι και τα αποτελέσματα φαίνονται από την δημιουργία ομάδων Ποντιακών χορών και λύρας. Δεν είναι ένα πρόγραμμα που στοχεύει στην αντιμετώπιση κάποιου προβλήματος, αλλά αποτελεί επιθυμία των ίδιων των Ποντίων για διατήρηση και καλλιέργεια πολιτιστικών στοιχείων του λαού τους.

20. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΖΟΜΕΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΓΗΓΕΝΩΝ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΟΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΑΓΚΗΣ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται σε Πόντιους που πρόκειται να εγκατασταθούν στην περιφέρεια του Νομού Αττικής, Θεσσαλονίκης και Πιερίας καθώς και σε περιοχές της υπόλοιπης επικράτειας της Χώρας.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Ο αρμόδιος φορέας υλοποίησης του προγράμματος είναι το Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τα κατά τόπους παραρτήματα του Υπουργείου, που υπάρχουν σε άλλες περιοχές της Ελλάδος.

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Οι Πόντιοι, ερχόμενοι στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν πολλαπλά προβλήματα. Ένα από αυτά είναι και η περίθαλψη των ατόμων αυτών. Έρχονται στην Ελλάδα χωρίς ουσιαστικά χρήματα και ατομικά βιβλιάρια υγείας, με αποτέλεσμα όταν παρουσιαστεί ανάγκη να μην μπορούν να

πάνε σε γιατρούς ή νοσοκομεία.

Για τον λόγο αυτό το Υπουργείο Υγείας υλοποιεί το πρόγραμμα προσωρινής περίθαλψης, ώστε να μπορέσουν μέχρι να αποκατασταθούν να λαμβάνουν διάφορα επιδόματα.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών (Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Η υγεία είναι ό,τι πιο πολύτιμο έχει ο άνθρωπος. Αυτό σίγουρα δεν το αμφισβητεί κανείς. Όταν όμως, για διάφορους λόγους, ξεριζώνεσαι από τον τόπο που έμενες για χρόνια ολόκληρα και πηγαίνεις σε άλλη χώρα χωρίς χρήματα, φυσικό είναι ότι θα παρουσιαστεί η ανάγκη κάποιας προσωρινής περίθαλψης. Αυτή η ανάγκη παρουσιάστηκε και στους Πόντιους που επιστρέφουν στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Υγείας οι ανάγκες των Ποντίων είναι οι εξής:

- α) Προσωρινή περίθαλψη όσων περιέχονται σε κατάσταση ανάγκης.
- β) Χορήγηση διαφόρων εφάπαξ χρηματικών επιδομάτων.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Παροχή προσωρινής περίθαλψης ομογενών και επαναπατριζομένων Ελλήνων καθώς και γηγενών που περιέχονται, συνέπεια έκτακτου γεγονότος, σε κατάσταση ανάγκης.
- β) Χορήγηση εφάπαξ χρηματικού βοηθήματος.
- γ) Χορήγηση εφάπαξ οικονομικών ενισχύσεων και δαπανών μεταφοράς οικογενειακής οικοσκευής.
- δ) Χορήγηση μηνιαίου χρηματικού βοηθήματος.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται προς τις εξής κατηγορίες ατόμων:

α) Στους νέους ομογενείς από το εξωτερικό, οι οποίοι να είναι Έλληνες στο γένος ή να έχουν την Ελληνική Ιθαγένεια.

β) Έλληνες που επιστρέφουν από Κράτη της Ανατολικής Ευρώπης, στα οποία είχαν εγκατασταθεί μετά τον εμφύλιο πόλεμο που άρχισε το έτος 1945-1946, ή από Κράτη της Δυτικής Ευρώπης στα οποία εγκαταστάθηκαν μεταγενέστερα από Κράτη της Ανατολικής Ευρώπης στα οποία είχαν καταφύγει.

γ) Ομογενείς που επαναπατρίζονται από την Αίγυπτο, Ροδεσία, Λίβανο και Αιθιοπία.

δ) Έλληνες που απελευνούνται ή εξαναγκάζονται να φύγουν από την Τουρκία.

ε) Γηγενείς, οι οποίοι βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης μετά από συμβάν έκτακτου γεγονότος.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Το είδος αυτού του προγράμματος χαρακτηρίζεται από την χορήγηση χρηματικής βοήθειας. Το πρόγραμμα αυτό υπήρχε πριν την είσοδο των Ποντίων στην Ελλάδα. Λόγω του ότι το πρόγραμμα αναφερόταν σε Έλληνες ομογενείς και επαναπατριζόμενους, οι Πόντιοι για να μπορέσουν να επωφεληθούν από το πρόγραμμα έχουν χαρακτηριστεί ως « επαναπατριζόμενοι » και όχι ως « πρόσφυγες ».

Σκοπός του προγράμματος είναι να βοηθήσει, μέσω επιδομάτων, την εγκατάσταση των Ποντίων που έρχονται στην Ελλάδα.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για την υλοποίηση του προγράμματος δεν υπάρχει κάποια ειδική υλικοτεχνική υποδομή εκτός από τα βασικά είδη γραφείου (γραφείο, τηλέφωνα, χώρος υποδοχής) και άλλα έντυπα υλικά μέσα όπως αιτή-

σεις κ.λπ.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Για την υλοποίηση του προγράμματος χρησιμοποιείται το μόνιμο προσωπικό που υπάρχει στο Υπουργείο Υγείας και που είναι υπεύθυνο για την χορήγηση επιδομάτων.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Η εποπτεία που τελείται είναι εσωτερική και πραγματοποιείται από υπεύθυνο στέλεχος του Υπουργείου Υγείας. Η εποπτεία κυρίως αναφέρεται στον οικονομικό έλεγχο.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Το πρόγραμμα που υλοποιεί το Υπουργείο Υγείας αποτελείται από τις εξής φάσεις:

Α' Φάση: Χορήγηση εφάπαξ βοηθήματος σε επαναπατριζόμενους από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης ή Δυτικής Ευρώπης στις οποίες κατέφυγαν μεταγενέστερα.

Η χορήγηση αυτή ανέρχεται στο ποσό των εξήντα χιλιάδων(60.000) δραχμών, ώστε να καλύψουν την δαπάνη για την μεταφορά της οικοσκευής τους και σαράντα χιλιάδες(40.000) δραχμές σε κάθε μέλος της οικογένειας αυτής, ώστε να καλύψουν τις πρώτες ανάγκες τους μόλις έρθουν στην Ελλάδα(στέγαση και διατροφή).

Β' Φάση: Χορήγηση εφάπαξ οικονομικών ενισχύσεων και δαπανών μεταφοράς οικογενειακής οικοσκευής ομογενών.

Ειδικότερα για την κάλυψη των προσωρινών στεγαστικών αναγκών παρέχεται εφάπαξ οικονομική ενίσχυση, εκτός από τις σαράντα χιλιάδες(40.000) και εξήντα χιλιάδες(60.000) δραχμές που αναφέρθηκαν

προηγουμένως, μόλις έρθουν στην Ελλάδα.

Συγκεκριμένα για τους Έλληνες ομογενείς το γένος ή την ιθαγένεια, οι οποίοι προέρχονται από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και στις οποίες είχαν εγκατασταθεί πριν το 1940, ισχύουν τα εξής:

α) Σε αυτούς που πρόκειται να εγκατασταθούν μόνιμα στην περιφέρεια του Νομού Αττικής, στην Θεσσαλονίκη και στον Νομό Πιερίας χορηγείται το ποσό των δύο χιλιάδων (2.000) δραχμών για κάθε μοναχικό άτομο και πεντακόσιες (500) δραχμές για κάθε επιπλέον άτομο της οικογένειας.

β) Σε αυτούς που πρόκειται να εγκατασταθούν σε περιοχές της υπόλοιπης Επικράτειας χορηγούνται τα εξής:

- 1) Για κάθε μοναχικό άτομο τέσσερις χιλιάδες (4.000) δραχμές.
- 2) Για οικογένειες με δύο άτομα οκτώ χιλιάδες (8.000) δραχμές.
- 3) Για οικογένειες με τρία άτομα δώδεκα χιλιάδες (12.000) δραχμές.
- 4) Για οικογένειες με τέσσερα άτομα δεκαέξι χιλιάδες (16.000) δραχμές.
- 5) Για οικογένειες με πέντε άτομα είκοσι χιλιάδες (20.000) δραχμές.
- 6) Για οικογένειες με έξι άτομα είκοσι δύο χιλιάδες (22.000) δραχμές.
- 7) Για οικογένειες με επτά άτομα είκοσι τέσσερις χιλιάδες (24.000) δραχμές.
- 8) Για οικογένειες με οκτώ άτομα είκοσι έξι χιλιάδες (26.000) δραχμές.
- 9) Για οικογένειες με εννέα άτομα είκοσι οκτώ χιλιάδες (28.000) δραχμές.

Γ' Φάση: Χορήγηση μηνιαίου χρηματικού βοηθήματος.

Το Υπουργείο Υγείας χορηγεί το ποσό των χιλίων πεντακοσίων (1.500) δραχμών και άνω για τα άτομα που ανήκουν στις εξής κατηγο-

ρίες, οι οποίοι προέρχονται από Χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και την Κίνα και δεν μπορούν να αποκατασταθούν επαγγελματικά:

α) Στα άτομα εκείνα που συμπληρώσανε το εξηκοστό έτος της ηλικίας τους ή ανίκανους να εργαστούν, οι οποίοι δεν έχουν ανιόντες ή κατιόντες που θα μπορούσαν να τους συντηρήσουν.

β) Στους οικονομικά αδύνατους φοιτητές και σπουδαστές Ανώτερων και Ανώτατων Σχολών, προερχόμενοι από τις Χώρες που αναφέραμε πιο πάνω ή γεννήθηκαν στην Ελλάδα από γονείς ομογενείς ή από μητέρα ή πατέρα ομογενή, με την προϋπόθεση ότι φοιτούν κανονικά και πετυχαίνουν στις εξετάσεις.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Όσο αφορά τους Πόντιους που έρχονται στην Ελλάδα παρουσιάζεται αυξημένη συμμετοχή σε αυτό το πρόγραμμα. Γι' αυτούς η βοήθεια που προσφέρει το Υπουργείο Υγείας είναι μία ελπίδα μέχρι να μπορέσουν να αποκατασταθούν.

Κάποιος συγκεκριμένος αριθμός συμμετοχής δεν υπάρχει, αλλά σύμφωνα με τα λεγόμενα του Υπουργείου Υγείας σχεδόν όλοι οι Πόντιοι που έρχονται την Ελλάδα λαμβάνουν μέρος στο πρόγραμμα αυτό αφού φέρουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Για τους Πόντιους, η χορήγηση επιδομάτων που προσφέρει το Υπουργείο Υγείας είναι μία ελπίδα. Λαμβάνοντας αυτά τα επιδόματα τους δίδεται η ευκαιρία να ξεκινήσουν μία νέα ζωή στην Ελλάδα.

Βέβαια θα αναρωτηθεί κανείς αν αυτά τα επιδόματα επαρκούν για να καλύψουν ανάγκες όχι μόνο των Ποντίων, αλλά και των άλλων ομάδων στους οποίους αναφέρεται το πρόγραμμα. Η απάντηση θα δοθεί

σε άλλο κεφάλαιο, όπου πρόκειται να κάνουμε μία κριτική αξιολόγηση όλων των προγραμμάτων που εφαρμόζονται για τους Πόντιους.

Σε αυτό το σημείο απλά αναφέρουμε ότι οι Πόντιοι δέχονται κάποια οικονομική ενίσχυση την στιγμή που βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης, πράγμα που τους βοηθάει μέχρι να αποκατασταθούν.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Για το συγκεκριμένο πρόγραμμα, πραγματοποιήθηκε κάποια μικρή σύγκριση με τα αποτελέσματα άλλου προγράμματος που εφαρμόζει το Κέντρο Πληροφόρησης Ποντίων και το οποίο έχει αναλυθεί.

Δεν μπορεί όμως, να υπάρξει κάποια γενική σύγκριση δεδομένου ότι το πρόγραμμα δεν έχει τελειώσει.

Όσο αφορά τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα του προγράμματος, αναφέρουμε απλά ότι τα επιδόματα που χορηγεί το Υπουργείο Υγείας ενισχύουν οικονομικά τους Πόντιους, καλύπτοντας και διάφορες δαπάνες μεταφοράς οικογενειακών οικοσυσκευών. Όπως όλα τα επιδόματα που χορηγούνται από διάφορες υπηρεσίες, έτσι και τα επιδόματα του Υπουργείου Υγείας προσφέρονται για την αντιμετώπιση των πρώτων προβλημάτων εγκατάστασης.

21. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΔΩΡΕΑΝ ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΝΤΙΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόζεται σε όλες τις περιοχές της Επικράτειας όπου υπάρχουν Νοσηλευτικά Ιδρύματα του Ε. Σ. Υ. , Κέντρα Υγείας και Περιφερειακά και Αγροτικά Ιατρεία.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Οι φορείς που υλοποιούν το πρόγραμμα είναι:

- α) Το Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- β) Όλα τα Νοσηλευτικά Ιδρύματα του Ε.Σ.Υ.
- γ) Τα Κέντρα Υγείας
- δ) Τα Περιφερειακά Ιατρεία της Χώρας
- ε) Τα Αγροτικά Ιατρεία της Χώρας

3. Λόγος Υλοποίησης Προγράμματος(Πρόβλημα / Προβλήματα):

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι Πόντιοι έρχονται στην Ελλάδα χωρίς χρήματα και βιβλιάρια υγείας. Αυτό αποτελεί ένα βασικό πρόβλημα, γιατί όταν παρουσιαστεί ανάγκη δεν μπορούν να δεχτούν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Για τον λόγο αυτό το Υπουργείο Υγείας υλοποιεί το πρόγραμμα δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης για τους Έλληνες Πόντιους που έρχονται από την Σοβιετική Ένωση. Κατά αυτόν τον τρόπο οι Πόντιοι έχουν την δυνατότητα, όταν παρουσιαστεί ανάγκη, να επισκεπτονται τους φορείς που υλοποιούν το πρόγραμμα αυτό.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Οι ανάγκες, όπως τις εντόπισε και ιεράρχησε το Υπουργείο Υγείας, είναι:

- α) Δωρεάν νοσοκομειακή περίθαλψη
- β) Δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- γ) Απόκτηση βιβλιάρων υγείας

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Χορήγηση δωρεάν νοσοκομειακής περίθαλψης στους Έλληνες Πόντι-

ους της Σοβιετικής Ένωσης.

β) Κορήγηση δωρεάν ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης.

γ) Κορήγηση βιβλιαρίων υγείας.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται μόνο στους Έλληνες Πόντιους που έρχονται από διάφορες Δημοκρατίες της Σοβιετικής Ένωσης.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Η δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη που παρέχει το Υπουργείο Υγείας, καθορίζει την μορφή του προγράμματος που σκοπό έχει να βοηθήσει τους Πόντιους που έρχονται από την Σοβιετική Ένωση. Για τον λόγο αυτό η μορφή του προγράμματος έχει προσαρμοστεί στις ανάγκες των ατόμων αυτών, οι οποίες έχουν ήδη αναφερθεί. Το όλο πρόγραμμα περιέχει δωρεάν νοσοκομειακές και ιατροφαρμακευτικές περιθάλψεις και παροχές βιβλιαρίων υγείας.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και Άλλα Υλικά Μέσα:

Για τις ανάγκες αυτού του προγράμματος χρησιμοποιείται ο εξοπλισμός που υπάρχει στα νοσοκομεία (κρεβάτια κ.λπ.), στα ιατρεία (γραφεία, αίθουσες υποδοχής, δωμάτια εξετάσεων κ.λπ.) καθώς και άλλα υλικά μέσα τα οποία είναι απαραίτητα για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό, όπως είναι γνωστό σε αυτές τις περιπτώσεις, αποτελείται από γιατρούς διαφόρων ειδικοτήτων, νοσοκόμες και γενικά το προσωπικό με το οποίο λειτουργούν τα Νοσηλευτικά Ιδρύματα του

Ε.Σ.Υ., τα Κέντρα Υγείας καθώς και τα Περιφερειακά και Αγροτικά Ιατρεία.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Λόγω του ότι η δαπάνη νοσηλείας βαραίνει τον προϋπολογισμό των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων του Ε.Σ.Υ., πραγματοποιείται μόνο οικονομικός έλεγχος από υπεύθυνο στέλεχος του Ε.Σ.Υ.

Αυτό αποτελεί και το μοναδικό είδος εποπτείας όσο αφορά το πρόγραμμα αυτό.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Το πρόγραμμα δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης περιέχει τις εξής διαδικασίες:

α) Χορήγηση δωρεάν νοσοκομειακής περίθαλψης, η οποία παρέχεται στα Νοσηλευτικά Ιδρύματα του Ε.Σ.Υ., στα Κέντρα Υγείας καθώς και στα Περιφερειακά και Αγροτικά Ιατρεία της Χώρας.

β) Δωρεάν ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη, η οποία παρέχεται από τα εξωτερικά ιατρεία των Νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. και τα φαρμακεία αυτών.

γ) Σύμφωνα με την Α3γ/Φ.15/9336/21.536 εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας, χορηγείται σε αυτά τα άτομα βιβλιάρια υγείας για την παροχή της πιο πάνω περίθαλψης.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Σε αυτό το πρόγραμμα δεν υπάρχει κάποιος συγκεκριμένος αριθμός συμμετοχής Ποντίων. Οι περισσότεροι Πόντιοι που έρχονται στην Ελλάδα φροντίζουν, αφού προσκομίσουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά, να πάρουν τα βιβλιάρια υγείας που παρέχει το Υπουργείο Υγείας, ώστε

να μπορέσουν να τους παρασχεθεί η περίθαλψη όταν χρειαστεί.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Με την παροχή δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, οι Πόντιοι έχουν την δυνατότητα να αντιμετωπίσουν διάφορα προβλήματα υγείας, τα οποία τυχόν τους παρουσιάζονται. Σε αυτή την περίπτωση, μέχρι να αποκατασταθούν επαγγελματικά και να αποκτήσουν βιβλιάρια υγείας το πρόγραμμα δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης τους καλύπτει σε περιπτώσεις ανάγκης. Βέβαια θα ταλαιπωρηθούν, όπως ταλαιπωρούνται όλοι οι Έλληνες, γιατί όλοι λίγο-πολύ γνωρίζουμε πως λειτουργούν τα διάφορα Νοσηλευτικά Ιδρύματα και εξωτερικά ιατρεία. Σημασία έχει, σε αυτή την περίπτωση, ότι δεν βρίσκονται εκτεθειμένοι όσο αφορά θέματα υγείας και γενικά ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Το πρόγραμμα που εφαρμόζει το Υπουργείο Υγείας είναι το μοναδικό όσο αφορά την δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Για τον λόγο αυτό δεν είναι δυνατόν να υπάρξει κάποια σύγκριση αποτελεσμάτων.

Σε αυτό το σημείο, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ότι το πρόγραμμα αυτό, μέχρι στιγμής, έχει θετικά αποτελέσματα για τον λόγο ότι ένας μεγάλος αριθμός Ποντίων έχει επωφεληθεί από αυτό. Οι περισσότεροι έχουν φροντίσει να πάρουν βιβλιάρια υγείας, ώστε να μπορέσουν να τα χρησιμοποιήσουν όταν παραστεί ανάγκη.

22. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα αυτό υλοποιείται στους εξής Νομούς της Ελλάδος:

Ανατολικής Αττικής, Δυτικής Αττικής, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Μαγνησίας, Πέλλας, Αμαθίας, Πιερίας, Καβάλας, Ξάνθης, Δράμας, Κοζάνης, Αχαΐας και Ροδόπης.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος είναι η Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης καθώς και τα κατά τόπους παραρτήματα της Ν.Ε.Λ.Ε. που βρίσκονται σε διάφορες περιοχές της Χώρας. Επίσης, πραγματοποιείται σε συνεργασία με τους εξής φορείς:

- α) Την Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού που επιδοτεί το 35%
- β) Την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα που επιδοτεί το 65%

3. Λόγοι Υλοποίησης του Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Οι Πόντιοι έρχονται στην Ελλάδα μιλώντας στην πλειοψηφία τους Ρώσικα και Ποντιακά και οι γνώσεις της Νεοελληνικής γλώσσας περιόριζονται στον προφορικό λόγο με αρκετές δυσκολίες. Επίσης, έρχονται αντιμέτωποι με ένα πολιτικό και κοινωνικό σύστημα διαφορετικό από εκείνο στο οποίο έζησαν στη Σοβιετική Ένωση. Οι νόμοι και το Δίκαιο είναι διαφορετικά από αυτά που ισχύουν στην Σοβιετική Ένωση. Φυσικό είναι να έχουν άγνοια για το νομοθετικό πλαίσιο που λειτουργεί στην Ελλάδα.

Για τους λόγους που αναφέρθηκαν, η Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης αποφάσισε να προβεί στην υλοποίηση αυτού του προγράμματος.

3.2 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών (Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Σύμφωνα με την Ν.Ε.Λ.Ε., οι ανάγκες των Ποντίων είναι ιεραρχημένες ως εξής:

- α) Άγνοια της Νεοελληνικής γλώσσας.
- β) Άγνοια Εργατικής Νομοθεσίας και Δικαίου.
- γ) Άγνοια της δομής και τρόπου λειτουργίας του Ελληνικού Κράτους και των υπηρεσιών του.
- δ) Έλλειψη επαγγελματικής ορολογίας προσαρμοσμένη στις ειδικότητες που έχουν οι Πόντιοι από την Σοβιετική Ένωση.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας.
- β) Εκμάθηση Εργατικής Νομοθεσίας και Δικαίου.
- γ) Πληροφόρηση της σημερινής συνθήκης ζωής στην Ελλάδα.
- δ) Πληροφόρηση του τρόπου λειτουργίας των φορέων/υπηρεσιών.
- ε) Δημιουργία ομάδων Κοινωνικής Εργασίας με σκοπό την κοινωνική ένταξη των Ποντίων.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Δημιουργία τμημάτων επαγγελματικής κατάρτισης η οποία να είναι εναρμονισμένη ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας κάθε περιοχής.
- β) Παροχή πληροφοριών για τον τρόπο λειτουργίας της Ελληνικής αγοράς εργασίας και των διαφόρων επαγγελμάτων που αυτή απαιτεί, σε συνεργασία με τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Το πρόγραμμα απευθύνεται προς όλους τους Πόντιους που έχουν έρθει από την Σοβιετική Ένωση και που εγκαταστάθηκαν στους Νομούς που αναφέρθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος.

Οι προϋποθέσεις για να μπορέσουν να λάβουν μέρος οι Πόντιοι σε αυτό το πρόγραμμα είναι:

- α) Να μην γνωρίζουν την Ελληνική γλώσσα και
- β) να έχουν επαναπατριστεί μέσα στα τελευταία τρία(3) χρόνια.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Το πρόγραμμα αυτό είναι επιδοτούμενο από την Γ.Γ.Α.Ε. (35%) και από την Ε.Ο.Κ. (65%).

Κύριως σκοπός του προγράμματος είναι να βοηθήσει ώστε να μπορέσουν οι Πόντιοι να ενταχθούν κοινωνικά στην Ελλάδα. Για τον λόγο αυτό το περιεχόμενο του προγράμματος περιλαμβάνει μαθήματα τα οποία στόχο έχουν την κοινωνική ένταξη των Ποντίων.

3.4. Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για την υλοποίηση του προγράμματος χρησιμοποιούνται αίθουσες εξοπλισμένες με θρανία, καρέκλες, πίνακες καθώς και άλλα υλικά μέσα όπως βιβλία Ελληνικής γλώσσας, Γεωγραφίας, Λογοτεχνίας τα οποία είναι απαραίτητα για τον σκοπό του προγράμματος.

Επίσης, υπάρχουν φωτοτυπικά μηχανήματα, μαγνητόφωνα, VIDEO και PROJECTORS.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Ανάλογα με το είδος των μαθημάτων που πραγματοποιούνται στα διάφορα παραρτήματα της Ν.Ε.Λ.Ε., έχουν προσληφθεί επιμορφωτές οι οποίοι έχουν παρακολουθήσει κάποια σεμινάρια, όσο αφορά το πρόγραμμα αυτό.

Επίσης, έχουν προσληφθεί Κοινωνικοί Λειτουργοί για να αναλάβουν την κοινωνική εργασία με άτομα, που σκοπό έχει όπως τονίστηκε την κοινωνική ένταξη των ατόμων αυτών.

Για την ενημέρωση σε θέματα νομοθεσίας και δικαίου έρχονται

ειδίκοι, όπου αναλύουν διάφορα θέματα μέσω συζητήσεων με τους Πόντιους.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Ο οικονομικός έλεγχος του προγράμματος πραγματοποιείται από τις κατά τόπους υπηρεσίες των Νομαρχιακών Επιτροπών Λαϊκής Επιμόρφωσης, στις περιοχές όπου λειτουργεί το πρόγραμμα.

Επίσης, ελέγχουν κατά τακτά χρονικά διαστήματα αν ακολουθούνται οι στόχοι του προγράμματος.

Τον γενικό έλεγχο για όλα τα μέτρα ολοκληρώνουν οι περιφερειακές υπηρεσίες των Νομαρχιακών Επιτροπών Λαϊκής Επιμόρφωσης, στο τέλος κάθε οικονομικού έτους.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Το πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης περιέχει τις εξής διαδικασίες:

α) Εκμάθηση Νεοελληνικής γλώσσας, όπου οι Πόντιοι έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν μαθήματα Νεοελληνικής γλώσσας.

β) Μαθήματα Ιστορίας, Λογοτεχνίας και Γεωγραφίας όπου οι Πόντιοι μπορούν να μάθουν για τον πολιτισμό της Ελλάδος, τον τρόπο με τον οποίο ζούνε και σκέφτονται οι Έλληνες καθώς και για τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της Χώρας.

γ) Μαθήματα Εργατικής Νομοθεσίας και Δικαίου, τα οποία είναι μαθήματα στα οποία πρέπει να αποκτήσουν κάποιες γνώσεις.

δ) Μαθήματα επαγγελματικής ορολογίας, πράγμα που είναι χρήσιμο για τους Πόντιους που έχουν κάποια επαγγελματική ειδικότητα.

ε) Κοινωνική εργασία με ομάδες, με σκοπό την κοινωνική ένταξη των Ποντίων στην Ελλάδα. Η δημιουργία ομάδων κοινωνικής εργασίας έγκειται στην προσωπική στήριξη και ανάπτυξη των Ποντίων μέσα από

τις αλληλεπιδράσεις και τις εμπειρίες της ομαδικής ζωής, οι οποίες ενισχύονται από τις δραστηριότητες που πηγάζουν από τα ίδια τα μέλη της ομάδας.

στ) Πληροφόρηση για τους όρους ζωής στην Ελλάδα, δίνοντας έτσι την ευκαιρία να κατανοήσουν την σύγχρονη Ελληνική κοινωνία.

ζ) Πληροφόρηση για τις δομές και τον τρόπο λειτουργίας των υπηρεσιών της Ελλάδος. Κατά αυτόν τον τρόπο οι Πόντιοι μπορούν να μάθουν τον τρόπο με τον οποίο να έρθουν σε επαφή με τις διάφορες υπηρεσίες της Ελλάδος.

η) Ενημερώσεις από διάφορους φορείς και συμμετοχή σε διάφορες εκδηλώσεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις δίνοντας έτσι την δυνατότητα στους Πόντιους να έρθουν σε επαφή με τα αντικείμενα τα οποία μελετάνε.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Το πρόγραμμα αυτό έχει μεγάλη απήχηση στους Πόντιους που έρχονται από την Σοβιετική Ένωση.

Η συμμετοχή των Ποντίων φτάνει γύρω στα χίλια διακόσια (1.200) άτομα, τα οποία κάθε χρόνο ανανεώνονται.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Η πραγματοποίηση του προγράμματος αυτού, βοήθησε σε μεγάλο βαθμό τους Πόντιους. Έχουν την ευκαιρία να μάθουν την Νεοελληνική γλώσσα, να γνωρίσουν την δομή και τον τρόπο λειτουργίας του Ελληνικού Κράτους. Με την πληροφόρηση του τρόπου ζωής στην Ελλάδα και των προβλημάτων της σύγχρονης Ελληνικής κοινωνίας, ο Πόντιος κατανοεί τα χαρακτηριστικά του Ελληνικού τρόπου ζωής.

Αποκτούν μία πιο σφαιρική εικόνα για την Ελλάδα με τον συνδυα-

σκό της διδασκαλίας της Ελληνικής γλώσσας με μαθήματα Ελληνικής Ιστορίας, Λογοτεχνίας και Γεωγραφίας.

Με την πληροφόρηση του τρόπου λειτουργίας των διαφόρων υπηρεσιών/φορέων, οι Πόντιοι αποκτούν μία γνώση για το πώς λειτουργούν οι υπηρεσίες στην Ελλάδα. Αυτό διευκολύνει τους ίδιους μαθαίνοντας τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες αυτές.

Σε γενικές γραμμές το πρόγραμμα αυτό προσφέρει στους Πόντιους μία γνωριμία με την Ελληνική πραγματικότητα σε όλες της τις μορφές.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Το πρόγραμμα αυτό είναι σχετικά καινούργιο. Άρχισε να λειτουργεί από την 9-4-1991. Για τον λόγο αυτό δεν μπορεί να υπάρξει κάποια σύγκριση αποτελεσμάτων την στιγμή που δεν έχει ολοκληρωθεί το πρόγραμμα.

Το μόνο που μπορεί να σημειωθεί εδώ είναι ότι η μεγάλη συμμετοχή των Ποντίων, σε αυτό το πρόγραμμα, δημιουργεί βάσεις ώστε να συνεχιστεί όσο είναι απαραίτητη η υλοποίηση του προγράμματος.

23. ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΝΤΙΩΝ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόζεται σε όλη την Ελλάδα όπου υπάρχουν παραρτήματα της Νομαρχιακής Επιτροπής Λαϊκής Επιμόρφωσης και είναι συγκεντρωμένοι Πόντιοι από την Σοβιετική Ένωση.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Το πρόγραμμα υλοποιείται από την Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης και τα κατά τόπους παραρτήματα της.

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Το πρόγραμμα αυτό που υλοποιεί η Ν.Ε.Λ.Ε. είναι όμοιο με το πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης, το οποίο αναλύσαμε προηγουμένως.

Οι μόνες διαφορές εντοπίζονται σε τρία σημεία:

α) Δεν είναι επιδοτούμενο

β) Εφαρμόζονται όλα τα μαθήματα του προγράμματος επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης εκτός από την Κοινωνική Εργασία

γ) Τα μαθήματα πραγματοποιούνται απογευματινές ώρες σε σχέση με το πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης που πραγματοποιείται πρωινές ώρες.

Ο κυριώτερος λόγος υλοποίησης του προγράμματος είναι ότι σε αυτό το πρόγραμμα μπορεί να συμμετάσχει απεριόριστος αριθμός Ποντίων, σε σύγκριση με το προηγούμενο πρόγραμμα. Κατά αυτόν τον τρόπο μπορούν να βοηθηθούν περισσότεροι Πόντιοι ώστε να αντιμετωπίσουν προβλήματα όπως εκμάθησης Νεοελληνικής γλώσσας, επαγγελματικής κατάρτισης. Να γνωρίσουν την δομή και τον τρόπο λειτουργίας των διαφόρων φορέων/υπηρεσιών που υπάρχουν στην Ελλάδα, καθώς και να μάθουν για τους όρους ζωής που επικρατούν στην σύγχρονη Ελληνική κοινωνία, ώστε η ένταξη τους να γίνει ομαλή.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών (Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Οι ανάγκες που εντόπισε και ιεράρχησε η Ν.Ε.Λ.Ε είναι οι εξής:

α) Άγνοια Νεοελληνικής γλώσσας

β) Άγνοια Εργατικής Νομοθεσίας και Δικαίου

γ) Άγνοια της δομής και λειτουργίας του Ελληνικού Κράτους και των υπηρεσιών και φορέων που υπάγονται σε αυτή.

δ) Έλλειψη επαγγελματικής ορολογίας προσαρμοσμένη στις ειδικότητες των Ποντίων, τις οποίες έχουν από την Σοβιετική Ένωση.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

α) Προσφορά βοήθεια σε περισσότερους Πόντιους που φτάνουν στην Ελλάδα.

β) Εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας.

γ) Εκμάθηση Εργατικής Νομοθεσίας και Δικαίου.

δ) Πληροφόρηση για τις σημερινές συνθήκες ζωής στην Ελλάδα.

ε) Πληροφόρηση του τρόπου λειτουργίας των διαφόρων υπηρεσιών και φορέων.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Το πρόγραμμα αυτό αναφέρεται, όπως και στο προηγούμενο, σε όλους τους Πόντιους που έρχονται από την Σοβιετική Ένωση και εγκαθίστανται σε διάφορες περιοχές της Ελλάδος.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Η μορφή αυτού του προγράμματος είναι πιο << χαλαρή >> απ' ότι είναι το πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης. Αυτό συμβαίνει γιατί το πρόγραμμα δεν είναι επιδοτούμενο και τα μαθήματα δεν πραγματοποιούνται σε τόσο έντονο βαθμό, λόγω του ότι υπάρχουν ανοιχτές ομάδες συμμετοχής Ποντίων. Έτσι, ο πληθυσμός που παρακολουθεί το πρόγραμμα δεν είναι σταθερός.

Κύριος σκοπός του προγράμματος είναι να βοηθήσει ένα μεγαλύτερο αριθμό Ποντίων, εφαρμόζοντας ένα πρόγραμμα με ελεύθερη συμ-

μετοχή και που στόχο έχει την κοινωνική τους ένταξη.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για την υλοποίηση του προγράμματος χρησιμοποιούνται τα υλικά μέσα που χρησιμοποιούνται και στο προηγούμενο πρόγραμμα (θρανία, καρέκλες, βιβλία, φωτοτυπικά κ.λπ.)

3.4.2 Προσωπικό (Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Λόγω του ότι στο πρόγραμμα αυτό η συμμετοχή των Ποντίων δεν είναι σταθερή, το προσωπικό που εφαρμόζει τα μαθήματα είναι το ίδιο προσωπικό που χρησιμοποιείται για το πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης.

3.4.3 Εποπτεία (Εσωτερική-Εξωτερική):

Οι κατά τόπους υπηρεσίες της Νομαρχιακής Επιτροπής Λαϊκής Επιμόρφωσης, στις περιοχές όπου εφαρμόζεται το πρόγραμμα, ελέγχουν αν ακολουθούνται οι στόχοι του προγράμματος.

Λόγω της ιδιομορφίας του προγράμματος η εποπτεία είναι πιο χαλαρή απ' ότι είναι στο προηγούμενο πρόγραμμα.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Το απογευματινό πρόγραμμα αποτελείται από τις εξής διαδικασίες:

- α) Εκμάθηση Νεοελληνικής γλώσσας.
- β) Μαθήματα Ιστορίας, Λογοτεχνίας και Γεωγραφίας.
- γ) Μαθήματα Εργατικής Νομοθεσίας και Δικαίου.
- δ) Μαθήματα επαγγελματικής ορολογίας.
- ε) Πληροφόρηση για τους όρους ζωής στην Ελλάδα.

στ) Πληροφόρηση για τις δομές και τις λειτουργίες των φορέων/υπηρεσιών της Ελλάδας.

Βέβαια, όπως τονίστηκε, το πρόγραμμα δεν εφαρμόζεται στον ίδιο βαθμό όπως και το πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Λόγω του ότι στο απογευματινό πρόγραμμα υπάρχουν ανοιχτές ομάδες, ο αριθμός συμμετοχής δεν είναι σταθερός. Για τον λόγο αυτό δεν μπορεί να καθορισθεί ο αριθμός συμμετοχής των ατόμων.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Σε αυτή την περίπτωση δεν θα μπορούσε κανείς να πει ότι επιτεύχθηκαν οι στόχοι του προγράμματος, ούτε ότι κερδίζουν θετικά στοιχεία οι Πόντιοι. Αυτό κυρίως οφείλεται στην μορφή του προγράμματος, που όπως αναφέραμε είναι πιο « χαλαρή ». Η συμμετοχή των Ποντίων δεν είναι συστηματική και συχνά εμφανίζονται « παρεμβαλλόμενοι » παράγοντες με αποτέλεσμα να διακόπτονται τα απογευματινά μαθήματα. Ένα μεγάλο μέρος, για την μη συμμετοχή, οφείλεται στο ότι το πρόγραμμα δεν είναι επιδοτούμενο. Δυστυχώς, σε αυτή την περίπτωση δεν υπάρχουν χρήματα ώστε να υπάρχουν κίνητρα για συμμετοχή.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Συγκρίνοντας τα δύο προγράμματα (πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης με το απογευματινό πρόγραμμα), παρατηρούμε πως το πρώτο πρόγραμμα, μέχρι τώρα, έχει μεγαλύτερη απήχηση απ' ότι το απογευματινό πρόγραμμα. Ένας από τους κυριώτερους

λόγους είναι ότι το πρώτο πρόγραμμα είναι επιδοτούμενο, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχει κάποιο κίνητρο για συμμετοχή.

Δυστυχώς όμως, οι δυνατότητες συμμετοχής είναι περιορισμένες σε σύγκριση με το απογευματινό πρόγραμμα όπου ο αριθμός συμμετοχής είναι απεριόριστος. Το πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης είναι πιο οργανωμένο σε σύγκριση με το απογευματινό πρόγραμμα, όπου η εκπαίδευση δεν πραγματοποιείται στον ίδιο βαθμό με το πρώτο πρόγραμμα.

Γενικές συγκρίσεις, όμως, αποτελεσμάτων δεν είναι δυνατόν να υπάρξουν για το γεγονός ότι και τα δύο προγράμματα είναι καινούργια και δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμη.

24. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ (ΠΛΗΡΟΦΟ- ΡΙΚΗ)

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα αυτό πραγματοποιείται στους εξής Νομούς και πόλεις:

- α) Αθήνα
- β) Λάρισα
- γ) Πειραιά
- δ) Κιλκίς
- ε) Κοζάνη
- στ) Θεσσαλονίκη
- ζ) Μαγνησία

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος είναι η Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης σε συνεργασία με την Γενική Γραμματεία

Απόδημου Ελληνισμού, που επιδοτεί το 35% και την Ε.Ο.Κ. που επιδοτεί το 65%

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος(Πρόβλημα / Προβλήματα):

Η πληροφορική αποτελεί επανάσταση του αιώνα μας. Στο άμεσο μέλλον οι χειριστές ηλεκτρονικών υπολογιστών θα είναι περιζήτητοι. Οι διάφορες σχολές της πληροφορικής έχουν κατακλύσει τον Ελλαδικό χώρο. Βασικές προϋποθέσεις όμως για να παρακολουθήσεις μαθήματα σε αυτές τις σχολές είναι να έχεις χρήματα και να γνωρίζεις καλά την Ελληνική γλώσσα. Δυστυχώς όμως, οι Πόντιοι δεν έχουν αυτή τη δυνατότητα.

Ο κύριος λόγος για την υλοποίηση αυτού του προγράμματος είναι η επαγγελματική κατάρτιση παλιννοστούντων στο χώρο της πληροφορικής, λόγω της έλλειψης δυνατοτήτων φοίτησης σε κανονικές σχολές του κλάδου αυτού.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Η μοναδική ανάγκη που εντοπίστηκε, όσο αφορά την υλοποίηση αυτού του προγράμματος, είναι η έλλειψη δυνατοτήτων φοίτησης σε σχολές της πληροφορικής. Με την υλοποίηση του προγράμματος δίνεται η ευκαιρία και στους Πόντιους να παρακολουθήσουν μαθήματα πληροφορικής με ειδικότητα στη μηχανογραφημένη λογιστική. Το κάθε θε άτομο που λαμβάνει μέρος στο πρόγραμμα επιδοτείται με το ποσό των σαράντα πέντε χιλιάδων(45.000) δραχμών.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

α) Η επαγγελματική κατάρτιση παλιννοστούντων και πολιτικών προσφύγων στον τομέα της πληροφορικής.

- β) Εκμάθηση επαγγελματικής ορολογίας στον τομέα της πληροφορικής.
- γ) Εξειδίκευση στην μηχανογραφημένη λογιστική.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Κατάλληλη προετοιμασία των παλιννοστούντων και πολιτικών προσφύγων που λαμβάνουν μέρος στο πρόγραμμα με καλύτερη επαγγελματική κατάρτιση, ώστε να επιτευχθεί ομαλότερη εισαγωγή στον χώρο εργασίας.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται στις εξής κατηγορίες ατόμων:

- α) Στους Πόντιους παλιννοστούντες από την Σοβιετική Ένωση.
- β) Σε άλλες ομάδες Ελλήνων παλιννοστούντων.
- γ) Σε πολιτικούς πρόσφυγες από διάφορες Χώρες.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Το πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης παλιννοστούντων είναι επιδοτούμενο από την Ε.Ο.Κ. (65%) και την Γ.Γ.Α.Ε. (35%) και είναι τετράμηνης διάρκειας.

Κύριος σκοπός του προγράμματος είναι η επαγγελματική κατάρτιση παλιννοστούντων στον τομέα της πληροφορικής και ειδικότερα στη μηχανογραφημένη λογιστική. Για τον λόγο αυτό η μορφή του προγράμματος προβάλλεται μέσα από τα μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης και που περιλαμβάνουν μαθήματα ορολογίας, χειρισμός ηλεκτρονικών υπολογιστών κ.λπ.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για τις ανάγκες του προγράμματος χρησιμοποιούνται κυρίως ηλεκ-

τρονικοί υπολογιστές στους χώρους των περιφερειακών Επιτροπών Αιϊκής Επιμόρφωσης. Οι χώροι αυτοί είναι εξοπλισμένοι με τα κατάλληλα υλικά μέσα όπως θρανιά, καρέκλες, πίνακες, βιβλία κ.λπ.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Για την υλοποίηση του προγράμματος έχουν προσληφθεί επιμορφωτές, ειδικοί στους χειρισμούς ηλεκτρονικών υπολογιστών.

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Όπως και με τα άλλα προγράμματα της Ν.Ε.Α.Ε., έτσι και στο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης ο οικονομικός έλεγχος πραγματοποιείται από τις κατά τόπους υπηρεσίες των Ν.Ε.Α.Ε., όπου λειτουργεί το πρόγραμμα.

Στο τέλος κάθε οικονομικού έτους πραγματοποιείται γενικός έλεγχος από τις περιφερειακές υπηρεσίες των Ν.Ε.Α.Ε., ενώ κατά τακτά χρονικά διαστήματα πραγματοποιούνται έλεγχοι για το αν ακολουθούνται οι στόχοι του προγράμματος.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Το πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης δεν περιέχει κάποιες συγκεκριμένες φάσεις υλοποίησης.

Το μόνο που μπορεί να ειπωθεί εδώ είναι ότι το πρόγραμμα υλοποιείται σε δύο επίπεδα, ανάλογα με το πόσο καλά γνωρίζουν τα άτομα που συμμετέχουν την Ελληνική γλώσσα.

Έτσι, έχουν διαμορφωθεί δύο τμήματα επιδοτούμενων:

- α) Οι αρχάριοι: εκείνοι οι οποίοι δεν γνωρίζουν την Ελληνική γλώσσα και
- β) οι προχωρημένοι: δεν γνωρίζουν καλά την Ελληνική γλώσσα, αλλά είναι σε ένα επίπεδο πιο ανώτερο από τους άλλους.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Παλατών:

Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν γύρω στα εκατόν είκοσι (120) άτομα, ένα μικρό μέρος το οποίο αποτελείται από Πόντιους της Σοβιετικής Ένωσης. Το πρόγραμμα αυτό δεν είναι σχετικά καινούργιο αλλά λόγω του ότι δεν εφαρμόζεται σε όλες τις υπηρεσίες των Νομαρχιακών Επιτροπών Λαϊκής Επιμόρφωσης δεν έχει διαδοθεί ευρύταρα. Έτσι, δεν είναι λίγοι οι Πόντιοι που δεν γνωρίζουν την ύπαρξη αυτού του προγράμματος. Λόγω του ότι στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν και άλλες ομάδες παλιννοστούντων και πολιτικών προσφύγων δεν είναι εύκολο να δοθεί κάποιος συγκεκριμένος αριθμός Ποντίων που συμμετέχει.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Με την υλοποίηση αυτού του προγράμματος οι Πόντιοι έχουν την ευκαιρία να εξειδικευτούν στον τομέα της πληροφορικής. Έχουν έτσι τη δυνατότητα να αποκτήσουν γνώσεις στην χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδικότερα στην μηχανογραφημένη λογιστική. Αποκτούν κάποια επαγγελματική ειδικότητα την οποία θα μπορέσουν να αξιοποιήσουν. Το ότι τα μαθήματα είναι προσαρμοσμένα ανάλογα με το πόσο καλά γνωρίζουν την Ελληνική γλώσσα είναι αρκετά βοηθητικό, γιατί έτσι μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τα μαθήματα που πραγματοποιούνται.

Το μόνο μειονέκτημα είναι ότι το πρόγραμμα αυτό δεν υλοποιείται από όλες τις υπηρεσίες των Ν.Ε.Λ.Ε., όπου είναι συγκεντρωμένοι αρκετοί Πόντιοι. Έτσι δεν έχουν όλοι οι Πόντιοι, που ενδιαφέρονται, την δυνατότητα να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με Άλλα Προγράμματα:

Παρόμοιο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης δεν πραγματοποιείται. Για τον λόγο αυτό δεν γίνεται να υπάρξει κάποια σύγκριση αποτελεσμάτων.

Το μόνο που θα μπορούσαμε να αναφέρουμε στο σημείο αυτό, είναι ότι εάν το πρόγραμμα εφαρμοζόταν και στις περιοχές όπου είναι συγκεντρωμένοι Πόντιοι από την Σοβιετική Ένωση, ίσως να είχε μεγαλύτερη απήχηση. Επίσης, εάν το πρόγραμμα συμπεριλάμβανε και άλλα επαγγέλματα, εκτός από το δεδομένο επάγγελμα, θα υπήρχε και η δυνατότητα επιλογής ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των Ποντίων.

25. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Πλαίσιο Προγράμματος:

Το πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης πραγματοποιείται στην Πάτρα, στο χώρο της Νομαρχιακής Επιτροπής Λαϊκής Επιμόρφωσης Πατρών.

2. Φορέας / Φορείς Προγράμματος:

Ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος είναι η Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης Πατρών, σε συνεργασία με την Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, που επιδοτεί το 35% και την Ε.Ο.Κ. που επιδοτεί το 65%

3. Λόγοι Υλοποίησης Προγράμματος (Πρόβλημα / Προβλήματα):

Όπως έχουν εγκατασταθεί Πόντιοι σε διάφορες περιοχές της Ελλάδος, έτσι έχουν εγκατασταθεί και στην περιοχή της Πάτρας.

Η Ν.Ε.Λ.Ε. Πατρών αποφάσισε να υλοποιήσει το πρόγραμμα ώστε

να βοηθήσει τους Πόντιους να αντιμετωπίσουν προβλήματα όπως η αγνοία της Νεοελληνικής γλώσσας, του νομοθετικού πλαισίου της Ελλάδος, της δομής και του τρόπου λειτουργίας των υπηρεσιών που υπάρχουν στην Πάτρα.

Κατά αυτόν τον τρόπο η Ν.Ε.Λ.Ε συμβάλλει στην κοινωνική ένταξη των Ποντίων στο κοινωνικό περιβάλλον την Πάτρας.

3.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Οι ανάγκες που εντοπίστηκαν και ιεραρχήθηκαν από την Ν.Ε.Λ.Ε. Πατρών είναι οι εξής:

- α) Άγνοια Νεοελληνικής γλώσσας.
- β) Άγνοια Εργατικής Νομοθεσίας και Δικαίου.
- γ) Άγνοια της δομής και λειτουργίας του Ελληνικού Κράτους.
- δ) Άγνοια του τρόπου λειτουργίας των υπηρεσιών/φορέων της Πάτρας.
- ε) Έλλειψη επαγγελματικής ορολογίας προσαρμοσμένη στις ειδικότητες που έχουν οι Πόντιοι.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Εκμάθηση Νεοελληνικής γλώσσας.
- β) Εκμάθηση Εργατικής Νομοθεσίας και Δικαίου.
- γ) Πληροφόρηση της σημερινής συνθήκης ζωής στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στον χώρο της Πάτρας.
- δ) Πληροφόρηση του τρόπου λειτουργίας των διαφόρων υπηρεσιών /φορέων που λειτουργούν στην Πάτρα.
- ε) Δημιουργία ομάδων Κοινωνικής Εργασίας με σκοπό την κοινωνική ένταξη των Ποντίων στην Πάτρα.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

α) Δημιουργία προγράμματος που θα έχει σαν στόχο την επαγγελματική ειδίκευση των Ποντίων.

3.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται προς όλους τους Πόντιους που μένουν στον Νομό Αχαΐας και συγκεκριμένα στην πόλη της Πάτρας.

Οι βασικές προϋποθέσεις για να λάβουν μέρος στο πρόγραμμα είναι:

α) Να μην γνωρίζουν την Νεοελληνική γλώσσα.

β) Να έχουν επαναπατρισθεί μέσα στα τελευταία τρία(3) χρόνια.

3.3 Είδος-Μορφή Προγράμματος:

Το πρόγραμμα που υλοποιεί η Ν.Ε.Λ.Ε Πατρών είναι επιδοτούμενο (Γ.Γ.Α.Ε. το 35% και η Ε.Ο.Κ. το 65%).

Κύριως σκοπός του προγράμματος είναι να εντάξει κοινωνικά τους Πόντιους μέσα στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον της Πάτρας. Για τον λόγο αυτό η μορφή του προγράμματος προβάλλεται μέσω των μαθημάτων που στόχο έχουν την κοινωνική ένταξη των Ποντίων.

3.4 Μέσα:

3.4.1 Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για τις ανάγκες του προγράμματος χρησιμοποιούνται οι αίθουσες που διαθέτει η Ν.Ε.Λ.Ε. και που είναι εξοπλισμένες με διάφορα υλικά μέσα όπως θρανία, καρέκλες, βιβλία Ιστορίας, Γεωγραφίας και Λογοτεχνίας.

3.4.2 Προσωπικό(Ποιότητα-Ποσότητα-Εξειδίκευση):

Το προσωπικό το οποίο έχει προσληφθεί για την διεξαγωγή των

μαθημάτων είναι:

- α) Δύο(2) επιμορφωτές γλώσσας
- β) Μία Κοινωνική Λειτουργός
- γ) Μία Δικηγόρος

3.4.3 Εποπτεία(Εσωτερική-Εξωτερική):

Ο οικονομικός έλεγχος πραγματοποιείται από την ίδια την Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης. Επίσης, πραγματοποιείται κατά τακτά χρονικά διαστήματα έλεγχος για τα αν ακολουθούνται οι στόχοι του προγράμματος.

3.5 Φάσεις / Διαδικασίες Προγράμματος:

Το πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης αποτελείται από τις εξής διαδικασίες:

- α) Εκμάθηση Νεοελληνικής γλώσσας.
- β) Μαθήματα Ιστορίας, Λογοτεχνίας και Γεωγραφίας.
- γ) Μαθήματα Εργατικής Νομοθεσίας και Δικαίου.
- δ) Πληροφόρηση για τους όρους ζωής στην Ελλάδα και συγκεκριμένα για την περιοχή της Πάτρας.
- ε) Κοινωνική εργασία με ομάδες.
- στ) Πληροφόρηση για τις δομές και τον τρόπο λειτουργίας των υπηρεσιών της Πάτρας.
- ζ) Ενημερώσεις από διάφορους φορείς καθώς και συμμετοχή σε διάφορες εκδηλώσεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις.

3.6 Κριτήρια Επιτυχίας:

3.6.1 Συμμετοχή Πελατών:

Στο πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης, που υλοποιεί η Ν.Ε.Λ.Ε. Πατρών, συμμετέχουν όλοι οι Πόντιοι που έκα-

ναν αίτηση για συμμετοχή. Το σύνολο των ατόμων που παρακολουθούν τα μαθήματα είναι σαράντα(40), ηλικίας από δεκαέξι μέχρι πενήντα πέντε ετών.

Τα άτομα αυτά χωρίζονται σε τρία τμήματα, ανάλογα με το πόσο καλά γνωρίζουν την Νεοελληνική γλώσσα. Έτσι, λειτουργούν δύο(2) τμήματα αρχάριων και ένα(1) τμήμα προχωρημένων.

3.6.2 Επίτευξη Στόχων Προγράμματος:

Για τους Πόντιους που μένουν στην Πάτρα, το πρόγραμμα αυτό τους δίνει την δυνατότητα να μάθουν την Νεοελληνική γλώσσα, να γνωρίσουν την δομή και τον τρόπο λειτουργίας των υπηρεσιών/φορέων που υπάρχουν στην Πάτρα πραγματοποιώντας εκπαιδευτικές επισκέψεις σε διάφορους φορείς. Μαθαίνουν το νομοθετικό πλαίσιο και το Δίκαιο που υφίσταται στην Ελλάδα. Πληροφορούνται για τους όρους ζωής που ορίζουν τον Ελληνικό τρόπο ζωής. Με την δημιουργία ομάδων Κοινωνικής Εργασίας, έχουν την δυνατότητα να συζητήσουν με την Κοινωνική Λειτουργό τους προβληματισμούς τους και γενικά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν, όσο αφορά την κοινωνική τους ένταξη.

3.7 Σύγκριση Αποτελεσμάτων του Προγράμματος με άλλα Προγράμματα:

Δυστυχώς για το πρόγραμμα αυτό δεν μπορεί να υπάρξει κάποια σύγκριση αποτελεσμάτων, λόγω του ότι είναι καινούργιο και δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη.

Σύμφωνα πάντως με πρόσφατα στοιχεία, το πρόγραμμα έχει μεγάλη απήχηση στους Πόντιους που μένουν στην Πάτρα, οι οποίοι συμμετέχουν ενεργά στα διάφορα μαθήματα που πραγματοποιούνται.

26. ΠΟΝΤΙΑΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΦΑΡΟΣ ΠΟΝΤΙΩΝ» ΠΑΤΡΑΣ

1. Εισαγωγικά για τον «Φάρο Ποντίων»:

Ο «Φάρος Ποντίων» είναι ένας από τους πολλούς Ποντιακούς Συλλόγους, το οποίο λειτουργεί στην πόλη της Πάτρας. Όπως όλους τους άλλους Ποντιακούς Συλλόγους, έτσι και ο «Φάρος Ποντίων» προσπαθεί με τα μέσα που διαθέτει να βοηθήσει τους Πόντιους που φτάνουν από την Σοβιετική Ένωση και εγκαθίστανται στην Πάτρα.

Για τους Πόντιους πάλι, αποτελεί ένα κοινό σημείο συνάντησης όπου μπορούν να συζητήνε και να αναζητούν κάποια συμπαράσταση. Επίσης, γι' αυτούς είναι ένας χώρος όπου μπορούν να συνεχίσουν την πολιτισμική παράδοση του λαού τους μέσα από Ποντιακά τραγούδια, Ποντιακούς χορούς και την Ποντιακή διάλεκτο.

Μέσα στα τελευταία δύο χρόνια έχουν φτάσει στην Πάτρα γύρω στις πενήντα οικογένειες Ποντίων. Για τον λόγο αυτό ο «Φάρος Ποντίων» προσπαθεί με κάθε τρόπο να βοηθήσει τις οικογένειες αυτές, ώστε να ενταχθούν στο κοινωνικό περιβάλλον της Πάτρας.

2. Εντόπιση Προβλημάτων:

Οι Πόντιοι που φτάνουν στην Πάτρα, όπως και όλοι οι Πόντιοι, αντιμετωπίζουν πολλαπλά προβλήματα ένταξης. Αυτά τα προβλήματα είναι:

- α) Δυσκολία εξεύρεσης κατοικίας.
- β) Δυσκολία εξεύρεσης εργασίας.
- γ) Οικονομικό πρόβλημα.
- δ) Γλωσσικό πρόβλημα.

Ο «Φάρος Ποντίων» προσπαθεί με κάθε τρόπο να βοηθήσει τους Πόντιους να αντιμετωπίσουν αυτά τα προβλήματα. Προσφέρει σημαντική βοήθεια στην εξεύρεση κατοικιών και εργασίας μετά από

πολλάπλές επικοινωνίες με διάφορους φορείς που υπάρχουν στην Πάτρα.

2.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Οι ανάγκες όπως τις εντόπισε και ιεράρχησε ο <<Φάρος Ποντίων>> είναι οι εξής:

- α) Ανάγκη εξεύρεσης εργασίας.
- β) Ανάγκη εξεύρεσης κατοικίας.
- γ) Έλλειψη οικονομικής άνεσης.
- δ) Άγνοια Ελληνικής γλώσσας.

Οι τρεις πρώτες ανάγκες, θα μπορούσε να ειπωθεί πως είναι αλληλένδετες μεταξύ τους. Δεν θα μπορούσε να έχει βρει ο Πόντιος εργασία χωρίς να έχει βρεί κατοικία για να μείνει. Επίσης, δεν θα μπορούσε να είχε βρεί κατοικία χωρίς εργασία, για τον λόγο ότι δεν θα είχε την οικονομική δυνατότητα να πληρώσει τα ενοίκια και τα άλλα έξοδα που είναι αναγκαία.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Προσπάθεια ανεύρεσης κατοικιών για τους Πόντιους που φτάνουν στην περιοχή της Πάτρας.
- β) Προσπάθεια διευκόλυνσης εξεύρεσης εργασίας για τους Πόντιους.
- γ) Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι κατά την ένταξη τους στην Πάτρα.

2.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Ο << Φάρος Ποντίων >> ενεργοποιείται ώστε να βοηθήσει τους Πόντιους που έρχονται από την Σοβιετική Ένωση και επιλέγουν την Πάτρα ως τόπο μόνιμης διαμονής. Ομάδες στόχου λοιπόν του Συλλό-

γου είναι μεμονωμένα άτομα ή οικογένειες Ποντίων που φτάνουν δι-
αρκώς στην περιοχή της Πάτρας.

2.3 Μέσα: Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για τον << Φάρο Ποντίων >> θα αναφερθούμε στην υλικοτεχνική
υποδομή μόνο, λόγω του ότι δεν εφαρμόζει κάποιο πρόγραμμα για
τους Πόντιους ώστε να γίνει ολοκληρωμένη παρουσίαση προγραμμά-
τος.

Ο << Φάρος Ποντίων >> στεγάζεται σε μία αίθουσα ο οποίος ει-
ναι εξοπλισμένος με τραπέζια, καρέκλες, βιβλιοθήκες, γραφείο, τη-
λέφωνο και άλλα υλικά μέσα.

27. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΠΟΝΤΙΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

1. Εισαγωγικά για την Πανελλήνια Ένωση Ποντίων Επιστημόνων:

Η Πανελλήνια Ένωση ποντίων Επιστημόνων ξεκίνησε την λειτουρ-
γία της εδώ και ένα(1) χρόνο. Αποτελείται από ένα επταμελές διοι-
κητικό συμβούλιο, του οποίου το καταστατικό εγκρίθηκε πρόσφατα.
Για τον λόγο αυτό δεν υλοποιεί ακόμη κάποιο πρόγραμμα που να α-
πευθύνεται στους Πόντιους επιστήμονες, αλλά αποτελεί έναν από
τους μελλοντικούς της στόχους.

Η Ένωση αυτή έγκειται σε μία συσπείρωση Ποντίων επιστημόνων
σε ένα επίπεδο διαφορετικό από αυτό των τοπικών συλλόγων. Κατά
κύριο λόγο τα μέλη της είναι Πόντιοι επιστήμονες, χωρίς αυτό να
σημαίνει ότι δεν επιτρέπεται η συμμετοχή ατόμων που δεν είναι Πο-
ντιοί φτάνει να είναι επιστήμονες ή συνδρομητές. Συμμετέχουν ε-
πίσης, Πόντιοι επιστήμονες που έχουν έρθει και εγκατασταθεί στην
Ελλάδα από προηγούμενα ρεύματα μετανάστευσης, καθώς και νεοερχό-

μενοι Πόντιοι επιστήμονες από την Σοβιετική Ένωση.

2. Εντόπιση Προβλημάτων:

Οι Πόντιοι επιστήμονες, ερχόμενοι στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν πολλαπλά προβλήματα ένταξης στον επαγγελματικό τομέα. Οι περισσότεροι από αυτούς είναι απόφοιτοι Μέσων Ειδικών Σχολών καθώς και Ανώτερων Σχολών, με πτυχία τα οποία δεν αναγνωρίζονται άμεσα από την Ελληνική Κυβέρνηση με αποτέλεσμα να μένουν χωρίς δουλειά ή να είναι αναγκασμένοι να παρακολουθήσουν από την αρχή μαθήματα του αντίστοιχου κλάδου στα Ελληνικά Πανεπιστήμια.

Το γεγονός ότι δεν γίνεται άμεση αναγνώριση των ειδικοτήτων αποτελεί ένα βασικό πρόβλημα για τους επιστήμονες αυτούς και αυτό γιατί π.χ. ένας γιατρός με πολυετή πείρα εξάσκησης του επαγγέλματος στη Σοβιετική Ένωση, είναι υποχρεωμένος να εξετάζεται στην παθολογία, στη χειρουργική και σε άλλες βασικές εξετάσεις χάνοντας έτσι πολύτιμο χρόνο, το οποίο θα μπορούσε να αξιοποιηθεί επικοδομητικά. Δυστυχώς, η πολύπλοκη γραφειοκρατική διαδικασία που υφίσταται στην Ελλάδα δεν διευκολύνει την διαδικασία αναγνώρισης των τίτλων σπουδών.

Οι φοιτητές πάλι, αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της μεταγραφής στα Ελληνικά Πανεπιστήμια. Πολλές φορές είναι αναγκασμένοι να παρακολουθήσουν από την αρχή τα μαθήματα, πράγμα που σημαίνει ότι τόσα χρόνια σπουδών στη Σοβιετική Ένωση πηγαίνουν χαμένα.

2.1 Εντοπισμός-Ιεράρχηση Αναγκών(Καθορισμός Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Στόχων):

Η εντόπιση των αναγκών πραγματοποιήθηκε από τους ίδιους τους Πόντιους επιστήμονες, οι οποίοι είναι μέλη της Πανελλήνιας Ένωσης Ποντίων Επιστημόνων. Σύμφωνα με την Ένωση αυτή, οι ανάγκες

των Ποντίων επιστημόνων είναι οι εξής:

- α) Άμεση αναγνώριση των τίτλων σπουδών.
- β) Άμεση αναγνώριση των ειδικοτήτων όπως είναι οι γιατροί.
- γ) Η μεταγραφή των φοιτητών στα Ελληνικά Πανεπιστήμια και Ανώτερες Σχολές να πραγματοποιείται χωρίς πολύπλοκες διαδικασίες.

Βραχυπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Να διευκολυνθεί η γραφειοκρατική διαδικασία αναγνώρισης των τίτλων σπουδών.
- β) Η αναγνώριση των ειδικοτήτων να είναι άμεση έτσι ώστε ένας γιατρός π.χ. με πολυετή πείρα να μην είναι υποχρεωμένος να εξετάζεται σε διάφορα μαθήματα ώστε να γίνει αποδεκτός.
- γ) Να διευκολυνθεί η διαδικασία μεταγραφής των φοιτητών από τα Σοβιετικά στα Ελληνικά Πανεπιστήμια, πράγμα που δύσκολα επιτυγχάνεται γιατί παρατηρείται μία υποβάθμιση των Σοβιετικών Πανεπιστημίων σε σύγκριση με τα Ελληνικά Πανεπιστήμια.
- δ) Να επιτευχθεί η εγγραφή απόφοιτων Μέσης Εκπαίδευσης στα Ελληνικά Πανεπιστήμια χωρίς εξετάσεις και αυτό γιατί μέχρι να μάθει την γλώσσα λήγει η ειδική σύμβαση για τους αλλοδαπούς φοιτητές. Σε αυτή την περίπτωση εάν οι θέσεις στα Πανεπιστήμια είναι περιορισμένες να γίνει διαγωνισμός ανάμεσα στα παιδιά αυτά.
- ε) Να οργανωθούν βραδινά τμήματα Ελληνικής γλώσσας για επιστήμονες ανάλογα με τις ειδικότητες τους.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- α) Να δημιουργηθούν επιδοτούμενα προγράμματα υπο-απασχόλησης Ποντίων επιστημόνων ανάλογα με την ειδικότητά τους, ώστε να μπορέσουν να εξασκηθούν στην γλώσσα και στην τεχνολογία που εφαρμόζεται στην Ελλάδα. Για παράδειγμα σε γραφείο Πολιτικών Μη-

χανικών να υπο-απασχολούνται Πόντιοι Πολιτικοί Μηχανικοί εξασκούμενοι στην ορολογία και την σημερινή τεχνολογία.

- β) Να επιτευχθεί ανταλλαγή επιστημόνων για ένα διάστημα έξι(6) μηνών, ανάμεσα σε Έλληνες και Σοβιετικούς επιστήμονες όπως γίνεται και με άλλες χώρες της Ε.Ο.Κ., με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών και γνώσεων.
- γ) Να επιτευχθεί η συμμετοχή Ποντίων επιστημόνων σε διάφορα Συνέδρια ανάλογα με τις ειδικότητες τους, πράγμα που θα ήταν αρκετά βοηθητικό και συγχρόνως επικοδομητικό τόσο για τους ίδιους τους Πόντιους επιστήμονες όσο και για την ίδια την Ελλάδα.
- δ) Να επιτευχθεί κάποια οργάνωση των Ποντίων επιστημόνων που θα έχει σαν σκοπό την προβολή προς τα έξω, να τους δει ο κόσμος, η Ελλάδα.

2.2 Ομάδες Στόχου-Πελάτες:

Η Πανελλήνια Ένωση Ποντίων Επιστημόνων δημιουργήθηκε για να προσφέρει βοήθεια προς τους νεοερχόμενους επιστήμονες από την Σοβιετική Ένωση, ώστε να μπορέσουν να προσαρμοστούν στην Ελληνική κοινωνία, να << εγκλιματιστούν >> στην Ελληνική πραγματικότητα.

Μέχρι σήμερα, τα μέλη της ανέρχονται γύρω στα διακόσια πέντα (205) άτομα, όλοι απόφοιτοι Μέσων Ειδικών Σχολών και Ανώτερων Σχολών της Σοβιετικής Ένωσης.

Εντυπωσιακός αλλά ταυτόχρονα και << αξιοθρήνητος >> είναι ο τρόπος με τον οποίο συγκεντρώνονται τα στοιχεία των επιστημόνων αυτών. Ο Κύριος Ξανθόπουλος(Πρόεδρος της Ένωσης), επισημαίνει ότι από τις << λαϊκές αγορές >> συγκεντρώνονται τα περισσότερα στοιχεία, γιατί σε αυτά τα μέρη εντοπίζονται οι περισσότεροι, αν όχι όλοι, οι Πόντιοι που έχουν έρθει πρόσφατα από την Σοβιετική Ένωση και αυτό γιατί η λαϊκή αγορά είναι ένας τρόπος διαβίωσης.

2.3 Μέσα: Υλικοτεχνική Υποδομή και άλλα Υλικά Μέσα:

Για την Πανελλήνια Ένωση Ποντίων Επιστημόνων θα αναφερθούμε στην υλικοτεχνική υποδομή μιάς και όπως τονίστηκε δεν εφαρμόζει ακόμη κάποιο πρόγραμμα ώστε να κάνουμε παρουσίαση προγράμματος.

Η Ένωση στεγάζεται στο γραφείο του Πολιτικού Μηχανικού Κύριο Λαζαρίδη, ο οποίος είναι και ο γραμματέας της Ένωσης. Δυστυχώς, δεν έχουν καταφέρει να βρουν κάποιο χώρο για να στεγαστεί η Ένωση, ο οποίος να είναι εξοπλισμένος με όλα τα μέσα που διαθέτουν σε αυτές τις περιπτώσεις.

Τελειώνοντας σημειώνουμε πάλι ότι λόγω του ότι η Πανελλήνια Ένωση Ποντίων Επιστημόνων είναι μία νεοσύστατη οργάνωση Ιδιωτικού Δικαίου και δεν υλοποιεί κάποιο πρόγραμμα, περιοριστήκαμε στο να κάνουμε μία απλή παρουσίαση της Ένωσης και όχι κάποιου συγκεκριμένου προγράμματος.

Μεθοδολογία

Έχοντας σαν σκοπό της μελέτης μας να διαπιστώσουμε κατά πόσο οι Πόντιοι πρόσφυγες, ερχόμενοι από την Σοβιετική Ένωση, εντάσσονται στο κοινωνικοπολιτικό σύστημα της Ελλάδας και αν αποτελούν ενεργό πληθυσμό της χώρας ή αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα ένταξης, μελετήσαμε διάφορες μελέτες, συγγράμματα και βιβλία άλλων Επιστημόνων τα οποία συγκεντρώσαμε από τις διάφορες βιβλιοθήκες και υπηρεσίες που επισκεφθήκαμε στην Αθήνα και την Πάτρα.

Οι υπηρεσίες που ασχολούνται με Πόντιους πρόσφυγες, τα προγράμματα των οποίων έχουν αναλυθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο, είναι οι εξής:

- 1) Υπουργείο Εξωτερικών-θέματα Παλινοόστησης
- 2) Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων(Τάξη Υποδοχής Παλινοστούντων)
- 3) Υπουργείο Πολιτισμού(Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού)
- 4) Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού(Γραφείο Υποδοχής Παλινοστούντων Αθηνών)
- 5) Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Παλινοστούντων Ομογενών
- 6) Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης Αθηνών
- 7) Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης Πατρών
- 8) Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- 9) Πανελλήνια Ένωση Ποντίων Επιστημόνων
- 10) Κέντρο Ποντιακών Μελετών
- 11) Υπουργείο Εθνικής Αμύνης
- 12) Πανποντιακός Σύλλογος << Αργώ >> Αθηνών
- 13) Υπηρεσία Μεταναστών και Παλινοστούντων
- 14) Σωματείο << Φάρος Ποντίων >> Πατρών

Ξεκινήσαμε την μελέτη μας στηριζόμενοι στην βασική υπόθεση ότι οι Πόντιοι πρόσφυγες ερχόμενοι από την Σοβιετική Ένωση αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα ένταξης στον Ελλαδικό χώρο.

Διατυπώσαμε ορισμένα ερωτήματα τα οποία κατεύθυναν την έρευνα μας. Αυτά τα ερωτήματα ήταν τα εξής:

- 1) Ποιοί παράγοντες οδήγησαν τους Πόντιους στην Ελλάδα;
- 2) Ποιοί είναι οι τόποι προέλευσης τους;
- 3) Ποιοί είναι οι τόποι εγκατάστασης Ποντίων προσφύγων στην Ελλάδα;
- 4) Αντιμετώπισαν προβλήματα κατά την είσοδο τους στην Ελλάδα; Ποιά είναι τα προβλήματα αυτά;
- 5) Ποιά η εργασιακή κατάσταση των Ποντίων στην Σοβιετική Ένωση και συγκριτικά ποιά είναι η εργασιακή τους κατάσταση στην Ελλάδα;
- 6) Ποιό το μορφωτικό επίπεδο Ποντίων προσφύγων;
- 7) Γνωρίζουν τα προγράμματα που ασχολούνται με Πόντιους πρόσφυγες;
- 8) Είναι οι Πόντιοι ευχαριστημένοι με την Κρατική Πολιτική που ακολουθείται για τα προβλήματα τους;
- 9) Ποιός νομίζουν ότι θα μπορούσε να τους βοηθήσει;

Είδος Έρευνας

Η έρευνα μας είναι διευρευνητική γιατί σκοπός μας ήταν η ανακάλυψη της κοινωνικοπολιτικής ένταξης των Ποντίων στον Ελληνικό χώρο, απαντώντας στα πιο πάνω ερωτήματα που δημιουργήθηκαν από:

- α) Την λήψη γνώμης εμπειρογνομόνων επάνω στο θέμα μας
- β) Από την μελέτη σχετικής βιβλιογραφίας που υπάρχει επάνω στο θέμα μας

Δειγματοληψία

Ο πληθυσμός της έρευνας, που έχουμε επιλέξει, είναι Πόντιοι πρόσφυγες προερχόμενοι από τη Σοβιετική Ένωση, οι οποίοι ήρθαν στην Ελλάδα την περίοδο μεταξύ Οκτωβρίου 1989 έως και τον Μάιο 1991. Η ηλικία του πληθυσμού μας ορίστηκε από 15-55 ετών και περιλάμβανε γυναίκες και άντρες.

Το δείγμα του πληθυσμού μας είναι ενδεικτικό(40 άτομα) και όχι αντιπροσωπευτικό.

Δεν υπήρχαν πολλά περιθώρια επιλογής για τον λόγο ότι στην Πάτρα έχει φτάσει περιορισμένος αριθμός Ποντίων προσφύγων από την Σοβιετική Ένωση.

Ο περιορισμένος αριθμός ερευνητών(δύο σπουδάστριες), η έλλειψη τεχνικών μέσων και οι γλωσσικές δυσκολίες ήταν παράγοντες που περιορίσαν το μέγεθος του δείγματος της έρευνας μας.

Ερωτηματολόγιο

Το θέμα της κοινωνικοπολιτικής ένταξης των Ποντίων είναι ένα θέμα το οποίο δεν έχει διερευνηθεί σε μεγάλη έκταση στο χώρο της Ελλάδος. Για τον λόγο αυτό το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου διαμορφώθηκε κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορέσουμε να πάρουμε τις κατάλληλες πληροφορίες, όσο αφορά το θέμα μας.

Λόγω του γεγονότος ότι το ερωτηματολόγιο είναι ένας συμβιβασμός για την έκταση και τον τομέα έρευνας και για τον χρόνο, αποφασίσαμε να περιοριστεί ο αριθμός των ερωτήσεων μας σε τριάντα έξι(36) ερωτήσεις(Φίλιας Β., 1977, σελ. 148).

Η διατύπωση των ερωτήσεων έγινε κατά τρόπο ώστε να είναι κατανοητό στους ερωτώμενους, οι οποίοι δεν γνωρίζουν καλά την Ελληνική γλώσσα.

Ο πληθυσμός που επιλέξαμε είναι άγνωστος και γι' αυτόν τον

λόγο ήταν αδύνατο να περιοριστούμε σε κλειστές ερωτήσεις, που θα ήταν εύκολο στη συνέχεια να κωδικογραφηθούν και να αναλυθούν.

Έτσι, το ερωτηματολόγιο μας περιλαμβάνει δεκαεφτά(17) ανοιχτές ερωτήσεις, οκτώ(8) προκατασκευασμένες ερωτήσεις και έντεκα (11) κλειστές ερωτήσεις.

Με τις ερωτήσεις που συμπεριλαμβάνονται στο ερωτηματολόγιο ζητάμε να μάθουμε κάποια γενικά στοιχεία για τον άγνωστο πληθυσμό μας όπως ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, εργασιακή κατάσταση καθώς και κάποια ειδικά στοιχεία όσο αφορά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην Ελλάδα και έχουν άμεση σχέση με την κοινωνικο-πολιτική τους ένταξη στην Ελλάδα.

Λόγω του ότι ο πληθυσμός μας ήταν άγνωστος και υπήρχε δυσπιστία εκ μέρους μας για την ορθότητα των ερωτήσεων και κατά πόσο ήταν κατανοητό το ερωτηματολόγιο μας, πραγματοποιήσαμε μικρού μεγέθους προέρευνα για να εντοπισθούν τυχόν λάθη, παραλήψεις ή ακανόνητες ερωτήσεις και να γίνουν οι σχετικές διορθώσεις.

Μετά την πραγματοποίηση της προέρευνας διορθώθηκαν ορισμένες ερωτήσεις και αναδιατυπώθηκε το ερωτηματολόγιο μας.

Πλαίσιο ή Πλαίσια Μελέτης

Το πλαίσιο το οποίο μας βοήθησε να ορίσουμε το μέγεθος του δείγματος μας ήταν ο κατάλογος των ονομάτων Ποντίων προσφύγων από την Σοβιετική Ένωση που κατοικούν στην Πάτρα, οι οποίοι παίρνουν μέρος στο επιδοτούμενο πρόγραμμα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης που υλοποιεί η Νομαρχιακή Επιτροπή Λατκής Επιμόρφωσης στην Πάτρα.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από την 21-8-91 έως και την 26-8-91 στο χώρο της Ν.Ε.Λ.Ε. Πατρών σε συνεργασία της Κοινωνικής Λειτουργού που εργάζεται στο πρόγραμμα.

Τα ερωτηματολόγια μοιράστηκαν σε τρεις ομάδες, μία την Παρασκευή, μία την Δευτέρα και μία την Τετάρτη επί δύο ώρες ανά ομάδα.

Χρειάστηκε τόσος χρόνος για να απαντηθούν τα ερωτηματολόγια λόγω των γλωσσικών δυσκολιών που αντιμετώπιζε ο πληθυσμός και λόγω των πολλών ανοιχτών ερωτήσεων.

Τρόπος Ανάλυσης Πληροφοριών

Αφού πραγματοποιήθηκε η έρευνα μας στην συνέχεια ακολούθησε η κωδικογράφηση των ερωτήσεων μας. Έγινε η σχετική κατηγοριοποίηση των ερωτήσεων όπου ήταν δυνατό και συγκεντρώθηκαν τα αποτελέσματα της έρευνας μας χρησιμοποιώντας στατιστικούς μεθόδους, όπου έγιναν οι σχετικοί πίνακες.

Για τις ανοιχτές ερωτήσεις, όπου η ομαδοποίηση των απαντήσεων ήταν αδύνατη έγιναν απλοί πίνακες όπου φαίνονται οι διάφορες απαντήσεις που δόθηκαν.

Στις ανοιχτές ερωτήσεις που ήταν δυνατό να ομαδοποιηθούν σε μικρό αριθμό κατηγοριών έγιναν και οι στατιστικές αναλύσεις.

Αποτελέσματα

Ο γενικός σκοπός της μελέτης μας μας ήταν η διαπίστωση του κατά πόσο οι Πόντιοι πρόσφυγες, ερχόμενοι από την Σοβιετική Ένωση, εντάσσονται ομαλά στο κοινωνικοπολιτικό σύστημα της Ελλάδος και αν αποτελούν ανεργό πληθυσμό ή αν αντιμετωπίζουν σειρά πρακτικών προβλημάτων.

Η παρουσίαση και ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας μας θα πραγματοποιηθεί υπό την μορφή υποτίτλων για κάθε μία ερώτηση.

Θα παρουσιαστούν οι ερωτήσεις αναλυτικά χρησιμοποιώντας τους πίνακες στατιστικής μελέτης όπου κρίνεται απαραίτητο.

Λόγω του γεγονότος ότι στο ερωτηματολόγιο μας υπάρχουν συγκριτικές ερωτήσεις, για ορισμένα χαρακτηριστικά μεταξύ Σοβιετικής Ένωσης και Ελλάδος, θα παρουσιαστούν συγκρινόμενες σε μία προσπάθεια να εντοπίσουμε τυχόν διαφορές.

1. Ερώτηση 1: Φύλο

Στο σύνολο 40 ατόμων που αποτέλεσαν το δείγμα, τα 22 άτομα ποσοστό 55% είναι γυναίκες και τα 18 άτομα, ποσοστό 45%, είναι άντρες.

Όλα τα άτομα του δείγματος απάντησαν στη συγκεκριμένη ερώτηση (βλέπε πίνακα 11, σελ. 233).

2. Ερώτηση 2: Οικογενειακή Κατάσταση

Στο σύνολο των 40 ατόμων του δείγματος μας, τα 10 άτομα, ποσοστό 25% ήταν άγαμοι, τα 27 άτομα ποσοστό 67,5% ήταν έγγαμοι, 2 άτομα ποσοστό 5% ήταν διαζευγμένοι και 1 άτομο ποσοστό 2.5% ήταν χήρος/α.

Εδώ διαπιστώσαμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό(67.5%) συγκεντρώνουν οι έγγαμοι, ενώ το μικρότερο ποσοστό(2.5%) οι χήροι(βλέπε πίνακα 12, σελ. 233).

3. Ερώτηση 3: Έτος Γέννησης

Η κατανομή του δείγματος μας κατά έτη γεννήσεως έχει ως εξής:

Πίνακας 2

Τ.Μ. (ΟΜΑΔΕΣ)	Α.Σ.(νί)	Σ.Σ.(fi)	Ο.Σ.Σ. %	Α.Ο.Σ.Σ. %
1935-1940	3	0.075	7.5%	7.5%
1941-1946	7	0.175	17.5%	25%
1947-1952	5	0.125	12.5%	37.5%
1953-1958	10	0.25	25%	62.5%
1959-1964	5	0.125	12.5%	75%
1965-1970	5	0.125	12.5%	87.5%
1971-1976	4	0.1	10%	97.5%
Δεν απάντησαν	1	0.025	2.5%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Να αναφέρουμε εδώ ότι έγινε ομαδοποίηση των ετών γεννήσεων με εύρος 5 έτη.

Στο σύνολο 40 ατόμων παρατηρούμε ότι 10 άτομα ποσοστό 25% είναι γεννημένοι μεταξύ των ετών 1953-1958, ενώ 3 άτομα ποσοστό 7.5% είναι γεννημένοι μεταξύ των ετών 1935-1940. Ένα άτομο ποσοστό 2.5% δεν απάντησε στην ερώτηση.

Βλέπουμε εδώ ότι δεν υπάρχει μεγάλη διαφορά στα έτη γεννήσεως και το μεγαλύτερο ποσοστό(25%) δεν απέχει κατά πολύ από τα υπόλοιπα ποσοστά.

4. Ερώτηση 4: Πόσα άτομα αποτελούν το νοικοκυριό σας στην Σοβιετική Ένωση;

Η κατανομή του δείγματος για τα άτομα που αποτελούσαν το νοικοκυριό στη Σοβιετική Ένωση έχει ως εξής:

Πίνακας 3

Τ. Μ. (ΟΜΑΔΕΣ)	Α. Σ. (n _i)	Σ. Σ. (f _i)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
0-2	1	0.025	2.5%	2.5%
3-5	31	0.775	77.5%	80%
6-8	8	0.2	20%	100%
Δεν Απάντησαν	0	0	0%	0%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

5. Ερώτηση 5: Πόσα άτομα αποτελούν το νοικοκυριό σας στην Ελλάδα;

Η κατανομή του δείγματος για τα άτομα που αποτελούν το νοικοκυριό στην Ελλάδα έχει ως εξής:

Πίνακας 4

Τ. Μ. (ΟΜΑΔΕΣ)	Α. Σ. (n _i)	Σ. Σ. (f _i)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
0-2	8	0.2	20%	20%
3-5	30	0.75	75%	95%
6-8	2	0.05	5%	100%
Δεν Απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Οι ερωτήσεις 4 και 5 κρίνουμε απαραίτητο να αναλυθούν μαζί συγκρινόμενες.

Έγινε ομαδοποίηση των απαντήσεων και για τις δύο ερωτήσεις με εύρος 2 άτομα.

Παρατηρούμε ότι υπάρχει στην πρώτη ομάδα ατόμων αύξηση της τάξης του 17.5% στην Ελλάδα που δηλώνουν ότι τα μέλη του νοικοκυριού τους είναι από 0-2 άτομα.

Στην δεύτερη ομάδα ατόμων συγκριτικά από την Σοβιετική Ένωση και την Ελλάδα, παρατηρείται μείωση της τάξης του 2.5% στην Ελλάδα που δηλώνουν ότι τα μέλη του νοικοκυριού τους είναι από 3-5 άτομα.

Στην τρίτη ομάδα ατόμων συγκριτικά παρατηρείται και πάλι μείωση της τάξης του 15% στην Ελλάδα που δηλώνουν ότι τα μέλη του νοικοκυριού τους είναι από 6-8 άτομα.

Συνολικά παρατηρείται ότι στην μετακίνηση του πληθυσμού μας από την Σοβιετική Ένωση προς την Ελλάδα δεν έρχονται όλα τα μέλη του νοικοκυριού.

5. Ερώτηση 6: Ποιος είναι ο υπεύθυνος του νοικοκυριού σας;

Στο σύνολο 40 ατόμων του δείγματος μας, το μεγαλύτερο ποσοστό 42.5%, 17 άτομα, απάντησαν ότι υπεύθυνος του νοικοκυριού είναι το ζευγάρι της οικογένειας. Ένα ποσοστό 37.5%, 11 άτομα, απάντησαν ότι ο σύζυγος είναι ο υπεύθυνος του νοικοκυριού, ενώ το 25% μας απάντησε ότι οι γονείς είναι υπεύθυνοι του νοικοκυριού. Μικρότερα ποσοστά απάντησαν ότι υπεύθυνος του νοικοκυριού είναι η σύζυγος ή το παιδί (βλέπε πίνακα 13, σελ. 233).

6. Ερώτηση 7: Ποιά είναι η σχέση σας με τον υπεύθυνο του νοικοκυριού;

Στο σύνολο 40 ατόμων του δείγματος, το 40%, 16 άτομα, ήταν οι σύζυγοι από κοινού υπεύθυνοι του νοικοκυριού, το 20%, 8 άτομα, ήταν οι ίδιοι οι υπεύθυνοι και το 17.5%, 7 άτομα, απάντησαν ότι είναι παιδιά του υπεύθυνου. Μικρότερα ποσοστά απάντησαν ότι ήταν

σύζυγοι υπευθύνου ή γονείς του (βλέπε πίνακα 14, σελ. 234).

7. Ερώτηση 8: Καταγοάψτε τα μέλη που αποτελούν το νοικοκυριό σας.

Σκοπός της συγκεκριμένης ερώτησης ήταν να διαπιστωθεί κατά πόσο τα μέλη του νοικοκυριού ήταν όλα μέλη της οικογένειας ή αν υπήρχαν συγγενείς, φίλοι ή άλλα μη μέλη της οικογένειας. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέξαμε διαπιστώθηκε πως μόνο 8 άτομα δεν ήταν μέλη της οικογένειας.

8. Ερώτηση 9: Σε ποιά Δημοκρατία μένατε:

Σκοπός της ερώτησης μας ήταν να διαπιστωθεί από ποιά Δημοκρατία της Σοβιετικής Ένωσης φεύγει το μεγαλύτερο ποσοστό Ποντίων προσφύγων.

Στο σύνολο 40 ατόμων του δείγματος μας 19 άτομα, ποσοστό 47.5% προέρχεται από την Δημοκρατία του Καζακστάν, 14 άτομα ποσοστό 35% προέρχεται από την Δημοκρατία της Υπερκαυκασίας και 6 άτομα, ποσοστό 15% προέρχεται από την Δημοκρατία της Ρωσίας. Ένα άτομο ποσοστό 2.5.% δεν απάντησε (βλέπε πίνακα 15, σελ. 234).

9. Ερώτηση 10: Για ποιούς λόγους φύγατε από την Σοβιετική Ένωση

(έως 5 λόγους)

Συνολικά δόθηκαν 7 λόγοι για τους οποίους οι Πόντιοι έφυγαν από την Σοβιετική Ένωση. Πρωταρχικός λόγος, που δόθηκε από 33 άτομα, ήταν ότι η Ελλάδα είναι η Πατρίδα τους, 14 άτομα δήλωσαν ότι έφυγαν για να βρουν καλύτερο βιοτικό επίπεδο ζωής, 10 άτομα δήλωσαν ότι είχαν συγγενείς στην Ελλάδα, 8 άτομα ότι είχαν προσκληθεί να έρθουν στην Ελλάδα. Από 4 άτομα απάντησαν ότι επηρεάστηκαν από το κύμα μετακίνησης προς την Ελλάδα και για πιο ελεύθερη ζωή και 3 άτομα ότι έφυγαν από την Σοβιετική Ένωση για ε-

σύζυγοι υπευθύνου ή γονείς του (βλέπε πίνακα 14, σελ. 234).

7. Ερώτηση 8: Καταγράψτε τα μέλη που αποτελούν το νοικοκυριό σας.

Σκοπός της συγκεκριμένης ερώτησης ήταν να διαπιστωθεί κατά πόσο τα μέλη του νοικοκυριού ήταν όλα μέλη της οικογένειας ή αν υπήρχαν συγγενείς, φίλοι ή άλλα μη μέλη της οικογένειας. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέξαμε διαπιστώθηκε πως μόνο 3 άτομα δεν ήταν μέλη της οικογένειας.

8. Ερώτηση 9: Σε ποιά Δημοκρατία μένατε:

Σκοπός της ερώτησης μας ήταν να διαπιστωθεί από ποιά Δημοκρατία της Σοβιετικής Ένωσης φεύγει το μεγαλύτερο ποσοστό Ποντίων προσφύγων.

Στο σύνολο 40 ατόμων του δείγματος μας 19 άτομα, ποσοστό 47.5% προέρχεται από την Δημοκρατία του Καζακστάν, 14 άτομα ποσοστό 35% προέρχεται από την Δημοκρατία της Υπερκαυκασίας και 6 άτομα, ποσοστό 15% προέρχεται από την Δημοκρατία της Ρωσίας. Ένα άτομο ποσοστό 2.5.% δεν απάντησε (βλέπε πίνακα 15, σελ. 234).

9. Ερώτηση 10: Για ποιούς λόγους φύγατε από την Σοβιετική Ένωση (έως 5 λόγους)

Συνολικά δόθηκαν 7 λόγοι για τους οποίους οι Πόντιοι έφυγαν από την Σοβιετική Ένωση. Πρωταρχικός λόγος, που δόθηκε από 33 άτομα, ήταν ότι η Ελλάδα είναι η Πατρίδα τους, 14 άτομα δήλωσαν ότι έφυγαν για να βρουν καλύτερο βιοτικό επίπεδο ζωής, 10 άτομα δήλωσαν ότι είχαν συγγενείς στην Ελλάδα, 8 άτομα ότι είχαν προσκληθεί να έρθουν στην Ελλάδα. Από 4 άτομα απάντησαν ότι επηρεάστηκαν από το κύμα μετακίνησης προς την Ελλάδα και για πιο ελεύθερη ζωή και 3 άτομα ότι έφυγαν από την Σοβιετική Ένωση για ε-

λεύθερη ομιλία της Ελληνικής γλώσσας.

Τέλος, 2 άτομα δεν απάντησαν στην ερώτηση αυτή.

10. Ερώτηση 11: Σας εξυπηρέτησε η Ελληνική Πρεσβεία στην Σοβιετική Ένωση:

Στο σύνολο 40 ατόμων του δείγματος μας 29 άτομα, ποσοστό 72.5% απάντησαν θετικά, 10 άτομα ποσοστό 25% απάντησαν αρνητικά ενώ 1 άτομο ποσοστό 2.5% δεν απάντησε(βλέπε πίνακα 16, σελ. 235).

11. Ερώτηση 12: Πότε ήρθατε στην Ελλάδα:

Έγινε ομαδοποίηση με εύρος 4 μήνες. Στο σύνολο 40 ατόμων του δείγματος μας 18 άτομα ποσοστό 45% ήρθε στην Ελλάδα την περίοδο μεταξύ Μάρτιο 1990 έως Ιούλιο 1990. 12 άτομα ποσοστό 30% ήρθε στην Ελλάδα την περίοδο μεταξύ Ιανουάριο 1991 έως Μάιο 1991, 6 άτομα ποσοστό 15% ήρθε την περίοδο μεταξύ Αύγουστο 1990 έως Δεκεμβριο 1990, 3 άτομα ποσοστό 7.5% ήρθε την περίοδο μεταξύ Οκτώβριο 1989 έως Φεβρουάριο 1990. Ένα άτομο ποσοστό 2.5% δεν απάντησε.

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού μας έφτασε στην Ελλάδα τα έτη 1990 και 1991(βλέπε πίνακα 17, σελ. 235).

12. Ερώτηση 13: Τι προβλήματα αντιμετωπίσατε μετά την είσοδο σας στην Ελλάδα(έως 5 προβλήματα)

Συνολικά το δείγμα της έρευνας μας εντόπισε 7 προβλήματα που αντιμετώπισαν μετά την είσοδο τους στην Ελλάδα. Πρωταρχικό πρόβλημα φαίνεται να είναι το πρόβλημα εξεύρεσης εργασίας το οποίο δήλωσαν 32 από τα 39 άτομα(ένα άτομο δεν απάντησε). Ακολουθούν το στεγαστικό πρόβλημα που δήλωσαν 28 άτομα και το γλωσσικό πρόβλημα που δήλωσαν 25 άτομα. 23 άτομα δήλωσαν οικονομικό πρόβλημα γενικά, 11 άτομα δήλωσαν ως πρόβλημα τον ρατσισμό και τις προ-

καταλήψεις, 3 άτομα δήλωσαν γραφειοκρατικές δυσκολίες και τέλος μόνο 2 άτομα δήλωσαν εκπαιδευτικό πρόβλημα. Αξίζει να παρατηρήσουμε ότι κανείς δεν δήλωσε ως πρόβλημα την κοινωνική ασφάλιση και το πρόβλημα αναγνώρισης πτυχίων.

13. Ερώτηση 14: Εάν έχετε παιδιά ηλικίας 11 έως 18 ετών τι προβλήματα αντιμετώπισαν;

Στο σύνολο 40 ατόμων του δείγματος μας 3 άτομα ποσοστό 7.5% απάντησαν εκπαιδευτικό πρόβλημα, 20 άτομα ποσοστό 50% απάντησαν δεν έχουν παιδιά ή δεν έχουν παιδιά αυτής της ηλικίας, 6 άτομα ποσοστό 15% απάντησε ότι δεν έχουν κανένα πρόβλημα. Από 1 άτομο ποσοστό 2.5% απάντησαν την εξεύρεση εργασίας και τον ρατσισμό, ενώ τέλος 9 άτομα ποσοστό 22.5% δεν απάντησε καθόλου σε αυτή την ερώτηση(βλέπε πίνακα 18, σελ. 235).

14. Ερώτηση 15: Γνωρίζετε τα προγράμματα που υπάρχουν στην Ελλάδα και που έχουν σχέση με Πόντιους;

Στο σύνολο πάλι 40 ατόμων, 35 άτομα ποσοστό 87.5% απάντησε θετικά, ενώ 5 μόνο άτομα ποσοστό 12.5% απάντησε αρνητικά(βλέπε πίνακα 19, σελ. 236).

15. Ερώτηση 16: Εάν η απάντηση στην ερώτηση 15 ήταν ναι, πιστεύετε ότι επαρκούν;

Σε αυτή την ερώτηση 5 άτομα ποσοστό 12.5%, που στην προηγούμενη ερώτηση απάντησαν αρνητικά, δεν απάντησαν. 8 άτομα ποσοστό 20% απάντησαν θετικά ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό 67.5%, 27 άτομα απάντησε αρνητικά(βλέπε πίνακα 20, σελ. 236).

16. Ερώτηση 17: Ποιός νομίζεται ότι μπορεί να σας βοηθήσει:

Έξι συνοδικά απαντήσεις δόθηκαν σε αυτή την ερώτηση. Στο σύνολο 40 ατόμων, 23 άτομα ποσοστό 20% δήλωσε ότι το Κράτος μπορεί να τους βοηθήσει, 4 άτομα ποσοστό 10% δήλωσαν ότι ο Ποντιακός Σύλλογος μπορεί να τους βοηθήσει, 3 άτομα ποσοστό 7.5% δήλωσε ότι η Δημαρχία Πατρών μπορεί να τους βοηθήσει, ενώ από 1 άτομα ποσοστό 2.5% δήλωσαν την Τράπεζα και την Ν.Ε.Α.Ε. Ένα άτομο επίσης, ποσοστό 2.5% δήλωσε ότι κανένας δεν μπορεί να τους βοηθήσει και τέλος 2 άτομα ποσοστό 5% δεν απάντησαν(βλέπε πίνακα 21, σελ. 236).

17. Ερώτηση 18: Τι θα λέγατε στους Πόντιους της Σοβιετικής Ένωσης που επιθυμούν να έρθουν στην Ελλάδα:

Σκοπός αυτής της ερώτησης ήταν να συλλέξουμε έμμεσα το κατά πόσο οι ίδιοι είναι ευχαριστημένοι ή όχι, πράγμα που διαπιστώθηκε από αυτή την ερώτηση.

Στο σύνολο 40 ατόμων του δείγματος μας, το μεγαλύτερο ποσοστό 82.5%, 25 άτομα, απάντησαν << να έρθουν >>(γεγονός που δείχνει ότι αυτό το ποσοστό είναι ευχαριστημένοι γενικά στην Ελλάδα), το 17.5%, 7 άτομα, απάντησαν << να μην έρθουν >>, 6 άτομα ποσοστό 15% απάντησαν << να περιμένουν λίγο ακόμη >>(γεγονός που δείχνει ότι έχουν ελπίδες για καλύτερες συνθήκες στο μέλλον εδώ στην Ελλάδα). Ένα μικρό ποσοστό 2.5%, 1 άτομο, απάντησε << δεν ξέρω >> και τέλος 1 άτομο ποσοστό 2.5% δεν απάντησε(βλέπε πίνακα 22, σελ. 237).

18. Ερώτηση 19: Όταν ήρθατε στην Ελλάδα σε ποιές γλώσσες μπορούσατε να συνεννοηθείτε(Ελληνικά, Ποντιακά, Ρώσικα, Αγγλικά, κάποια άλλη)

Για την καλύτερη ανάλυση και παρουσίαση αυτής της ερώτησης κά-

ναμε συνολικά 5 στατιστικούς πίνακες τους οποίους θα παρουσιάσουμε στη συνέχεια συγκριτικά.

Πίνακας 5α: Μασαθηνικά

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν ₁)	Σ. Σ. (f ₁)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Καλά	5	0.125	12.5%	12.5%
Μέτρια	17	0.425	42.5%	55%
Καθόλου	18	0.45	45%	100%
Δεν απάντησε	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 5β: Ποντιακά

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν ₁)	Σ. Σ. (f ₁)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Καλά	29	0.725	72.5%	72.5%
Μέτρια	4	0.1	10%	82.5%
Καθόλου	7	0.175	17.5%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 5γ: Ρώσικα

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν ₁)	Σ. Σ. (f ₁)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Καλά	39	0.975	97.5%	97.5%
Μέτρια	0	0	0	97.5%
Καθόλου	1	0.025	2.5%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 5δ: Αγγλικά

Τ. Μ.	Α. Σ. (νi)	Σ. Σ. (fi)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Καλά	1	0.025	2.5%	2.5%
Μέτρια	4	0.1	10%	12.5%
Καθόλου	35	0.875	87.5%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 5ε: Κάποια άλλη γλώσσα

Τ. Μ.	Α. Σ. (νi)	Σ. Σ. (fi)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Καλά	1	0.025	2.5%	2.5%
Μέτρια	1	0.025	2.5%	5%
Καθόλου	38	0.95	95%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Στο σύνολο 40 ατόμων του δείγματος μας, το ποσοστό 45%, 18 άτομα δεν γνώριζαν καθόλου την Ελληνική γλώσσα, ενώ μόνο 12.5%, 5 άτομα, γνώριζε καλά την Ελληνική γλώσσα και ένα ποσοστό 42.5% γνώριζε μέτρια την Ελληνική γλώσσα.

Ποντιακά γνώριζε καλά ένα ποσοστό 72.5%, 29 άτομα, ενώ ένα ποσοστό 17.5%, 7 άτομα, δεν γνώριζαν καθόλου την Ποντιακή γλώσσα και ένα 10%, 4 άτομα, την γνώριζαν μέτρια.

Το ποσοστό του 97.5%, 39 άτομα, δήλωσαν ότι γνωρίζουν καλά Ρώσικα ενώ μόνο 1 άτομο, ποσοστό 2.5% δεν γνωρίζει καθόλου Ρώσικα.

Ένα ποσοστό 87.5%, 35 άτομα, δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν την Αγγλική γλώσσα, 2.5% (1 άτομο) γνώριζε καλά Αγγλικά και τέλος ένα

10%, 4 άτομα, γνώριζε μέτρια την Αγγλική γλώσσα.

Όσο αφορά τον χαρακτηρισμό « κάποια άλλη γλώσσα », η συντριπτική πλειοψηφία 38 άτομα, ποσοστό 95% δεν γνωρίζουν καμία άλλη γλώσσα, 1 άτομο γνώριζε καλά κάποια γλώσσα και 1 άτομο μέτρια.

Συνολικά παρατηρούμε ότι ένα ποσοστό της τάξης του 45% του δείγματος μας ήρθε στην Ελλάδα χωρίς να γνωρίζει την Ελληνική γλώσσα, ενώ ένα ποσοστό 97.5% γνώριζε καλά την Ρώσικη γλώσσα.

19. Ερώτηση 20: Τι προβλήματα αντιμετωπίσατε λόγω της γλώσσας:

Στο σύνολο των 40 ατόμων, ένα ποσοστό 57.5%, 23 άτομα, απάντησαν ότι αντιμετώπισαν πρόβλημα επικοινωνίας, ένα ποσοστό 30%, 12 άτομα, δήλωσαν ότι αντιμετωπίζουν προβλήματα παντού ενώ ένα ποσοστό 5%, 2 άτομα, απάντησαν ότι δεν έχουν κανένα πρόβλημα. 3 άτομα, ποσοστό 7.5% δεν απάντησαν(βλέπε πίνακα 23, σελ. 237).

20. Ερώτηση 21: Η γλώσσα στάθηκε εμπόδιο στην προσπάθεια σας να ενημερωθείτε για τα προγράμματα που εξυπηρετούν Πόντιους:

Θετικά απάντησαν σε αυτή την ερώτηση 24 άτομα, ποσοστό 60% ενώ 16 άτομα, ποσοστό 40%, απάντησαν ότι η γλώσσα δεν στάθηκε εμπόδιο στην προσπάθεια τους να ενημερωθούν για τα προγράμματα που εξυπηρετούν Πόντιους(βλέπε πίνακα 24, σελ. 237).

21. Ερώτηση 22: Ποιό είναι το μορφωτικό σας επίπεδο:

Ένα ποσοστό 25%, 10 άτομα του δείγματος μας, είναι απόφοιτοι Ανώτερων Σχολών, 17.5%, 7 άτομα, είναι απόφοιτοι Μέσων Ειδικών Σχολών, 37.5%, 15 άτομα, είναι απόφοιτοι Γυμνασίου-Λυκείου, ενώ μόνο 10%, 4 άτομα, τέλειωσε Δημοτικό και 2.5%, 1 άτομο δεν τέλειωσε Δημοτικό. Στο δείγμα του πληθυσμού υπάρχει, τέλος, ένα ποσοστό 7.5% που είναι μαθητές ή φοιτητές(βλέπε πίνακα 6, σελ. 214).

Πίνακας 6

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν ₁)	Σ. Σ. (f ₁)	ΟΣΣΣ%	ΑΟΣΣΣ%
Δεν τέλειωσαν Δημοτικό	1	0.025	2.5%	2.5%
Τέλειωσαν Δημοτικό	4	0.1	10%	12.5%
Απόφοιτος Λυκείου	15	0.375	37.5%	50%
Απόφοιτος Μέσης Ειδικής Σχολής	7	0.175	17.5%	67.5%
Απόφοιτος Ανώτερης Σχολής	10	0.25	25%	92.5%
Μαθητές/Φοιτητές	3	0.075	7,5%	100%
Κάτι άλλο	0	0	0%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

22. Ερώτηση 23: Ποιά η εργασιακή σας κατάσταση στην Σοβιετική Ένωση:

Η κατανομή του δείγματος μας ανάλογα με την εργασιακή τους κατάσταση είναι η εξής:

Πίνακας 7

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν ₁)	Σ. Σ. (f ₁)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Εργαζόμενοι	33	0.825	82.5%	82.5%
Ανεργοί	1	0.025	2.5%	85%
Μαθητές/Φοιτητές	5	0.125	12.5%	97.5%
Κάτι άλλο	0	0	0%	97.5%
Δεν απάντησαν	1	0.025	2.5%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Ερώτηση 25: Ποιά η εργασιακή σας κατάσταση στην Ελλάδα:

Η κατανομή του δείγματος μας ανάλογα με την εργασιακή τους κατάσταση στην Ελλάδα είναι η εξής:

Πίνακας 8

Τ. Μ.	Α. Σ. (n1)	Σ. Σ. (f1)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Εργαζόμενοι	6	0.15	15%	15%
Άνεργοι	32	0.8	80%	95%
Μαθητές	1	0.025	2.5%	97.5%
Κάτι άλλο	0	0	0%	97.5%
Δεν απάντησαν	1	0.025	2.5%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Θεωρήθηκε σκόπιμο η ταυτόχρονη παρουσίαση και ανάλυση των ερωτήσεων 23 και 25, ώστε να μπορέσουμε να αναλύσουμε και να συγκρίνουμε την εργασιακή κατάσταση του δείγματος μας στην Σοβιετική Ένωση και αντίστοιχα στην Ελλάδα.

Από τους δύο πίνακες προκύπτει ότι:

Στην Σοβιετική Ένωση η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος 33 άτομα, ποσοστό 82.5% ήταν εργαζόμενοι, ενώ στην Ελλάδα η συντριπτική πλειοψηφία 32 άτομα, ποσοστό 80% είναι άνεργοι. Παρατηρούμε λοιπόν μία μεγάλη αντίθεση στον χώρο εργασίας.

23. Ερώτηση 24: Εάν εργαζόσασταν στην Σοβιετική Ένωση, τι επάγγελμα κάνατε:

Για να είναι δυνατή η ανάλυση και παρουσίαση αυτής της ερώτησης, κατηγοριοποιήσαμε τα διάφορα επαγγέλματα σε 5 κατηγορίες ενώ ο πίνακας περιλαμβάνει συνολικά 7 κατηγορίες. Έτσι, στην κατηγορία << Επιστήμονες >> ανήκουν 14 άτομα, ποσοστό 35% του δείγματος,

στην κατηγορία << Υπάλληλοι Γραφείου >> ανήκει 1 άτομο, ποσοστό 2.5%, στην κατηγορία << Τεχνίτες >> ανήκουν 5 άτομα, ποσοστό 12.5%. Στην κατηγορία << Εργάτες >> ανήκουν 10 άτομα, ποσοστό 25%, στην κατηγορία << Μεταφορείς >> ανήκουν 4 άτομα, ποσοστό 10%, στην κατηγορία << Άνεργοι >> ανήκει 1 άτομο, ποσοστό 2.5% και τέλος στην κατηγορία << Φοιτητές >> ανήκουν 5 άτομα, ποσοστό 12.5%

Το μεγαλύτερο ποσοστό συγκεντρώνει η κατηγορία <<Επιστήμονες>> (βλέπε πίνακα 25, σελ. 238).

24. Ερώτηση 26: Εάν απαντήσατε εργαζόμενοι στην ερώτηση 25, η εργασία σας έχει σχέση με την ειδικότητα σας:

Στο σύνολο 40 ατόμων που απάντησαν, 2 άτομα ποσοστό 5% απάντησαν θετικά, ενώ 4 άτομα ποσοστό 10% απάντησαν αρνητικά. Το μεγαλύτερο ποσοστό 82.5%, 33 άτομα, δεν απάντησαν γιατί στην ερώτηση 25 δήλωσαν άνεργοι, ενώ 1 άτομο, ποσοστό 2.5% δεν απάντησε καθόλου (βλέπε πίνακα 26, σελ. 238).

25. Ερώτηση 27: Ένα χρόνο πριν την αναχώρησή σας από την Σοβιετική Ένωση, μένατε σε αγροτική ή αστική περιοχή:

Στο σύνολο 40 ατόμων του δείγματος μας, ένα πολύ μεγάλο ποσοστό 82.5% προήλθαν από αστική περιοχή, ενώ μόνο το 17% προήλθε από αγροτική περιοχή (βλέπε πίνακα 27, σελ. 238).

26. Ερώτηση 28: Στην Σοβιετική Ένωση μένατε σε ενοικιαζόμενο ή ιδιόκτητο σπίτι, σε συγγενείς, σε φίλους, κάπου άλλου:

Η κατανομή του δείγματός , ανάλογα με το που έμεναν, έχει ως εξής:

Πίνακας 9

T.M.	A.Σ.(ν1)	Σ.Σ.(f1)	Ο.Σ.Σ.%	A.Ο.Σ.Σ.%
Με ενοίκιο	6	0.15	15%	15%
Ιδιόκτητο σπίτι	34	0.85	85%	100%
Κάπου αλλού	0	0	0%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
Σύνολο	40	1	100%	

Ερώτηση 31: Στην Πάτρα κατοικείτε σε ενοικιαζόμενο ή ιδιόκτητο σπίτι, με συγγενείς, φίλους, κάπου αλλού:

Η κατανομή του δείγματος, ανάλογα με το που μένουν στην Πάτρα έχει ως εξής:

Πίνακας 10

T.M.	A.Σ.(ν1)	Σ.Σ.(f1)	Ο.Σ.Σ.%	A.Ο.Σ.Σ.%
Με ενοίκιο	36	0.9	90%	90%
Ιδιόκτητο σπίτι	1	0.025	2.5%	92.5%
Με συγγενείς	3	0.075	7.5%	100%
Με φίλους	0	0	0%	100%
Κάπου αλλού	0	0	0%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Εδώ βάζουμε τις ερωτήσεις 28 και 31 μαζί σε αντιπαράθεση για να τονίσουμε ορισμένες σημαντικές διαφορές.

Ενώ η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος μας 34 άτομα, ποσοστό 85% έμεναν στην Σοβιετική Ένωση σε ιδιόκτητο σπίτι, η συντριπτική πλειοψηφία 36 άτομα, ποσοστό 90%, στην Πάτρα διαμένει

σε ενοικιαζόμενο σπίτι.

Ένα μικρό μόνο ποσοστό 15%, στην Σοβιετική Ένωση έμεινε σε ενοικιαζόμενο σπίτι, ενώ το 2.5% στην Πάτρα διαμένει σε ιδιόκτητο σπίτι.

27. Ερώτηση 29: Που μένατε τον πρώτο μήνα που ήρθατε στην Ελλάδα;

Παρατηρούμε εδώ ότι στο σύνολο 40 ατόμων, 20 άτομα ποσοστό 50% φιλοξενήθηκε από συγγενείς τον πρώτο μήνα που ήρθαν στην Ελλάδα, 8 άτομα ποσοστό 20% έμεινε σε ενοικιαζόμενο σπίτι στην Αθήνα και 8 άτομα, ποσοστό 15%, ήρθε από τον πρώτο μήνα στην Πάτρα. Το υπόλοιπο δείγμα έμεινε σε φίλους ή σε ξενοδοχείο στην Αθήνα (βλέπε πίνακα 28, σελ. 239).

28. Ερώτηση 30: Για ποιούς λόγους αποφασίσατε να κατοικήσετε στην Πάτρα;

Συνολικά δόθηκαν 8 λόγοι για τους οποίους το δείγμα μας επέλεξε την πόλη της Πάτρας για μόνιμη εγκατάσταση.

19 άτομα του δείγματος δήλωσαν ότι ήρθαν στην Πάτρα γιατί τους άρεσε σαν πόλη. 14 άτομα δήλωσαν ότι είχαν συγγενείς στην Πάτρα, 3 άτομα απάντησαν ότι η Πάτρα έμοιαζε πολύ με την πόλη που ζούσαν στην Σοβιετική Ένωση, 3 άτομα ήρθαν στην Πάτρα γιατί είχαν βρεί εργασία, 2 άτομα γιατί είχαν φίλους στην Πάτρα. 1 άτομο δήλωσε ότι είχε ξαναεπισκεφθεί την Πάτρα στο παρελθόν και τέλος 1 άτομο δεν απάντησε.

29. Ερώτηση 32: Από πόσα δωμάτια αποτελείται η κατοικία σας;

Στο σύνολο 40 ατόμων του δείγματος μας, 29 άτομα ποσοστό 72.5% απάντησαν ότι η κατοικία τους αποτελείται από 3 έως 5 δωμάτια. 9 άτομα ποσοστό 22.5% απάντησαν ότι η κατοικία τους αποτελείται έως

και 2 δωμάτια και 2 άτομα, ποσοστό 5%, απάντησαν ότι η κατοικία τους αποτελείται από 6 έως 8 δωμάτια.

Σε αυτήν την ερώτηση έγινε ομαδοποίηση του αριθμού των δωματίων με εύρος 2 και διαπιστώθηκε ότι η πλειοψηφία των αριθμών δωματίων που κατοικεί το δείγμα μας είναι από 3 έως δωμάτια (βλέπε πίνακα 29, σελ. 239).

30. Ερώτηση 33: Θέλετε να συνεχίσετε να ζείτε στο σπίτι που κατοικείτε σήμερα;

Η συντριπτική πλειοψηφία, ποσοστό 70%, απάντησε αρνητικά ενώ το 30% απάντησε θετικά, πράγμα που δείχνει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος μας δεν είναι ικανοποιημένοι από τους χώρους στους οποίους μένουν (βλέπε πίνακα 30, σελ. 239).

31. Ερώτηση 34: Γνωρίζετε την ύπαρξη του Ποντιακού Σύλλογου;

Σε αυτή την ερώτηση και τα 40 άτομα του δείγματος μας, ποσοστό 100%, απάντησε θετικά (βλέπε πίνακα 31, σελ. 240).

32. Ερώτηση 35: Σας έχει βοηθήσει ο Ποντιακός Σύλλογος Πατρών;

Στο σύνολο 40 ατόμων, 38 άτομα ποσοστό 95% απάντησαν θετικά, ενώ 2 άτομα ποσοστό 5% απάντησαν αρνητικά. Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό δήλωσε ότι ο Ποντιακός Σύλλογος τους έχει βοηθήσει (βλέπε πίνακα 32, σελ. 240).

33. Ερώτηση 36: Είστε μέλη του Ποντιακού Συλλόγου;

Στην τελευταία ερώτηση της έρευνας μας, 30 άτομα ποσοστό 75% απάντησε θετικά, ενώ 10 άτομα του δείγματος μας, ποσοστό 25% απάντησαν αρνητικά (βλέπε πίνακα 33, σελ. 240).

Προίληξη-Συμπεράσματα-Ειστηγήσεις

Περίληπτικά, στο τελευταίο κεφάλαιο θεωρούμε σκόπιμο να αναφέρουμε τον γενικό σκοπό της μελέτης μας και τον τρόπο με τον οποίο ενεργήσαμε προς την επίτευξη του.

Σκοπός της μελέτης μας ήταν να διαπιστώσουμε κατά πόσο οι Πόντιοι πρόσφυγες, ερχόμενοι από την Σοβιετική Ένωση, εντάσσονται στο κοινωνικοπολιτικό σύστημα της Ελλάδος ομαλά και αν αποτελούν ενεργό πληθυσμό της Χώρας. Προς την επίτευξη του σκοπού της μελέτης μας, προσπαθήσαμε να διαπιστώσουμε τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι πρόσφυγες και παράλληλα να εντοπίσουμε όλα τα προγράμματα που ασχολούνται με την επίλυση αυτών των προβλημάτων.

Μετά από βιβλιογραφική μελέτη και έρευνα εμπειρίας, καταγράψαμε τα προβλήματα και τα αντίστοιχα προγράμματα. Έγινε παράλληλη σύγκριση μεταξύ προβλημάτων και προγραμμάτων με σκοπό να διαπιστώσουμε αν τα προγράμματα που υλοποιούνται επαρκούν ή όχι.

Σημαντική βοήθεια, προς την σύγκριση αυτή, αποτέλεσε η μικρού μεγέθους έρευνα που διενεργήθηκε στην πόλη της Πάτρας. Πόντιοι πρόσφυγες, μέσα από απλό ερωτηματολόγιο, εξέφρασαν τις απόψεις τους για όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην Ελλάδα, καθώς και για τα προγράμματα που υλοποιούνται.

Μετά την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας μας, η οποία έγινε στο προηγούμενο κεφάλαιο, στα συμπεράσματα συμπεριλαμβάνεται και η κριτική αξιολόγηση των διαφόρων προγραμμάτων που εφαρμόζονται από διάφορους φορείς.

Συμπεράσματα

Μετά την ανάλυση της έρευνας, καταλήξαμε σε ορισμένα συμπεράσματα.

Ξεκινώντας από τα γενικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού μας, διαπιστώνεται ότι η πλειοψηφία των Ποντίων που φτάνει στην Πάτρα είναι έγγαμοι και φτάνουν στην Ελλάδα οικογενειακά. Μεγαλύτερο ποσοστό άφιξης παρουσιάζουν οι ηλικίες από 33 έως 38 ετών και από 45 έως 50 ετών.

Όσο αφορά τους παράγοντες και τους λόγους που αναγκάζουν τους Πόντιους να έρθουν στην Ελλάδα, η πλειοψηφία του δείγματος μας δήλωσε ότι η Ελλάδα πρώτα απ' όλα είναι η Πατρίδα τους. Άλλοι λόγοι που εντοπίστηκαν μέσα από την έρευνα ήταν:

- ελπίδα για καλύτερο βιοτικό επίπεδο ζωής
- είχαν συγγενείς στην Ελλάδα
- είχαν προσκληθεί να έρθουν στην Ελλάδα
- επηρεάστηκαν από το κύμα μετακίνησης προς την Χώρα μας
- ελπίδα για πιο ελεύθερη ζωή
- ελευθερία ομιλίας Ελληνικής γλώσσας

Σε μία προσπάθεια μας να εντοπίσουμε εάν η επιλογή των Ποντίων προσφύγων, για την εγκατάσταση τους στην Πάτρα, είναι προγραμματισμένη ή τυχαία, διαπιστώθηκε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό επέλεξε την Πάτρα γιατί τους άρεσε σαν πόλη και γιατί είχαν συγγενείς. Μόνο τρία άτομα κατευθύνθηκαν προς την Πάτρα λόγω εξεύρεσης εργασίας.

Οι περισσότεροι Πόντιοι πρόσφυγες προέρχονται από αστικές περιοχές των Δημοκρατιών της Υπερκαυκασίας και του Καζακστάν.

Το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού μας δεν μπορεί να χαρακτηριστεί χαμηλό. Το μεγαλύτερο ποσοστό είναι απόφοιτοι Λυκείου, ενώ μικρότερα ποσοστά έχουν διπλώματα και πτυχία Μέσων Ειδικών και Α-

νώτερων Σχολίων. Εδώ να σημειώσουμε ότι το εκπαιδευτικό σύστημα της Σοβιετικής Ένωσης διαφέρει σημαντικά από εκείνο που υφίσταται στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Εξωτερικών από τον Ιανουάριο 1989 έως και τον Απρίλιο 1991, έφτασαν στην Ελλάδα 34.623 άτομα. Θα ήταν παράλογο χωρίς σωστό προγραμματισμό να ισχυριστούμε ότι 34.623 άτομα έφτασαν στην Ελλάδα και δεν αντιμετώπισαν κανένα πρόβλημα. Τονίζουμε ότι όταν λέμε σωστό προγραμματισμό εννοούμε την δυνατότητα του Κράτους να μπορεί να αντιμετωπίσει και να βοηθήσει όλα τα άτομα που φτάνουν στην Ελλάδα. Παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι ενώ η Κυβέρνηση προγραμμάτιζε για 15.000 άτομα το 1990, βάση των θεωρήσεων που είχαν δοθεί από την Ελληνική Πρεσβεία στην Σοβιετική Ένωση, έφτασαν τελικά το ίδιο έτος 21.209 Πρόντιοι. Σίγουρα, ένας αριθμός 6.000 ατόμων εκτός προγραμματισμού, δημιουργεί επιπλέον προβλήματα στην προσπάθεια να αντιμετωπίσει το κύμα μετακίνησης που φτάνει στην Ελλάδα σήμερα.

Ειδικότερα, στον πληθυσμό που ερευνήσαμε, εντοπίστηκαν τα εξής προβλήματα:

- πρόβλημα εξεύρεσης εργασίας
- στεγαστικό πρόβλημα
- γλωσσικό πρόβλημα
- οικονομικό πρόβλημα
- ρατσισμός, προκαταλήψεις
- γραφειοκρατικές δυσκολίες
- εκπαιδευτικό πρόβλημα

Όσο αφορά την εργασιακή κατάσταση του πληθυσμού μας στην Σοβιετική Ένωση και στην Ελλάδα, βλέπουμε ότι ενώ η πλειοψηφία στην Σοβιετική Ένωση είχε κάποιου είδους εργασία με την είσοδο τους στην Ελλάδα η πλειοψηφία πέρασε στην κατηγορία άνεργοι. Χαρακτη-

ριστικά, μόνο 6 από τα 40 άτομα δουλεύουν σήμερα στην Πάτρα. Εδώ να αναφέρουμε ότι το πρόγραμμα της Ν.Ε.Α.Ε. το οποίο παρακολουθεί ο πληθυσμός μας, πραγματοποιείται απογευματινές ώρες και έτσι προσφέρεται η ευκαιρία και η δυνατότητα να ψάξουν για πρωινή εργασία.

Σε ερωτήσεις μας για το αν γνωρίζουν τα προγράμματα που ασχολούνται με Πόντιους, εάν είναι ευχαριστημένοι από την κρατική πολιτική που εφαρμόζεται σήμερα καθώς και για το ποιός νομίζουν ότι μπορεί να τους βοηθήσει, οι περισσότεροι Πόντιοι δήλωσαν ότι γνωρίζουν τα προγράμματα και ότι αυτά δεν επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες τους. Ο πληθυσμός μας πιστεύει ότι ο μόνος που μπορεί και έχει την δυνατότητα να τους βοηθήσει είναι η Κυβέρνηση με την κατάλληλη κρατική πολιτική.

Τελικά, έχουν δίκιο οι Πόντιοι με τις πιο πάνω απόψεις; Δεν επαρκεί πράγματι η κρατική πολιτική που ακολουθείται σήμερα; Τι τους κάνει να το πιστεύουν αυτό;

Πιστεύουμε ότι οι απαντήσεις θα μπορέσουν να δοθούν μέσω της κριτικής αξιολόγησης όλων των προγραμμάτων, τα οποία έχουμε αναλύσει σε προηγούμενο κεφάλαιο της μελέτης μας.

Κριτική Αξιολόγηση των Προγραμμάτων που Υλοποιούνται Σήμερα

Η κριτική αξιολόγηση των προγραμμάτων που υλοποιούνται σήμερα επιτεύχθηκε μετά από επίσκεψη μας σε 14 συνολικά υπηρεσίες (κρατικές ή μη) και η σύλλογή στοιχείων σχετικά με τα προγράμματα.

Σε μία προσπάθεια μας να αναλύσουμε τα διάφορα προγράμματα που υλοποιούνται, εντοπίσαμε ορισμένες ελλείψεις που θεωρούμε απαραίτητες να αναφέρουμε στην κριτική αξιολόγηση.

Ξεκινώντας από το αντικείμενο της σχολής μας, την Κοινωνική Εργασία, εντοπίσαμε μόνο 6 υπηρεσίες από τις 14 που έχουν έναν ή πιο πολλούς Κοινωνικούς Λειτουργούς σε σύνολο 25 προγραμμάτων

που εντοπίσαμε ότι υλοποιούνται. Εδώ φαίνεται μία τεράστια έλλειψη της ειδικότητας αυτής σε προγράμματα που υλοποιούνται για να βοηθήσουν μία συγκεκριμένη ομάδα, η οποία αντιμετωπίζει έντονα προβλήματα κοινωνικοπολιτικού περιεχομένου και όχι μόνο. Εμείς μόνο αναρωτιόμαστε ποιός προσφέρει Κοινωνική Εργασία στα διάφορα προγράμματα που το προσωπικό τους δεν περιλαμβάνει Κοινωνικούς Λειτουργούς και αν σε ένα πρόγραμμα που λαμβάνουν μέρος 4.000 Πόντιοι για παράδειγμα, ένας Κοινωνικός Λειτουργός μπορεί να ανταπεξέλθει και να βοηθήσει θετικά όλα αυτά τα άτομα. Παράλληλα να τονίσουμε ότι και όσα προγράμματα εργοδοτούν Κοινωνικούς Λειτουργούς, περιορίζουν και προσανατολίζουν τις δραστηριότητες τους σε ομαδική αντιμετώπιση. Αποτέλεσμα αυτού είναι, λόγω φόρτου εργασίας των Κοινωνικών Λειτουργών, να παραγκωνίζονται τα ατομικά προβλήματα του καθένα που λαμβάνει μέρος στα διάφορα προβλήματα.

Η κοινωνική διάσταση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι πρόσφυγες, εντοπίζεται μερικώς και πολλές φορές αγνοείται εντελώς. Τα τόσα κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζει αυτή η μειονότητα, δεν συγκεκριμενοποιούνται και η αντιμετώπιση τους είναι πρόχειρη. Συχνά για την επίλυση τους δημιουργούνται επιδοτούμενα, ψυχαγωγικά, επιμορφωτικά προγράμματα, μορφές που έχουν τα διάφορα προγράμματα που έχουμε ήδη αναλύσει.

Ένα άλλο αρνητικό στοιχείο που εντοπίστηκε, είναι ότι οι Πόντιοι πρόσφυγες δεν συμμετέχουν στον σχεδιασμό και στην δημιουργία όλων των προγραμμάτων που έχουν σκοπό να τους εξυπηρετήσουν. Αυτό συμβαίνει γιατί τα πλείστα προγράμματα έχουν σχεδιαστεί πριν αρχίσει το κύμα μετακίνησης των Ποντίων από την Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα. Αποτέλεσμα είναι να γίνεται η λανθασμένη ενέργεια προσαρμογής του πληθυσμού επάνω στα προγράμματα και όχι προσαρμογή των προγραμμάτων ανάλογα με τις ανάγκες του πληθυσμού.

Έτσι, παρατηρείται το φαινόμενο: «Οι ενδιαφερόμενοι παρουσιάζονται πάντα σαν πρόθυμοι αποδέκτες του προγράμματος ή σαν παθητικοί δέκτες των προσφερόμενων υπηρεσιών» (Ζωγράφου Α., 1991, σελ. 18).

Ένας από τους λόγους που παρατηρείται το φαινόμενο να προσαρμόζεται ένας πληθυσμός που αντιμετωπίζει διάφορα προβλήματα στα ήδη υπάρχοντα προγράμματα και όχι το αντίθετο, είναι το γεγονός ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί σοβαρού είδους έρευνα με αντιπροσωπευτικό δείγμα του πληθυσμού. Με την έρευνα θα μπορούσαν να καταγραφούν και να εντοπισθούν όλες οι ανάγκες του συγκεκριμένου πληθυσμού και ανάλογα να υλοποιηθούν τα κατάλληλα προγράμματα.

Άλλο αρνητικό γεγονός είναι ότι για τα περισσότερα προγράμματα πραγματοποιείται εποπτεία από την ίδια υπηρεσία που υλοποιεί και το πρόγραμμα. Κατά αυτόν τον τρόπο, η αξιολόγηση δεν είναι αντικειμενική και αλλοιώνει την όλη εικόνα του προγράμματος και τα τελικά αποτελέσματα του. Προσπάθεια κάθε υπηρεσίας είναι να προβάλλει τα δικά της προγράμματα, χωρίς να γίνεται συντονισμός ή να συνεργάζεται με άλλους φορείς. Έτσι, εμφανίζεται η έλλειψη συντονισμού όλων των υπηρεσιών και των προγραμμάτων που σκοπό θα είχε μία πιο ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι πρόσφυγες.

Σε όλα τα αρνητικά στοιχεία που εντοπίσαμε, έρχεται να προστεθεί και η έλλειψη κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής των προγραμμάτων. Παίρνοντας σαν παράδειγμα την Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης Πατρών που μπορεί να υλοποιεί πρόγραμμα χρησιμοποιώντας τον χώρο της σαν υλικοτεχνική υποδομή, όμως δυστυχώς είναι πλήρως ακατάλληλη (παλαιό, επικίνδυνο κτίριο, μικρές αίθουσες με υλικά μέσα που δεν έχουν ανανεωθεί).

Επίσης, όσο αφορά έναν σημαντικό παράγοντα επιτυχίας των προ-

γραμμάτων, το οποίο είναι το κατάλληλα ποιοτικό και ποσοτικό εξειδικευμένο ανάλογα με τις ανάγκες των προγραμμάτων προσωπικό, παρατηρείται ότι στα πλείστα προγράμματα χρησιμοποιείται το ήδη υπάρχον προσωπικό της υπηρεσίας, το οποίο είναι ήδη φορτωμένο με άλλες ευθύνες και δραστηριότητες. Έτσι, όταν δίνονται νέες ευθύνες στο προσωπικό για την υλοποίηση νέων προγραμμάτων, παρατηρείται δυσφορία από την πλευρά του προσωπικού, μειώνοντας έτσι την αποτελεσματικότητα του προγράμματος. Παράλληλα, δεν δίνονται τα κατάλληλα κίνητρα που να ωθούν το προσωπικό να ενεργοποιηθεί.

« Το γεγονός ότι η όλη παρουσίαση του προγράμματος διέπεται από ένα πνεύμα επιτυχίας όλων σχεδόν των στόχων, χωρίς να αναφέρεται ούτε μία περίπτωση δημιουργικής σύγκρουσης ή διαφωνίας των χρηστών ή κάποιου φορέα που συμμετείχε στο πρόγραμμα, μειώνει σημαντικά την αξιοπιστία της «αυτο-αξιολόγησης» » (Ζωγράφου Α., 1991, σελ. 18).

Αυτό συνήθως εντοπίζεται σε προγράμματα που δεν έχουν εξωτερική εποπτεία και δεν πραγματοποιούν με το τέλος των προγραμμάτων ολοκληρωτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, για να διαπιστωθεί η επιτυχία ή μη του προγράμματος. Εάν γινόταν σωστή τελική αξιολόγηση όλων των προγραμμάτων, θα ήταν εφικτή η συγκέντρωση όλων των θετικών και αρνητικών στοιχείων και θα μπορούσαν να δημιουργήσουν νέα, σωστά προσαρμοσμένα, προγράμματα.

Επιπλέον, δεν έχουν δοθεί κίνητρα για την δημιουργία κάποιας επιτροπής Ποντίων προσφύγων, ώστε να ακουστεί η δική τους γνώμη: α) Για τα προβλήματα που οι ίδιοι αντιμετωπίζουν και β) για τα προγράμματα που οι ίδιοι πιστεύουν ότι μπορούν να τους βοηθήσουν. Η δημιουργία μίας τέτοιας επιτροπής θα ήταν εφικτή εάν υπήρχε μία επιτροπή, η οποία θα συντόνιζε όλα τα προγράμματα των διαφόρων υπηρεσιών που υλοποιούνται.

Βλέπουμε ότι παρά το γεγονός ότι οι ίδιοι οι Πόντιοι καταγγέλλουν τα προγράμματα ως ανεπαρκή, δυστυχώς οι ίδιοι εξακολουθούν να είναι παθητικοί αποδέκτες αφού δεν υπάρχουν καλύτερες εναλλαχτικές λύσεις.

Το γεγονός ότι δεν υπάρχει σωστή ενημέρωση από την πλευρά των υπηρεσιών για τα προγράμματα που υλοποιούν, για το ποιός μπορεί να επωφεληθεί και τι πρέπει να προσκομίσει για να εξυπηρετηθεί από τα συγκεκριμένα προγράμματα, είναι αρνητικοί παράγοντες που απωθούν τον Πόντιο πρόσφυγα και κάθε ενδιαφερόμενο να μπει στην υπηρεσία. Δεν υπάρχει σωστή ενημέρωση όσο αφορά την αναλυτική παρουσίαση των προγραμμάτων, έτσι ο κάθε ενδιαφερόμενος δεν γνωρίζει ποιά προγράμματα υπάρχουν και με ποιό τρόπο μπορεί να επωφεληθεί από αυτά.

Τέλος, να αναφέρουμε ότι τα περισσότερα προγράμματα δίνουν διάφορα χρηματικά ποσά. Αυτά τα επιδόματα, εξαιρουμένων μερικών, δίνονται μία φορά στους Πόντιους και είναι κυρίως επιδόματα πρώτης εγκατάστασης, δίνονται δηλαδή με την είσοδο τους στην χώρα. Δυστυχώς όμως, φαίνεται ότι οι περισσότεροι Πόντιοι, μετά την πάροδο μεγάλου χρονικού διαστήματος, δεν έχουν επιλύσει σοβαρά προβλήματα όπως είναι το εργασιακό, με αποτέλεσμα τα χρηματικά ποσά που παίρνουν να μην επαρκούν.

Μας δίνεται το δικαίωμα με αυτή την κριτική αξιολόγηση να εκφράσουμε την άποψη ότι οι Πόντιοι, εν μέρει, έχουν δίκιο για το ότι ενώ υπάρχουν αρκετά προγράμματα δεν επαρκούν για να καλύψουν όλες τις ανάγκες.

Τελιώνοντας, συνοπτικά τα συμπεράσματα μας είναι:

- α) Αύξηση του Ποντιακού πληθυσμού στην Ελλάδα, χωρίς παράλληλη αύξηση κατάλληλων προγραμμάτων.
- β) Έλλειψη συντονισμού φορέων και προγραμμάτων για την αντιμετώ-

πιστη όλων των προβλημάτων.

- γ) Η έλλειψη κατάλληλου εξειδικευμένου προσωπικού (σοβαρή έλλειψη Κοινωνικών Λειτουργών).
- δ) Ανύπαρκτη ουσιαστική προσέγγιση των προβλημάτων.
- ε) Ανύπαρκτη συμμετοχή Ποντίων στο σχεδιασμό προγραμμάτων.
- στ) Ανύπαρκτη κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής των προγραμμάτων.
- ζ) Έλλειψη εξωτερικής εποπτείας των διαφόρων προγραμμάτων που υλοποιούνται.
- η) Έλλειψη ενημέρωσης για τα προγράμματα γενικά που υλοποιούνται σήμερα.
- θ) Αναγκαιότητα ανάπτυξης και αναδιοργάνωσης των υπηρεσιών που υλοποιούν με σχετικότητα και προχειρότητες διάφορα προγράμματα.
- ι) Έλλειψής επαγγελματική κατάρτιση ειδικά προσαρμοσμένη για τον Ποντιακό πληθυσμό.
- ια) Έλλειψη επιδοτούμενων σεμιναρίων για εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας.

Να τονίσουμε ότι όλα τα πιο πάνω συμπεράσματα δεν μπορούν να γενικευτούν για όλους τους Πόντιους, γιατί το δείγμα της έρευνας μας δεν είναι αντιπροσωπευτικό αλλά ενδεικτικό. Με σοβαρές επιφυλάξεις θέλουμε να πιστεύουμε ότι γενικά όλα τα προβλήματα που εντοπίσαμε, τα συμπεράσματα και γενικά οι εισηγήσεις που θα συμπεριλάβει η μελέτη μας, δεν απέχουν κατά πολύ από τα συμπεράσματα και εισηγήσεις που θα είχαμε αν το δείγμα μας ήταν αντιπροσωπευτικό.

Εισηγήσεις

Με την ολοκλήρωση του τελευταίου κεφαλαίου της μελέτης μας, διατυπώνουμε διάφορες εισηγήσεις που είναι αποτέλεσμα όλης της βιβλιογραφικής μελέτης, της έρευνας εμπειρογνομένων, των συμπερασμά-

των της ενδεικτικής έρευνας που πραγματοποιήσαμε στην πόλη της Πάτρας και προσωπικών απόψεων μας. Αυτές οι εισηγήσεις είναι οι εξής:

- 1) Ανγκαιότητα μεγαλύτερων χρηματικών επιχορηγήσεων σε πιο τακτά χρονικά διαστήματα μεγαλύτερης διάρκειας.
- 2) Σωστά προγραμματισμένη ενημέρωση για όλα τα προγράμματα που υλοποιούνται ή πρόκειται να υλοποιηθούν χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Η ενημέρωση αυτή να πραγματοποιείται και στην γλώσσα των ενδιαφερομένων όπως για παράδειγμα Ρώσικα ή Ποντιακά.
- 3) Δημιουργία περισσότερων κινήτρων που να ενεργοποιούν τους Πόντιους να λαμβάνουν μέρος σε προγράμματα ή εκδηλώσεις, που στόχο έχουν την κοινωνικοποίησή τους μέσα στο κοινωνικοπολιτικό σύστημα της Ελλάδος γενικά.
- 4) Δημιουργία ομάδων πίεσης Ποντίων προσφύγων, οι οποίες στόχο θα έχουν να προωθήσουν την δική τους γνώμη και τα προβλήματα που οι ίδιοι αντιμετωπίζουν.
- 5) Σύσταση ειδικής επιτροπής με εκπροσώπους όλων των υπηρεσιών και όλων των Ποντιακών Συλλόγων που εφαρμόζουν προγράμματα για τους Πόντιους. Στόχος μιας τέτοιας επιτροπής θα είναι ο συντονισμός όλων των προγραμμάτων για μια πιο ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των διαφόρων προβλημάτων.
- 6) Ποιοτική αναδιοργάνωση όλων των υφιστάμενων προγραμμάτων για την καλύτερη εξυπηρέτηση του Ποντιακού πληθυσμού.
- 7) Με δεδομένο την συνεχή αύξηση του Ποντιακού πληθυσμού στην Ελλάδα, κρίνεται αναγκαία η ποσοτική ανάπτυξη των προγραμμάτων παράλληλα με την ποιοτική ανάπτυξη.
- 8) Κατάλληλη προετοιμασία των Ποντίων ώστε να επιταχυνθεί ομαλότερη εισαγωγή στο χώρο εργασίας, με την δημιουργία επιδοτούμενων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης διαφόρων μορφών και επαγ-

γελμάτων.

- 9) Κατάλληλα προγραμματισμένη οικονομική διαχείριση γενικά της Ελλάδος, ώστε ειδικότερα να υπάρχει η δυνατότητα αντιμετώπισης των οικονομικών δυσκολιών των διαφόρων προγραμμάτων.
- 10) Σωστός προγραμματισμένος προϋπολογισμός από την πλευρά των υπηρεσιών που υλοποιούν τα προγράμματα.
- 11) Πρόσληψη νέου εξειδικευμένου προσωπικού για τις ανάγκες των προγραμμάτων.
- 12) Δημιουργία ειδικής επιστημονικής ομάδας για κάθε υπηρεσία, η οποία να αποτελείται από Κοινωνικούς Λειτουργούς, Ψυχολόγους και άλλους επιστήμονες που στόχο θα έχουν τον εντοπισμό της κοινωνικής διάστασης των προβλημάτων των Ποντίων και της ανάλογης αντιμετώπισης τους, χρησιμοποιώντας όχι μόνο ομαδικές αλλά και ατομικές μεθόδους προσέγγισης.
- 13) Δυνατότητα προγραμματισμού παράλληλα με όλο το πρόγραμμα και της απαιτούμενης υλικοτεχνικής υποδομής του.
- 14) Η δυνατότητα ύπαρξης συλλογικής, πολύπλευρης εξωτερικής αξιολόγησης όλων των προγραμμάτων για την αποφυγή υποκειμενικότητας των τελικών αποτελεσμάτων.
- 15) Δημιουργία επιδοτούμενων σεμιναρίων εκμάθησης Νεοελληνικής γλώσσας σε όλες τις περιοχές όπου είναι συγκεντρωμένος κάποιος αριθμός Ποντίων προσφύγων.
- 16) Οργάνωση επιδοτούμενων προγραμμάτων υπο-απασχόλησης Ποντίων επιστημόνων ανάλογα με την ειδικότητά τους σε διάφορες θέσεις εργασίας, ώστε να πραγματοποιείται παράλληλα με την εκμάθηση της γλώσσας και εισαγωγή στην ορολογία και τεχνολογία του κάθε επαγγέλματος.
- 17) Μετατροπή του Ποντιακού πληθυσμού σε επαγγελματικά ενεργό πληθυσμό της Χώρας, τόσο προς όφελος των ίδιων όσο και της ίδιας

της Χώρας.

18) Παροχή μόνιμης στέγασης για εγκατάσταση προς όλους τους Πόντιους πρόσφυγες που φτάνουν στην Ελλάδα.

19) Ανάπτυξη και επέκταση των φροντιστηριακών τμημάτων και τάξεων υποδοχής σε όλη την Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση της Χώρας όπου φοιτούν Πόντιοι μαθητές, για την έκτακτη εκμάθηση της Νοσηλλοθνητικής γλώσσας ώστε να επιτευχθεί ομαλή ένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα της Χώρας.

20) Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για τους Πόντιους πρόσφυγες που φτάνουν στην Ελλάδα, ώστε να καταπολεμηθούν οι προκαταλήψεις και το φαινόμενο του ρατσισμού, πράγμα που θα προωθήσει την ομαλότερη κοινωνικοπολιτική ένταξη αυτής της ομάδας στην Ελλάδα.

21) Συχνή έκτακτη έκδοση ενημερωτικού οδηγού, όπου θα περιέχει τα συγκεκριμένα προγράμματα που υλοποιούνται ή θα υλοποιηθούν ανά εξάμηνο, ώστε να υπάρχει συχνή και έγκυρη πληροφόρηση.

22) Άμεση αναγνώριση των ειδικοτήτων πτυχιούχων Ποντίων επιστημόνων που φτάνουν στην Ελλάδα.

23) Προγραμματισμένη παροχή κινήτρων για την αποκέντρωση των Ποντίων προσφύγων από τα μεγάλα αστικά κέντρα και κατεύθυνση τους προς τις παραμεθώριες περιοχές της Ελλάδος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΠΙΝΑΚΕΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Πίνακας 11

Τ.Μ.	Α.Σ. (ν1)	Σ.Σ. (f1)	Ο.Σ.Σ. %	Α.Ο.Σ.Σ. %
Αντρες	18	0.45	45%	45%
Γυναίκες	22	0.55	55%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 12

Τ.Μ.	Α.Σ. (ν1)	Σ.Σ. (f1)	Ο.Σ.Σ. %	Α.Ο.Σ.Σ. %
Άγαμος	10	0.25	25%	25%
Έγγαμος	27	0.675	67.5%	92.5%
Διαζευγμένος	2	0.05	5%	97.5%
Χήρος	1	0.025	2.5%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 13

Τ.Μ.	Α.Σ. (ν1)	Σ.Σ. (f1)	Ο.Σ.Σ. %	Α.Ο.Σ.Σ. %
Ο σύζυγος	11	0.275	27.5%	27.5%
Η σύζυγος	1	0.025	2.5%	30%
Οι δύο μαζί	17	0.425	42.5%	72.5%
Γονείς	10	0.25	25%	97.5%
Παιδί	1	0.025	2.5%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 14

Τ.Μ.	Α.Σ.(ν1)	Σ.Σ.(f1)	Ο.Σ.Σ.%	Α.Ο.Σ.Σ.%
Ο ίδιος	8	0.2	20%	20%
Ο σύζυγος	1	0.025	2.5%	22.5%
Η σύζυγος	5	0.125	12.5%	35%
Οι σύζυγοι	16	0.4	40%	75%
Γονείς	3	0.075	7.5%	82.5%
Παιδί	7	0.175	17.5%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 15.

Τ.Μ.	Α.Σ.(ν1)	Σ.Σ.(f1)	Ο.Σ.Σ.%	Α.Ο.Σ.Σ.%
Καζακιστάν	19	0.475	47.5%	47.5%
Υπερκαυκασία	14	0.35	35%	82.5%
Ρωσία	6	0.15	15%	97.5%
Ουγγρανία	0	0	0%	97.5%
Ουζμπεκιστάν	0	0	0%	97.5%
Κιργησία	0	0	0%	97.5%
Σιβηρία	0	0	0%	97.5%
Δεν απάντησαν	1	0.025	2.5%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 16

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν1)	Σ. Σ. (f1)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Ναι	29	0.725	72.5%	72.5%
Όχι	10	0.25	25%	97.5%
Δεν απάντησαν	1	0.025	2.5%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 17

Τ. Μ. (ΟΜΑΔΕΣ)	Α. Σ. (ν1)	Σ. Σ. (f1)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
10/89 - 2/90	3	0.075	7.5%	7.5%
3/90 - 7/90	18	0.45	45%	52.5%
8/90 - 12/90	6	0.15	15%	67%
1/91 - 5/91	12	0.3	30%	97.5%
Δεν απάντησαν	1	0.025	2.5%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 18

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν1)	Σ. Σ. (f1)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Εκπαιδευτικό	3	0.075	7.5%	7.5%
Δεν έχουν παιδιά	20	0.5	50%	57.5%
Κανένα Πρόβλημα	6	0.15	15%	72.5%
Εξεύρεση εργασίας	1	0.025	2.5%	75%
Ρατσισμό	1	0.025	2.5%	77.5%
Δεν απάντησαν	9	0.225	22.5%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 19

Τ.Μ.	Α.Σ. (ν1)	Σ.Σ. (f1)	Ο.Σ.Σ.%	Α.Ο.Σ.Σ.%
Ναι	35	0.875	87.5%	87.5%
Όχι	5	0.125	12.5%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 20

Τ.Μ.	Α.Σ. (ν1)	Σ.Σ. (f1)	Ο.Σ.Σ.%	Α.Ο.Σ.Σ.%
Ναι	8	0.2	20%	20%
Όχι	27	0.675	67.5%	87.5%
Δεν απάντησαν	5	0.125	12.5%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 21

Τ.Μ.	Α.Σ. (ν1)	Σ.Σ. (f1)	Ο.Σ.Σ.%	Α.Ο.Σ.Σ.%
Κράτος	28	0.7	70%	70%
Δημαρχεία	3	0.075	7.5%	77.5%
Ποντιακός Σύλλογος	4	0.1	10%	87.5%
Τράπεζα	1	0.025	2.5%	90%
Ν.Ε.Λ.Ε.	1	0.025	2.5%	92.5%
Κανένας	1	0.025	2.5%	95%
Δεν απάντησαν	2	0.05	5%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 22

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν1)	Σ. Σ. (f1)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Να έρθουν	25	0.825	62.5%	62.5%
Να μην έρθουν	7	0.175	17.5%	30%
Να περιμένουν	6	0.15	15%	95%
Δεν ξέρω	1	0.025	2.5%	97.5%
Δεν απάντησαν	1	0.025	2.5%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 23

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν1)	Σ. Σ. (f1)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Επικοινωνίας	23	0.575	57.5%	57.5%
Παντού	12	0.3	30%	87.5%
Κανένα πρόβλημα	2	0.05	5%	92.5%
Δεν απάντησαν	3	0.075	7.5%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 24

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν1)	Σ. Σ. (f1)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Ναι	24	0.6	60%	60%
Όχι	16	0.4	40%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 25

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν _i)	Σ. Σ. (f _i)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Επιστήμονες	14	0.35	35%	35%
Υπάλληλοι Γραφείου	1	0.025	2.5%	37.5%
Τεχνίτες	5	0.125	12.5%	50%
Εργάτες	10	0.25	25%	75%
Μεταφορείς	4	0.1	10%	85%
Άνεργοι	1	0.025	2.5%	87.5%
Φοιτητές	5	0.125	12.5%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 26

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν _i)	Σ. Σ. (f _i)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Ναι	2	0.05	5%	5%
Όχι	4	0.1	10%	15%
Δεν εργάζονταν	33	0.825	82.5%	97.5%
Δεν απάντησαν	1	0.025	2.5%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 27

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν _i)	Σ. Σ. (f _i)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Αγροτική	7	0.175	17.5%	17.5%
Αστική	33	0.825	82.5%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 28

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν _i)	Σ. Σ. (f _i)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Με συγγενείς	20	0.5	50%	50%
Σε ξενοδοχείο	3	0.075	7.5%	57.5%
Σε φίλους(Αθήνα)	3	0.075	7.5%	65%
Με ενοίκιο(Αθήνα)	8	0.2	20%	85%
Με ενοίκιο(Πάτρα)	6	0.15	15%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 29

Τ. Μ. (ΟΜΑΔΕΣ)	Α. Σ. (ν _i)	Σ. Σ. (f _i)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
0 - 2	9	0.225	22.5%	22.5%
3 - 5	29	0.725	72.5%	95%
6 - 8	2	0.05	5%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 30

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν _i)	Σ. Σ. (f _i)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Ναι	12	0.3	30%	30%
Όχι	28	0.7	70%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 31

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν1)	Σ. Σ. (f1)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Ναι	40	1	100%	100%
Όχι	0	0	0%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 32

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν1)	Σ. Σ. (f1)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Ναι	38	0.95	95%	95%
Όχι	2	0.05	5%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Πίνακας 33

Τ. Μ.	Α. Σ. (ν1)	Σ. Σ. (f1)	Ο. Σ. Σ. %	Α. Ο. Σ. Σ. %
Ναι	30	0.75	75%	75%
Όχι	10	0.25	25%	100%
Δεν απάντησαν	0	0	0%	100%
ΣΥΝΟΛΟ	40	1	100%	

Π α ρ ἄ ρ τ η μ α θ

Ερωτηματολόγιο

1. Φύλο:

α) Άντρας

β) Γυναίκα

2. Οικογενειακή Κατάσταση:

α) Άγαμος

β) Έγγαμος

γ) Διαζευγμένος

δ) Χήρος

3. Έτος Γέννησης _____

4. Πόσα άτομα αποτελούσαν το νοικοκυριό σας στην Σοβιετική Ένωση;

5. Πόσα άτομα αποτελούν το νοικοκυριό σας στην Ελλάδα; _____

6. Ποιός είναι ο υπεύθυνος του νοικοκυριού σας σήμερα; _____

7. Ποιά η σχέση σας με τον υπεύθυνο του νοικοκυριού; _____

8. Καταγράψτε τα μέλη που αποτελούν το νοικοκυριό σας:

α) υπεύθυνος νοικοκυριού

β) σύζυγος

γ) παιδί

δ) γονείς

ε) Άλλος; Διευκρινήστε _____

9. Σε ποιά Δημοκρατία μένατε; _____

10. Για ποιούς λόγους φύγατε από την Σοβιετική Ένωση; (εως 5 λόγους):

α) _____

β) _____

γ) _____

δ) _____

ε) _____

11. Σας εξυπηρέτησε η Ελληνική Πρεσβεία στη Σοβιετική Ένωση;

α) Ναι

β) Όχι

12. Πότε ήρθατε στην Ελλάδα; _____

13. Τι προβλήματα αντιμετωπίσατε μετά την είσοδο σας στην Ελλάδα;
(εώς 3 προβλήματα):

- α) _____
- β) _____
- γ) _____
- δ) _____
- ε) _____

14. Εάν έχετε παιδιά ηλικίας 11 εώς 18 ετών τι προβλήματα αντιμετώπισαν; _____

15. Γνωρίζετε τα προγράμματα που υπάρχουν στην Ελλάδα που έχουν σχέση με Πόντιους;

α) Ναι

β) Όχι

16. Εάν η απάντηση στην προηγούμενη ερώτηση είναι Ναι, πιστεύετε ότι επαρκούν;

α) Ναι

β) Όχι

17. Ποιος νομίζετε ότι μπορεί να σας βοηθήσει; _____

18. Τι θα λέγατε στους πόντιους της Σοβιετικής Ένωσης που επιθυμούν να έρθουν στην Ελλάδα; _____

19. Όταν ήρθατε στην Ελλάδα σε ποιές γλώσσες μπορούσατε να συνεννοηθείτε;

	Καλά	Μέτρια
α) Νεοελληνικά	☐	☐
β) Ποντιακά	☐	☐
γ) Ρώσικα	☐	☐
δ) Άγγλικά	☐	☐
ε) Κάποια άλλη;	☐	☐

20. Τι προβλήματα αντιμετωπίσατε λόγω της γλώσσας; _____

21. Η γλώσσα στάθηκε εμπόδιο στην προσπάθεια σας να ενημερωθείτε για τα προγράμματα που εξυπηρετούν Πόντιους;

- α) Ναι
- β) Όχι

22. Ποιό το μορφωτικό σας επίπεδο;

α) Δεν τελειώσατε Δημοτικό

β) Τελειώσατε Δημοτικό

γ) Απόφοιτος Λυκείου

δ) Απόφοιτος Μέσης Ειδικής Σχολής

ε) Απόφοιτος Ανώτερης Σχολής

στ) Φοιτητής

ζ) Κάτι άλλο; Διευκρινήστε _____

23. Πριν την αναχώρησή σας από την Σοβιετική Ένωση ποιά ήταν η εργασιακή σας κατάσταση;

α) Εργαζόμενος

β) Άνεργος

γ) Μαθητής / Φοιτητής

δ) Άλλο; Διευκρινήστε _____

24. Εάν η απάντησή σας στην προηγούμενη ερώτηση ήταν το α, τι επάγγελμα κάνατε; _____

25. Ποιά η εργασιακή σας κατάσταση στην Ελλάδα;

α) Εργαζόμενος

β) Άνεργος

γ) Μαθητής / Φοιτητής

δ) Άλλο; Διευκρινήστε _____

26. Εάν η απάντησή σας στην προηγούμενη ερώτηση ήταν το α, η εργασία σας έχει σχέση με την ειδικότητά σας;

α) Ναι

β) Όχι

27. Ένα χρόνο πριν την αναχώρησή σας από την Σοβιετική Ένωση μένατε:

α) Σε αγροτική περιοχή

β) Σε αστική περιοχή

28. Στην Σοβιετική Ένωση μένατε σε:

α) Ενοικιαζόμενο σπίτι

β) Ιδιόκτητο σπίτι

γ) Κάπου αλλού

29. Που μένατε τον πρώτο μήνα που ήρθατε στην Ελλάδα; _____

30. Για ποιούς λόγους αποφασίσατε να κατοικήσετε στην Πάτρα;

31. Στην Πάτρα κατοικείτε:

α) Σε ενοικιαζόμενο σπίτι

β) Σε ιδιόκτητο σπίτι

γ) Με συγγενείς

δ) Με φίλους

ε) Κάπου αλλού

32. Από πόσα δωμάτια αποτελείται η κατοικία σας; _____

33. Θέλετε να συνεχίσετε να ζείτε στο σπίτι που κατοικείτε σήμερα;

α) Ναι

β) Όχι

34. Γνωρίζετε την ύπαρξη του Ποντιακού Συλλόγου Πατρών;

α) Ναι

β) Όχι

35. Σας έχει βοηθήσει ο Ποντιακός Σύλλογος Πατρών;

α) Ναι

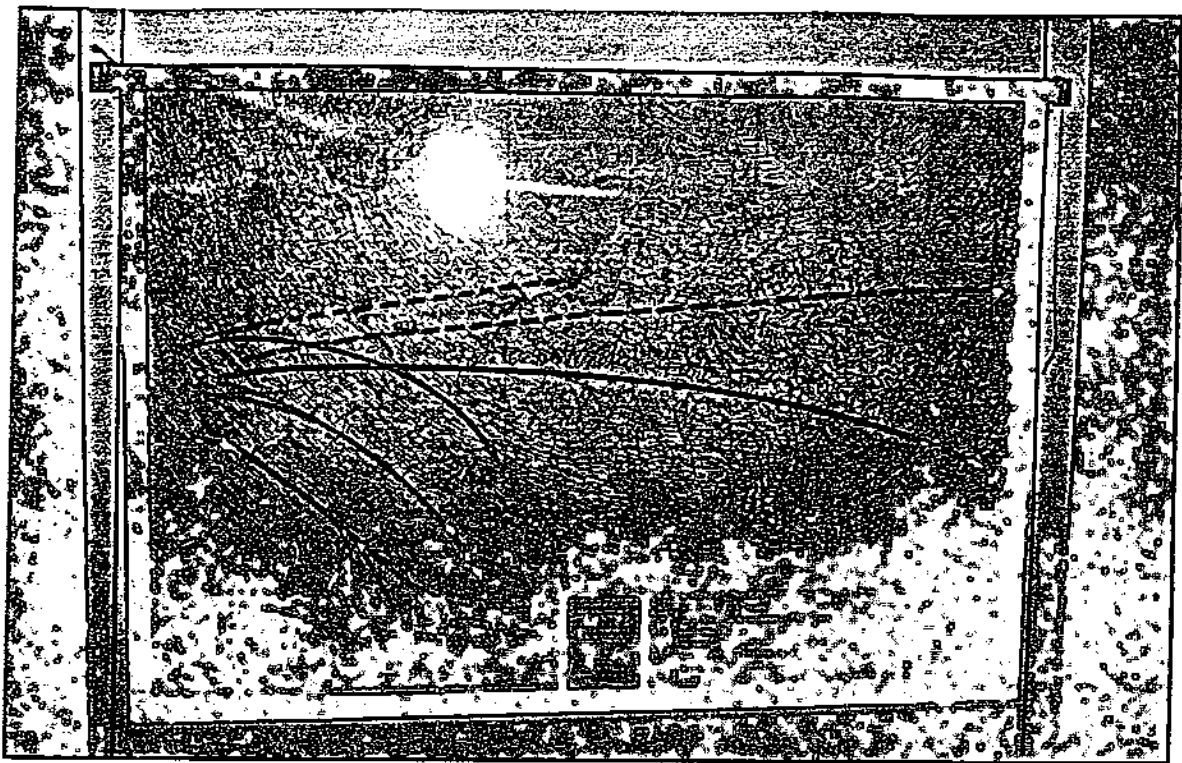
β) Όχι

36. Είστε μέλη του Ποντιακού Συλλόγου Πατρών;

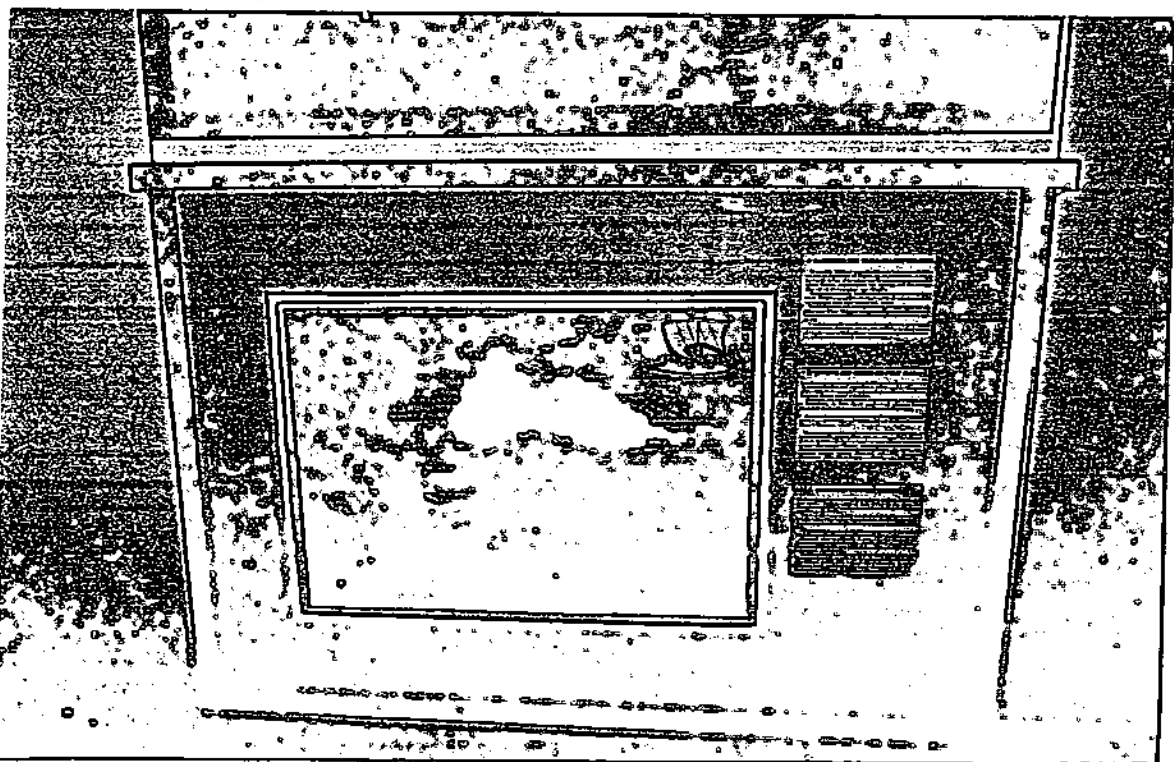
α) Ναι

β) Όχι

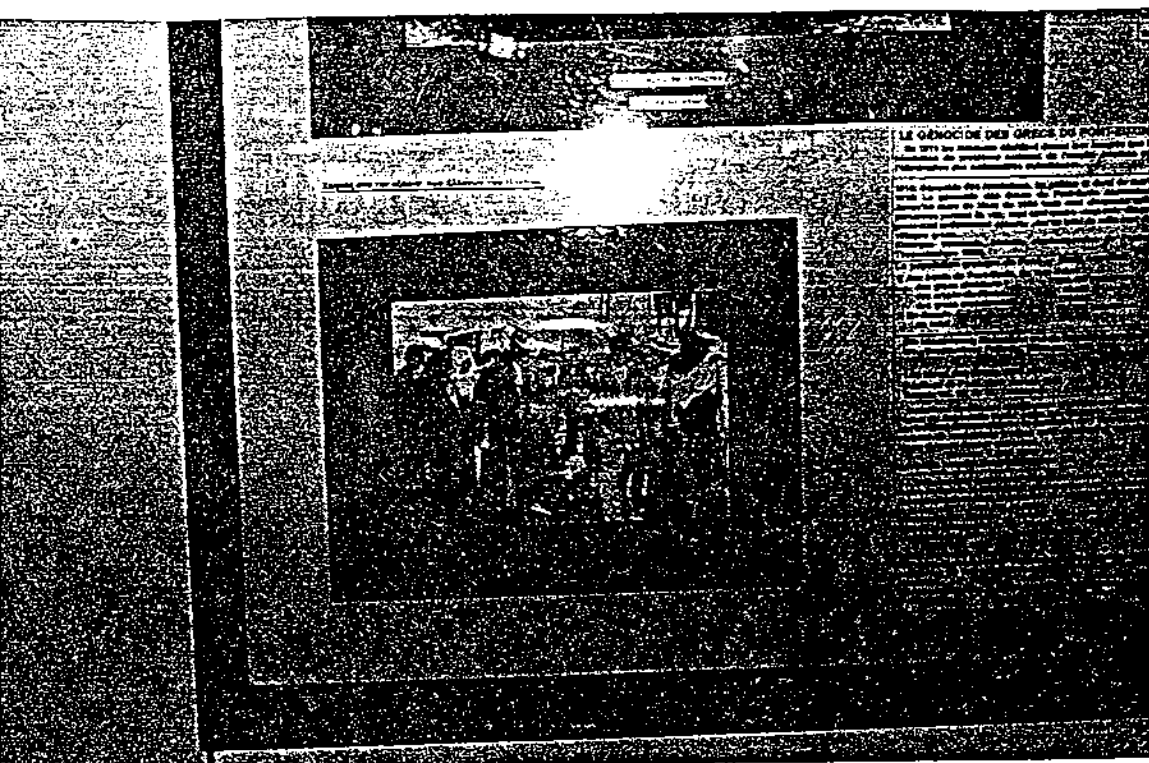
Παράρτημα Γ

<< Οι εξαγωγές των Ποντίων στην Σοβιετική Ένωση. Η διακεκομμένη γραμμή δείχνει τον δρόμο για τα στρατόπεδα συγκεντρώσεων >>

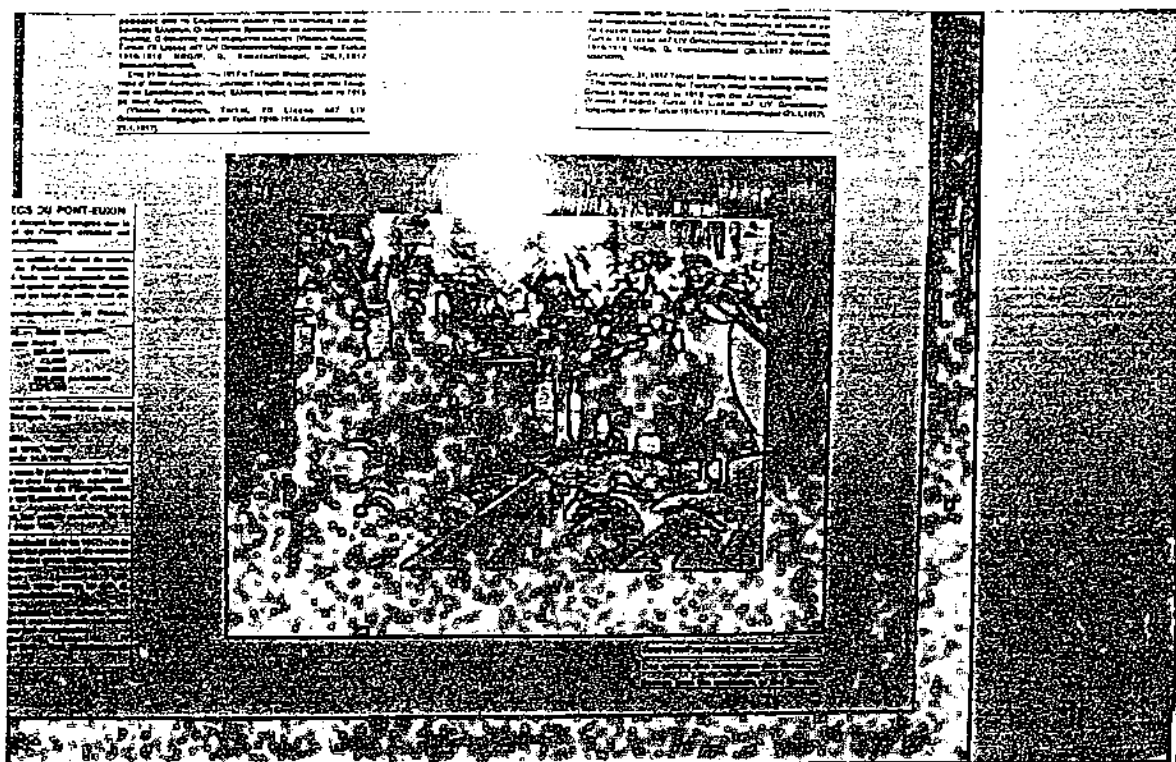
<< Η καταγωγή των Ελλήνων του Πόντου >>

<< Σκηνές από την εξορία των Ποντίων >>

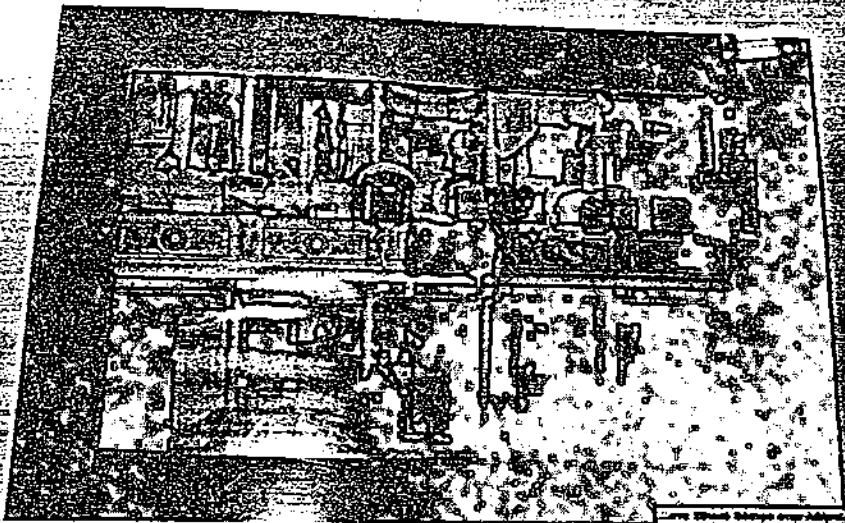
<< Δολοφονημένοι κάτοικοι της Κερασούντας έξω από την πόλη >>

<< Σκηνές από την σφαγή των Ποντίων. Μέχρι τον Μάρτιο του 1924, 353.000 Πόντιοι έχασαν την ζωή τους. Από τα 1110 Ελληνικά χωριά, τα 733 καταστράφηκαν ολοκληρωτικά (Βαλαβανίδης Γ., Σύγχρονος Γενική Ιστορία του Πόντου, Θεσ/κη, 1925) >>

<< Επιστροφή των πιστών στα ερείπια μιάς παλιάς εκκλησίας >>

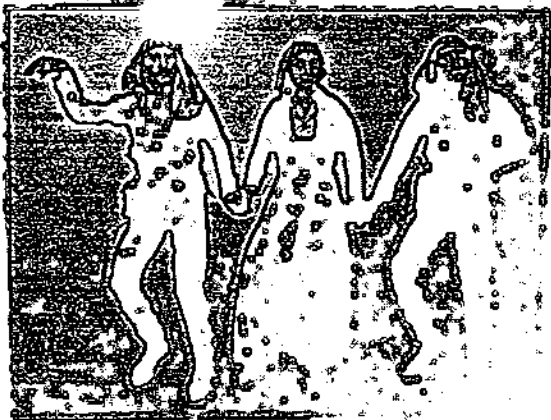
<< Πρόσφυγες στην Ελλάδα. Έτος 1922

.... Στο Εθνικό θέατρο, στην Αθήνα.

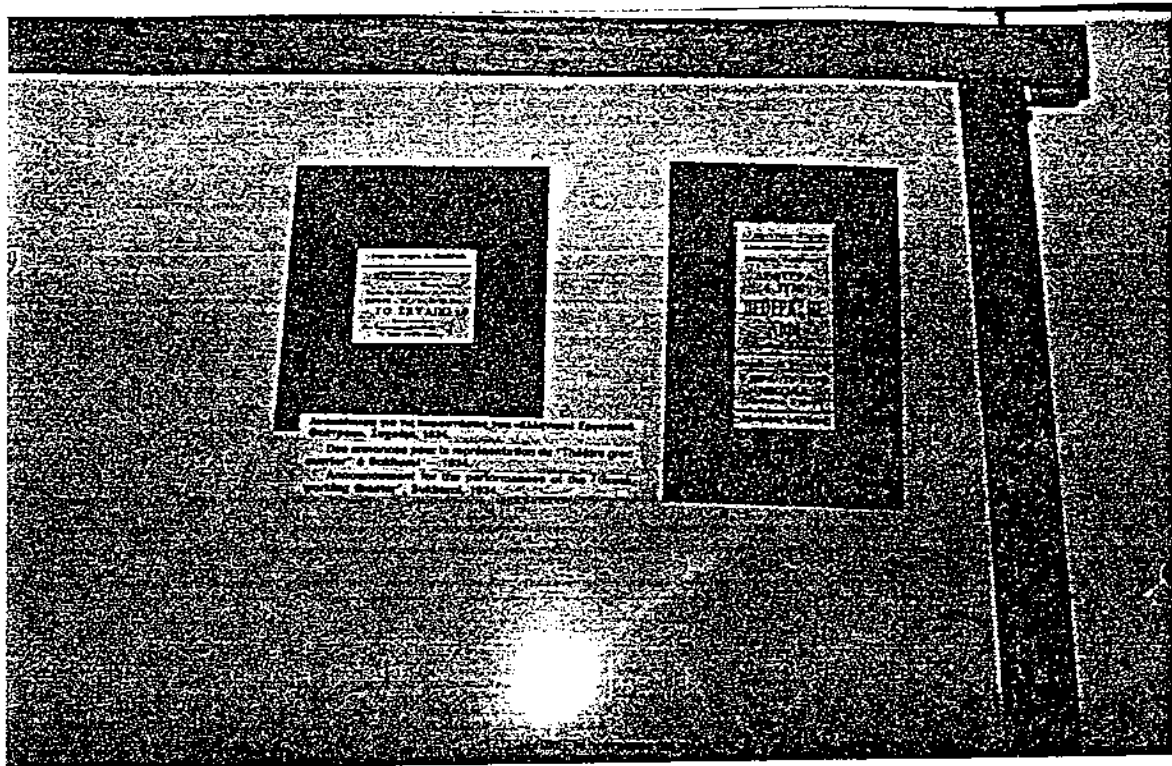
.... Στο Θησείο

.... Στην Μακεδονία

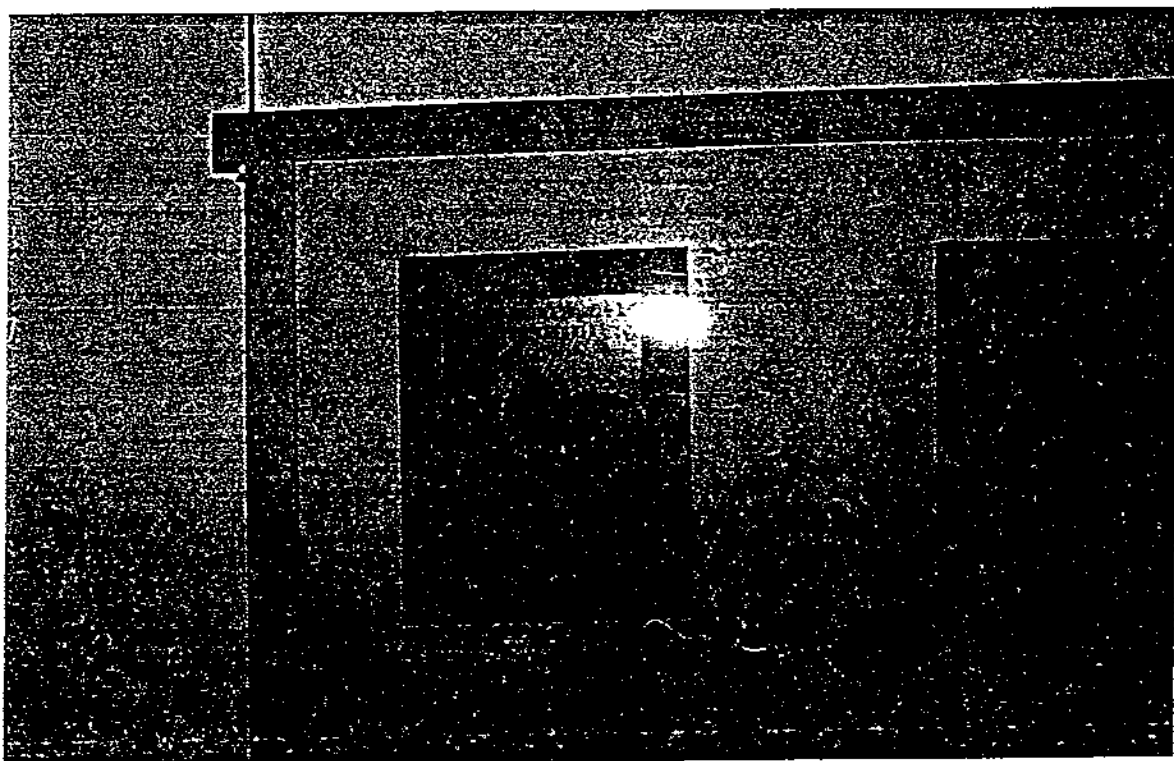
.... Στην Καισαριανή >>

<< Πόντιοι με παραδοσιακές στολές χόρευαν Ποντιακούς χορούς >>

<< Ανακοίνωση για τις παραστάσεις του Ελληνικού Εργατικού Θε-
άτρου Σοχούμι, 1934 >>

<< Ο Πόντος απαιτεί την θέση του στην Ιστορία >>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αγτζίδης Βλάσης Ποντιακός Ελληνισμός από την γενοκτονία και τον Σταλινισμό στην Περιστροφή Εκδοτικός οίκος Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1991, Β' Έκδοση.
2. Vlachos C. Evangelos The assimilation of the Greeks in the United States National Center of Social Researches, Athens 1968.
3. Δαμανάκης Μιχάλης Μετανάστευση και εκπαίδευση Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1987.
4. Ζωγράφου Ανδρέας Η κατάσταση των ξένων εργατών από τις χώρες του τρίτου κόσμου στην Ελλάδα, Πάτρα 1991.
5. Ionchuk T.M / Kogan N.L. The cultural life of the Soviet worker: A Sociological Study (Μετάφραση από τα Ρώσικα στα Αγγλικά Bunhell John & Kristine).
6. Κάντας Αρ., Κάντα Σπ., Μουστάκη Γ., Κοινωνιολογία για το Λύκειο, Αθήνα 1988.
7. Παναγίδης Α., Θωμάς Α. Νέα Ελληνικά-Κοινωνικές Σπουδές, Β' Λυκείου, Συνδυασμός 5 Λευκωσία 1984.
8. Παναγίδης Α., Θωμάς Α. Νέα Ελληνικά-Κοινωνικές Σπουδές, Γ' Λυκείου, Συνδυασμός 5, Λευκωσία 1984.
9. Παρασκευοπούλου Γ. Ιωάννου Μεθοδολογία Επιστημολογικής Έρευνας, Αθήνα 1985
10. Παυλίδης Α. Ι. Σελίδες ιστορίας αίματος και θυσίας Πόντου και Μικράς Ασίας, Εκδόσεις Εφημερίδας Ενώσεως Ποντίων, 1979.
11. Σκουλάτου Β, Δημακοπούλου Ν, Κόνδη Ν Ιστορία Νεώτερη και Σύγχρονη, Τεύχος Γ', Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα 1984.
12. Φίλιας Βασίλης Εισαγωγή στην μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνιολογικών ερευνών, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1985.

13. Χαραλαμπίδης Μιχάλης Πόντιοι: Δικαίωμα στην μνήμη Εκδόσεις
Ηρόδοτος, 1987.

Περιοδικά

1. Αγεζίδης Βλάσης "Ποντιακός Ελληνισμός ΕΣΣΔ ... ο άγνωστος Ελλη-
νισμός της Μαύρης Θάλασσας" Ελλοπία Απρίλιος-Μάιος 1990,
Τεύχος 1, Σελ. 29-41.
2. Καρυπίδης Γιάννης "Οι Έλληνες της ΕΣΣΔ οργανώνονται" Ελλο-
πία Φθινόπωρο 1990, Τεύχος 3, Σελ. 25-26.
3. Κεσσιδής Θεοχάρης "Τα προβλήματα των Ελληνοποντίων στη Σοβιε-
τική Ένωση" Ρωμάνια Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1991, Τεύχος 5,
Σελ. 20-23.
4. Λαζαρίδης Διαμάντης "Η Επιτροπή Ποντιακών Μελετών" Ελλοπία
Φθινόπωρο 1990, Τεύχος 3, Σελ. 21.
5. Ποπόφ Γαβριήλ "Από την γενοκτονία στην αναγέννηση" Ελλοπία
Φθινόπωρο 1990, Τεύχος 3, Σελ. 22-25.
6. Τσακπουνίδης Π. Ευτυχίου "Η εξέλιξη των Ποντίων" Ρωμάνια
Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1991, Τεύχος 5, Σελ. 17-19.
7. Φωτιάδης Κώστας "Ο Ποντιακός Ελληνισμός της Μαύρης Θάλασσας"
Ρωμάνια Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1991, Τεύχος 5, Σελ. 4-11.

Εφημερίδες

1. Αργυράκης Θ. "Διωγμός Ποντίων", Τα Νέα, Πέμπτη 13/6/1991,
σελ. 30.
2. Αργυράκης Θ. "Η Ιθάκη δεν είναι εδώ", Τα Νέα, Παρασκευή
14/6/1991, σελ. 18.
3. Αργυράκης Θ. "Εισητήριο για απέλαση", Τα Νέα, Δευτέρα
19/6/1991, σελ. 12-13.

4. Βαγενά Ντίνα "Πόντιοι από την ΕΣΣΔ; Το 1922 βρήκαμε τα εντόπια σκυλιά...", Ελευθεροτυπία, Σάββατο 20/1/90, σελ. 20.
5. Σπάθας Νάσης "Τουρκικά ανοίγματα προς το Αζερμπαϊτζάν", Πρωινά Νέα, Λευκωσία, Δευτέρα 10/6/1991, σελ. 3.
6. Τρίκκας Τάσος "Εκτός συνόρων ρατσισμός", Τα Νέα, Παρασκευή 24/5/1991, σελ. 17.

Ειδικές Μελέτες

1. Υπουργείο Πολιτισμού, Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, Εγκατάσταση στην Ελλάδα: Οδηγός για τους Ομογενείς Πόντιους από την ΕΣΣΔ, Αθήνα, Μάρτιος 1990.
2. Ομοσπονδία Ποντιακών Σωματείων Νότιας Ελλάδας, Κέντρο Ποντιακών Μελετών, 19 Μαΐου Ημέρα Μνήμης της Ποντιακής Γενοκτονίας, Χαραλαμπίδης Μιχάλης, Εκδόσεις Πενταδάκτυλος, Αθήνα.
3. Υπουργείο Εξωτερικών, Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Παλινοστούντων Ομογενών, Πρόγραμμα αποκατάστασης παλινοστούντων Ποντίων από την ΕΣΣΔ στην Ελλάδα, Αθήνα, Σεπτέμβριος 1990.
4. Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης, Έλληνες Πόντιοι από την Σοβιετική Ένωση και Λαϊκή Επιμόρφωση, Αθήνα, Φεβρουάριος 1990.
5. Ζωγράφου Ανδρέας I. Οι θεωρίες της κοινωνικής σύγκρουσης σαν πλαίσιο αναφοράς της Κοινωνικής Εργασίας με Κοινότητα, II. Η αξιολόγηση σε προγράμματα πιλότος στον τομέα της Κοινωνικής Εργασίας-Θεωρία και πράξη, Πάτρα 1991.